

การคุ้มครองพยานในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ

ภควดี ประดับเพชรรัตน์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (อาชีวศึกษาและงานยุติธรรม)

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล

พ.ศ. 2555

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยมหิดล

วิทยานิพนธ์

เรื่อง

การคุ้มครองพยานในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ

.....

นางสาวกวดดี ประดับเพชรรัตน์

ผู้วิจัย

.....

ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุณีย์ กัลยะจิตร, ปร.ด.

(อาชญาวิทยาการบริหารงานยุติธรรมและสังคม)

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

.....

อาจารย์ฐันดรศักดิ์ บวรนนท์กุล, ปร.ด.

(อาชญาวิทยาการบริหารงานยุติธรรมและสังคม)

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม

.....

ผู้ช่วยศาสตราจารย์เชษฐ รัชดาพรธนาธิกุล,

ปร.ด.(ประชากรศึกษา)

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม

.....

ศาสตราจารย์บรรจง มไหสวริยะ,

พ.บ., ว.ว. ออร์โธปิดิกส์

กณบดี

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล

.....

อาจารย์ฐันดรศักดิ์ บวรนนท์กุล, ปร.ด.

(อาชญาวิทยาการบริหารงานยุติธรรมและสังคม)

ประธานกรรมการบริหารหลักสูตร

ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาอาชญาวิทยาและงานยุติธรรม

คณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์

มหาวิทยาลัยมหิดล

วิทยานิพนธ์

เรื่อง

การคุ้มครองพยานในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ

ได้รับการพิจารณาให้นับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (อาชญวิทยาและงานยุติธรรม)

วันที่ 2 พฤศจิกายน พ.ศ. 2555

นางสาวกคดี ประดับเพชรรัตน์

ผู้วิจัย

อาจารย์ฐันดรศักดิ์ บวรนันท์กุล, ประ.ด.

(อาชญาวิทยาการบริหารงานยุติธรรมและ
สังคม)

กรรมการสอบวิทยานิพนธ์

ศาสตราจารย์ พ.ต.อ.หญิง พัชรา สีนลอยมา,

ประ.ด.(อาชญาวิทยาการบริหารงานยุติธรรมและ
สังคม)

ประธานสอบวิทยานิพนธ์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์เชษฐ รัชดาพรธนาธิกุล,

ประ.ด.(ประชากรศึกษา)

กรรมการสอบวิทยานิพนธ์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุณีย์ กัลยะจิตร,

ประ.ด.(อาชญาวิทยาการบริหารงานยุติธรรมและ
สังคม)

กรรมการสอบวิทยานิพนธ์

ศาสตราจารย์บรรจง มไหสวริยะ,

พ.บ., ว.ว. ออร์โธปิดิกส์

คณบดี

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล

รองศาสตราจารย์วริยา ชินวรรโณ, Ph.D.

คณบดี

คณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์

มหาวิทยาลัยมหิดล

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จลงได้ด้วยความกรุณาและความช่วยเหลืออย่างยิ่งจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุณีย์ กัลยะจิตร อาจารย์ที่ปรึกษาหลักของผู้วิจัยที่ให้คำชี้แนะ กำลังใจ และ คอยติดตามช่วยเหลือจนวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เสร็จสมบูรณ์ รองศาสตราจารย์ ดร.เชษฐ รัชดาพรธนาธิกุล และอาจารย์ ดร.ฐนันต์ศักดิ์ บวรนนท์กุล อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม ที่คอยให้คำแนะนำ และติดตามความคืบหน้าของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณศาสตราจารย์ พ.ต.อ.หญิง ดร.พัชรา สีนลอยมา ประธานกรรมการสอบ วิทยานิพนธ์ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำและข้อเสนอแนะในการปรับปรุงวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ให้มีความถูกต้องสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณผู้บริหาร เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานในสำนักงานคณะกรรมการ ป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ และผู้ให้ข้อมูลหลักทั้ง 20 ท่าน ในความอนุเคราะห์ ให้ข้อมูลและให้คำแนะนำอันเป็นประโยชน์สำหรับการทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้

ขอขอบพระคุณเจ้าหน้าที่ และเพื่อนๆ ของผู้วิจัยที่คอยช่วยเหลือ แนะนำ และให้ กำลังใจ จนทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้

และที่สำคัญที่สุด ขอกราบขอบพระคุณครอบครัวของผู้วิจัย ที่มอบความรัก ให้การ สนับสนุน ให้ความช่วยเหลือ และให้กำลังใจมาโดยตลอด ทำให้ผู้วิจัยสามารถฝ่าฝืนอุปสรรคต่างๆ จนวิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี

วิทยานิพนธ์ ได้รับทุนสนับสนุนการวิจัยบางส่วนจากสมาคมศิษย์เก่าบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล (This thesis is partially supported by Graduate Studies of Mahidol University Alumni Association)

ภควดี ประดับเพชรรัตน์

การคุ้มครองพยานในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ

THE WITNESS PROTECTION OF THE PUBLIC SECTOR ANTI-CORRUPTION UNIT

ภควดี ประดับเพชรรัตน์ 5336992 SHCJ/M

ศศ.ม. (อาชญาวิทยาและงานยุติธรรม)

คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ : สุณีย์ กัลยะจิตร, Ph.D., เศษฐ รัชดาพรธนาธิกุล, Ph.D., จุฬานันท์ศักดิ์ บวรนนท์กุล, Ph.D.

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ในการคุ้มครองพยานในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ และเพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคที่อาจเกิดขึ้นเมื่อนำมาตรการการคุ้มครองพยานมาใช้ในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ ซึ่งเป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยใช้การสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างในการเก็บข้อมูล โดยเก็บข้อมูลกับผู้ให้ข้อมูลหลัก คือ ผู้เกี่ยวข้องในการคุ้มครองพยานในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ ได้แก่ เจ้าหน้าที่ระดับปฏิบัติงาน ผู้บริหาร และผู้ให้ถ้อยคำหรือผู้แจ้งเบาะแสของสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ รวมทั้งผู้เชี่ยวชาญด้านอาชญาวิทยาและงานยุติธรรม จำนวนทั้งสิ้น 20 คน

ผลการศึกษาพบว่า ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ในการคุ้มครองพยานในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐมีความคิดเห็นสอดคล้องกันว่าการคุ้มครองพยานเป็นสิ่งที่จำเป็นและมีความสำคัญเป็นอย่างมาก เนื่องจากพยานเป็นกลุ่มบุคคลที่มีความเสี่ยงต่อการได้รับผลกระทบและได้รับอันตรายจากการให้ถ้อยคำ ให้ข้อมูลหรือแจ้งเบาะแสให้แก่หน่วยงานภาครัฐ

สำหรับปัญหาและอุปสรรคที่อาจเกิดขึ้นเมื่อนำมาตรการการคุ้มครองพยานมาใช้ในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ เนื่องจากจำนวนบุคลากรและงบประมาณจากสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ ไม่เพียงพอต่อการให้ความคุ้มครอง และการขาดแคลนอุปกรณ์เครื่องมือในการให้ความคุ้มครองพยานโดยตรง ประกอบกับการขาดระเบียบปฏิบัติที่เป็นแนวทางสำหรับการคุ้มครองพยานของเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติหน้าที่โดยตรง รวมทั้งขาดการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับระเบียบมาตรการคุ้มครองพยาน เพื่อให้ประชาชนได้รับทราบจากสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ

ดังนั้นการคุ้มครองพยานจึงเป็นมาตรการที่ควรนำมาปฏิบัติใช้อย่างเป็นรูปธรรมอย่างรวดเร็วและชัดเจน ทั้งนี้เพื่อเป็นการสร้างความเชื่อมั่นให้แก่พยาน และเป็นการสร้างเครือข่ายภาคประชาชนในการให้ความร่วมมือป้องกันและปราบปรามการทุจริตภาครัฐอีกด้วย

คำสำคัญ : การคุ้มครองพยาน/ การป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ

THE WITNESS PROTECTION OF THE PUBLIC SECTOR ANTI-CORRUPTION
UNIT

PAKAWADEE PRADABPHETRAT 5336992 SHCJ/M

M.A. (CRIMINOLOGY AND CRIMINAL JUSTICE)

THESIS ADVISORY COMMITTEE : SUNEE KANYAJIT, Ph.D.,
CHET RATCHADAPUNNATIKUL, Ph.D., TANUNSAK BAVORNKUL, Ph.D.

ABSTRACT

The objectives of this research were to study the attitude of the witness protection of public sector anti-corruption unit and the problems and constraints arising from applying the witness protection of public sector anti-corruption measures. The structured interview method was applied for this qualitative research to collect data from key informants: 20 persons involved in the witness protection of public sector anti-corruption unit such as staff and executives of Office of Public Sector Anti-Corruption Commission (PACC) including criminology and justice and witness.

This research found that the staff of the witness protection of public sector anti-corruption unit's attitude considered that the witness protection is extremely important and necessary due to the fact that they are a high-risk group.

According to the problems and constraints from applying the witness protection of public sector anti-corruption unit measures, the number of staff and budget from the Office of Public Sector Anti-Corruption Commission (PACC) was not sufficient and there was inadequate equipment to protect the witness as well as lack of witness protection measures disseminated.

Therefore, the witness protection should be rapidly and transparently transformed in order to build the witness reliability and relationship.

KEY WORDS: WITNESS PROTECTION / PUBLIC SECTOR ANTI-CORRUPTION

135 pages

สารบัญ

	หน้า
กิตติกรรมประกาศ	ค
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 ที่มาและความสำคัญ	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย	4
1.3 ขอบเขตการศึกษาวิจัย	5
1.4 นิยามศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย	5
1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	6
บทที่ 2 ทบทวนวรรณกรรม	7
2.1 แนวคิดเกี่ยวกับการคุ้มครองพยาน	8
2.1.1 ความหมายของพยาน	8
2.1.2 ประเภทของพยาน	8
2.1.3 ความสำคัญของพยาน	10
2.1.4 ความจำเป็นของการคุ้มครองพยานบุคคล	11
2.2 แนวคิดการคุ้มครองพยานในต่างประเทศ	17
2.2.1 การคุ้มครองพยานในประเทศสหรัฐอเมริกา	17
2.2.2 การคุ้มครองพยานในประเทศเยอรมัน	25
2.2.3 การคุ้มครองพยานในประเทศอังกฤษ	25
2.2.4 การคุ้มครองพยานในประเทศออสเตรเลีย	27
2.3 แนวคิดการคุ้มครองพยานในประเทศไทย	27
2.3.1 ความเป็นมาของการคุ้มครองพยานในประเทศไทย	27
2.3.2 หน่วยงานที่มีภารกิจคุ้มครองพยานตามกฎหมาย	29
2.3.3 มาตรการในการคุ้มครองพยาน	32

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
2.4 ระเบียบคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ ว่าด้วยมาตรการคุ้มครองเบื้องต้นตามกฎหมายว่าด้วยมาตรการของ ฝ่ายบริหารในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2554	34
2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	39
บทที่ 3 ระเบียบวิธีวิจัย	44
3.1 การคัดเลือกผู้ให้ข้อมูลหลัก	44
3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	45
3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล	46
3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล	46
บทที่ 4 ผลการวิจัย	47
4.1 ผลการศึกษาตามกรณีศึกษา	47
4.2 ผลการศึกษาตามวัตถุประสงค์	81
บทที่ 5 อภิปรายผลการวิจัย	91
5.1 ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ในการคุ้มครองพยานในการป้องกันและปราบปราม การทุจริตในภาครัฐ	91
5.2 ปัญหาและอุปสรรคที่อาจเกิดขึ้นเมื่อนำมาตรการการคุ้มครองพยานมาใช้ ในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ	93
บทที่ 6 สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ	96
6.1 วัตถุประสงค์ของการวิจัย	96
6.2 กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักและการวิเคราะห์ข้อมูล	96
6.3 สรุปผลการวิจัย	97
6.4 ข้อเสนอแนะจากการวิจัย	98
6.5 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป	99
บทสรุปแบบสมบูรณ์ภาษาไทย	100
บทสรุปแบบสมบูรณ์ภาษาอังกฤษ	114

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บรรณานุกรม	123
ภาคผนวก	126
ประวัติผู้วิจัย	135

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ที่มาและความสำคัญ

การทุจริตคอร์รัปชันหรือการฉ้อราษฎร์บังหลวงเป็นอาชญากรรมทางเศรษฐกิจที่ฝังรากลึกอยู่ในสังคมไทยมาอย่างยาวนานและเป็นปัญหาเรื้อรังที่แก้ไขได้ยาก เนื่องจากโครงสร้างทางเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และวัฒนธรรมของไทยมีลักษณะที่เอื้อต่อการขยายตัวของ การทุจริต ในทุกรูปแบบ กล่าวคือ โครงสร้างทางเศรษฐกิจของไทยเป็นระบบทุนนิยม ประชาชนตกอยู่ภายใต้ อิทธิพลของกระแสบริโภคนิยม ระบบเศรษฐกิจของประเทศถูกผูกขาดโดยกลุ่มทุนธุรกิจขนาดใหญ่ โครงสร้างทางสังคมและวัฒนธรรม เป็นระบบอุปถัมภ์ที่ยอมรับในระบบอำนาจนิยม ประชาชน ยึดมั่นในค่านิยมที่ยกย่องและเกรงกลัวผู้มีอำนาจ มีตำแหน่ง มียศถาบรรดาศักดิ์ ในขณะที่ผู้มีอำนาจ มีตำแหน่งหน้าที่ราชการให้การยกย่องสรรเสริญคนที่มีฐานะร่ำรวยมากกว่าคนที่ทำความดี มีความ ซื่อสัตย์ สุจริต โครงสร้างการเมืองของไทยถูกครอบงำด้วยอิทธิพลของนักธุรกิจการเมืองและ นักเลือกตั้งมาโดยตลอด ซึ่งสถิติผลการตรวจสอบและผลการปฏิบัติหน้าที่ของสำนักงาน คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ประจำปีงบประมาณ 2552 ระหว่างเดือน ตุลาคม พ.ศ.2551 ถึงเดือนกันยายน พ.ศ.2552 พบว่า สถิติเรื่องการกล่าวหา หรือเหตุอันควรสงสัยว่า เจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่ หรือกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ มีทั้งหมด 3,022 เรื่อง (สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ, 2555)

โดยเฉพาะอย่างยิ่งปัญหาการทุจริตคอร์รัปชัน กลายเป็นปัญหาสังคมที่ถูกอภิปราย อย่างกว้างขวางทั่วโลก ซึ่งประเทศไทยถูกจัดลำดับโดยกลุ่มนักธุรกิจต่างประเทศว่า เป็นประเทศที่มี การคอร์รัปชันสูงสุดอยู่ในลำดับต้นของประเทศต่างๆทั่วโลก หากเปรียบเทียบกับประเทศอื่น ประเทศไทยมีการคอร์รัปชันค่อนข้างมาก โดยสังเกตได้จากคะแนนความโปร่งใสที่จัดโดยองค์กร ความโปร่งใสนานาชาติ ประเทศไทยได้คะแนนความโปร่งใส เพียง 3.5 จากคะแนนเต็ม 10 และอยู่ใน อันดับที่เกือบ 80 ของโลก โดยเฉพาะการคอร์รัปชันในภาครัฐเพิ่มมากขึ้น จากปี 2550 ที่มีเพียง ร้อยละ 10 เพิ่มสูงขึ้นถึงร้อยละ 50 ในปัจจุบัน มีมูลค่าถึง 2 แสนล้านบาท (กรุงเทพธุรกิจออนไลน์, 2554) และสถานการณ์การทุจริตคอร์รัปชันไทยมีแนวโน้มสูงขึ้นสังเกตได้จากผลการสำรวจของ หอการค้าไทย ระหว่างเดือนธันวาคม พ.ศ.2554 ถึงเดือนมกราคม พ.ศ.2555 พบว่าดัชนีสถานการณ์

คอร์รัปชันไทย (Thai CSI) เดือนธันวาคม 2554 อยู่ที่ 3.6 จากเดือนมิถุนายน 2554 อยู่ที่ 3.4 และเดือนธันวาคม 2553 อยู่ที่ 3.5 ซึ่งหมายถึงประเทศไทยยังมีปัญหาคอร์รัปชันในระดับรุนแรง และสถานการณ์แย่ลง นอกจากนี้ผลสำรวจส่วนใหญ่ 74 % เห็นว่าการทุจริตใกล้ตัวและควรเข้าไปร่วมดูแล โดยเห็นด้วยต่อการเลิกการจ่ายสินบนหรือเงินพิเศษ และจะให้ความร่วมมือในการแจ้งเบาะแสปัญหาการทุจริตมากขึ้น ซึ่งส่วนใหญ่เชื่อมั่นต่อประสิทธิภาพการทำงานในการต่อต้านการคอร์รัปชันของรัฐบาล ของสำนักงานป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ป.ป.ช.) ในระดับปานกลาง แต่เชื่อมั่นในภาคเอกชนมากขึ้น โดยส่วนใหญ่ 81% ยินดีในการมีส่วนร่วม ผลการสำรวจดังกล่าวสอดคล้องกับผลการสำรวจของมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต ซึ่งสำรวจความคิดเห็นจากประชาชนทั่วประเทศ จำนวน 2,209 คน ในหัวข้อการทุจริตคอร์รัปชัน พบว่า รูปแบบการทุจริตคอร์รัปชันของประเทศไทยที่ประชาชนคิดว่ามีมากที่สุด 36.88% เห็นว่า การให้เงินติดสินบน 28.80% เห็นว่า เลื่อนขั้น เลื่อนตำแหน่ง 17.84% เห็นว่า ให้เครื่องประดับ ของมีค่า 16.15% เห็นว่า การให้บ้าน รถ ที่ดิน และ 0.33% มีความเห็นอื่นๆ เช่น พาไปเลี้ยงอาหาร ให้ตัวเครื่องบิน เที่ยวต่างประเทศ เป็นต้น การรับรู้ของประชาชนเรื่องการทุจริตคอร์รัปชัน 42.80% รับรู้จากข่าวของสื่อมวลชน 32.38% รับรู้จากการบอกเล่า และ 24.82% พบเห็นด้วยตนเอง ส่วนเรื่องความมั่นใจของประชาชนต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการปราบปรามการทุจริตคอร์รัปชัน 54.92% ไม่ค่อยมั่นใจ เพราะนิสัยคนไทยยึดติดอยู่กับเงินและอำนาจ เจ้าหน้าที่รัฐอาศัยช่องโหว่ของกฎหมายทำการทุจริต ภาครัฐไม่เด็ดขาด ขณะที่ 27.29% ไม่มั่นใจเลย เพราะ การทุจริตคอร์รัปชันเป็นปัญหาที่ฝังรากลึกของสังคมไทย มีการรณรงค์ ปราบปรามมาแล้วหลายครั้งแต่ก็ไม่ได้ผล แต่ 14.54% ค่อนข้างมั่นใจ เพราะหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีมาตรการการตรวจสอบที่เข้มงวด รัฐบาลมีนโยบายชัดเจน ไม่ปกปิดข้อมูลข่าวสารกับประชาชน และ 3.25% มั่นใจว่าปราบปรามได้แน่นอน เพราะหากทุกฝ่ายให้ความร่วมมืออย่างจริงจัง และช่วยกันตรวจสอบการทำงานต่างๆ ให้มีความโปร่งใสมากขึ้น (กรุงเทพธุรกิจออนไลน์, 2555)

อย่างไรก็ตามการคาดหวังให้ปัญหาอาชญากรรมหรือปัญหาการทุจริตคอร์รัปชันหมดไปจากสังคมคงเป็นเรื่องที่เป็นไปได้ค่อนข้างยาก เพราะสังคมประกอบไปด้วยพลเมืองดีและไม่ดี แต่หากพลเมืองส่วนใหญ่ในสังคมตระหนักถึงปัญหา และเข้ามามีส่วนร่วมในการดูแล เข้ามามีส่วนร่วมในการดูแล เป็นหูเป็นตาให้กับเจ้าหน้าที่รัฐ อาทิ เห็นอะไรที่ผิดปกติเป็นสิ่งผิดกฎหมายก็แจ้งเจ้าหน้าที่รัฐเพื่อป้องกันเหตุที่อาจจะเกิดขึ้น หรือแจ้งข้อมูล เบาะแสให้แก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นช่องทางให้เจ้าหน้าที่ของภาครัฐสามารถป้องกันและปราบปรามการก่อปัญหาอาชญากรรมต่างๆ ในสังคมได้

ทั้งนี้กระทรวงยุติธรรมในฐานะที่เป็นหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการยุติธรรม และมีภารกิจหลักส่วนหนึ่ง คือ การป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม ซึ่งประกอบด้วยหน่วยงานต่างๆ จำนวนมาก แต่หน่วยงานหนึ่งในกระทรวงยุติธรรมที่ทำหน้าที่โดยตรงในการป้องกันปราบปรามการทุจริต คือ สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ (ป.ป.ท.) เกิดขึ้นจากแนวคิดที่ฝ่ายบริหารหรือรัฐบาลมีภารกิจโดยตรงในการป้องกันปราบปรามการทุจริตของบุคลากรในภาครัฐ โดยที่ผ่านมาสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ (ป.ป.ท.) ได้ดำเนินการตรวจสอบและปราบปรามการทุจริตของบุคลากรในภาครัฐจำนวนมาก ตัวอย่างเช่น เมื่อวันที่ 27 ตุลาคม พ.ศ.2554 นายอำพล วงศ์ศิริ รักษาการเลขาธิการสำนักงานป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ (ป.ป.ท.) เปิดเผยว่า นายพีระพันธุ์ สาลีรัฐวิภาค รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม ได้มอบหมายให้สำนักงาน ป.ป.ท. ตั้งศูนย์ปฏิบัติการพิเศษ พร้อมจัดชุดเฉพาะกิจเคลื่อนที่เร็ว 5 ชุด ตรวจสอบการใช้งบภัยพิบัติของทุกจังหวัดที่ประสบภาวะน้ำท่วมในขณะนี้ การทำงานของชุดเคลื่อนที่เร็วจะลงพื้นที่ตรวจสอบในทางกลับกันที่หากได้รับการร้องเรียน นายอำพล กล่าวว่า นอกจากนี้จะมีหนังสือไปถึงผู้ว่าราชการจังหวัดทุกจังหวัด ให้แจ้งรายละเอียดการใช้งบภัยพิบัติทำโครงการช่วยเหลือประชาชนที่จังหวัดได้ รับปีละ 50 ล้านบาท ให้สำนักงาน ป.ป.ท. รับทราบ รวมทั้งขอให้ทุกจังหวัดติดประกาศรายละเอียดการใช้งบภัยพิบัติไว้ที่ศาลากลางจังหวัด เพื่อให้ประชาชนหรือสื่อมวลชนมีส่วนร่วมในการตรวจสอบการใช้งบประมาณ นอกจากนี้ ได้ให้เจ้าหน้าที่ ป.ป.ท. ทั้ง 4 ภาค เร่งประชาสัมพันธ์ผ่านวิทยุแห่งประเทศไทย ให้ประชาชนแจ้งเบาะแสการใช้งบภัยพิบัติที่ผิดปกติทั้งการก่อสร้างถนน สะพาน แหล่งน้ำ พื้นฟูพื้นที่การเกษตร หรือโครงการต่างๆ ในชุมชน ให้ ป.ป.ท. เข้าไปสอบสวนดำเนินคดีหากไม่โปร่งใส “เบื้องต้นเราได้รับการร้องเรียนจากชาวบ้านในพื้นที่จังหวัดสระบุรี ว่า มีนายก อบต. บางแห่ง กักตุนของบริจาคไว้เฉพาะกลุ่มหัวคะแนนของตัวเองทำให้ชาวบ้านเดือดร้อน เตรียมจะส่งเจ้าหน้าที่ไปตรวจสอบข้อเท็จจริงต่อไป ส่วนความคืบหน้าการดำเนินคดีกับนายอำเภอที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการใช้งบภัยพิบัติปี 52 ไม่ถูกต้องในหลายพื้นที่ ได้ทยอยส่งสำนวนให้ ป.ป.ช.ตั้งอนุกรรมการไต่สวนข้อเท็จจริงตามกฎหมายแล้ว” รักษาการ ป.ป.ท. กล่าว (ผู้จัดการออนไลน์, 2554)

จากตัวอย่างข่าวการตรวจสอบการทุจริตดังที่กล่าวมาเป็นผลมาจากการได้รับความร่วมมือจากประชาชนในการแจ้งเบาะแสหรือข้อมูลเกี่ยวกับการทุจริตของบุคลากรในภาครัฐ ซึ่งนับได้ว่าการคาดหวังให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาการทุจริตคอร์รัปชันเป็นไปในทิศทางที่ดีขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับการสรุปผลคะแนนของผลการประเมินการปฏิบัติราชการตามคำรับรองการปฏิบัติราชการ สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปราม

การทุจริตในภาครัฐ กระทรวงยุติธรรมพบว่า ระดับความสำเร็จเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักในการจัดช่องทางรับเรื่องร้องเรียน/ร้องทุกข์/แจ้งเบาะแสเกี่ยวกับการทุจริตและประพฤติมิชอบในหน่วยงานภาครัฐ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2552 มีคะแนนที่ได้ 2.000 และในปีงบประมาณ พ.ศ.2553 พบว่าคะแนนที่ได้ 2.500 ซึ่งเป็นระดับความสำเร็จเฉลี่ยที่เพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง (สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ, 2555)

เมื่อวันที่ 26 ธันวาคม พ.ศ.2554 ที่ผ่านมาสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐประกาศระเบียบคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ ว่าด้วยมาตรการคุ้มครองเบื้องต้นตามกฎหมายว่าด้วยมาตรการของฝ่ายบริหารในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ.2554 ซึ่งเป็นระเบียบเกี่ยวกับมาตรการในการคุ้มครองเบื้องต้นแก่ผู้กล่าวหา ผู้เสียหาย ผู้ทำคำร้อง ผู้ร้องทุกข์กล่าวโทษ ผู้ให้ถ้อยคำ หรือผู้ที่แจ้งเบาะแสหรือข้อมูลใดเกี่ยวกับการทุจริตในภาครัฐ หรือข้อมูลอื่นอันเป็นประโยชน์ต่อการดำเนินการตามกฎหมายว่าด้วยมาตรการของฝ่ายบริหารในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต (สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ, 2554) จากข้อมูลข้างต้นแสดงให้เห็นว่าหน่วยงานดังกล่าวนี้ทำหน้าที่โดยตรงในการรับข้อมูลและตรวจสอบการกระทำประพฤตินมิชอบของเจ้าหน้าที่ของรัฐ และปัจจุบันนี้มีระเบียบว่าด้วยมาตรการคุ้มครองเบื้องต้นสำหรับพยานออกมาบังคับใช้แล้ว ดังนั้น การศึกษาครั้งนี้ผู้ศึกษาจึงต้องการศึกษาการคุ้มครองพยานในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ ทั้งนี้เพื่อศึกษาว่าความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ในการคุ้มครองพยานในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐเป็นอย่างไร รวมทั้งศึกษาปัญหาและอุปสรรคที่อาจเกิดขึ้นเมื่อนำมาตรการการคุ้มครองพยานมาใช้ในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ เพื่อเป็นการส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาการทุจริตคอร์รัปชันมากยิ่งขึ้นด้วย

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1.2.1 เพื่อศึกษาความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ในการคุ้มครองพยานในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ

1.2.2 เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคที่อาจเกิดขึ้นเมื่อนำมาตรการการคุ้มครองพยานมาใช้ในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ

1.3 ขอบเขตการศึกษาวิจัย

1.3.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา มุ่งเน้นศึกษาความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ในการคุ้มครองพยานในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ รวมทั้งศึกษาปัญหาและอุปสรรคที่อาจจะเกิดขึ้นเมื่อนำมาตรการการคุ้มครองพยานมาใช้ในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ

1.3.2 ขอบเขตด้านผู้ให้ข้อมูลหลัก การศึกษาในครั้งนี้ผู้ศึกษามุ่งเน้นศึกษาจากเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องในการคุ้มครองพยานในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ โดยจะศึกษาจากเจ้าหน้าที่ของสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ จำนวน 5 คน ผู้บริหารของสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ จำนวน 5 คน และผู้เชี่ยวชาญด้านอาชีวศึกษาและงานยุติธรรม จำนวน 5 คน รวมทั้งผู้ให้ถ้อยคำหรือผู้แจ้งเบาะแสแก่สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ จำนวน 5 คน ผู้ให้ข้อมูลหลักในการศึกษาครั้งนี้จำนวน 20 คน

1.3.3 ขอบเขตด้านระยะเวลา การศึกษาในครั้งนี้มีระยะเวลาการศึกษา 6 เดือน

1.3.4 ขอบเขตด้านสถานที่ ณ สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ, สำนักงานตำรวจแห่งชาติ, กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ และกรมสอบสวนคดีพิเศษ

1.4 นิยามศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย

พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2542 ให้ความหมายคำว่า “พยาน” หมายความว่า หลักฐานเครื่องพิสูจน์ข้อเท็จจริง ผู้ที่รู้เห็นเหตุการณ์ บุคคลซึ่งให้การในเรื่องหรือสิ่งที่ตนได้ยิน หรือได้รับรู้มาโดยวิธีอื่น

ระเบียบคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ ว่าด้วยมาตรการคุ้มครองเบื้องต้นตามกฎหมายว่าด้วยมาตรการของฝ่ายบริหารในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ.2554 ให้ความหมายคำว่า “พยาน” หมายถึง ผู้กล่าวหา ผู้เสียหาย ผู้ทำคำร้อง ผู้ร้องทุกข์ กล่าวโทษ ผู้ให้ถ้อยคำหรือผู้แจ้งเบาะแส ซึ่งจะมาให้ หรือได้ให้ข้อเท็จจริง เบาะแส หรือข้อมูลใดเกี่ยวกับการทุจริตในภาครัฐ หรือข้อมูลอื่นอันเป็นประโยชน์ในการดำเนินการตามกฎหมายว่าด้วยมาตรการของฝ่ายบริหารในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต และให้ความหมายรวมถึงบุคคลหรือผู้ถูกกล่าวหาซึ่งได้รับการกันไว้เป็นพยานด้วย

พระราชบัญญัติคุ้มครองพยานในคดีอาญา พ.ศ.2546 ให้ความหมายคำว่า “การคุ้มครองพยาน” หมายถึง การคุ้มครองรักษาความปลอดภัยแก่พยานมิให้เกิดอันตรายแก่ชีวิต ร่างกาย อนามัย เสรีภาพ ชื่อเสียง ทรัพย์สิน หรือสิทธิอย่างใดอย่างหนึ่งของพยาน

ระเบียบคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ ว่าด้วยมาตรการคุ้มครองเบื้องต้นตามกฎหมายว่าด้วยมาตรการของฝ่ายบริหารในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ.2554 ให้ความหมายคำว่า “การคุ้มครอง” หมายถึง การให้ความคุ้มครองตามมาตรการเบื้องต้นด้วยวิธีหนึ่งวิธีใดที่กำหนดในระเบียบนี้

1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1.5.1 ทำให้ทราบถึงความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ในการคุ้มครองพยานในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ

1.5.2 ทำให้ทราบถึงปัญหาและอุปสรรคที่อาจเกิดขึ้นเมื่อนำมาตรการการคุ้มครองพยานมาใช้ในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ

1.5.3 สามารถนำผลการวิจัยไปพัฒนานโยบายหรือกฎหมายคุ้มครองพยานมาใช้ในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐต่อไปในอนาคต

บทที่ 2

ทบทวนวรรณกรรม

การศึกษาวิจัยเรื่อง “การคุ้มครองพยานในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ” ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาค้นคว้ารวบรวมและประมวลผลงานทางวิชาการอันได้แก่ ผลงานวิจัย เอกสารทางวิชาการ แนวความคิดและทฤษฎี ที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นแนวทางในการวิจัย โดยได้ทำการทบทวนวรรณกรรมในหัวข้อต่างๆ

2.1 แนวคิดเกี่ยวกับการคุ้มครองพยาน

2.1.1 ความหมายของพยาน

2.1.2 ประเภทของพยาน

2.1.3 ความสำคัญของพยาน

2.1.4 ความจำเป็นของการคุ้มครองพยานบุคคล

2.2 แนวคิดการคุ้มครองพยานในต่างประเทศ

2.2.1 ประเทศสหรัฐอเมริกา

2.2.2 ประเทศเยอรมัน

2.2.3 ประเทศอังกฤษ

2.2.4 ประเทศออสเตรเลีย

2.3 แนวคิดการคุ้มครองพยานในประเทศไทย

2.4 ระเบียบคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ ว่าด้วยมาตรการคุ้มครองเบื้องต้นตามกฎหมายว่าด้วยมาตรการของฝ่ายบริหารในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ.2554

2.5 เอกสารทางวิชาการและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 แนวคิดเกี่ยวกับการคุ้มครองพยาน

2.1.1 ความหมายของพยาน

เรียงธรรม ลัดพลี (2540: 9) พยาน หมายความว่า ถ้อยคำของบุคคลที่เบิกความต่อหน้าศาลและศาลได้จัดบันทึกเป็นข้อความรวมไว้ในสำนวนความ เป็นพยานหลักฐานที่เกิดขึ้นจากคำเบิกความของบุคคลต่อหน้าศาลในการไต่สวนหรือพิจารณาโดยตรง หรือโดยผ่านล่ามก็ตาม

โสภณ รัตนากร (2537) ได้ให้ความหมายว่า พยาน หมายถึง ตัวบุคคลผู้ไปเบิกความต่อศาล รวมถึงคำเบิกความของพยานด้วย

โอสถ โกสิน (2538: 80) กล่าวว่า พยาน หมายความว่า พยานหลักฐานใดๆ ซึ่งเกิดจากบุคคล คือ รวมทั้งพยานที่มาให้การต่อหน้าศาลด้วยปาก และพยานเอกสารต่างๆ ซึ่งบุคคลได้ขีดเขียนขึ้น

คณิต ณ นคร (2542: 378) ให้ความหมายว่า คือ ผู้ที่จะต้องเปิดเผยถึงการรับรู้ของตนเกี่ยวกับข้อเท็จจริง โดยการให้ถ้อยคำ การรับรู้นี้เป็นการรับรู้โดยสัมผัสของตน คือ จากการได้เห็น ได้ฟัง ได้กลิ่น และได้รู้สึก

พรเพชร วิชิตชลชัย (2542: 189) เห็นว่า พยาน หมายถึง บุคคลที่มาให้การต่อศาล และเบิกความเล่าเรื่องด้วยวาจา เพื่อที่ศาลจะได้บันทึกถ้อยคำพยานผู้นั้นไว้เป็นพยานหลักฐานในการพิจารณาคดี

กล่าวโดยสรุป พยาน หมายถึง ผู้เปิดเผยข้อมูลหรือให้ถ้อยคำอันเป็นประโยชน์ต่อการตรวจสอบข้อเท็จจริงในเหตุการณ์ต่างๆ

2.1.2 ประเภทของพยาน

กอบเกียรติ กสิวิวัฒน์ (2550) จัดประเภทของพยานไว้ 3 ประเภท ได้แก่

2.1.2.1 พยานบุคคล หมายถึง บุคคลที่มาให้การด้วยวาจาเพื่อที่จะเปิดเผยถึงการรับรู้ของตนเกี่ยวกับข้อเท็จจริงโดยการให้ถ้อยคำซึ่งการรับรู้ นั้น หมายถึง การรับรู้จากการได้เห็น ได้ฟัง ได้กลิ่น ได้รส และได้รู้สึก พยานบุคคลจะเป็นผู้ให้ถ้อยคำแก่ศาล พยานบุคคลแบ่งได้ดังนี้

- ประจักษ์พยาน (Original Evidence) ได้แก่ พยานบุคคลซึ่งได้รู้ ได้เห็น หรือได้ยินเรื่องราวในเหตุการณ์มาด้วยตนเอง หรือเรียกว่าพยานที่รู้เห็นเกี่ยวกับข้อเท็จจริงในประเด็นนั้นโดยตรง ประจักษ์พยานเป็นพยานที่มีความสำคัญมากในคดีอาญา เพราะศาลจะรับฟังและให้น้ำหนักกับประจักษ์พยานเป็นหลัก หากคดีนั้นมีประจักษ์พยานแล้วจะต้องได้นำประจักษ์

พยาน มาสืบศาลเชื่อเสมอ ดังนั้นถ้าคดีใดขาดประจักษ์พยานแล้วก็ยากที่จะลงโทษจำเลย หรือเรียกอีกนัยหนึ่ง ประจักษ์พยาน คือ พยานบุคคลผู้มาเบิกความให้ข้อเท็จจริงแก่ศาลตามที่ตนได้รับรู้จากประสาทของตนเอง มิใช่รับรู้มาจากการบอกเล่าของผู้อื่น ตรงข้ามกับพยานบอกเล่าซึ่งมิได้รู้เห็นข้อเท็จจริงมาด้วยตนเอง

- พยานบอกเล่า (Hearsay Evidence) หมายถึง พยานบุคคลที่ไม่ได้รู้ไม่ได้เห็น หรือไม่ได้ยินข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นมาด้วยตนเองโดยตรง หากแต่ได้รู้ ได้ยิน ได้ฟังข้อเท็จจริงต่างๆ มาจากผู้อื่นอีกต่อหนึ่ง โดยส่วนใหญ่พยานบอกเล่าจะเป็นเพียงพยานประกอบที่จะทำให้ศาลเชื่อว่าประจักษ์พยานได้รู้เห็นมาจริง และทำให้น้ำหนักของประจักษ์พยานดีขึ้นเท่านั้น แต่ในบางกรณี ถ้าหากพยานบอกเล่าเบิกความอย่างมีเหตุผลเพียงพอ ศาลก็อาจรับฟังว่ามีน้ำหนักลงโทษจำเลยได้

- พยานแวดล้อมกรณี (Circumstantial Evidence) พยานแวดล้อมกรณี หรือพยาน พฤติเหตุห้อมล้อม พยานพฤติเหตุ หรือพยานพฤติเหตุห้อมล้อมกรณี เป็นพยานที่ไม่ได้แสดงถึงข้อเท็จจริงที่จะพิสูจน์โดยตรง แต่อาจทำให้ศาลอนุมานได้ว่าข้อเท็จจริงที่คู่ความประสงค์จะพิสูจน์นั้นมีอยู่หรือไม่ กล่าวอีกนัยหนึ่งเป็นพยานเหตุผลที่ทำให้ศาลอนุมานได้ว่าข้อเท็จจริงที่คู่ความประสงค์จะพิสูจน์นั้นมีอยู่หรือไม่

- พยานผู้เชี่ยวชาญพิเศษ คือ พยานผู้เชี่ยวชาญในคดีอาญาไม่ว่าจะโดยการแต่งตั้งจากศาลหรือคู่ความอ้างอิงมา ผู้ชำนาญการพิเศษต้องมาศาลเพื่ออธิบายด้วยวาจา ในฐานะพยานบุคคลจะอาศัยสิทธิดังเช่นพยานผู้เชี่ยวชาญที่ศาลแต่งตั้งในคดีแพ่งไม่ได้ และ โจทก์หรือจำเลยมักจะอ้างพยานประเภทนี้เพื่อนำสืบต่อศาลเป็นการสนับสนุนพยานฝ่ายตนในฐานะพยานความเห็น เช่น เกี่ยวกับการตายหรือสภาพของศพ เกี่ยวกับลายมือชื่อ หรือลายมือเขียนหนังสือ หรือยาเสพติด เป็นต้น

- พยานนำและพยานหมาย หมายถึง พยานบุคคลที่คู่ความฝ่ายที่อ้างไม่ว่าจะเป็น โจทก์หรือจำเลยเป็นผู้นำพยานนั้นมาเบิกความที่ศาลเอง ส่วนพยานหมายเป็นพยานที่ศาลออกหมายเรียกให้มาเบิกความที่ศาล อาจเป็นการออกหมายโดยคู่ความขอให้ออก หรือเป็นพยานที่ศาลมีหมายเรียกมาเองก็ได้

2.1.2.2 พยานเอกสาร หมายถึง ข้อความใดๆ ที่ศาลอาจอ่านดูได้จากลายลักษณ์อักษรหรือเครื่องหมายใดๆ เป็นการสื่อถึงความหมายอันปรากฏอยู่บนกระดาษหรือวัตถุอื่นใด ซึ่งคู่ความเสนอต่อศาลเพื่อใช้ข้อความหรือเครื่องหมายนั้นๆ ในการแสดงความหมายที่จะสื่อต่อศาลเพื่อพิสูจน์ข้อเท็จจริง

2.1.2.3 พยานวัตถุ หมายถึง สิ่งของที่คู่ความอ้างเป็นพยาน ซึ่งได้แก่ สิ่งที่มีรูปร่างรวมทั้งคนที่มีชีวิตและซากศพ ทั้งนี้พยานวัตถุถือว่าเป็นพยานที่มีความสำคัญอย่างมากในคดีอาญาเพราะเป็นพยานที่ดีที่สุดในการพิสูจน์ว่าข้อเท็จจริงบางประเด็น ได้เกิดขึ้น เช่น อาวุธที่ใช้ในการกระทำความผิดบาดแผลที่ถูกทำร้ายหรือสถานที่เกิดเหตุ

2.1.3 ความสำคัญของพยาน

ประยูทธ แก้วภักดี (2542: 12-13) สรุปถึงความสำคัญของพยานบุคคลในคดีอาญา ดังนี้

2.1.3.1 ประสิทธิภาพในการดำเนินคดีอาญา คือ การที่กระบวนการยุติธรรมทางอาญาสามารถบรรลุเป้าหมายของการดำเนินคดีอาญานั้นคือการพิสูจน์ความผิดหรือความบริสุทธิ์ของผู้ต้องหาหรือจำเลย ดังนั้นการให้ได้มาซึ่งพยานบุคคลซึ่งมีบทบาทสำคัญในการพิสูจน์ข้อเท็จจริงต่างๆ จึงมีความสำคัญ และพบว่าคดีที่ปราศจากพยานบุคคลอาจนำไปสู่การพิพากษายกฟ้องในกรณีที่มีการกระทำความผิด แต่ไม่สามารถหาพยานหลักฐานมาแสดงให้เห็นอย่างชัดเจนว่าบุคคลใดกระทำความผิดนั้น กลไกของรัฐไม่อาจแสดงบทบาทเป็นตัวแทนของสังคมในการดำเนินการฟ้องร้องหรือแสวงหาข้อเท็จจริง กรณีเช่นนี้สังคมย่อมขาดการคุ้มครองเพราะไม่สามารถนำผู้กระทำความผิดมาลงโทษได้

2.1.3.2 การค้นหาความจริงเพื่อประโยชน์ต่อกระบวนการยุติธรรม จึงจำเป็นที่แต่ละฝ่ายจะต้องแสวงหาพยานหลักฐานต่างๆ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อมุ่งในการบริหารและรักษาไว้ซึ่งสภาพของสังคม ทุกรัฐย่อมมีสิทธิที่จะกำหนดภาระหน้าที่ให้กับสมาชิกในสังคม การเป็นพยานของประชาชนนั้นมีความสำคัญมากต่อกระบวนการยุติธรรม ถ้าไม่มีพยานมายืนยันก็จะเกิดความเสียหายต่อการพิทักษ์ความเป็นธรรมตามกฎหมายได้ อาจจะทำให้คนร้ายไม่ต้องรับโทษเกิดความข่มขู่และเป็นภัยต่อสังคมได้ แต่หากผู้กระทำความผิดรู้ว่ามิพยานรู้เห็นการกระทำของเขา ก็อาจจะสารภาพความผิด ไม่กล้าสู้คดี ทำให้การดำเนินคดีสิ้นสุดลงโดยง่ายและรวดเร็ว หรือในกรณีกลับกันหากผู้ถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิดมิพยานยืนยันความบริสุทธิ์ของตนก็จะทำให้พ้นผิดได้ซึ่งก่อให้เกิดความยุติธรรมในสังคม

2.1.3.3 ความสำคัญต่อการชั่งน้ำหนักพยานหลักฐาน ในคดีอาญาพยานบุคคลเป็นส่วนที่มีความสำคัญต่อการพิสูจน์ความผิด เนื่องจากโดยส่วนใหญ่ความผิดอาญาจะเป็นเรื่องของการกระทำของบุคคลต่อบุคคล จึงจำเป็นต้องหาผู้รู้เห็นเหตุการณ์มาให้การในข้อเท็จจริง หากพิจารณา คำพิพากษาว่ามีการลงโทษ โดยให้ความสำคัญต่อการที่โจทก์สามารถนำสืบพยานบุคคลที่สำคัญ มาแสดงต่อศาล เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบกับพยานหลักฐานทางวิทยาศาสตร์ เช่น

การตรวจเลือด การตรวจ DNA ซึ่งมีความสามารถในการพิสูจน์ความแท้จริงได้ แต่ยังคงอาศัยพยานผู้เชี่ยวชาญ ในการเบิกความประกอบผลการตรวจสอบดังกล่าว

2.1.3.4 การควบคุมความสงบเรียบร้อยต่อสังคม การดำเนินกระบวนการพิจารณาคดีที่มีประสิทธิภาพโดยสามารถนำผู้กระทำผิดมาลงโทษ หรือในกรณีที่สามารถพิสูจน์ได้ว่าผู้ต้องหาหรือจำเลยเป็นผู้บริสุทธิ์ส่งผลให้เกิดความยุติธรรมในสังคม และพยานบุคคลเป็นส่วนสำคัญในการให้ได้มาซึ่งการค้นหาคำความจริง และเมื่อมีอาชญากรรมเกิดขึ้นในชุมชนใด ย่อมก่อให้เกิดความหวาดกลัวต่อสมาชิกของชุมชนนั้นระยะหนึ่ง ทำให้วิถีชีวิต ความเป็นอยู่ ตลอดจนอาชีพในชุมชนอาจมีการเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้น ความกลัวต่ออาชญากรรมทำให้นักลปปรากฏตัวต่อสาธารณะน้อยลง เมื่อคนออกมาปรากฏตัวน้อย การควบคุมอาชญากรรมอย่างไม่เป็นทางการก็พลอยตกต่ำไปด้วย คนจะพาหลบหนีไปพร้อมๆ กับการเกิดอาชญากรรม ขณะเดียวกันความเต็มใจที่จะเป็นพยานก็พลอยต่ำไปด้วย

2.1.4 ความจำเป็นของการคุ้มครองพยานบุคคล

ในคดีอาญาทุกประเภทความผิดไม่ว่าจะเกิดขึ้นภายใต้ราชอาณาจักรไทยหรือไม่นั้น ผู้ที่ได้รับความเสียหายหรือโทษของคดีต่างก็มุ่งหวังให้มีการจับตัวผู้กระทำความผิดหรือประกอบอาชญากรรมนั้นๆ ถูกจับกุมหรือได้รับการลงโทษตามขั้นตอนของกฎหมาย ทั้งนี้การพิจารณาคดีเริ่มตั้งแต่การจับกุม สอบสวน ฟ้องร้อง พิพากษาคัดสิน และการลงโทษจะต้องอาศัยพยานหลักฐาน (Evidence) เป็นสำคัญ ดังนั้นจึงกล่าวได้ว่าพยานหลักฐานถือเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่ง โดยเริ่มต้นตั้งแต่ขั้นตอนจับกุมของตำรวจไปจนถึงขั้นพิพากษาคดีของศาล

ความคุ้นเคยในการดำเนินคดีอาญาโดยเฉพาะอย่างยิ่งในประเทศไทยจะให้ความสำคัญเป็นอย่างมากกับพยานบุคคล (Witness) ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการกระทำผิดที่เกิดขึ้นส่วนใหญ่เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับพยานบุคคลทั้งสิ้น เช่น คดีเกี่ยวกับชีวิต ร่างกาย หรือคดีความผิดทางเพศ เป็นต้น ดังนั้นการที่พยานบุคคลไม่ให้ความร่วมมือกับพนักงานสอบสวน หรือปฏิเสธไม่ไปเบิกความที่ศาล ก็จะเป็นผลให้ในคดีนั้นๆ ไม่มีพยานที่จะนำมาพิสูจน์ความผิดของจำเลยได้ และในที่สุดแล้วศาลก็จะพิพากษายกฟ้องและปล่อยตัวจำเลยให้พ้นข้อกล่าวหาไปเนื่องจากไม่สามารถลงโทษได้ในกรณีที่ไม่มีพยานหลักฐานพิสูจน์ว่าบุคคลนั้นๆ กระทำความผิดจริงตามที่กล่าวหา

อุปสรรคสำคัญที่เป็นเหตุให้พยานไม่ให้ความร่วมมือกับพนักงานสอบสวน หรือปฏิเสธไม่ไปเบิกความเป็นพยานต่อศาลมีอยู่หลายประการด้วยกัน แต่สาเหตุที่สำคัญที่สุด ได้แก่ พยานเกรงกลัวอิทธิพลของฝ่ายผู้กระทำความผิดในรูปแบบต่างๆ เช่น

- ความไม่ปลอดภัยในชีวิตและร่างกายของพยาน
- การปองร้ายบุคคลในครอบครัว รวมถึงญาติมิตร
- การทำลายทรัพย์สินต่างๆ ของพยาน
- การขัดขวางพยานด้วยวิธีการต่างๆ เพื่อกีดกันพยานในการให้ความร่วมมือกับภาครัฐ

การให้ความคุ้มครองพยานบุคคลในคดีอาญา ประกอบด้วย การให้ความคุ้มครองทางสังคม (Social Protection) เช่น การที่สังคมให้เกียรติหรือให้ความชื่นชมในการที่บุคคลนั้นได้ทำหน้าที่ในฐานะพยาน การได้รับบริการจากรัฐ เป็นต้น ซึ่งพบว่านอกจากการคุ้มครองทางสังคมแล้ว การใช้กลไกของกฎหมาย (Legal instrument) เป็นการคุ้มครองพยานบุคคลอีกวิธีหนึ่ง ซึ่งพบว่าสิทธิของพยานบุคคลที่จะได้รับความคุ้มครองเป็นส่วนหนึ่งของสิทธิของพยานบุคคล

รวมทั้งหลักจิตวิทยาที่ยอมรับกันว่าคำให้การพยานบุคคลมักมีความไม่ครบถ้วน สมบูรณ์และความไม่ถูกต้องเกิดขึ้นเสมอๆ แม้ทั้งที่พยานบุคคลผู้ให้ถ้อยคำนั้นจะมีความต้องการอย่างแรงกล้าที่จะให้ความจริง บางครั้งถึงกับมีการกล่าวกันว่า ไม่มีคำให้การของพยานบุคคลใดที่ต้องสมบูรณ์ แม้พยานจะรับรู้เหตุการณ์ที่เกิดขึ้น ได้ถูกต้องและจดจำได้แม่นยำ ก็อาจมีปัจจัยที่มีผลกระทบทำให้พยานถ่ายทอด (เบิกความ) ข้อเท็จจริง ไม่ตรงความจริงที่ตนรู้เห็นมา ปัจจัยที่สำคัญคือ อคติส่วนตัว เช่น พยานมีสาเหตุโกรธเคืองกับจำเลย หรือจำเลยติดสินบน หรือข่มขู่พยาน หรือพยานมีส่วนได้เสียในผลของคดีอยู่ด้วย ดังนั้น การคุ้มครองพยานบุคคลมีวัตถุประสงค์ให้พยานบุคคล และให้พยานบุคคลนั้นมีคุณค่าต่อการพิจารณาคดี โดยเบื้องต้นหมายถึงการจัดการให้บุคคลที่มาเป็นพยานนั้นได้รับความปลอดภัยจากภัยอันตรายจากการกระทำที่มีขอบในรูปแบบต่างๆ แต่แท้จริงแล้วในกระบวนการพิจารณาให้ความสำคัญอยู่ที่คำให้การหรือถ้อยคำของพยานบุคคล ในชั้นการพิจารณาว่ามีความน่าเชื่อถือหรือมีน้ำหนักมากน้อยเพียงใด ดังนั้น ความสำคัญของการคุ้มครองพยานบุคคลจึงเป็นอำนาจรัฐในการจัดการเพื่อให้ได้มาซึ่งพยานหลักฐานที่ดีที่สุด (Best Evidence) หรือพยานสำคัญในคดี (Material Witness) ซึ่งส่งผลต่อประสิทธิภาพของกระบวนการยุติธรรม และเป็นการคุ้มครองเพื่อสิทธิขั้นพื้นฐานของบุคคลที่จะได้รับความปลอดภัยอีกด้วย ดังนั้น การข่มขู่ การคุกคาม การประทุษร้าย หรือการขัดขวางด้วยวิธีการใดๆ นอกจากจะเป็นความผิดในทางอาญาแล้ว ยังเป็นความผิดต่อกระบวนการยุติธรรมด้วย (Obstruction of Justice)

แนวความคิดในการดำเนินคดีอาญา ปรัชญาการดำเนินคดีอาญาตามกฎหมาย วิธีการพิจารณาความอาญานั้น ได้ตั้งอยู่บนพื้นฐานของแนวความคิดหรือทฤษฎีเรื่องการตรวจสอบเพื่อค้นหาและพิสูจน์ความจริงของคดี (Examination Doctrine) โดยมีวัตถุประสงค์อยู่ 3 ประการ คือ

1. การคุ้มครองส่วนได้ส่วนเสียของสังคม ได้แก่ ความมั่นคงปลอดภัย ความสงบเรียบร้อย และความยุติธรรม โดยการกำหนดมาตรการ หลักเกณฑ์ และวิธีการที่จะเอาตัวผู้ที่กระทำความผิดมาสอบสวนฟ้องร้อง พิเคราะห์พิพากษาลงโทษให้ได้โดยเร็วที่สุด เพื่อเป็นเยี่ยงอย่างมิให้ผู้อื่นกระทำความผิดตาม เป็นการปราบปรามให้ผู้กระทำความผิดหลายจำ เกิดความเกรงกลัว เคารพต่อกฎหมาย และรักความยุติธรรม เพราะหากขาดหลักเกณฑ์และวิธีการที่จะดำเนินการให้ได้ตัวผู้กระทำความผิดลงโทษอย่างรวดเร็วมีประสิทธิภาพและเป็นธรรมแล้ว ประชาชนก็จะหันไปใช้กฎแห่งการแก้แค้นกันเองหรือการแก้แค้นแบบตาต่อตาฟันต่อฟันไม่รู้จบ

2. การคุ้มครองส่วนได้ส่วนเสียของบุคคล ได้แก่ การให้หลักประกันเกี่ยวกับความคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของบุคคล ไม่ว่าจะเป็นผู้เสียหาย ผู้ต้องหา จำเลย หรือพยาน เช่น สิทธิของผู้เสียหายในการที่จะได้รับการแก้ไขเยียวยาทั้งทางกายและจิตใจ สิทธิของผู้ต้องหาและจำเลยที่จะได้รับการสันนิษฐานความบริสุทธิ์ของตนเองในเบื้องต้น มีสิทธิที่จะแก้ข้อกล่าวหา เสนอข้อเท็จจริงและข้อกฎหมายเพื่อที่จะพิสูจน์ความจริงต่อศาล มีสิทธิที่จะอุทธรณ์ ฎีกา และการขออภัยโทษ เป็นต้น สำหรับพยานมีสิทธิที่จะได้รับการประกันการคุ้มครองความปลอดภัยและได้รับการปฏิบัติอย่างเหมาะสมในการปฏิบัติหน้าที่เป็นพยาน

3. การคุ้มครองส่วนได้ส่วนเสียร่วมกันของสังคมและบุคคล เป็นความคิดใหม่ที่เน้นความสมดุลในการปฏิบัติต่อสังคมและบุคคลไปพร้อมกัน โดยมีการสืบค้นหาสาเหตุและข้อเท็จจริงเกี่ยวกับผู้กระทำความผิดในด้านกายภาพ สภาพจิตใจ อารมณ์ ประวัติส่วนตัว สภาพแวดล้อมทางสังคม สถานะทางเศรษฐกิจ ครอบครัว และสาเหตุอื่นๆ อันอาจจะมีผลผลักดันให้เกิดการกระทำความผิดซึ่งข้อมูลเหล่านี้ไม่ได้เกี่ยวข้องโดยตรงกับการกระทำความผิดก็ตามแต่อาจเข้ามาสู่สำนวนเพื่อประกอบการวินิจฉัยสิ่งคดีของพนักงานสอบสวน พนักงานอัยการ และการพิพากษาคดีของศาลให้เหมาะสมกับผู้ต้องหาหรือจำเลยเป็นรายบุคคลไป โดยกำหนดมาตรการแก้ไข การคุ้มครองความปลอดภัย การฟื้นฟูสภาพร่างกายและจิตใจ เพื่อให้ผู้กระทำความผิดกลับคืนสู่สังคมอย่างปกติ

2.1.4 .1 การคุ้มครองพยานบุคคล แบ่งได้ 2 ระดับ คือ

1) การคุ้มครองบุคคลที่มาเป็นพยาน คือ การคุ้มครองสวัสดิภาพในชีวิตและร่างกายของบุคคลที่มาเป็นพยานเพื่อเข้าสู่กระบวนการพิจารณาให้ได้รับความปลอดภัยจากการกระทำในรูปแบบต่างๆ เช่น การคุกคาม การทำร้าย การข่มขู่ เพื่อให้รัฐได้มาซึ่งพยานหลักฐานที่ดีที่สุดในการพิจารณาคดี ซึ่งส่งผลต่อประสิทธิภาพของกระบวนการยุติธรรม จึงถือเป็นการคุ้มครองพยานบุคคลชั้นเบื้องต้น

2) การคุ้มครองคำให้การของบุคคลให้ได้รับการปกป้องจากปัจจัยภายนอก หรือการคุ้มครองเพื่อให้พยานบุคคลสามารถให้การได้โดยปราศจากปัจจัยต่างๆ ที่อาจมีผลกระทบต่อคำให้การของพยาน ซึ่งถือว่าเป็นการคุ้มครองในระดับที่สูงขึ้น เนื่องจากเหตุผลที่กล่าวมาข้างต้น มีเหตุปัจจัยหลายประการที่อาจส่งผลกระทบต่อพยานบุคคลให้การบิดเบือนไปจากข้อเท็จจริงที่ได้เห็น เช่น อาจเกิดจากปัจจัยซึ่งเกิดจากปัจจัยทางธรรมชาติ เช่น อายุ วัย ความสามารถในการถ่ายทอดหรือความสามารถในการจดจำ หรือปัจจัยซึ่งเกิดจากการกระทำของมนุษย์ เช่น การให้สินบน การชักจูง การขัดขวางในรูปแบบต่างๆ หรือเกิดจากความเครียดที่เกิดขึ้นจากกระบวนการพิจารณา เช่น การให้การเผชิญหน้าต่อจำเลย การถูกซักถามจากคู่ความ ดังนั้นจึงได้ปรับปรุงกระบวนการพิจารณาความอาญาให้พยานสามารถให้การได้อย่างปราศจากการขัดขวาง เช่น การใช้เทคโนโลยีในการสืบพยาน หรือการสืบพยานล่วงหน้าในกรณีมีเหตุอันควรเชื่อว่าพยานอาจได้รับการขู่เหยิง แต่การให้ความคุ้มครองต่อพยานนั้นต้องไม่เป็นการกระทบสิทธิในการต่อสู้คดีของจำเลย โดยเฉพาะการสืบพยานต่อหน้าจำเลย (Confrontation) หรือให้จำเลยได้มีโอกาสถาม โดยเฉพาะการสืบพยานต่อหน้าจำเลย (Confrontation) หรือให้จำเลยได้มีโอกาสถามค้านพยาน (Cross-Examination) ดังนั้นรัฐในฐานะผู้บริหารงานยุติธรรมจำเป็นต้องหามาตรการต่างๆ เพื่อคุ้มครองพยานให้สามารถให้การต่อศาล รวมทั้งให้พยานได้รับความปลอดภัยเช่นกัน

2.1.4 .2 การคุ้มครองความปลอดภัยของพยานบุคคลแยกพิจารณาตามระยะเวลา

1) การคุ้มครองความปลอดภัยพยานบุคคลระหว่างการพิจารณา โดยสาเหตุสำคัญ มุ่งประโยชน์ต่อคดีเป็นสำคัญ ดังนั้นการคุ้มครองเพื่อมุ่งให้ได้มาซึ่งพยานบุคคลเพื่อให้การทั้งในชั้นสอบสวนและชั้นการพิจารณาคดีในช่วงเวลาดังกล่าว ความเสี่ยงของการได้รับอันตรายจะสูงเนื่องจากการให้การของพยานมีผลโดยตรงต่อคดี การทำให้พยานไม่สามารถมาให้การได้จะส่งผลกระทบต่อคดี โดยเฉพาะในคดีอาญาซึ่งให้ความสำคัญต่อพยานโจทก์ หากไม่มีพยานโจทก์มาเบิกความใน ชั้นพิจารณา ศาลจะยกฟ้องในคดี ดังนั้นการคุ้มครองความปลอดภัยในช่วงเวลาดังกล่าวจะมีลักษณะที่เป็นการหาที่พักชั่วคราวหรือการให้กำลังเจ้าหน้าที่คุ้มกัน

2) การคุ้มครองความปลอดภัยของพยานบุคคลหลังการพิจารณา เมื่อพยานบุคคลให้การในชั้นพิจารณาแล้ว แม้จะไม่ส่งผลกระทบในทางคดี แต่อาจเกิดอันตรายจากการแค้นจากกลุ่มบุคคลได้ ซึ่งการคุ้มครองความปลอดภัยภายหลังจากการพิจารณาจะเป็นการคุ้มครองสิทธิขั้นพื้นฐานของบุคคล ซึ่งโดยสภาพความเป็นจริงไม่มีการคุ้มครองความปลอดภัยหลังการพิจารณาได้ตลอดเวลา ดังนั้นแต่ละประเทศจึงมีวิธีการในการให้ความคุ้มครองความปลอดภัยในลักษณะที่แตกต่างกัน เช่น การให้พยานเปลี่ยนชื่อ-นามสกุล การย้ายที่อยู่ การเปลี่ยนแปลงอาชีพ

รวมทั้ง การปกปิดชื่อ-ที่อยู่ หรือพยานเป็นความลับ เพื่อหลีกเลี่ยงการติดตามจากการแก้แค้น การคุ้มครอง ในระยะนี้นอกจากจะให้พยานได้รับความปลอดภัย มาตรการคุ้มครองพยานยังมีเป้าหมาย สำคัญให้พยานสามารถอยู่ได้ด้วยตนเอง (Self-sufficient)

2.1.4.3 ประเภทของการคุกคามพยานบุคคล

การคุกคามพยานบุคคลในคดีอาญา (Intimidation of Witness in Criminal Justice System) ความหมายใน Black's Law Dictionary ให้ความหมายของการคุกคาม หมายถึง การข่มขู่ การบังคับ การใช้กำลังโดยมิชอบด้วยกฎหมาย การทำให้เกิดความหวาดกลัว รวมทั้งการพยายาม การให้เกิดความกลัวจะเกิดอันตรายกับร่างกาย ในขณะที่ “คุกคาม” ตามพจนานุกรมฉบับ ราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525 พิมพ์ครั้งที่ 6 พ.ศ. 2539 หมายถึง การแสดงอำนาจด้วยกิริยา วาจา ให้หวาดกลัว ทำให้หวาดกลัว เช่น ภัยคุกคาม “กลัว” หมายถึง รู้สึกไม่อยากประสบสิ่งที่ไม่ดีแก่ตัว เช่น กลัวบาป กลัวถูกติเตียน รู้สึกหวาดกลัวเพราะคาดว่าจะประสบภัย

1) การคุกคามด้านสวัสดิภาพทางร่างกาย (Treat of Physical Harm) หรือ คุกคามทางเศรษฐกิจ (Treat of Economic) หรือการคุกคามความก้าวหน้าในอนาคต (Prospects of Advancement) ซึ่งอาจส่งผลต่อการให้การหรือการเบิกความพยาน

2) การคุกคามแยกประเภทโดยผู้กระทำความผิด แบ่งออกได้ 3 ประเภท คือ ตัวบุคคล (Individual) องค์กรอาชญากรรมหรือกลุ่มผู้ก่อการร้าย (Organized Criminal - Terrorist Groups) และผู้ต้องหาหรือผู้สงสัยที่เกี่ยวข้องกับเจ้าหน้าที่ตำรวจหรือทหาร

3) ภัยหรืออันตรายที่อาจเกิดขึ้นโดยลักษณะที่เป็นการข่มขู่โดยชัดเจน หรืออันตรายที่อาจแฝงมาเพราะผู้ต้องสงสัยหรือกลุ่มบุคคลรู้จักว่าเป็นผู้ที่น่าจะอันตราย เช่น ทหาร ตำรวจ หรือกลุ่มอาชญากร

4) การคุกคามจะมีเป้าหมายที่สำคัญ คือ บุคคลหรือเจ้าหน้าที่ซึ่งอยู่ใน กระบวนการยุติธรรม เช่น ผู้พิพากษา พนักงานอัยการ เจ้าหน้าที่ตำรวจ หรือบุคคลที่คาดว่าจะ เป็นพยาน (Prospective witness) ความแตกต่างที่เห็นได้ชัดในส่วนของเป้าหมายเป็นสิ่งสำคัญ ในกรณี อาชญากรรมจะเป็นการสะดวกและปลอดภัยมากกว่าที่จะพยายามคุกคามพยานบุคคลมากกว่า เจ้าหน้าที่ของรัฐและการป้องกันไม่ให้พยานของอีกฝ่ายหนึ่งมาให้การเป็นพยาน จะมีประสิทธิภาพ กว่า การนำพยานมาเบิกความเท็จ ในขณะที่มีบุคคลพร้อมที่จะให้การตามความเป็นจริง แต่หาก พยานบุคคลดังกล่าวได้รับการคุกคามหรือเสียชีวิต ย่อมเป็นไปได้ที่จะทำให้การพิจารณา คดี ประสบความสำเร็จ ซึ่งวิธีการดังกล่าวนี้เป็นวิธีที่องค์กรอาชญากรรมใช้กันมาก

หลักเหตุผลของการคุกคาม (The Logic of Intimidation) การคุกคามจะเกิดขึ้นในกรณี ที่ผู้กระทำเชื่อว่าการกระทำของตนจะสื่อสารไปยังผู้ถูกข่มขู่โดยการข่มขู่หรือการคุกคามนั้น มีลักษณะที่น่าเชื่อถือหรือมีน้ำหนักกว่าอาจก่อให้เกิดอันตรายต่อพยานหากพยานไม่ปฏิบัติตามและ การข่มขู่หรือคุกคามนั้นไม่ก่อให้เกิดค่าใช้จ่ายหรือความเสี่ยงที่สูงเกินไป

การป้องกันการคุกคาม (The Logic of Preventing Intimidation) เป็นหลักการที่แก้ไข ปัญหาที่เป็นการตอบสนองหลักการข้างต้น โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้ข่มขู่คุกคามเห็นว่าเงื่อนไข ในการข่มขู่ไม่ส่งผลโดยการป้องกันผู้คุกคามจากการกระทำที่น่าเชื่อว่าจะเป็น การนำไปสู่การข่มขู่ โดยการยับยั้งขัดขวางการติดต่อสื่อสารในการข่มขู่ ส่งผลให้การกระทำการดังกล่าวมีความ ยากลำบากหรือเกิดความเสี่ยง เช่น การกำหนดให้มีการปกปิดเป็นความลับหมายเลข โทรศัพท์ การเปลี่ยนแปลงหรือย้ายที่อยู่ชั่วคราว การให้การใช้โทรศัพท์ของศาลหรือพนักงานอัยการมีการ ควบคุมโดยเจ้าหน้าที่ หรือการคุ้มครองพยาน (Physical protection) การคุ้มครองสวัสดิภาพระหว่าง การสืบพยานและการพิจารณาผู้ต้องหาที่อันตราย สิ่งที่ต้องคำนึงถึงประการแรก คือ จะต้องไว้ใจ ตำรวจ และประการที่ 2 ต้องพึงระลึกว่าการคุ้มครองทางกายภาพไม่สามารถคุ้มครองได้ตลอดเวลา นอกจากนั้นผู้คุกคามหรือถูกข่มขู่มักจะทราบเมื่อมีการกระทำเกิดขึ้นแล้ว การนำมามาตรการต่างๆ มาใช้จนทำให้การคุกคามจะมีผลสำเร็จ แต่ไม่สามารถบรรลุผล และเป็นการสร้างแรงจูงใจไม่ ให้กระทำตามที่ข่มขู่ นอกจากนี้การลงโทษผู้ข่มขู่เป็นมาตรการตอบโต้ในฐานะเป็นผู้ขัดขวาง กระบวนการยุติธรรม การดำเนินการต่อผู้คุกคาม การให้รางวัลแก่ผู้แจ้งข่าวสาร การเพิ่มโอกาสให้มีการ จับกุม และลงโทษผู้กระทำผิดอย่างรุนแรงมีความจำเป็นอย่างยิ่งในการปราบปรามอาชญากรรม

2.1.4.5 ขั้นตอนการคุ้มครองพยานบุคคล (Steps to Protect Witnesses from Intimidation)

1) การทำให้การข่มขู่คุกคามมีความยากลำบากและมีความเสี่ยงเพิ่ม มากขึ้น การข่มขู่ที่น่าเชื่อถือจะไม่สามารถเกิดขึ้นได้ถ้าข้อมูลเกี่ยวกับพยานบุคคลจะถูกเก็บเป็นความลับ ในประเทศสหรัฐอเมริกา ความลับเกี่ยวกับพยานจะถูกเก็บเป็นการถาวร หากเจ้าหน้าที่จะสามารถใช้ ประโยชน์จากข้อมูลที่ได้รับจากพยานบุคคล รวมทั้งหากเจ้าหน้าที่ทราบว่าพยานบุคคลอาจจะได้รับ อันตราย จะมีการขอหมายค้นหรือขออนุญาตจากศาลเพื่อขอคัดฟังทางโทรศัพท์ หรือการกระทำ อื่นๆ เพื่อติดตามข้อมูล ในประเทศโคลัมเบีย ในกรณีความผิดที่เกี่ยวกับองค์กรอาชญากรรม มีการ เก็บความลับเกี่ยวกับพยานบุคคลเป็นการถาวร ซึ่งหลักการดังกล่าวเป็นหลักการที่ได้รับการยอมรับ นำไปปฏิบัติอย่างกว้างขวางในหลายๆ ประเทศทั่วโลก

2) การทำให้การข่มขู่คุกคามไม่ส่งผลประโยชน์ต่อผู้กระทำมีหลายวิธี จะทำให้การข่มขู่พยานบุคคลไม่ประสบผล โดยเฉพาะการที่สามารถทำให้พยานมาให้การโดยเร็วที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ก่อนที่จะมีการข่มขู่ ในระบบ Civil law ทำให้การชันพนักงานสอบสวนสามารถใช้เป็นพยานในศาลได้ หากพยานบุคคลปฏิเสธการให้การในชั้นศาล ถ้าทำให้การดังกล่าวได้มีการชักค้ำและมีการแสดงต่อหน้าจำเลย

3) การสร้างแรงจูงใจต่อพยานเพื่อหลีกเลี่ยงการกระทำตามที่ได้รับการข่มขู่ พยานจำนวนไม่น้อยที่อาจจะต้องเสี่ยงภัยต่อการให้การถึงผู้ต้องหาที่อันตราย บางกรณีต้องมีการลดโทษหรือลดจำนวนข้อกล่าวหาต่อพยานบุคคล

4) การดำเนินการกับผู้คุกคาม ในกรณีที่มีการข่มขู่เจ้าหน้าที่ศาล พนักงานอัยการ มักจะมีการสืบสวน แม้ในประเทศสหรัฐอเมริกาจะมีการกำหนดให้การกระทำในลักษณะดังกล่าวเป็นการความผิดที่รุนแรง แต่การกระทำการข่มขู่คุกคามก็ยังมีเกิดขึ้น โดยเฉพาะพยานที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดมักจะถูกละเลยและทำให้การข่มขู่ที่ประสบความสำเร็จ

แนวคิดของการคุ้มครองพยานบุคคล คือ การให้ได้มาซึ่งพยาน และให้พยานสามารถให้การโดยปราศจากอิทธิพลใดๆ ที่ส่งผลต่อการให้การในชั้นพิจารณาคดี ซึ่งการใช้อิทธิพลหมายถึง การใช้อำนาจหน้าที่ต่อบุคคลอื่นๆ เพื่อให้มีผลกระทบต่อกระบวนการเปลี่ยนแปลงและให้เกิดผลทางกายภาพ จิตใจ หรือความคิดความงามของจิตใจ

2.2 แนวคิดการคุ้มครองพยานในต่างประเทศ

2.2.1 การคุ้มครองพยานในประเทศสหรัฐอเมริกา

ประเทศที่พัฒนาแล้วหลายประเทศเล็งเห็นถึงความจำเป็นของการให้ความคุ้มครองพยานบุคคล สหรัฐอเมริกาจัดได้ว่าเป็นประเทศหนึ่งที่มีมาตรการในการคุ้มครองพยานที่เป็นระบบก้าวหน้าและซับซ้อนที่สุด โดยในปี ค.ศ. 1970 สหรัฐอเมริกาได้ตราพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามองค์กรอาชญากรรม (The Organized Crime Control Act) ซึ่งมีบทบัญญัติในการให้อำนาจรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมในอันที่จะดำเนินการในเรื่องให้ความปลอดภัยและความเป็นอยู่ของพยานและบุคคลในครอบครัวที่จะเป็นพยานในการกระทำความผิดขององค์กรอาชญากรรม โดยมีหน่วย United States Marshals Service ของรัฐบาลสหรัฐอเมริกาเป็นผู้รับผิดชอบในการดำเนินการภายใต้โครงการให้ความคุ้มครองพยาน (Witness Protection Program)

หรือ WPP. ต่อมาในปี ค.ศ. 1984 สภาคองเกรสได้ให้ความเห็นชอบผ่านพระราชบัญญัติคุ้มครองและป้องกันพยาน (The Witness Security Act) ให้อำนาจรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมในการให้ความคุ้มครองป้องกันพยานสำคัญในคดีต่างๆ ไป

ในระยะแรกเริ่มของโครงการให้ความคุ้มครองพยานซึ่งเริ่มต้นมาตั้งแต่ ค.ศ. 1970 มีการคาดหมายว่าจะมีผู้เข้ามาสู่โครงการนี้ประมาณปีละ 30-50 คน แต่ปรากฏว่ามีการเพิ่มจำนวนขึ้นอย่างรวดเร็วกว่าที่คาดไว้ นับตั้งแต่ปี ค.ศ. 1997 มีผู้ที่เข้ามาอยู่ในโครงการมากกว่า 6,700 คน ในปัจจุบันจะมีพยานเข้ามาสู่โครงการประมาณ 20-25 คนต่อเดือน จำนวนยังไม่รวมบุคคลในครอบครัวของพยานซึ่งจะต้องตามเข้ามาอยู่ในความดูแลของรัฐภายใต้โครงการนี้ด้วย เฉลี่ย 2.5 คนต่อพยาน 1 คน ดังนั้นหากรวมบุคคลในครอบครัวด้วยก็เท่ากับมีบุคคลที่เข้ามาอยู่ในโครงการนี้ถึง 16,000 คน (วันชัย ศรีนวลนัด, 2542)

ภายใต้โครงการนี้พยานหรือผู้ถูกกล่าวหาพร้อมซึ่งในการให้การปฏิบัติต่อผู้ถูกกล่าวหาอีกคนหนึ่งนั้น เป็นบุคคลที่ต้องการความคุ้มครองโดยมีการเปลี่ยนแปลงคุณลักษณะใหม่หมด (Completely new identify) ในกรณีของผู้ถูกกล่าวหาซึ่งให้การเป็นประโยชน์ต่อรัฐดังกล่าวเขาจะได้รับสิทธิให้รับโทษในคุกพิเศษ (Special jail) ในห้องพิเศษ (Special cell) ซึ่งถูกออกแบบมาสำหรับพยานเช่นนั้น ภายหลังจากนั้นเขาก็จะได้รับการย้ายที่อยู่อาศัยและได้รับแม้กระทั่งงาน เพื่อจะได้ช่วยเหลือเขาให้เปลี่ยนแปลงคนที่มีภูมิหลังว่าเกี่ยวข้องกับการกระทำผิดอาญาไปสู่ชีวิตใหม่ (วีรพล ตั้งสุวรรณ, 2540: 80)

มาตรการคุ้มครองความปลอดภัยของพยานในสหรัฐอเมริกาจะมีกฎหมายรองรับ จึงทำให้การดำเนินการสามารถเป็นไปอย่างมีระบบ มีงบประมาณสำหรับเป็นค่าใช้จ่าย ทำให้ประชาชนมีความมั่นใจ ส่งผลให้เกิดประสิทธิภาพในทางปฏิบัติ โดยใน United States Code (U.S.C.) ได้บัญญัติถึงการคุ้มครองพยาน (Protection of Witness) ไว้ใน Section Code 3521-3528 โดยให้อำนาจรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมที่จะให้ความคุ้มครองป้องกันพยานหรือผู้ที่อาจเป็นพยานตลอดจนสมาชิกในครอบครัวหรือบุคคลใกล้ชิด เมื่อเห็นว่าจำเป็นที่จะต้องคุ้มครองป้องกันบุคคลดังกล่าวจากอันตรายแก่กาย หรือให้ความคุ้มครองสุขภาพ ความปลอดภัยและสวัสดิการของบุคคลนั้น รวมทั้งสุขภาพจิตและการปรับตัวเข้าสู่สังคมได้นานเท่าที่ยังเห็นว่าอันตรายยังเห็นอยู่ด้วยการจัดการเปลี่ยนชื่อ-สกุล จัดหาถิ่นที่อยู่ อาชีพใหม่ และในการดำเนินการดังกล่าวรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมมีอำนาจออกระเบียบเพื่อ

- 1) จัดหาเอกสารเพื่อให้บุคคลสามารถเปลี่ยนชื่อสกุลใหม่หรือเพื่อให้สามารถคุ้มครองป้องกันบุคคลนั้นได้

- 2) จัดหาที่พักอาศัยสำหรับบุคคลนั้น

- 3) จัดการขนย้ายเครื่องเรือนหรือทรัพย์สินของบุคคลนั้นไปสู่ที่พักใหม่
- 4) จัดค่าใช้จ่ายให้เพียงพอในการดำรงชีพตามจำนวนและระยะเวลาที่กำหนด
- 5) ช่วยเหลือผู้ต้องหาให้มีอาชีพการงาน
- 6) จัดหาบริการอื่นๆ เพื่อให้บุคคลนั้นสามารถยังชีพด้วยตนเองได้
- 7) เปิดเผยหรือปฏิเสธที่จะเปิดเผยชื่อ-สกุล ที่อยู่ของบุคคลในความคุ้มครอง รวมทั้งรายละเอียดอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง เมื่อได้พิจารณาถึงผลดี ผลเสีย และอันตรายที่จะเกิดแก่ผู้ต้องหา ความเสียหายที่เกิดกับโครงการและประโยชน์ที่เกิดแก่สังคมและบุคคลนั้น
- 8) กำหนดข้อยกเว้นในการให้บริการ การตกแต่ง การก่อสร้างเพื่อความปลอดภัยใน ที่อยู่ปัจจุบันหากมีกฎหมายอื่นห้ามไว้ ทั้งนี้เพื่อรักษาความปลอดภัยแก่พยานในโครงการของสหรัฐอเมริกา

ทั้งนี้ยังมีบทกำหนดโทษแก่ผู้ที่เปิดเผยข้อมูลที่ได้รับจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมโดยไม่ได้รับความยินยอมไว้ด้วย

อย่างไรก็ตามในการพิจารณารับบุคคลใดเข้ามาอยู่ในโครงการให้ความคุ้มครองนี้ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมต้องพิจารณาถึง

- ประวัติอาชญากรรมของผู้ต้องหา
- ทางเลือกในการจัดหาวิธีการคุ้มครอง
- ความเป็นไปได้จากการได้รับพยานหลักฐานจากแหล่งอื่น
- ความต้องการความคุ้มครอง
- ความสำคัญของพยาน
- ในกรณีพยานเด็ก ต้องพิจารณาว่าการเข้ามาในโครงการจะเป็นการล่วงละเมิดต่อความสัมพันธ์ระหว่างเด็กกับผู้ปกครองหรือไม่ หากเด็กต้องถูกเปลี่ยนชื่อ-สกุลและที่อยู่
- องค์กรประกอบอื่นที่เห็นสมควร

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมจะต้องไม่ให้ความคุ้มครองต่อบุคคลที่พิจารณาแล้ว เห็นว่าเป็นการเสี่ยงอันตรายต่อสังคม รวมทั้งต้องเปรียบเทียบอันตรายที่เกิดขึ้นแก่ผู้ที่บริสุทธิ์กับความจำเป็นของการทำให้การของบุคคลผู้ต้องหาในฐานะพยาน

เมื่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมพิจารณารับตัวบุคคลใดเข้ามาอยู่ในโครงการให้ความคุ้มครองพยานแล้ว บุคคลผู้ต้องหาจะต้องทำบันทึกข้อตกลงว่า

- 1) จะทำให้การเป็นพยาน และให้รายละเอียดแก่เจ้าหน้าที่ของรัฐตามกระบวนการพิจารณาคดีอาญา
- 2) จะไม่กระทำความผิดอาญา
- 3) จะให้ความร่วมมือกับเจ้าหน้าที่ของรัฐในการหลีกเลี่ยงการถูกหน่วงเหนี่ยวกักขังจากผู้ที่ไม่ประสงค์จะให้ตนมาให้การเป็นพยาน
- 4) ยินยอมตามข้อผูกพันทางกฎหมายและสัญญาทางแพ่งที่จะเกิดขึ้นภายหลัง
- 5) จะแต่งตั้งบุคคลอื่นเป็นผู้แทนในการรับหมาย
- 6) จะทำสัญญาเป็นลายลักษณ์อักษรและสาบานตนเกี่ยวกับข้อผูกพันตามกฎหมาย รวมทั้งข้อผูกพันเกี่ยวกับการอุปการะเลี้ยงดูและการเยี่ยมเยียนบุตรธิดา
- 7) จะเปิดเผยหากผู้นั้นอยู่ระหว่างการรอการลงโทษหรือได้รับการปล่อยตัวก่อนครบกำหนดโทษ
- 8) จะรายงานให้เจ้าหน้าที่ทราบถึงกิจกรรมและที่อยู่ปัจจุบันของตน

หากผู้ที่เข้าอยู่ในโครงการคนใดละเมิดข้อตกลง รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมอาจจะพิจารณายกเลิกการคุ้มครองนั้นเสียก็ได้ และในกรณีที่เป็นเรื่องด่วนหากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมเห็นว่าถ้าไม่ให้ความคุ้มครองแก่บุคคลผู้อาจเป็นพยานหรือเป็นพยานโดยเร็ว จะเกิดการเสียหายต่อการสอบสวน รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมก็อาจจะพิจารณาให้ความคุ้มครองชั่วคราวไปก่อนก็ได้และหากผู้ที่เข้ามาอยู่ในความคุ้มครองได้รับบาดเจ็บสาหัสหรือถึงแก่ความตายจะต้องมีการจ่ายค่าชดเชยหรือค่าตอบแทนให้ด้วย

มาตรการคุ้มครองพยานตามกฎหมายของสหรัฐอเมริกาให้อำนาจและหน้าที่แก่พนักงานอัยการของรัฐจะต้องจัดให้มีการคุ้มครองความปลอดภัยทางกายภาพ (Physical Protection) ของพยานและบุคคลในครอบครัวที่ถูกทำร้ายหรือฆ่า

นอกจากนั้นกฎหมายยังให้ขยายความคุ้มครองไปถึงญาติสนิทหรือบุคคลที่ใกล้ชิดพยาน ซึ่งเชื่อว่าจะถูกฆ่าหรือทำร้ายโดยจำเลยหรือพวกของจำเลยจากการเบิกความของพยานอีกด้วย การพิจารณาจัดเข้าสู่โปรแกรมเป็นหน้าที่ของอัยการสูงสุด หรือผู้ได้รับมอบหมายจากอัยการสูงสุด จะเป็นผู้มีหน้าที่พิจารณาว่าพยานคนใดสมควรเข้าอยู่ในโปรแกรมการให้ความคุ้มครองแก่พยาน โดยมีหลักเกณฑ์การพิจารณากำหนดไว้ใน United States Code, Title 19, Crime and Criminal Procedure, Part Chapter 224 "Protection of Witness" มีสาระสำคัญสรุปได้ดังนี้

การรวบรวมข้อมูลก่อนการเข้าโปรแกรมคุ้มครอง

1) ก่อนที่จะให้ความคุ้มครองแก่บุคคลใด อัยการสูงสุดต้องรวบรวมข้อมูลอันเกี่ยวกับบุคคลนั้นๆ รวมถึงประวัติอาชญากรรม (ถ้ามี) และประเมินสภาพทางจิตใจของบุคคลนั้นด้วย นอกจากนี้ อัยการสูงสุดจะต้องจัดทำรายงานการประเมินเป็นลายลักษณ์อักษรในแต่ละคดี (Possible risk of danger)

อนึ่ง การจะให้ความคุ้มครองแก่บุคคลใดๆ อัยการสูงสุดจะต้องพิจารณาถึงอันตรายที่จะเกิดแก่สาธารณะและบุคคลผู้เคราะห์ร้ายหรือเหยื่อของอาชญากรรม (Innocent-victim) ประกอบด้วยว่ามีความร้ายแรงมากน้อยเพียงใด

2) การจัดทำข้อตกลงเบื้องต้น (Memorandum of understanding) อัยการสูงสุดจะต้องจัดทำข้อตกลงเบื้องต้นกับผู้จะขอรับความคุ้มครองเสียก่อนดังนี้

- จะต้องให้การและให้ข้อมูลแก่เจ้าพนักงานซึ่งปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมาย

- จะไม่ก่ออาชญากรรมใดๆ เสียเอง

- จะปฏิบัติตามหน้าที่ตามข้อบังคับหรือคำสั่งที่ชอบด้วยกฎหมาย (Legal Obligations) และคำพิพากษาของศาล (Civil Judgments)

- จะต้องให้ความร่วมมือกับเจ้าพนักงานและข้าราชการผู้ซึ่งจัดให้มีการให้ความคุ้มครอง

- จะต้องรายงานถึงกิจกรรมและที่อยู่ปัจจุบันให้เจ้าหน้าที่ของโปรแกรมทราบตลอดเวลา

- อัยการสูงสุดอาจเลิกมาตรการให้ความคุ้มครองได้เมื่อมีการฝ่าฝืนข้อตกลงดังกล่าวอย่างร้ายแรง โดยการแจ้งเป็นหนังสือ (Notice) พร้อมทั้งเหตุผลให้ผู้นั้นทราบล่วงหน้าก่อนคำสั่งยกเลิกเป็นเด็ดขาด

มาตรการให้ความคุ้มครอง

เมื่อพยานบุคคลใดได้รับการพิจารณาให้เข้าสู่โปรแกรมคุ้มครองซึ่งเป็นไปตามกฎหมายป้องกันอาชญากรรมของสหรัฐอเมริกา 2 ฉบับ ได้แก่ Organized Crime Control Act of 1970 และ Comprehensive Crime Control Act of 1984 โดยมีการให้ความคุ้มครองดังนี้

1) รัฐจะจัดการให้มีการย้ายถิ่นที่อยู่ของพยานและครอบครัวให้พ้นจากเขตอันตราย (Danger Area) ไปยังเขตที่ปลอดภัย (Secure Area)

2) รัฐจะร้องขอให้ศาลมีคำสั่งเปลี่ยนชื่อ นามสกุล ตามที่ตั้งใหม่ให้พยานและครอบครัวพร้อมจัดทำเอกสารที่เกี่ยวข้อง (Identity) ทั้งหมดขึ้นแทนของเดิม

- 3) รัฐจะจัดหาบ้านพัก การรักษาพยาบาล การฝึกงาน สถานที่ศึกษาของบุตรและจัดหางานให้ใหม่ตามความรู้ความถนัดของพยาน
- 4) รัฐจะให้ค่าครองชีพเบื้องต้นจนกว่าพยานจะช่วยเหลือตนเองและครอบครัวได้
- 5) รัฐจะให้ความคุ้มกันพยานตลอด 24 ชั่วโมง ขณะที่พยานไปให้การหรือไป เบิกความต่อศาล

หน่วยงานผู้รับผิดชอบ

โปรแกรมคุ้มครองพยานนี้อยู่ในความรับผิดชอบของหน่วยงาน 3 ระดับ คือ

- 1) สำนักงานใหญ่ (Marshals Service Headquarters)
- 2) สำนักงานภาค (Regional Offices) มี 12 แห่ง ประกอบด้วยสาขาย่อยอีก 47 สาขา

- 3) หน่วยงานกลาง (Metro Units)

หน่วยงานทั้งสามระดับดังกล่าวจะมีเจ้าหน้าที่ทำการตรวจสอบให้การคุ้มครองพยาน โดยเจ้าหน้าที่เหล่านั้นได้รับการฝึกฝนมาเป็นอย่างดี เพื่อคอยให้ความช่วยเหลือและอำนวยความสะดวกแก่พยาน และยังทำหน้าที่ให้คำปรึกษาแนะนำแก่เจ้าหน้าที่ระดับท้องถิ่น (Local Marshal) ในเรื่องเกี่ยวกับการคุ้มครองพยานอีกด้วย

กฎหมายข้อจำกัดที่พยานต้องปฏิบัติ

พยานที่เข้ารับการคุ้มครองพยานตามโปรแกรมนี้อาจต้องปฏิบัติตามเงื่อนไขซึ่งเป็นข้อจำกัดบางประการที่กำหนดไว้เพื่อให้เกิดความปลอดภัยยิ่งขึ้น ดังนี้

- 1) พยานจะต้องไม่พบกับเพื่อนเก่าและหญิง เว้นแต่คู่สมรสและบุตรของตนเท่านั้น
- 2) พยานจะนำเอาอัลบั้มรูปส่วนตัวของพยานไปได้เพียง 1 อัลบั้ม
- 3) หากมีจดหมายใดๆ ส่งถึงพยาน จะต้องทำลายจดหมายนั้นทันทีเมื่ออ่านจบ
- 4) พยานจะต้องไม่รับโทรศัพท์เอง แต่สามารถโทรศัพท์ไปหาครอบครัวได้โดยจะมีเจ้าหน้าที่ของรัฐช่วยเหลือติดต่อโทรศัพท์ให้
- 5) รัฐบาลสหรัฐอเมริกาจะจัดงบประมาณช่วยเหลือพยานที่เข้าอยู่ในโปรแกรมนี้อีก

6) จะมีการฝึกอบรมอาชีพหรืองานใหม่ให้ เมื่อพยานทำงานมีรายได้แล้ว รัฐบาล ก็จะงดเงินช่วยเหลือ

ระเบียบปฏิบัติการคุ้มครองพยาน

กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาของสหรัฐอเมริกาภาค 2 (Part 2 Criminal Procedure) หมวดการคุ้มครองพยาน (Chapter 224-Protection of Witness) ให้อำนาจอัยการสูงสุดเป็นผู้ออกระเบียบปฏิบัติไว้สรุปได้ ดังนี้

1) ในคดีอุกฉกรรจ์ อัยการสูงสุดอาจจะจัดให้มีมาตรการอย่างเป็นทางการเพื่อย้าย ที่อยู่ใหม่ และจัดให้มีการคุ้มครองพยานสำคัญ (Potential Witness) ได้เมื่ออัยการสูงสุดเห็นว่าความผิคนั้นเกี่ยวข้องโดยตรงกับพยานรวมทั้งการคุ้มครองสมาชิกในครอบครัวของพยานและบุคคลที่เกี่ยวข้องใกล้ชิดกับพยาน ถ้าเห็นว่าครอบครัวของบุคคลนั้นๆ อาจได้รับอันตรายอันเกิดจากการเข้าร่วมเป็นพยานในกระบวนการพิจารณาคดีของศาล

2) อัยการสูงสุดจะให้คำแนะนำแนวทางการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ได้ตาม ความเหมาะสม

3) อัยการสูงสุดสามารถกระทำการใดๆ ได้ตามความจำเป็นเพื่อให้ความคุ้มครองพยานและบุคคลที่เกี่ยวข้องกับพยานให้รอดภัยอันตรายต่างๆ ทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สุขภาพอนามัย ตลอดจนการปรับตัวให้เข้ากับสภาพของสังคมนั้นๆ

4) อัยการสูงสุดมีหน้าที่ออกระเบียบในเรื่องต่อไปนี้

- การดำเนินการเพื่อเปลี่ยนชื่อ สถานะภาพ (Identity) ของบุคคลที่เข้ามาในโปรแกรม

- จัดหาที่พักอาศัยให้ใหม่
- การขนย้ายครอบครัวและทรัพย์สินเครื่องใช้ไปยังที่อยู่ใหม่
- การจ่ายเงินค่าครองชีพขั้นพื้นฐาน
- การจัดหางานให้ทำ
- การบริการอื่นตามความจำเป็นเพื่อช่วยเหลือบุคคลนั้นๆ ให้สามารถพึ่งตนเองได้

- การพิจารณาว่าสมควรจะเปิดเผยชื่อ สถานะภาพ และหลักแหล่งของบุคคลที่ได้รับความคุ้มครองหรือเรื่องใดๆ เกี่ยวกับบุคคลนั้น โดยคำนึงถึงผลได้ผลเสีย รวมทั้งภัยอันตรายที่จะเกิดขึ้นในภายหลังด้วย

การทดแทนความเสียหาย (Compensation)

กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาของสหรัฐอเมริกากำหนดให้มีกองทุนเงินทดแทนสำหรับผู้เคราะห์ร้าย (Victims Compensation Fund) โดยให้เป็นหน้าที่ของอัยการสูงสุดรับผิดชอบ ดังนี้

- 1) อัยการสูงสุดจะจ่ายเงินทดแทนในกรณีที่พยานผู้ได้รับความคุ้มครองตามโปรแกรมนี้ถูกทำร้ายถึงตายหรือบาดเจ็บขั้นรุนแรง
- 2) อัยการสูงสุดจะต้องรายงานการใช้จ่ายตามโปรแกรมนี้ต่อสภา Congress ของสหรัฐอเมริกาภายในกำหนด 4 เดือน หลังจากสิ้นปีงบประมาณ
- 3) งบประมาณที่ใช้โปรแกรมนี้ เริ่มตั้งแต่ปี ค.ศ. 1985 (พ.ศ. 2528) เป็นเงิน 1 ล้านดอลลาร์สหรัฐต่อปี (รายละเอียดยังไม่ปรากฏชัดว่าเป็นเงินค่าทดแทนที่ใช้แต่ละปีหรือเป็นค่าใช้จ่ายต่างๆทั้งหมดของ U.S Marshal Service)
- 4) อัยการสูงสุดจะเป็นผู้กำหนดระเบียบการใช้จ่ายเงินค่าทดแทนโดยจะจ่ายได้ไม่เกิน 50,000 เหรียญสหรัฐต่อราย

การที่สหรัฐอเมริกามีกฎหมายเรื่องกำหนดเรื่องการคุ้มครองพยานไว้โดยชัดเจนเช่นนี้ ทำให้พนักงานอัยการสามารถให้ความช่วยเหลือพยานได้โดยมีกฎหมายรองรับ และมีผลให้ค่าใช้จ่ายในการนี้ เป็นค่าใช้จ่ายที่ชอบและถูกต้องตามกฎหมายสามารถเบิกจ่ายจากงบประมาณแผ่นดินและรัฐจะต้องจัดงบประมาณไว้ให้ ซึ่งเมื่อเทียบกับผลที่ได้รับแล้วนับว่าคุ้มค่ายิ่ง เพราะในแต่ละปีในสหรัฐอเมริกาสังคมต้องสูญเสียรายได้ทางเศรษฐกิจให้กับองค์กรอาชญากรรมเป็นมูลค่ามหาศาลและรัฐยังจะต้องเสียค่าใช้จ่ายจำนวนมากในการปราบปรามอาชญากรรม การมีกฎหมายที่เป็นกิจจะลักษณะทำให้มีการคัดเลือกกรณีที่จะให้ความคุ้มครองเป็นระบบ มีหลักเกณฑ์ที่แน่นอน และมีหลักฐานในการใช้ดุลพินิจ และที่สำคัญทำให้พยานมีความมั่นใจว่าจะได้รับความปลอดภัย (วันชัย รุจนวงศ์, 2537: 103)

อย่างไรก็ตามโครงการให้ความคุ้มครองพยานด้วยการเปลี่ยนลักษณะและการย้ายที่อยู่ใหม่จะเป็นไปได้ก็เฉพาะในประเทศใหญ่ เช่น สหรัฐอเมริกานี้เท่านั้น แต่ในกรณีของประเทศเล็กย่อมเป็นไปได้ยาก ทั้งการเปลี่ยนแปลงสภาพจิตใจก็เป็นอุปสรรคที่สำคัญต่อการปรับตัวให้เข้ากับรูปแบบการดำเนินชีวิตใหม่ในสังคม แต่ถึงกระนั้นก็ต้องยอมรับว่าการดำเนินการตามโครงการดังกล่าวของสหรัฐอเมริกาประสบความสำเร็จและมีประสิทธิภาพในการรับมือกับอาชญากรรมร้ายแรงได้ดีถึงแม้ว่าจะมีปัญหาบางอย่าง เช่น ปัญหาในเรื่องของค่าใช้จ่ายที่มีเป็นจำนวนมาก โดยค่าใช้จ่ายของการนำพยานและครอบครัวเข้าสู่โครงการคุ้มครองพยานมีมากถึง

150,000 เหรียญสหรัฐ ในปี ค.ศ. 1996 งบประมาณในการดำเนินงานของโครงการมีจำนวน 46.3 ล้านดอลลาร์สหรัฐ และในปี ค.ศ. 1997 เพิ่มขึ้นเป็น 61.8 ล้านดอลลาร์สหรัฐ โดย 41.6 ล้านดอลลาร์สหรัฐ เป็นค่าใช้จ่ายสำหรับพยาน ส่วนที่เหลือเป็นเงินเดือนและค่าใช้จ่ายของเจ้าหน้าที่ที่ดำเนินการ อย่างไรก็ตามกระบวนการยุติธรรมของสหรัฐอเมริกาก็ยอมรับว่า โครงการดังกล่าวเป็นเครื่องมือที่สำคัญในการต่อสู้กับองค์กรอาชญากรรมและคดีอาชญากรรมสำคัญๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งคดีที่เกี่ยวกับยาเสพติด เนื่องจากการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดมีการแพร่ขยายเครือข่ายอย่างกว้างขวางมีความยากลำบากในการปราบปราม ในระยะหลังจึงพบว่าพยานที่เข้าสู่โครงการให้ความคุ้มครองพยานนี้มีมากถึงกว่าร้อยละ 80 ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินคดียาเสพติดและผลสำเร็จของโครงการก็อยู่ในระดับที่น่าพอใจ เนื่องจากปรากฏว่าจำนวนถึงร้อยละ 97 ของพยานที่เข้าสู่โครงการเป็นผู้ที่มีประวัติอาชญากรรมหรือเกี่ยวพันกันอย่างลึกซึ้งในอาชญากรรม จนมีผู้กล่าวว่าใครก็ตามที่เข้าไปพัวพันเกี่ยวข้องกับองค์กรอาชญากรรมยิ่งลึกซึ้งมากเท่าไร โอกาสที่จะได้เข้ามาสู่โครงการให้ความคุ้มครองพยานก็จะยิ่งมีมากขึ้นเท่านั้น เพราะข้อมูลที่เขานำมาแลกเปลี่ยนกับรัฐเป็นข้อมูลที่มีความสำคัญและเป็นข้อมูลที่มีค่า

ในระหว่างปี ค.ศ. 1978-1982 มีพยานที่อยู่ในโครงการให้ความคุ้มครองพยานจำนวน 200 คน ถูกจับกุมอีกครั้ง เนื่องจากไปประกอบอาชญากรรมใหม่ และนับถึงปี 1984 มา คดีฆาตกรรม 10 คดี ที่กระทำโดยพยานที่ได้รับการคุ้มครองจนเกิดเป็นปัญหาต่อการดำเนินการของโครงการ ในทำนองว่าบุคคลเหล่านี้อาศัยความเป็นพยานที่ได้รับการคุ้มครองจากรัฐเป็นเครื่องมือหลีกเลี่ยงความรับผิดชอบและทำให้พยานเหล่านี้อยู่ในฐานะที่ตะต้องไม่ได้

2.2.2 การคุ้มครองพยานในประเทศเยอรมัน

แนวคิดด้านการให้ความคุ้มครองพยานในประเทศเยอรมัน มีเป้าหมายในการป้องกันและปราบปรามองค์กรอาชญากรรมและการก่อการร้าย เริ่มมีโครงการคุ้มครองพยานมาตั้งแต่ประมาณปี ค.ศ.1980 แต่ตัวบทกฎหมายเริ่มมีผลบังคับใช้ในปี ค.ศ.1998 (พ.ศ.2541) โดยประเทศเยอรมันบัญญัติกฎหมายเกี่ยวกับแนวทางการคุ้มครองพยานไว้ในกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา และกฎหมายตำรวจ ดังนี้

1) การคุ้มครองพยานตามกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาเป็นมาตรฐานที่ใช้ในช่วงพิจารณาคดี เช่น การกำหนดให้การระบุตัวพยานเป็นความลับ การใช้การบันทึกเทปในการซักถามพยานเพื่อนำกลับไปใช้ระหว่างการพิจารณาคดีได้โดยไม่จำเป็นต้องนำตัวพยานเบิกความอีก การสืบพยานลับหลังจำเลย

2) การคุ้มครองพยานในกฎหมายตำรวจเป็นมาตรการที่ใช้ก่อนและหลังกระบวนการพิจารณาคดี ได้แก่ การดูแลสภาพจิตใจและการแนะนำด้านพฤติกรรม การจัดพนักงานตำรวจคุ้มครองพยาน การจัดเปลี่ยนแปลงหลักฐานการระบุตัวพยาน รวมทั้งการดำเนินชีวิตของพยาน ตลอดจนการให้ความช่วยเหลือให้เงินเลี้ยงชีพเป็นการชั่วคราวจนกว่าจะสามารถดำเนินชีวิตใหม่ได้ (กอบเกียรติ กสิวิวัฒน์, 2550)

2.2.3 การคุ้มครองพยานในประเทศอังกฤษ

มาตรการไม่เปิดเผยตัวพยานในขั้นตอนพิจารณาคดีชั้นศาล โดยแบ่งออกเป็น 2 กรณี คือ

1) กรณีอาญาทั่วไป พยานบุคคลจะได้รับการปกปิดชื่อและที่อยู่ไว้เป็นความลับ

2) กรณีคดีอาชญากรรม นอกจากจะได้รับการปกปิดชื่อและที่อยู่แล้ว พยานอาจร้องขอต่อศาลให้ดำเนินการเบิกความโดยมีฉากกั้นไม่เผยโฉมหน้าหรือเบิกความผ่านกระจกใสที่มองผ่านได้ทางเดียวไม่ให้จำเลยมองเห็นพยาน

มาตรการดังกล่าวที่ใช้ในประเทศอังกฤษนี้ เป็นการปิดโอกาสไม่ให้จำเลยเห็นหรือรู้จักตัวพยาน ซึ่งเป็นวิธีหนึ่งที่ช่วยลดความหวาดกลัวของพยานขณะเบิกความในศาล (วันชัย ศรีนวลนัค อ่างถึงใน ประยงค์ กอศรี, 2545)

นอกจากนี้ยังมีพระราชบัญญัติคุ้มครองพยาน (การไต่สวนสาธารณะ) 1982 บัญญัติคุ้มครองพยานไว้ว่า บุคคลที่ขัดขวางหรือข่มขู่พยานมีความผิดชั้นลหุโทษ (Misdemeanor) ซึ่งเป็นความผิดทางอาญาที่มีโทษสถานเบา การที่จะมีโทษปรับหรือจำคุกนั้นจะเป็นดุลยพินิจของศาลอังกฤษ เนื่องจากโทษในความผิดตามพระราชบัญญัติคุ้มครองพยานนี้เป็นความผิดที่ไม่ถึงชั้นความผิดอาญาที่มีโทษสถานหนัก (Felony) ตามคอมมอนลอว์ของอังกฤษ (ถาวร โพธิ์ทอง อ่างถึงใน ประยงค์ กอศรี, 2545)

คำจำกัดความในพระราชบัญญัตินี้คำว่า การไต่สวนที่จัดขึ้นโดยอำนาจของคณะกรรมการของกษัตริย์หรือคณะกรรมการของรัฐสภาหรือโดยอำนาจของพระราชบัญญัติใดๆ ไม่ว่าพยานหลักฐานในการไต่สวนเช่นนี้จะมาให้การโดยมีคำสาบานหรือไม่ก็ตาม แต่ไม่รวมถึงการไต่สวนใดๆ โดยศาลยุติธรรม

การกำหนดโทษของบุคคลใดก็ตามที่กระทำการดังต่อไปนี้ คือ ข่มขู่ ลงโทษด้วยประการใดๆ ทำให้เสียหาย ทำให้บาดเจ็บ หรือพยายามทำด้วยประการต่างๆ ดังกล่าวมาแล้วแก่บุคคลที่ให้พยานหลักฐานในการไต่สวน หรือเนื่องจากการให้พยานหลักฐานในการไต่สวน มีความผิดชั้น Misdemeanor จะต้องถูกลงโทษจำคุกสูงสุดไม่เกิน 3 เดือน เว้นแต่การให้

พยานหลักฐานนั้นเป็นไปได้โดยไม่สุจริต ซึ่งการฟ้องความผิดจะต้องทำการพิจารณาและพิพากษาโดยศาลที่มีอำนาจพิจารณาคดีโดยรวบรัด ศาลจะมีอำนาจในการพิจารณาให้ค่าใช้จ่ายและสินไหมทดแทนฝ่ายที่ได้รับความเสียหาย

ความผิดที่ต้องได้รับการพิจารณาโดยรวบรัด (Offence Trimble only Summary) ได้แก่ ความผิดที่มีอัตราโทษต่ำ ความผิดประเภทนี้จะพิจารณาโดยรวบรัดโดยปราศจากลูกขุนในศาล Magistrates court

การคุ้มครองพยานบุคคลของประเทศอังกฤษนั้น ได้มีการบัญญัติกฎหมายขึ้นเพื่อป้องกันพยานไม่ให้ถูกข่มขู่หรือทำร้าย โดยมีบทลงโทษผู้ที่กระทำผิดต่อพยานบุคคล ซึ่งจะให้อำนาจศาลในการพิจารณาพิพากษาความผิด พร้อมกำหนดค่าเสียหายและค่าใช้จ่ายต่างๆ

2.2.4 การคุ้มครองพยานในประเทศออสเตรเลีย

การให้ความคุ้มครองพยานในประเทศออสเตรเลีย โดยการจัดตั้งหน่วยงานที่ทำหน้าที่คุ้มครองพยานขึ้นเรียกว่า “Witness Protection Program” โครงการดังกล่าวได้รับการพัฒนาจนกลายเป็นมาตรการที่ใช้ในบรรดาระัฐต่างๆ ของประเทศออสเตรเลีย ในขณะเดียวกันก็ได้ขยายประเภทความผิดที่ทำให้มีการคุ้มครองพยานมากขึ้น ต่อมาจึงได้มีการออกพระราชบัญญัติคุ้มครองพยาน ค.ศ.1994 (Witness Protection Set 1994) ขึ้นมาเป็นหลักในการออกกฎหมายอื่น เพื่อรองรับการคุ้มครองพยานในภายหลังอีกหลายฉบับ โดยมีหน่วยงานรับผิดชอบคือ National Witness Protection Set (NWPS) และให้ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติเป็นผู้พิจารณาจัดการเกี่ยวกับโครงการคุ้มครองพยานตามความจำเป็นและชอบด้วยเหตุผลเพื่อคุ้มครองความปลอดภัยและสวัสดิภาพของพยาน รวมทั้ง

- 1) ดำเนินการตามที่เป็นเพื่ออนุญาตให้พยานเปลี่ยนแปลงหลักฐานข้อมูลส่วนตัวใหม่หรือดำเนินการอื่นใดเพื่อคุ้มครองพยาน
- 2) จัดหาสถานที่อยู่ให้พยานใหม่
- 3) จัดหาและอำนวยความสะดวกให้พยาน
- 4) จัดการขนย้ายทรัพย์สินของพยาน
- 5) ดำเนินการช่วยเหลือทางการเงินแก่พยานตามสมควร
- 6) อนุญาตให้บุคคลที่เกี่ยวข้องในการปฏิบัติการเกี่ยวกับโครงการคุ้มครองพยานใช้ ชื่อสมมติในการปฏิบัติหน้าที่ โดยมีเอกสารสนับสนุนชื่อสมมุติ
- 7) อนุญาตให้กระทำการใดๆ ภายใต้ขอบเขตของการคุ้มครองพยานเพื่อความปลอดภัยของพยาน

8) ดำเนินการใดๆ ซึ่งเป็นผลจากหน้าที่ซึ่งหัวหน้าตำรวจสั่งให้ดำเนินการเพื่อให้เกิดผลสำเร็จตามกฎหมายคุ้มครองพยาน (กอบเกียรติ กสิวิวัฒน์, 2550)

2.3 แนวคิดการคุ้มครองพยานในประเทศไทย

2.3.1 ความเป็นมาของการคุ้มครองพยานในประเทศไทย

ประเทศไทยได้ร่วมลงนามในอนุสัญญาสหประชาชาติเพื่อต่อต้านอาชญากรรมข้ามชาติที่จัดตั้งในลักษณะองค์กร ค.ศ. 2000 (United Nation Convention against Transational Organize Crime 2000) เมื่อวันที่ 13 ธันวาคม พ.ศ.2543 มีประเทศต่างๆ ประมาณ 124 ประเทศ ได้ร่วมลงนามในอนุสัญญาดังกล่าวรวมถึงประเทศไทยด้วย ซึ่งอนุสัญญาดังกล่าวมีข้อกำหนดเกี่ยวกับการคุ้มครองพยานว่าอนุสัญญาฯ ข้อ 24 เรียกร้องให้ประเทศภาคีตรากฎหมายหรือจัดให้มีมาตรการให้ความคุ้มครองพยานบุคคลจากการคุกคามและการตอบโต้ด้วยวิธีการย้ายถิ่นที่อยู่ใหม่ การปกปิดรูปพรรณสัณฐาน ที่อยู่ของพยาน โดยเหตุที่พยานผู้นั้นเป็นผู้ให้การในการดำเนินคดีอาญาที่เกี่ยวข้องกับความผิดที่ครอบคลุมภายใต้อนุสัญญา

การกำหนดให้มีระเบียบว่าด้วยพยานหลักฐานในการทำให้พยานให้การในลักษณะที่ให้ความปลอดภัย เช่น การกำหนดให้มีการถ่ายทอดการให้ปากคำของพยานด้วยระบบ Video Conference กล่าวคือ เป็นการใช้เทคโนโลยีทางการสื่อสารโดยใช้วีดิทัศน์

มาตรการดังกล่าวข้างต้นให้นำมาใช้กับญาติและบุคคลอื่นที่ใกล้ชิดกับพยานและต้องกำหนดให้เป็นมาตรการที่มีประสิทธิภาพด้วย ทั้งนี้โดยไม่กระทบสิทธิของจำเลยที่สำคัญในวรรคสุดท้ายของสัญญาข้อ 24 นั้น ประเทศไทยต้องดำเนินการให้มีการย้ายถิ่นที่อยู่ใหม่ของพยานในคดีระหว่างประเทศในกรณีที่เป็น

อนุสัญญาฯ ข้อ 25 กำหนดให้มีการคุ้มครองและช่วยเหลือแก่ผู้เสียหายจากการกระทำความผิดที่อนุสัญญารอบคลุมถึงโดยประเทศไทยจะต้องมีการตรากฎหมาย หรือดำเนินมาตรการที่เหมาะสมตามความสามารถของตน โดยเฉพาะในกรณีที่มีการคุกคามจากการตอบโต้ หรือข่มขู่จากองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ วรรค 2 ของอนุสัญญาฯ ข้อ 25 กำหนดให้ประเทศไทยมีกระบวนการที่เหมาะสม เพื่อให้ผู้เสียหายได้รับการชดใช้ค่าสินไหมทดแทนและการชดใช้คืน

ประเทศไทยต้องกำหนดมาตรการในการทำความเข้าใจและความห่วงกังวลของผู้เสียหายได้รับการนำเสนอและพิจารณาในขั้นตอนที่เหมาะสมของการดำเนินคดีอาญาต่อผู้กระทำความผิดในลักษณะที่ไม่กระทบต่อสิทธิของฝ่ายจำเลย ซึ่งสอดคล้องกับหลักการคุ้มครองพยานที่

บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 มาตรา 244 ที่บัญญัติให้ “บุคคล ซึ่งเป็นพยานในคดีอาญามีสิทธิได้รับความคุ้มครอง การปฏิบัติที่เหมาะสมและค่าตอบแทนที่จะเป็น และสมควรจากรัฐ ทั้งที่ตามที่กฎหมายบัญญัติ”

ด้วยผลแห่งอนุสัญญาและกฎหมายรัฐธรรมนูญ จึงทำให้ประเทศไทยได้ยกวางกฎหมาย พระราชบัญญัติคุ้มครองพยานในคดีอาญา พ.ศ.2546 ในระหว่าง ปี พ.ศ.2544-2545 และสำเร็จมีผลบังคับใช้ใน ปี พ.ศ.2546 โดยมีสำนักงานคุ้มครองพยาน กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ กระทรวงยุติธรรมเป็นหน่วยงานรับผิดชอบ

สำนักงานคุ้มครองพยานซึ่งรับผิดชอบการคุ้มครองพยานตามกฎหมาย แต่ยังไม่มีความพร้อมในด้านต่างๆ ประกอบกับแนวคิดเจตนาของกฎหมายนั้นเสมือนให้สำนักงานคุ้มครองพยานเป็นหน่วยที่ทำหน้าที่ประสานงาน โดยให้ร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ซึ่งต่อมาก็ได้ทำบันทึกข้อตกลงความเข้าใจ (MOU) ร่วมกับ 7 หน่วยงาน ประกอบด้วย สำนักงานตำรวจแห่งชาติ กระทรวงกลาโหม กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด กรมการปกครอง กรมราชทัณฑ์ และกรมสอบสวนคดีพิเศษ นับตั้งแต่กฎหมายมีผลบังคับใช้และเริ่มมีการคุ้มครองพยาน สำนักงานคุ้มครองพยานนั้นจะดำเนินการด้านนโยบาย งบประมาณ ประสานงาน ส่วนการทำหน้าที่คุ้มครองพยานจากสภานิติบัญญัตินั้นเกือบทั้งหมดนั้นจะส่งงานให้สำนักงานตำรวจแห่งชาติเป็นผู้ดำเนินการคุ้มครองพยานเป็นส่วนใหญ่

2.3.2 หน่วยงานที่มีภารกิจคุ้มครองพยานตามกฎหมาย

2.3.2.1 สำนักงานคุ้มครองพยาน

พระราชบัญญัติคุ้มครองพยานในคดีอาญา พ.ศ.2546 ซึ่งได้ประกาศใช้ในราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 120 ตอนที่ 58 ลงวันที่ 20 มิถุนายน 2546 และมีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ 18 ธันวาคม 2546 โดยมีสำนักงานคุ้มครองพยาน สังกัดกรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ กระทรวงยุติธรรม ซึ่งเป็นหน่วยงานที่จัดตั้งขึ้นตามมาตรา 13 แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองพยานในคดีอาญา พ.ศ. 2546 มีอำนาจหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการคุ้มครองพยานตามมาตรการทั่วไปและมาตรการพิเศษ การปฏิบัติที่เหมาะสม รวมทั้งประสานการปฏิบัติงานและข้อมูลกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและภาคเอกชนเพื่อประโยชน์ในการคุ้มครองความปลอดภัยแก่พยาน

สำนักงานคุ้มครองพยานมีอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายกระทรวงแบ่งส่วนราชการ กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ กระทรวงยุติธรรม พ.ศ. 2545 ประกาศตามราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 119 ตอนที่ 103 ก ลงวันที่ 9 ตุลาคม 2545 มีดังต่อไปนี้

- 1) ดำเนินการคุ้มครองพยานตามกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองพยานในคดีอาญา
- 2) ประสานงานกับพนักงานสอบสวนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการคุ้มครองพยาน
- 3) พัฒนาระบบและมาตรฐานการคุ้มครองพยานให้เป็นไปตามที่กฎหมายกำหนด
- 4) เสนอแนะ ปรับปรุง และแก้ไขกฎหมาย กฎ ระเบียบ หรือข้อบังคับ ตลอดจนมาตรการต่างๆ ในการคุ้มครองพยาน
- 5) ติดตามและประเมินผลการดำเนินการคุ้มครองพยาน
- 6) ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือ ที่ได้รับมอบหมาย

2.3.2.2 หน่วยงานที่มีภารกิจในการคุ้มครองพยานตามมาตรการทั่วไป นอกจากจะมีสำนักงาน คุ้มครองพยาน กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพแล้ว ยังมีหน่วยงานอื่นที่มีภารกิจร่วมอีก 7 หน่วยงาน ดังนี้

- สำนักงานตำรวจแห่งชาติ โดยกองคดีอาญา พยานในคดีอาญาหากเกิดกรณีพยานดังกล่าวไม่ได้รับความปลอดภัย พยานหรือบุคคลอื่นใดซึ่งมีประโยชน์เกี่ยวข้องสามารถยื่นคำร้อง ขอให้คุ้มครองพยานต่อสำนักงานคุ้มครองพยาน เมื่อสำนักงานคุ้มครองพยานรับเรื่อง ดำเนินการสอบสวน และอนุมัติตามขั้นตอนแล้ว ให้สำนักงานคุ้มครองพยานประสานและแจ้งความต้องการเป็นหนังสือไปยังหน่วยประสานงานคุ้มครองพยานของสำนักงานตำรวจแห่งชาติเพื่อขอให้ดำเนินการคุ้มครองพยาน

- กระทรวงกลาโหม โดยกองนิติธรรมทหาร กรมพระธรรมนูญ พยานในคดีอาญาที่อยู่ในอำนาจของศาลทหารหากเกิดกรณีพยานดังกล่าวไม่ได้รับความปลอดภัย พยานหรือบุคคลอื่นใด ซึ่งมีประโยชน์เกี่ยวข้องสามารถยื่นคำร้องขอให้คุ้มครองพยานต่อสำนักงานคุ้มครองพยาน เมื่อสำนักงานคุ้มครองพยานรับเรื่อง ดำเนินการสอบสวน และอนุมัติตามขั้นตอนแล้ว ให้สำนักงานคุ้มครองพยานประสานและแจ้งความต้องการเป็นหนังสือไปยังหน่วยประสานงานคุ้มครองพยาน ของกระทรวงกลาโหมเพื่อขอให้ดำเนินการคุ้มครองพยาน

- กรมการปกครอง โดยสำนักการสอบสวนและนิติการ พยานในคดีอาญาใดเว้นแต่คดีความผิดที่เป็นลหุโทษหรือความผิดที่มีอัตราโทษไม่สูงกว่าความผิดลหุโทษ หรือคดีที่มีพนักงานฝ่ายปกครองเข้ามาเกี่ยวข้อง กรณีพยานอาจไม่ได้รับความปลอดภัยโดยสำนักงานคุ้มครองพยาน เห็นเองก็ดี หรือกรณีพยานหรือบุคคลอื่นใดซึ่งมีประโยชน์เกี่ยวข้องยื่นคำ

ร้องขอให้คุ้มครองพยานต่อสำนักงานคุ้มครองพยานที่ดี หากพยานหรือบุคคลอื่นใดซึ่งมีประโยชน์เกี่ยวข้องหรือสำนักงานคุ้มครองพยานพิจารณาเห็นแล้วว่าควรให้พยานอยู่ในความคุ้มครองของหน่วยงานคุ้มครองพยานของกระทรวงมหาดไทย ให้สำนักงานคุ้มครองพยานแจ้งความต้องการเป็นหนังสือไปยังกรมการปกครอง เพื่อขอให้ดำเนินการคุ้มครองพยาน

- กรมราชทัณฑ์ โดยกองนิติการ เรือนจำ ทัณฑสถาน สถานกักขัง หรือสถานกักกัน พยานในคดีอาญาใดที่ผู้ต้องขัง ผู้ต้องกักขังหรือผู้ต้องกักกันเป็นพยาน นอกจากคดีอาญาที่ผู้ต้องขัง ผู้ต้องกักขัง หรือผู้ต้องกักกันถูกกล่าวหาหรือถูกดำเนินคดี เกิดกรณีพยานนั้นอาจไม่ได้รับความปลอดภัย หรือกรณีพยานหรือบุคคลอื่นใดซึ่งมีประโยชน์เกี่ยวข้องยื่นคำร้องขอใช้มาตรการทั่วไปในการคุ้มครองพยานต่อสำนักงานคุ้มครองพยาน เมื่อสำนักงานคุ้มครองพยานรับเรื่องและดำเนินการสอบสวนเพื่อขออนุมัติตามขั้นตอนแล้ว ให้สำนักงานคุ้มครองพยานประสานและแจ้งความต้องการเป็นหนังสือไปยังเรือนจำ ทัณฑสถาน สถานกักขัง หรือสถานกักกัน ซึ่งเป็นหน่วยงานคุ้มครองพยานของกรมราชทัณฑ์ที่พยานอยู่ในความควบคุม เพื่อขอให้ดำเนินการคุ้มครองพยาน โดยกำหนดระยะเวลาสิ้นสุดในการคุ้มครองพยานดังกล่าวไว้ด้วย

- กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน โดยสำนักพัฒนาระบบงานยุติธรรมเด็กและเยาวชน สถานพินิจคุ้มครองเด็กและเยาวชน และศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน พยานในคดีอาญาใดที่เด็กหรือเยาวชนซึ่งอยู่ในความดูแลของกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนเป็นพยาน นอกจากคดีอาญาที่เด็กหรือเยาวชนถูกกล่าวหาหรือถูกดำเนินคดี และเด็กหรือเยาวชนนั้นอาจไม่ได้รับความปลอดภัยโดยสำนักงานคุ้มครองพยานเห็นเองก็ดีหรือพยานหรือบุคคลอื่นใดซึ่งมีประโยชน์เกี่ยวข้องยื่นคำร้องขอให้คุ้มครองพยานต่อสำนักงานคุ้มครองพยาน เมื่อสำนักงานคุ้มครองพยานรับเรื่อง ดำเนินการสอบสวน และอนุมัติตามขั้นตอนแล้ว ให้สำนักงานคุ้มครองพยานประสานและแจ้งความต้องการเป็นหนังสือไปยังหน่วยประสานงานคุ้มครองพยานของกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน เพื่อขอให้ดำเนินการคุ้มครองพยาน

- กรมสอบสวนคดีพิเศษ โดยสำนักคดีอาญาพิเศษ พยานในคดีอาญาที่อยู่ในอำนาจ การสืบสวนสอบสวนตามพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ.2547 หากพยานในคดีพิเศษ ดังกล่าวอาจไม่ได้รับความปลอดภัย พยานหรือบุคคลอื่นใดซึ่งมีประโยชน์เกี่ยวข้องสามารถยื่นคำร้องขอให้คุ้มครองพยานต่อสำนักงานคุ้มครองพยาน เมื่อสำนักงานคุ้มครองพยานรับเรื่อง ดำเนินการสอบสวน และอนุมัติตามขั้นตอนแล้ว ให้สำนักงานคุ้มครองพยานประสานและแจ้งความต้องการเป็นหนังสือไปยังหน่วยประสานงานคุ้มครองพยานของกรมสอบสวนคดีพิเศษ เพื่อขอให้ดำเนินการคุ้มครองพยาน

- สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด โดยกองกฎหมายและคดียาเสพติด พยานในคดีอาญาตามกฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติดซึ่งเป็นคดีที่มีความสำคัญหรือเลขาธิการเห็นสมควรและเจ้าพนักงานในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดได้ดำเนินการสืบสวนเองหรือร่วมดำเนินการสืบสวนกับพนักงานฝ่ายปกครอง หรือตำรวจ หรือเจ้าพนักงานตามกฎหมายว่าด้วย การป้องกันและปราบปรามยาเสพติดซึ่งอยู่ในสังกัดหน่วยงานอื่น กรณีพยานอาจไม่ได้รับความปลอดภัย โดยสำนักงานคุ้มครองพยานเห็นเองก็ดีหรือกรณีพยานหรือบุคคลอื่นใดซึ่งมีประโยชน์เกี่ยวข้องยื่นคำร้องขอให้คุ้มครองพยานต่อสำนักงานคุ้มครองพยานก็ดี และหากพยานหรือบุคคลอื่นใดซึ่งมีประโยชน์เกี่ยวข้องหรือสำนักงานคุ้มครองพยานพิจารณาแล้วเห็นว่าควรให้พยานอยู่ในความคุ้มครองของหน่วยงานคุ้มครองพยานของสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ให้สำนักงานคุ้มครองพยานแจ้งความต้องการเป็นหนังสือไปยังหน่วยประสานงานคุ้มครองพยานของสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด เพื่อขอความร่วมมือในการดำเนินการคุ้มครองพยาน

2.3.3 มาตรการในการคุ้มครองพยาน

2.3.3.1 มาตรการทั่วไป

การคุ้มครองให้พยานได้รับความปลอดภัย ให้รวมถึงการจัดให้พยานอยู่ในสถานที่ที่ปลอดภัย เว้นแต่พยานจะไม่ให้ความยินยอม และการปกปิดมิให้มีการเปิดเผยชื่อตัว ชื่อสกุล ที่อยู่ ภาพ หรือข้อมูลอย่างอื่นที่สามารถระบุตัวพยานได้ ทั้งนี้ตามความเหมาะสมแก่สถานะและสภาพของพยานและลักษณะของคดีอาญาที่เกี่ยวข้อง

วิธีการให้ความคุ้มครองตามมาตรการทั่วไปให้ปฏิบัติอย่างหนึ่งอย่างใด ดังต่อไปนี้

- 1) จัดเจ้าหน้าที่ให้ความคุ้มครองพยาน ณ ที่พักอาศัย หรือสถานที่ที่พยานร้องขอ
- 2) จัดให้อยู่ในสถานที่คุ้มครองพยานซึ่งหน่วยงานคุ้มครองพยานจัดไว้
- 3) ปกปิดมิให้มีการเปิดเผยชื่อ ชื่อสกุล ที่อยู่ ภาพ หรือข้อมูลอย่างอื่นที่สามารถระบุตัวได้
- 4) ประสานงานกับหน่วยงานหรือองค์กรอื่นๆ เพื่อขอความร่วมมือหรือมอบหมายหน้าที่ในการคุ้มครองพยาน
- 5) จัดให้มีการติดต่อสอบถามความเป็นอยู่ หรือตรวจสถานที่พักอาศัยอย่างสม่ำเสมอ รวมทั้งการอำนวยความสะดวกให้พยานได้รับการติดต่อจากญาติและบุคคลที่ต้องการ ทั้งนี้ภายใต้วิธีการที่หน่วยงานคุ้มครองพยานกำหนด

6) จัดให้มีการตรวจสอบการปฏิบัติตามเงื่อนไขในการคุ้มครองตามความเหมาะสม

7) วิธีการอื่นใดที่อธิบดีหรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมายเห็นว่าเหมาะสมแก่สถานะและสภาพของผู้รับการคุ้มครอง

การคุ้มครองพยานสิ้นสุดลงเมื่อมีเหตุอย่างหนึ่งอย่างใด ดังต่อไปนี้

1) เมื่อพยานถึงแก่ความตาย
2) พยานร้องขอหรือไม่ให้ความยินยอมหลังจากที่ได้รับคำสั่งคุ้มครองแล้ว

3) พยานไม่ให้ความร่วมมือในการคุ้มครอง ซึ่งอาจเป็นสาเหตุทำให้พยานไม่ได้รับความปลอดภัยได้

4) พุทธิการณ์เกี่ยวกับความปลอดภัยของพยานเปลี่ยนแปลงไป เช่น ผู้ถูกกล่าวหา ผู้ต้องหา หรือจำเลยในคดีอาญาซึ่งพยานต้องไปให้ถ้อยคำถึงแก่ความตาย หรือมีการนำสืบพยาน ในชั้นศาลเสร็จสิ้นแล้ว เป็นต้น

5) พยานไม่ยอมให้การเป็นพยานโดยไม่มีเหตุอันควร

6) เมื่อมีหลักฐานแน่ชัดว่าพยานได้ให้การอันเป็นเท็จ

ผู้มีอำนาจอนุมัติคุ้มครองพยานกำหนดระยะเวลา/ยกเลิกการคุ้มครองพยานตามมาตรการทั่วไป คือ เป็นผู้ที่มิอำนาจตามที่ระเบียบการคุ้มครองพยานของหน่วยงานนั้นๆ กำหนดไว้

2.3.3.2 มาตรการพิเศษ ให้สำนักงานคุ้มครองพยานดำเนินการเพื่อคุ้มครองพยานตามมาตรการพิเศษอย่างหนึ่งอย่างใด ดังต่อไปนี้

1) ย้ายที่อยู่หรือจัดหาที่พักอันเหมาะสม
2) จ่ายค่าเลี้ยงชีพที่สมควรแก่พยานหรือบุคคลที่อยู่ในความอุปการะเลี้ยงดูของพยานเป็นระยะเวลาไม่เกินหนึ่งปี เว้นแต่มีเหตุจำเป็นอาจขอขยายระยะเวลาครั้งละไม่เกินสามเดือน แต่ ไม่เกินสองปี

3) ประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อดำเนินการเปลี่ยนชื่อตัว ชื่อสกุล และหลักฐานทางทะเบียนที่สามารถระบุตัวพยาน รวมทั้งการดำเนินการเพื่อกลับคืนสู่ฐานะเดิมตาม คำขอของพยานด้วย

4) ดำเนินการเพื่อให้มีอาชีพหรือให้มีการศึกษาอบรม หรือดำเนินการใด เพื่อให้พยานสามารถดำรงชีพอยู่ได้ตามที่เหมาะสม

5) ช่วยเหลือในการเรียกร้องสิทธิที่พยานพึงได้รับ

- 6) ดำเนินการให้มีเจ้าหน้าที่คุ้มครองความปลอดภัยในระยะเวลาที่จำเป็น
- 7) ดำเนินการอื่นใดให้พยานได้รับความช่วยเหลือหรือได้รับความคุ้มครองตามที่เห็นสมควร

ตามพระราชบัญญัติคุ้มครองพยานในคดีอาญา พ.ศ.2546 หน่วยงานที่มีหน้าที่คุ้มครองพยานนั้นยังเป็นสำนักงานคุ้มครองพยาน ผู้มีอำนาจอนุมัติหรือสิ้นสุดการคุ้มครองพยานตามมาตรการพิเศษ คือ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมหรือผู้ที่ได้รับมอบหมาย

การคุ้มครองพยานตามมาตรการพิเศษสิ้นสุดลง เมื่อมีเหตุอย่างหนึ่งอย่างใด ดังต่อไปนี้

- 1) พยานร้องขอ
- 2) พยานไม่ปฏิบัติตามกฎกระทรวงหรือระเบียบของกระทรวงยุติธรรมว่าด้วยการคุ้มครองพยานตามมาตรการพิเศษ
- 3) พุทธิการณ์เกี่ยวกับความปลอดภัยของพยานเปลี่ยนแปลงไป และกรณีไม่มีความจำเป็นที่จะต้องให้การคุ้มครองพยานตามมาตรการพิเศษอีกต่อไป
- 4) พยานไม่ให้การเป็นพยานโดยไม่มีเหตุสมควร
- 5) ศาลมีคำพิพากษาถึงที่สุดให้ลงโทษพยานในความผิดฐานแจ้งข้อความอันเป็นเท็จ ความผิดฐานเบิกความอันเป็นเท็จในการพิจารณาคดีต่อศาล หรือความผิดฐานทำพยานหลักฐานอันเป็นเท็จ อันเนื่องมาจากการเป็นพยานในคดีที่พยานได้รับความคุ้มครอง

2.4 ระเบียบคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ ว่าด้วยมาตรการคุ้มครองเบื้องต้นตามกฎหมายว่าด้วยมาตรการของฝ่ายบริหารในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ.2554

โดยที่เป็นการสมควรกำหนดให้มีระเบียบเกี่ยวกับมาตรการในการคุ้มครองเบื้องต้นแก่ผู้กล่าวหา ผู้เสียหาย ผู้ทำคำร้อง ผู้ร้องทุกข์กล่าวโทษ ผู้ให้ถ้อยคำ หรือผู้ที่แจ้งเบาะแสหรือข้อมูลใดเกี่ยวกับการทุจริตในภาครัฐ หรือข้อมูลอื่นอันเป็นประโยชน์ต่อการดำเนินการตามกฎหมายว่าด้วยมาตรการของฝ่ายบริหารในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 4 วรรคสอง และมาตรา 53 แห่งพระราชบัญญัติมาตรการของฝ่ายบริหารในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2551 ซึ่งมาตรา 29 ประกอบกับมาตรา 31 มาตรา 32 มาตรา 35 มาตรา 40 มาตรา 41 มาตรา 43 มาตรา 56 และมาตรา 62 ของ

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติให้กระทำได้โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย คณะกรรมการ ป.ป.ท.จึงออกระเบียบไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ 1 ระเบียบนี้เรียกว่า “ระเบียบคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ ว่าด้วยมาตรการคุ้มครองเบื้องต้นตามกฎหมายว่าด้วยมาตรการของฝ่ายบริหารในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ.2554”

ข้อ 2 ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษา เป็นต้นไป

ข้อ 3 ในระเบียบนี้ “พยาน” หมายความว่า ผู้กล่าวหา ผู้เสียหาย ผู้ทำคำร้อง ผู้ร้องทุกข์ กล่าวโทษ ผู้ให้ข้อมูลหรือผู้ที่แจ้งเบาะแส ซึ่งจะมาให้ หรือได้ให้ข้อเท็จจริง เบาะแส หรือข้อมูลใดเกี่ยวกับการทุจริตในภาครัฐ หรือข้อมูลอื่นอันเป็นประโยชน์ในการดำเนินการตามกฎหมายว่าด้วยมาตรการของฝ่ายบริหารในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต และให้ความหมายรวมถึงบุคคลหรือผู้ถูกกล่าวหาซึ่งได้รับการกันไว้เป็นพยานด้วย

“ความปลอดภัย” หมายความว่า ความปลอดภัยในชีวิต ร่างกาย อนามัย เสรีภาพ ชื่อเสียง ทรัพย์สิน หรือสิทธิอย่างหนึ่งอย่างใดของพยาน ทั้งก่อน ขณะ และหลังมาเป็นพยาน

“การคุ้มครอง” หมายความว่า การให้ความคุ้มครองตามมาตรการคุ้มครองเบื้องต้นด้วยวิธีหนึ่งวิธีใดที่กำหนดในระเบียบนี้

ข้อ 4 การปฏิบัติการตามระเบียบนี้ให้ดำเนินการ โดยทางลับ และให้พยานหรือผู้ที่เกี่ยวข้องข้อเท็จจริงได้แต่เพียงเท่าที่จำเป็น

ค่าใช้จ่ายใดๆที่เกิดขึ้นตามระเบียบนี้ ให้ถือว่าเป็นค่าใช้จ่ายในการดำเนินการอันจำเป็นแก่การป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ และให้เบิกจ่ายได้ตามระเบียบว่าด้วยการนั้น

ข้อ 5 ให้คณะกรรมการ ป.ป.ท. เป็นผู้รักษาการตามระเบียบนี้

ในกรณีมีปัญหาเกี่ยวกับการปฏิบัติตามระเบียบนี้ ให้เลขาธิการเสนอความเห็นเพื่อให้คณะกรรมการ ป.ป.ท. วินิจฉัยชี้ขาด

ข้อ 6 พยานที่จะจัดให้อยู่ในการคุ้มครอง ต้องมีลักษณะดังต่อไปนี้

(1) เป็นพยานที่สามารถให้ข้อมูลหรือจะมาให้ข้อมูลอันเป็นประโยชน์ต่อการดำเนินการเกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ

(2) มีพฤติการณ์ที่แสดงให้เห็นว่า พยานอาจไม่ได้รับความปลอดภัยหรือถูกข่มขู่คุกคามก่อน ขณะ หรือหลังจากที่ให้อภัย คำ แจ้งเบาะแส หรือให้ข้อมูล

ข้อ 7 ในกรณีมีเหตุอันควรเชื่อว่าพยานอาจไม่ได้รับความปลอดภัย หรือถูกข่มขู่คุกคามเนื่องจากการกล่าวหา ร้องทุกข์กล่าวโทษ ให้อภัย คำ แจ้งเบาะแสหรือข้อมูลเกี่ยวกับการทุจริตในภาครัฐ เมื่อเจ้าพนักงานเห็นเองหรือพยานหรือบุคคลอื่นใดซึ่งมีประโยชน์เกี่ยวข้องมีคำร้อง

สำนักงานอาจจัดให้บุคคลดังกล่าวอยู่ในการคุ้มครองได้ ทั้งนี้ ต้องได้รับความยินยอมจากผู้ที่ จะได้รับการคุ้มครองหรือผู้มีอำนาจให้ความยินยอมแทนด้วย

ข้อ 8 ในกรณีมีคำร้องขอเป็นหนังสือ ให้พยานหรือบุคคลอื่นใดซึ่งมีประโยชน์ เกี่ยวข้องยื่นต่อเจ้าพนักงาน โดยหนังสือดังกล่าวอย่างน้อยต้องมีสาระสำคัญดังต่อไปนี้

(1) ข้อเท็จจริงและหลักฐานแสดงรายละเอียดเกี่ยวกับพยาน ได้แก่ ชื่อตัว ชื่อสกุล ชื่อเล่น รูปถ่าย คำนิรूपพรรณ อายุ ที่อยู่ อาชีพ นิสัย ความประพฤติ การศึกษา ศาสนา ญาติ เพื่อนฝูง ศัตรู ชื่อเสียง ฐานะ ทรัพย์สิน กิจการ ประวัติการกระทำผิด ประวัติการรักษาพยาบาล ตลอดจนข้อมูลอื่นอันอาจเป็นประโยชน์ในการคุ้มครอง โดยเฉพาะความเกี่ยวพันและความสำคัญของพยานที่มีต่อรูปคดี

(2) ข้อเท็จจริงและหลักฐานที่แสดงว่าพยานอาจไม่ได้รับความปลอดภัย

(3) บันทึกความยินยอมของพยานที่จะรับการคุ้มครองหรือผู้มีอำนาจให้ความยินยอม แทนกรณีมีคำร้องขอด้วยวาจา ให้เจ้าพนักงานบันทึกใจความตามวรรคหนึ่ง และให้ผู้ร้องขอลงลายมือชื่อไว้

ข้อ 9 เมื่อมีกรณีร้องขอให้มีการคุ้มครองตามหมวด 1 ให้เจ้าพนักงานแจ้งเรื่องต่อ ผู้อำนวยการโดยไม่ชักช้า

ในกรณีจำเป็นเร่งด่วน ผู้อำนวยการอาจดำเนินการตามความเหมาะสมเพื่อให้พยาน ได้รับการคุ้มครองชั่วคราวไปพลางก่อนก็ได้

ข้อ 10 ให้ผู้อำนวยการตรวจสอบความถูกต้องของคำร้องตลอดจนเอกสารและ หลักฐานต่างๆ รวมทั้งอาจสอบถามข้อมูลและขอรายละเอียดเพิ่มเติมที่จำเป็นจากเจ้าพนักงานหรือผู้ ยื่นคำร้องหรือบุคคลใดๆ ตามที่เห็นสมควร รวมทั้งอาจแสวงหาข้อเท็จจริงใดๆที่จำเป็นแก่การ พิจารณาเกี่ยวกับการคุ้มครอง

การดำเนินการตามวรรคหนึ่ง ผู้อำนวยการอาจมอบหมายให้ เจ้าพนักงาน หรือแต่งตั้ง คณะทำงานเพื่อดำเนินการให้ได้ข้อมูลก่อนก็ได้

ข้อ 11 ให้ผู้อำนวยการจัดทำรายงานพร้อมความเห็นเสนอต่อเลขาธิการโดยเร็ว รายงาน ดังกล่าวต้องมีสาระสำคัญ ดังนี้

(1) ความเกี่ยวพันและความสำคัญของพยานที่มีต่อรูปคดี พฤติการณ์แห่งความ ไม่ปลอดภัย และความจำเป็นในการคุ้มครอง

(2) วิธีการคุ้มครองที่เหมาะสมพร้อมรายละเอียดเกี่ยวกับสถานที่ แขนงที่ส่งเขป ระยะเวลา บประมาณและค่าใช้จ่าย เจ้าพนักงานผู้รับผิดชอบ ยานพาหนะ อาวุธ และเครื่องมือ เครื่องใช้ต่างๆ ที่ใช้ในการคุ้มครองพยาน

ข้อ 12 เพื่อให้การดำเนินการตามมาตรการคุ้มครองเบื้องต้นเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ เลขานุการจะสั่งให้ผู้อำนวยความสะดวกรายงานข้อเท็จจริงเกี่ยวกับผู้ได้รับการคุ้มครอง วิธีการคุ้มครอง รวมทั้งให้มีการประเมินการคุ้มครองในเวลาใดๆก็ได้

ข้อ 13 เมื่อมีเหตุอันควรเชื่อว่าพยานอาจไม่ได้รับความปลอดภัยเนื่องจากการที่พยานจะมาหรือได้มาให้ข้อเท็จจริง เบาะแส หรือข้อมูลเกี่ยวกับการกระทำทุจริตในภาครัฐ ให้เลขานุการมีคำสั่งจัดให้มีวิธีการคุ้มครองตามที่กำหนดในหมวด 3 โดยกำหนดระยะเวลาการคุ้มครองตามที่เห็นสมควรคราวละไม่เกิน 3 เดือน และรวมกันทั้งหมดต้องไม่เกิน 6 เดือน

ข้อ 14 กรณีที่เลขานุการเห็นว่าเรื่องกล่าวหาใดสมควรจัดให้มีมาตรการคุ้มครองช่วยเหลือแก่พยานตามกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองพยานในคดีอาญา ให้เสนอเรื่องพร้อมความเห็นต่อคณะกรรมการ ป.ป.ท. เพื่อแจ้งให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการให้มีมาตรการในการคุ้มครองพยาน โดยให้ถือว่าบุคคลดังกล่าวเป็นพยานที่มีสิทธิได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองพยานในคดีอาญา ทั้งนี้ให้เสนอความเห็นด้วยว่าสมควรใช้มาตรการทั่วไปหรือมาตรการพิเศษตามกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองพยานในคดีอาญาสำหรับบุคคลดังกล่าวด้วย

ข้อ 15 วิธีการคุ้มครองตามมาตรการคุ้มครองเบื้องต้น ให้เจ้าพนักงานที่ได้รับมอบหมายดำเนินการให้การคุ้มครองความปลอดภัยให้เหมาะสมและสภาพของพยาน และลักษณะของคดีที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งมีอำนาจเปลี่ยนแปลงการคุ้มครองความปลอดภัย โดยอาจดำเนินการอย่างหนึ่งอย่างใด ดังต่อไปนี้

(1) จัดเจ้าพนักงานเป็นชุดคุ้มครองความปลอดภัยให้กับพยานหรือบุคคลอื่นที่มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับพยานให้ได้รับความปลอดภัยอันเป็นผลมาจากการที่จะมาหรือได้มาเป็นพยาน

(2) จัดให้พยานอยู่ในสถานที่เหมาะสมอันเป็นที่อยู่อาศัยประจำของพยานหรือของบุคคลอื่นที่พยานไว้วางใจ หรือที่ส่วนราชการของสำนักงานซึ่งมีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการคุ้มครองพยานกำหนด โดยให้พยานได้รับความปลอดภัยมากที่สุด

(3) ปกปิด และรักษาความลับที่เกี่ยวกับชื่อตัว ชื่อสกุล ที่อยู่ ภาพ หรือข้อมูลอย่างอื่นที่สามารถระบุตัวพยานในการคุ้มครองความปลอดภัยพยาน

(4) ดำเนินการอื่นใดเพื่อให้พยานได้รับความช่วยเหลือ หรือได้รับการคุ้มครองตามที่เห็นสมควร โดยอาจประสานงานกับหน่วยงานอื่นให้การคุ้มครองพยาน

ข้อ 16 เจ้าพนักงานมีอำนาจและหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(1) ดำเนินการคุ้มครองพยานตามระเบียบนี้

(2) กำหนดการปฏิบัติของพยานเมื่ออยู่ในระหว่างการคุ้มครองและสภาพบังคับเมื่อฝ่าฝืน โดยให้พยานและผู้ที่มีความคุ้มครองลงนามในหนังสือดังกล่าวก่อนเริ่มการคุ้มครอง

(3) เสนอเปลี่ยนแปลงหรือยกเลิกวิธีการคุ้มครองพยานทั้งหมดหรือบางส่วนต่อเลขานุการ ในกรณีที่พฤติการณ์แห่งคดีเปลี่ยนแปลงไปหรือมีการฝ่าฝืนข้อกำหนด

(4) รายงานผลการปฏิบัติต่อเลขานุการทราบเดือนละหนึ่งครั้ง

(5) รายงานเหตุอื่นใดที่สำคัญต่อเลขานุการ เช่น การยุ่งเหยิงกับพยาน พยานหลบหนี หรือการฝ่าฝืนเงื่อนไขการคุ้มครองพยาน เป็นต้น

ในกรณีที่สำนักงานให้หน่วยงานอื่นดำเนินการคุ้มครองพยานตามข้อ 15 (4) ให้หน่วยงานนั้นดำเนินการตามวรรคหนึ่งโดยอนุโลม และให้สำนักงานติดตามผลการดำเนินการของหน่วยงานอื่นดังกล่าวด้วย

ข้อ 17 ในกรณีที่พฤติการณ์แห่งคดีเปลี่ยนแปลงไป หรือมีการฝ่าฝืนวิธีการคุ้มครองพยานหรือฝ่าฝืนข้อกำหนด เมื่อเลขานุการเห็นสมควรอาจมีคำสั่งยกเลิกหรือเปลี่ยนแปลงวิธีการหรือเงื่อนไขในการคุ้มครองพยานทั้งหมดหรือบางส่วน หรือมีคำสั่งประการใดตามความเหมาะสมได้ แล้วแจ้งเจ้าพนักงานผู้รับผิดชอบหรือหน่วยงานอื่นตามข้อ 15 (4) ทราบ เพื่อดำเนินการให้เป็นไปตามคำสั่งนั้นต่อไป

ข้อ 18 การคุ้มครองพยานตามระเบียบนี้สิ้นสุดลง เมื่อมีเหตุผลอย่างหนึ่งอย่างใดดังต่อไปนี้

(1) พยานยื่นคำร้องเป็นลายลักษณ์อักษรให้ยุติการคุ้มครอง

(2) เมื่อกำหนดระยะเวลาในการคุ้มครองพยานสิ้นสุดลง

(3) เมื่อพยานได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองพยานในคดีอาญา

(4) เมื่อเลขานุการสั่งยุติการคุ้มครองตามข้อ 19

ข้อ 19 ให้เลขานุการมีอำนาจสั่งยุติการคุ้มครองพยาน เมื่อมีเหตุอย่างหนึ่งอย่างใดดังต่อไปนี้

(1) เมื่อปรากฏข้อเท็จจริงว่าไม่มีเหตุที่จะให้การคุ้มครองพยานต่อไปแล้ว

(2) เมื่อพยานฝ่าฝืน หรือไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขหรือข้อกำหนดในการปฏิบัติโดยไม่มีเหตุอันควร

(3) เมื่อการคุ้มครองพยานมิได้เป็นไปตามคำสั่งเลขานุการ หรือมิได้เป็นไปอย่างคุ้มค่า

(4) เมื่อพฤติการณ์หรือสภาพของพยานเปลี่ยนแปลงไป และไม่มีมีความจำเป็นที่จะต้องให้การคุ้มครองหรือมีอาจให้การคุ้มครองได้อีกต่อไป

(5) เมื่อพยานไม่ยอมให้ถ้อยคำ ข้อเท็จจริง หรือข้อมูลโดยไม่มีเหตุอันควร

ข้อ 20 เมื่อการคุ้มครองพยานสิ้นสุดลง ให้เจ้าพนักงานจัดทำรายงานการคุ้มครองพยาน หรือสรุปผลการดำเนินการคุ้มครองพยาน เสนอเลขาธิการทราบ

ข้อ 21 กรณีปรากฏในภายหลังว่าพยานไม่มา ไม่ให้ถ้อยคำ ข้อเท็จจริง หรือข้อมูลโดยไม่มีเหตุอันควร หรือมีคำพิพากษาถึงที่สุดให้ลงโทษพยานในความผิดฐานแจ้งข้อความอันเป็นเท็จ ความผิดฐานเบิกความอันเป็นเท็จในการพิจารณาคดีต่อศาล หรือความผิดฐานทำพยานหลักฐานอันเป็นเท็จ ในคดีที่บุคคลนั้นเป็นพยาน สำนักงานอาจดำเนินการให้บุคคลนั้นหรือบุคคลอื่นที่เกี่ยวข้องคืนหรือชดใช้ค่าตอบแทนหรือค่าใช้จ่ายในการคุ้มครองพยานภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับคำสั่ง แล้วแต่กรณี

ข้อ 22 กรณีเลขาธิการมีคำสั่งไม่ให้พยานได้รับการคุ้มครองยุติลงตามระเบียบนี้ ผู้ยื่นคำร้องมีสิทธิอุทธรณ์คำสั่งต่อคณะกรรมการ ป.ป.ท. ได้ภายในสามสิบวันนับแต่ได้รับแจ้งคำสั่ง

การอุทธรณ์คำสั่งจะทำได้ด้วยวาจาหรือทำเป็นหนังสือก็ได้

ในกรณีที่อุทธรณ์ด้วยวาจา ให้เจ้าพนักงานบันทึกใจความไว้เป็นหลักฐานและให้ผู้อุทธรณ์ลงชื่อไว้

ข้อ 23 เมื่อคณะกรรมการ ป.ป.ท. ได้รับอุทธรณ์แล้ว ให้พิจารณาและมีคำสั่งโดยไม่ชักช้าคำสั่งของคณะกรรมการ ป.ป.ท. ให้เป็นที่สุด

2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

สุพจน์ หน่อคำ (2544) ศึกษาเรื่อง “บทบาทของตำรวจกับการคุ้มครองพยานในคดีอาญา” มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแนวคิด หลักการ และแนวทางเกี่ยวกับบทบาทของเจ้าหน้าที่ตำรวจในการคุ้มครองพยาน ศึกษาปัญหาอุปสรรคในการคุ้มครองพยาน ตลอดจนเพื่อหาแนวทางในการคุ้มครองพยานที่มีประสิทธิภาพและเหมาะสมกับประเทศไทย ผลการศึกษาพบว่า บทบาทของตำรวจไทยในการคุ้มครองพยานเป็นตำรวจสายสืบและฝ่ายป้องกันปละปราบปราม มิได้ทำหน้าที่คุ้มครองพยานเพียงอย่างเดียว หากแต่ต้องปฏิบัติภารกิจอื่นๆ ส่วนปัญหาและอุปสรรคในการคุ้มครองพยาน สามารถสรุปเป็นเหตุปัจจัยภายในองค์กรและภายนอกองค์กร ได้แก่ กำลังพลที่ขาดแคลน ความขาดแคลนด้านงบประมาณ นอกจากนี้ความรู้ด้านการคุ้มครองพยานชุดคุ้มครองพยานไม่เคยได้รับการส่งเสริมสนับสนุนให้มีการเรียนรู้และฝึกอบรม ปัจจัยภายนอก ได้แก่ พยานเกรงกลัวอิทธิพลของผู้กระทำผิด พยานไม่เชื่อมั่นในความคุ้มครองที่ได้รับจากตำรวจ ตลอดจนกระบวนการพิจารณาที่ล่าช้าและวิธีการสืบพยานเป็นแรงดันไม่ใช่แรงจูงใจให้พลเมืองดีทำหน้าที่เป็นพยาน สำหรับข้อเสนอแนะคือ หนึ่งควรทำประชาพิจารณ์ร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองพยานและ

ริบประกาศใช้โดยเร็ว สองสำนักงานตำรวจแห่งชาติควรสนับสนุนงบประมาณค่าใช้จ่ายและเครื่องมืออุปกรณ์ในการคุ้มครองพยาน สามชุดกำลังคุ้มครองพยานควรได้รับการฝึกอบรมให้มีความรู้ ความชำนาญ สี่ควรยกเลิกวิธีการสืบพยานในลักษณะการเผชิญหน้ากับผู้ต้องหา ห้าควรจัดตั้งกองทุนเพื่อทดแทน สำหรับค่าใช้จ่ายให้พยานในกรณีถูกทำร้ายหรือชดเชยค่าเสียหาย และหก ควรขอความร่วมมือจากสื่อมวลชนทุกแขนงห้ามมิให้เปิดเผยชื่อ ที่อยู่หรือข้อมูลใดๆ เกี่ยวกับพยาน เป็นอันขาด

เอนก อะนันทวรรณ (2544) ศึกษาเรื่อง “รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540: ศึกษากรณีการคุ้มครองพยานในคดีอาญา ตามมาตรา 244” วัตถุประสงค์เพื่อหา มาตรการและแนวทางในการให้ความคุ้มครองแก่บุคคลที่มาเป็นพยานในกระบวนการยุติธรรม ทางอาญา เพื่อให้ได้มาเพื่อพยานที่มีคุณค่าในการพิจารณาคดี ผลการศึกษาพบว่า การให้ความ คุ้มครองพยานยังเป็นเรื่องใหม่ยังไม่มีหลักเกณฑ์ที่แน่นอน ฉะนั้นการป้องกันอันตรายแก่พยาน การปฏิบัติที่เหมาะสม และการให้ได้รับค่าตอบแทนที่จำเป็นและสมควรจึงจำเป็นต้องบัญญัติ กฎหมายในเรื่องการคุ้มครองพยานในคดีอาญาขึ้น จะได้ทราบว่า จะคุ้มครองเพียงใดและคุ้มครอง อย่างไร โดยกำหนดให้หน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมเป็นหน่วยงานซึ่งมีหน้าที่รับผิดชอบใน การปฏิบัติ เพราะจะทำให้กระทรวงยุติธรรมและสำนักงานตำรวจแห่งชาติประสานงานและ การบริหารเป็นไปในทิศทางเดียวกัน

เดชรพี คงดี (2546) ศึกษาเรื่อง “การคุ้มครองพยานในคดีอาญาในชั้นสอบสวนของ เจ้าหน้าที่ตำรวจกองปราบปราม” มีวัตถุประสงค์เพื่อทบทวนแนวคิด กฎระเบียบ และมาตรการ คุ้มครองพยานในชั้นสอบสวน ทศนะของเจ้าหน้าที่กองปราบปรามที่มีต่อการคุ้มครองพยาน ตลอดจนปัญหา อุปสรรคในการปฏิบัติงานคุ้มครองพยาน ผลการศึกษาพบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ มีความพร้อม ความรู้ ความเข้าใจในการปฏิบัติงานตามรัฐธรรมนูญ มีความสามารถประยุกต์ใช้ ทักษะในการปฏิบัติงานเพื่อให้การคุ้มครองพยานในคดีอาญาได้อย่างเหมาะสม แต่ที่ผ่านมาพยานใน คดีอาญาของประเทศไทยยังไม่ได้รับการคุ้มครองจากรัฐเท่าที่ควร เนื่องจากการไม่มีกฎหมาย ระเบียบ หรือมาตรการบัญญัติให้อำนาจไว้ รวมทั้งบุคลากรที่จะมาปฏิบัติงานให้การคุ้มครองพยาน มีจำนวนไม่เพียงพอ และงบประมาณในการคุ้มครองพยานซึ่งใช้ในการรักษาความปลอดภัยในกับพยาน บุคคลในแต่ละคดีมีค่าใช้จ่ายที่สูงมาก ซึ่งเงินที่ได้รับจากการสนับสนุนของรัฐมีจำนวนไม่เพียงพอ

ณัฐวุฒิ เสรีรัมย์ (2547) ศึกษาเรื่อง “ความคิดเห็นของพนักงานสอบสวนที่มีต่อ การคุ้มครองพยานบุคคล: ศึกษาเฉพาะกรณีกองบังคับการตำรวจนครบาล” โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษาระดับความคิดเห็นของพนักงานสอบสวนที่มีต่อการคุ้มครองพยานบุคคล ศึกษาเปรียบเทียบ ระดับความคิดเห็นของพนักงานสอบสวนที่มีต่อการคุ้มครองพยานบุคคล และศึกษาความสัมพันธ์

ระหว่างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกฎ ระเบียบ และมาตรการในการคุ้มครองพยาน ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการคุ้มครองพยานอยู่ในระดับสูง และปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นของพนักงานสอบสวน คือ ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับกฎ ระเบียบ และมาตรการในการคุ้มครองพยานบุคคล

ข้อทิพย์ สุขเนาวรัตน์ (2549) ศึกษาเรื่อง “การคุ้มครองพยานตามพระราชบัญญัติคุ้มครองพยานในคดีอาญา พ.ศ.2546” โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความรู้และทัศนคติของพนักงานเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการคุ้มครองพยานและแนวทางในการปฏิบัติงานที่เหมาะสมในการคุ้มครองพยาน ซึ่งกลุ่มตัวอย่างในการศึกษา คือพนักงานสอบสวนคดีพิเศษและเจ้าหน้าที่คดีพิเศษ ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีระดับความรู้เกี่ยวกับการคุ้มครองพยานตามพระราชบัญญัติคุ้มครองพยานในคดีอาญา พ.ศ.2546 สูงทุกด้าน โดยเฉพาะด้านการคุ้มครองพยานในขณะที่เป็นพยานในคดีและการคุ้มครองพยานจำเป็นต้องได้รับการยินยอมจากพยาน และผลการศึกษาทัศนคติของการคุ้มครองพยานตามพระราชบัญญัติคุ้มครองพยานในคดีอาญา พ.ศ.2546 พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีทัศนคติอยู่ในระดับสูง โดยเฉพาะด้านการคุ้มครองสิทธิของพยาน ในประเด็นด้านการคุ้มครองพยานเป็นการให้ความปลอดภัยแก่พยาน และพยานควรได้รับสิทธิขั้นพื้นฐานในการคุ้มครองเพื่อความมั่นคงในชีวิต ทรัพย์สินและร่างกาย

นิโรจน์ ผลบุญ (2550) ศึกษาเรื่อง “อำนาจหน้าที่ของพนักงานสอบสวนกับการคุ้มครองพยานบุคคลในคดีอาญาตามมาตรา 40 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2550” วัตถุประสงค์เพื่อศึกษาอำนาจหน้าที่ของพนักงานสอบสวนในการคุ้มครองพยาน พบว่า อำนาจหน้าที่ของพนักงานสอบสวนในการคุ้มครองพยานยังมีอุปสรรคและปัญหาข้อบกพร่องต่างๆในการคุ้มครองพยานบุคคลในคดีอาญา ได้แก่ ปัญหาการไม่มีอำนาจหน้าที่ของพนักงานสอบสวนในการคุ้มครองพยาน ปัญหาในเรื่องความไม่ชัดเจนในเรื่องอำนาจหน้าที่ ปัญหาของพนักงานสอบสวนในการคุ้มครองพยานที่จะต้องได้รับความยินยอมก่อน ปัญหาการรับรู้สิทธิของพยาน ปัญหาในการใช้ดุลยพินิจในการบังคับใช้มาตรการพิเศษในการคุ้มครองพยานในคดีอาญา และปัญหาการขาดหน่วยงาน โดยเฉพาะเพื่อปฏิบัติหน้าที่คุ้มครองพยาน

ธีระยุทธ สุทธิพนไพศาล (2551) ศึกษาเรื่อง “แนวทางในการคุ้มครองพยานบุคคลในคดีอาญาในชั้นสอบสวนของเจ้าหน้าที่ตำรวจ: กรณีศึกษาเจ้าหน้าที่ตำรวจในสังกัดกองบังคับการตำรวจนครบาล 9” มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยภูมิหลังส่วนบุคคลกับคุ้มครองพยานในคดีอาญาในชั้นสอบสวนของเจ้าหน้าที่ตำรวจ และเพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับคุ้มครองพยานในคดีอาญาในชั้นสอบสวนของเจ้าหน้าที่ตำรวจในสังกัดกองบังคับการตำรวจนครบาล 9 ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีอายุต่ำกว่า

30 ปี รับราชการตำรวจมาเป็นระยะเวลา 1-5 ปี มีชั้นยศร้อยตำรวจโท ปฏิบัติงานในตำแหน่ง พนักงานสอบสวน จบการศึกษาระดับปริญญาตรี มีรายได้ต่อเดือน 10,000-15,000 บาท ปฏิบัติงาน ด้านการสืบสวนสอบสวนมาเป็นระยะเวลา 4-6 ปี และเคยเข้ารับการฝึกอบรม/สัมมนาในเรื่องการ คຸ້ມครองพยานบุคคลในคดีอาญา จำนวน 1-2 ครั้ง ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ปัจจัยภูมิหลัง ส่วนบุคคลและปัจจัยอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับพนักงานสอบสวนมีผลต่อแนวทางในการคຸ້ມครองพยาน บุคคลในคดีอาญาในชั้นสอบสวน ได้แก่ ระดับการศึกษา ความรู้ความเข้าใจในการปฏิบัติงานตาม กฎหมายรัฐธรรมนูญ ส่วนปัญหาอุปสรรคในการปฏิบัติงานคຸ້ມครองพยาน ได้แก่ ด้านงบประมาณ ด้านความร่วมมือในการให้ปากคำของพยานบุคคล ด้านระยะเวลาที่ปฏิบัติงานด้านการสืบสวน สอบสวน ด้านความคิดเกี่ยวกับการเปลี่ยนสายงาน ด้านจำนวนของเจ้าหน้าที่ตำรวจ ด้านระยะเวลา ในการรับราชการตำรวจและชั้นยศ ตามลำดับ สำหรับข้อเสนอแนะจากการวิจัย ควรมีการแก้ไข กฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการคຸ້ມครองพยานบุคคลที่ยังมีช่องโหว่ให้มีความรัดกุมและเป็นรูปธรรมมากยิ่งขึ้น นอกจากนี้ควรมีการปรับปรุงระบบการประสานงานกับ หน่วยงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการคຸ້ມครองพยานบุคคลที่เป็นหน่วยงานภาครัฐให้มีความร่วมมือกัน มากยิ่งขึ้น เช่น สำนักงานอัยการสูงสุด กรมสอบสวนคดีพิเศษ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ สำนักงาน คຸ້ມครองพยาน

สุทธิชัย หล่อตระกูล (2553) ศึกษาเรื่อง “ปัญหาและอุปสรรคของพยานบุคคลใน คดีอาญานี้ มุ่งประสงค์จะแสวงหาปัญหาและอุปสรรคตลอดจนถึงแนวทางแก้ไขปัญหาของการ คຸ້ມครองพยานในคดีอาญา ตามพระราชบัญญัติคຸ້ມครองพยานในคดีอาญา พ.ศ. 2546 ” โดยได้ศึกษา ประวัติความเป็นมาและแนวคิดในการให้ความคຸ້ມครองพยานบุคคลในคดีอาญา ตั้งแต่อดีตจนถึง ปัจจุบันทั้งในประเทศและต่างประเทศ ผลการวิจัยพบว่า พยานบุคคลเป็นบุคคลที่มีความสำคัญที่จะ เสริมสร้างควมมีประสิทธิภาพของกระบวนการยุติธรรม แต่พยานบุคคลอาจต้องเผชิญปัญหาและ อุปสรรคต่างๆ มากมายในการเข้ามาเป็นพยาน ไม่ว่าจะเป็นปัญหาความปลอดภัยของตนเอง บุคคล ในครอบครัวและผู้ใกล้ชิด ตลอดจนปัญหาจากการปฏิบัติที่ไม่เหมาะสมกับผู้เกี่ยวข้อง การได้มาซึ่ง พยานบุคคลจึงจะต้องคำนึงถึงความต้องการของพยานและหาทางจัดปัญหาและอุปสรรคที่เกิด ขึ้นกับพยานเสียก่อน เมื่อปัญหาและอุปสรรคต่างๆ หหมดไป ก็จะสร้างเสริมจิตสำนึกให้ประชาชนมี ความรับผิดชอบร่วมกันต่อสังคมด้วยการกระทำหน้าที่พลเมืองดีก็จะทำได้โดยง่ายขึ้น เพราะ ประชาชนจะรู้สึกว่ารรัฐและบุคคลอื่นเห็นความสำคัญของพยาน และพยานได้รับความคຸ້ມครองอย่าง เต็มรูปแบบ

Lisa Zipparo (2006) ศึกษาเรื่อง “ปัจจัยที่เป็นอุปสรรคของเจ้าหน้าที่ของรัฐจากการ รายงานการทุจริต” มีวัตถุประสงค์เพื่อสำรวจปัจจัยที่จะมีโอกาสมากที่สุดที่จะยับยั้งพนักงานภาครัฐ

จากการรายงานการทุจริตในสถานที่ทำงาน ผลการศึกษาพบว่าปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการรายงานการทุจริต คือ ความกังวลเกี่ยวกับการไม่มีหลักฐานที่เพียงพอต่อการรายงานการทุจริต และการขาดการคุ้มครองทางกฎหมายจากผลกระทบเชิงลบ โดยเฉพาะผู้ที่มีรายได้น้อย และไม่มีความรับผิดชอบโดยตรงเกี่ยวกับการต่อต้านการทุจริตคอร์รัปชันจะถูกขัดขวางต่อการแจ้งข้อมูลการทุจริต ส่งผลให้เกิดทัศนคติเชิงลบต่อการรายงานการทุจริต

จากการศึกษาค้นคว้ารวบรวมและประมวลผลงานทางวิชาการอันได้แก่ ผลงานวิจัย เอกสารทางวิชาการ แนวความคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง สามารถอธิบายได้ว่า พยานเป็นกุญแจสำคัญอย่างยิ่งในการไขไปสู่ความจริงที่เกิดขึ้นว่าเป็นอย่างไร เพื่อนำผู้กระทำผิดมารับโทษได้อย่างรวดเร็ว และถูกต้อง ดังนั้นการคุ้มครองพยานจึงเป็นมาตรการหนึ่งที่รัฐควรให้การสนับสนุนและส่งเสริมเพื่อสร้างความสงบเรียบร้อยให้แก่สังคม ซึ่งการคุ้มครองพยานในต่างประเทศนั้นมีกฎหมายบัญญัติไว้อย่างชัดเจน ซึ่งได้กำหนดแนวทางการคุ้มครอง ข้อกำหนดให้แก่ผู้ได้รับความคุ้มครอง ค่าใช้จ่าย เบี้ยเลี้ยงให้แก่ผู้ให้การคุ้มครองและผู้ได้รับความคุ้มครองอย่างชัดเจน รวมทั้งมีหน่วยงานที่ทำหน้าที่ในการให้ความคุ้มครองพยาน โดยเฉพาะ ดังตัวอย่างเช่น ในประเทศสหรัฐอเมริกา มีหน่วยงาน US Marshall นอกจากนี้ยังมีบราซิล โทโฮ และการทดแทนความเสียหายให้แก่พยานอีกด้วย

สำหรับประเทศไทย จากการศึกษากฎการคุ้มครองพยาน พบว่า ในประเทศไทยมีพระราชบัญญัติคุ้มครองพยานในคดีอาญา พ.ศ.2546 บัญญัติไว้อย่างชัดเจน รวมทั้งมีสำนักงานคุ้มครองพยาน ซึ่งสังกัดภายในกรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ เพื่อทำหน้าที่คุ้มครองพยานในคดีอาญา ทั้งนี้สำนักงานคุ้มครองพยานจะทำหน้าที่ดูแลเรื่องนโยบาย งบประมาณ และประสานงานให้หน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องในการให้ความคุ้มครองดำเนินการคุ้มครองพยานต่อไป เช่น สำนักงานตำรวจแห่งชาติ กรมสอบสวนคดีพิเศษ แต่อย่างไรก็ตามมีหน่วยงานหนึ่งที่ได้กำหนดมาตรการคุ้มครองเบื้องต้นแก่พยานหรือผู้แจ้งเบาะแสไว้อย่างชัดเจน นั่นคือ สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ (ป.ป.ท.) ที่ได้กำหนดระเบียบคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ ว่าด้วยมาตรการคุ้มครองเบื้องต้นตามกฎหมายว่าด้วยมาตรการของฝ่ายบริหารในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2554 ไว้อย่างชัดเจน ซึ่งมาตรการดังกล่าวจะระบุถึงหลักเกณฑ์ ขั้นตอนในการขอให้มีการคุ้มครอง วิธีการคุ้มครอง รวมทั้งการสิ้นสุดการคุ้มครอง แต่ทั้งนี้มาตรการดังกล่าวก็ไม่ได้กล่าวถึงบราซิล โทโฮหรือการเยียวยาผู้ฝ่าฝืนกระทำการโต้ตอบพยานแต่อย่างใด

บทที่ 3

ระเบียบวิธีวิจัย

การศึกษาเรื่อง “การคุ้มครองพยานในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ” เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยมีแนวทางการดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. การศึกษาค้นคว้าจากเอกสาร โดยการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องและศึกษาค้นคว้าจากหนังสือตำราทางวิชาการที่เกี่ยวข้อง บทความ วิทยานิพนธ์ งานวิจัย และเอกสารต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง
2. การศึกษาโดยการสัมภาษณ์เชิงลึกโดยใช้แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง

3.1 การเลือกผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key Informant)

กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักในการศึกษครั้งนี้ ได้แก่

3.1.1 ผู้ให้ถ้อยคำหรือผู้แจ้งเบาะแสแก่สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ คัดเลือกกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เฉพาะผู้ที่เคยให้ข้อมูลและสามารถติดต่อได้ จำนวน 5 คน

3.1.2 เจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องในการคุ้มครองผู้ให้ถ้อยคำหรือผู้แจ้งเบาะแส คัดเลือกกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จากสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ จำนวน 5 คน

3.1.3 ผู้บริหารของสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ คัดเลือกกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักแบบเจาะจง ได้แก่ เลขานุการคณะกรรมการสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ รองเลขานุการคณะกรรมการสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ ผู้อำนวยการสำนักคุ้มครองและป้องกัน ผู้อำนวยการสำนักกฎหมาย รวมทั้งสิ้น จำนวน 5 คน

3.1.4 ผู้เชี่ยวชาญด้านอาชีวศึกษาและงานยุติธรรม คัดเลือกกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักแบบเจาะจงจากผู้ที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญเกี่ยวกับการคุ้มครองพยาน และการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ จำนวน 5 คน จากหน่วยงานดังนี้ กรมสอบสวนคดีพิเศษ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสัมภาษณ์เชิงโครงสร้าง (Structural Interviewing Guidelines) ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น จากการศึกษาปัญหาการวิจัย วัตถุประสงค์การวิจัย และการทบทวนวรรณกรรม เพื่อสกัดประเด็นการวิจัยให้ครอบคลุม และได้นำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิที่เกี่ยวข้องตรวจสอบว่ามีขอบเขตเนื้อหาถูกต้องเหมาะสม และครอบคลุมประเด็นการวิจัยและวัตถุประสงค์การวิจัยครบถ้วน

3.2.1 ประเด็นที่ต้องการวิจัย

ผู้ศึกษาต้องการศึกษาการคุ้มครองพยานในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ ว่าความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ในการคุ้มครองพยานในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐเป็นอย่างไร รวมทั้งศึกษาปัญหาและอุปสรรคที่อาจเกิดขึ้นเมื่อนำมาตรการการคุ้มครองพยานมาใช้ในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐว่าเป็นอย่างไร

3.2.2 แนวคำถามที่ใช้ในการสัมภาษณ์

ส่วนที่ 1 คำถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไป

- 1) วุฒิการศึกษา
- 2) ตำแหน่งหน้าที่
- 3) ระยะเวลาในการปฏิบัติหน้าที่

ส่วนที่ 2 แบบสัมภาษณ์ มีประเด็นดังนี้

- 1) ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ในการคุ้มครองพยานในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ
- 2) ปัญหาและอุปสรรคที่อาจเกิดขึ้นเมื่อนำมาตรการการคุ้มครองพยานมาใช้ในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ

3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลได้จำแนกเป็น 2 ส่วนคือ

3.3.1 การวิจัยเอกสาร เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสาร วารสาร ตำราจากห้องสมุดต่างๆ และทางเว็บไซต์

3.3.2 การสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structural Interviewing Guidelines) จากประชากรกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักที่ได้ผ่านการคัดเลือกตามที่ระบุไว้แล้ว โดยจะทำการขอหนังสือจากทางบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูล

3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

หลังจากการวิจัยเอกสารต่างๆ จากการศึกษาเอกสาร (Documentary Research) การสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structural Interviewing Guidelines) จากบุคคลที่มีความรู้และมีประสบการณ์หรือดำเนินการเกี่ยวกับการคุ้มครองพยาน เพื่อประกอบการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และตีความข้อมูลออกมาเป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (Descriptive Research) เพื่อความเข้าใจ และสามารถรวบรวมข้อมูลเพื่อหาข้อสรุปต่อไป

ข้อพิจารณาด้านจริยธรรม

- 1) ปฏิบัติตามการป้องกันความเสี่ยงอย่างเคร่งครัด ได้แก่ การแนะนำอย่างสุภาพ การมีความยืดหยุ่นมุ่งประโยชน์แก่สังคมโดยรวม
- 2) ชี้แจงข้อมูลให้ผู้ยินยอมตนในการทำวิจัยทราบถึงวิธีการและตอบข้อสงสัยหรือข้อข้องใจต่างๆถึงประโยชน์และสิ่งที่จะเกิดขึ้นขณะทำการวิจัย
- 3) ต้องได้รับการยินยอมจากผู้เข้าร่วมการวิจัยทุกราย
- 4) ผู้เข้าร่วมการวิจัยมีสิทธิ์บอกเลิกการเข้าร่วมการวิจัยได้ตลอดเวลา ไม่ว่าจะด้วยเหตุผลใด โดยไม่มีผลกระทบเชิงลบแต่อย่างใด
- 5) ข้อมูล ชื่อ สกุล จะไม่ถูกนำเสนอหรือเผยแพร่ การนำเสนอผลการวิจัยจะเป็นการนำเสนอในภาพรวมเท่านั้น งานวิจัยได้รับอนุญาตจากสำนักงานคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในคนของคณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดลเรียบร้อยแล้ว

บทที่ 4

ผลการวิจัย

การนำเสนอผลการวิจัย เป็นการนำเสนอเนื้อหาจากการสัมภาษณ์ในลักษณะการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structural Interviewing Guidelines) จากบุคคลที่มีความรู้และมีประสบการณ์หรือดำเนินการเกี่ยวกับการคุ้มครองพยาน โดยแบ่งเป็นผู้ให้ถ้อยคำหรือผู้แจ้งเบาะแสแก่สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ จำนวน 5 คน เจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องในการคุ้มครองผู้ให้ถ้อยคำหรือผู้แจ้งเบาะแส จำนวน 5 คน และผู้บริหารของสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ จำนวน 5 คน รวมทั้งผู้เชี่ยวชาญด้านอาชีวศึกษาและงานยุติธรรม จำนวน 5 คน รวมผู้ให้ข้อมูลหลักในการศึกษาครั้งนี้จำนวน 20 คน

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อทราบความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ในการคุ้มครองพยานในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ รวมทั้งทราบปัญหาและอุปสรรคที่อาจจะเกิดขึ้นเมื่อนำมาตรการการคุ้มครองพยานมาใช้ในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ ทั้งนี้ผู้วิจัยนำเสนอผลการศึกษา แยกเป็น 2 ประเด็น ดังนี้

4.1 ผลการศึกษาตามกรณีศึกษา

ผู้วิจัยได้ศึกษาจากกลุ่มผู้เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองพยาน ได้แก่ ผู้ให้ถ้อยคำหรือผู้แจ้งเบาะแสแก่สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ เจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องในการคุ้มครองผู้ให้ถ้อยคำหรือผู้แจ้งเบาะแส และผู้บริหารของสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ รวมทั้งผู้เชี่ยวชาญด้านอาชีวศึกษาและงานยุติธรรม กลุ่มละ 5 คน รวมทั้งสิ้น 20 คน นำเสนอได้ดังนี้

4.1.1 กลุ่มผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องในการคุ้มครองผู้ให้ถ้อยคำหรือผู้แจ้งเบาะแสของ สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ

ผู้วิจัยได้ทำการสัมภาษณ์กลุ่มผู้ปฏิบัติงาน โดยการตั้งเป็นประเด็นของแบบสัมภาษณ์ และนำเสนอ ดังนี้

ประเด็นที่ 1 ภูมิหลังส่วนบุคคลและครอบครัว

ประเด็นที่ 2 ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ในการคุ้มครองพยานในการป้องกันและ
ปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ

ประเด็นที่ 3 ปัญหาและอุปสรรคที่อาจจะเกิดขึ้นเมื่อนำมาตรการการคุ้มครองพยาน
มาใช้ในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ

ผู้ปฏิบัติงานท่านที่ 1

ภูมิหลังส่วนบุคคลและครอบครัว

การศึกษาสูงสุดจบปริญญาโท ระยะเวลาในการปฏิบัติหน้าที่ในสำนักงาน
คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐตั้งแต่ปี พ.ศ.2551 จนถึงปัจจุบัน

ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ในการคุ้มครองพยานในการป้องกันและปราบปรามการ
ทุจริตในภาครัฐ

ผู้ปฏิบัติงานท่านนี้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการคุ้มครองพยานว่ามีความจำเป็นอย่าง
ยิ่ง เพราะการให้ความคุ้มครองพยานหรือผู้แจ้งเบาะแสเกี่ยวกับการทุจริตคอร์รัปชัน ส่งผลให้พยาน
มีความเชื่อมั่นต่อหน่วยงานของรัฐ

“จำเป็นอย่างยิ่ง อย่างสมมติว่าคนร้องมา แค่อีเมลล์มาแล้วเราลงไปดู เขาต้องคอยดู
เราอยู่ เราลงไปเขาก็อุ่นใจแล้ว”

สำหรับระเบียบคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ ว่าด้วย
มาตรการคุ้มครองเบื้องต้นตามกฎหมายว่าด้วยมาตรการของฝ่ายบริหารในการป้องกันและ
ปราบปรามการทุจริต พ.ศ.2554 ผู้ปฏิบัติงานท่านนี้ให้ความเห็นว่า ระเบียบดังกล่าวเป็นระเบียบ
ที่ดีมาก เนื่องจากเป็นมาตรการในการรับประกันความปลอดภัยให้แก่ผู้ให้ข้อมูลหรือผู้แจ้งข้อมูล
แก่สำนักงาน ป.ป.ท.

“สิ่งนี้เป็นสิ่งที่ดีมาก ๆ คือ หนึ่งเก็บความลับเขา สองดูแลเขา ว่าเขาฟ้องร้องแล้วเขาได้ผลกระทบอะไร เพราะคนที่ร้องเราคิดว่าเขามีจิตสาธารณะ เขาดูแลคนอื่น บางทีเขาก็ไม่ได้รับความเป็นธรรม เขาก็ไม่รู้ไปหาที่ไหน เขาก็มาหาที่เรา เพราะเขาไว้ใจเรา เพราะฉะนั้นเราต้องดูแลเขาเป็นลำดับ”

ปัญหาและอุปสรรคที่อาจเกิดขึ้นเมื่อนำมาตรการการคุ้มครองพยานมาใช้ในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ

สำหรับการคุ้มครองพยาน โดยเฉพาะในสำนักงาน ป.ป.ท. ผู้ปฏิบัติงานท่านนี้กล่าวว่า จากการปฏิบัติงานที่ผ่านมา ยังไม่มีการคุ้มครองพยานเกิดขึ้น แม้ว่าระเบียบในการคุ้มครองพยานจะประกาศใช้แล้ว แต่ยังไม่มีการคุ้มครองในการปฏิบัติใช้จริง นับได้ว่าเป็นปัญหาและอุปสรรคประการหนึ่ง

“กฎหมายมีแล้ว แต่วิธีการยังไม่มี แต่ถ้าเขาฟ้องมา เราก็ต้องร้องต่อให้หน่วยงานที่รับผิดชอบไปดูแล”

ปัญหาและอุปสรรคอีกประการหนึ่งที่ผมคิดว่าอาจจะเกิดขึ้นเมื่อนำระเบียบหรือมาตรการดังกล่าวมาใช้ นั่นคือ ขั้นตอนวิธีการในการให้ความคุ้มครอง มีความยุ่งยาก สลับซับซ้อน และใช้เวลานานในการขอรับการคุ้มครองแก่พยานหรือผู้แจ้งเบาะแส

“มีปัญหา คือ ขั้นตอนวิธีการ ถ้าสมมติเขามาตามระบบ ระบบของเราต้องพิจารณาจ่ายดูแลเขา กลับรองเขา บางคนร้องขอความเป็นธรรม คือเขามีส่วนในการกระทำความผิดบางอย่าง เขารู้ว่าร้องแล้วได้ประโยชน์ เขาก็ร้อง ร้องแล้วได้รับการคุ้มครอง ได้เงินด้วย”

ทั้งนี้ผู้ปฏิบัติงานท่านนี้ได้เสนอแนะแนวทางการแก้ไขปัญหาในการคุ้มครองพยานไว้ล่วงหน้า เพื่อให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ควรจะประสานความร่วมมือกับภาคประชาชน เพื่อให้ได้รับข้อมูลข่าวสารที่ถูกต้องและมีความละเอียดมากยิ่งขึ้น

“ต้องมีข้อมูลเยอะๆ คือ ข้อมูลระหว่างตัวผู้ร้องกับข้อมูลเรื่องร้องเรียน เครือข่ายประชาชน เช็ก balance กัน คือ เราได้ข้อมูลจากคนในท้องถิ่นเยอะเท่าไร มันก็จะเช็กได้ดี จะตัดสินใจได้ง่ายที่สุดคือต้องมีข้อมูลข่าวสารรอบด้าน เราต้องมีความละเอียดและได้ข้อมูลที่ชัดเจน ถูกต้อง เราถึงจะตัดสินใจได้ว่าทำอะไร อย่างไร แก้ไขไหน ถึงจะเหมาะสม”

ผู้ปฏิบัติงานท่านที่ 2

ภูมิหลังส่วนบุคคลและครอบครัว

จบการศึกษาสูงสุดปริญญาโท ระยะเวลาในการปฏิบัติหน้าที่ในสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ ตั้งแต่ปี พ.ศ.2553 จนถึงปัจจุบัน

ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ในการคุ้มครองพยานในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ

การคุ้มครองพยานมีความจำเป็นอย่างมาก เนื่องจากเป็นมาตรการในการสร้างความปลอดภัยให้แก่พยานหรือผู้แจ้งเบาะแส โดยเฉพาะในปัจจุบันนี้มีสำนักงานเขตต่างๆทั่วประเทศ ส่งผลให้ประชาชนสามารถเข้ามาแจ้งเบาะแสหรือให้ข้อมูลเกี่ยวกับการทุจริตคอร์รัปชันได้โดยตรง หากมีมาตรการให้การคุ้มครองแก่พยานหรือผู้แจ้งเบาะแส ย่อมส่งผลดีและสามารถเพิ่มจำนวนพยานหรือผู้แจ้งเบาะแสได้ในอนาคต

สำหรับความคิดเห็นเกี่ยวกับระเบียบคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ ว่าด้วยมาตรการคุ้มครองเบื้องต้นตามกฎหมายว่าด้วยมาตรการของฝ่ายบริหารในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ.2554

ผมเห็นด้วยกับระเบียบดังกล่าวและคิดว่าเป็นเรื่องที่ดีมาก เพราะเป็นเครื่องมือในการดูแลประชาชนที่มีจิตสาธารณะ เพื่อต้องการช่วยเหลือพัฒนาสังคมให้ดียิ่งขึ้น

“ดีมากเลย เพราะเป็นการดูแลประชาชน โดยเราต้องเปิดใจกว้างว่าถ้าหากกล้าที่จะทำให้บ้านเมืองดีขึ้น ก็ต้องมีสิ่งที่ยอมรับเขาได้ คนที่ร้องบางคนบอกว่ามันไม่ใช่เรื่อง มาร้องทำไม เรื่องราวของตัวเองก็มากมายแล้ว บางคนไม่เกี่ยวข้องกับตัวเองแต่มีใจที่จะมาช่วยพัฒนาบ้านเมือง”

ปัญหาและอุปสรรคที่อาจจะเกิดขึ้นเมื่อนำมาตรการการคุ้มครองพยานมาใช้ในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ

ปัญหาและอุปสรรคในการคุ้มครองพยาน พบว่าอาจจะเกิดขึ้นจากจำนวนบุคลากรที่มีจำนวนไม่เพียงพอต่อการให้คุ้มครองพยานหรือผู้แจ้งเบาะแส จึงยังไม่สามารถนำระเบียบดังกล่าวมาปฏิบัติใช้จริง

“ปัญหาจริงๆ คือ เรื่องจำนวนบุคลากรที่มีจำนวนไม่เพียงพอ ควรให้ภาครัฐส่งเจ้าหน้าที่มาให้มาก”

นอกจากนี้ปัญหาเรื่องการบริหารจัดการเกี่ยวกับการไต่สวน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ระยะเวลาในการไต่สวนที่ใช้เวลานานในการดำเนินการ มักเป็นอุปสรรคต่อการให้ความคุ้มครองพยานหรือผู้แจ้งเบาะแสได้เช่นกัน”

“อีกปัญหา คือ มีระยะเวลาในการไต่สวน มันต้องเป็นไปตามระบบขั้นตอนอยู่ ซึ่งไม่ถูกใจในเรื่องความรวดเร็วในเรื่องที่ต้องการคดีจบลงอย่างรวดเร็ว”

หากพิจารณาถึงแนวทางในการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคในการคุ้มครองพยานแล้ว ผมเสนอแนะว่าควรจะมีสถานที่ที่ปลอดภัย เพื่อความสะดวกในการให้ความคุ้มครอง

“โรงแรมไม่ปลอดภัย อพาร์ทเมนต์ไม่ปลอดภัย เพราะส่วนใหญ่มีกล้องวงจรปิด อาจจะมีกรณีที่เจ้าของรีสอร์ทเป็นเพื่อนกับผู้กระทำผิด แล้วทราบว่า ป.ป.ท.เอาพยานมาอยู่ที่นี่ เขาสามารถขูดกล้องวงจรได้ ต้องมีเซฟแฮ็ลที่เป็นของหน่วยงาน อาจจะเป็นการเช่าทาวน์แฮ็ลที่ไม่มีกล้องวงจรปิด หรือบ้านเดี่ยวชั้นเดียวที่ควรจะต้องมีลักษณะโปร่ง จะทำให้การต่อสู้ไม่ไปเกี่ยวกับบุคคลอื่นที่ไม่เกี่ยวข้อง และมีสุขอนามัยที่ดี”

นอกจากนี้ยังเสนอแนวทางการแก้ไขเพิ่มเติมเกี่ยวกับเรื่องงบประมาณ ควรจะมีในปริมาณที่เพียงพอต่อการให้ความคุ้มครอง

“รัฐต้องดูแลเรื่องเงินค่าทดแทน เพราะบางครอบครัวหัวหน้าครอบครัวต้องเปลี่ยนอาชีพหรือหยุดอาชีพที่เคยทำหาเลี้ยงครอบครัวมา รัฐจึงควรมีมาตรการคุ้มครองดูแลด้านนี้ด้วย”

ผู้ปฏิบัติงานท่านที่ 3

ภูมิหลังส่วนบุคคลและครอบครัว

จบการศึกษานิติศาสตร์บัณฑิต และเนติบัณฑิต ระยะเวลาในการปฏิบัติงานนักสืบสวน สอบสวนตั้งแต่ปี พ.ศ.2553 จนถึงปัจจุบัน

ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ในการคุ้มครองพยานในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ

ผู้ปฏิบัติงานท่านนี้ให้ความเห็นว่าการคุ้มครองพยานหรือผู้แจ้งเบาะแสมีความจำเป็นอย่างยิ่ง หากไม่มีการคุ้มครองพยานหรือไม่ให้คำตอบแทน หน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องย่อมไม่ได้รับข้อมูลอันเป็นประโยชน์ต่อการป้องกันและปราบปรามการอาชญากรรม ส่งผลให้กระบวนการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม โดยเฉพาะอย่างยิ่งการป้องกันและปราบปรามการทุจริตเกิดผลสำเร็จได้ยาก

“มีความจำเป็นอย่างยิ่ง ถ้าไม่มีการคุ้มครองเขาหรือไม่ให้ค่าตอบแทนเขา เขาก็ไม่ยอมให้ข้อมูล จะทำให้กระบวนการป้องกันและปราบปรามการทุจริตสำเร็จได้ยาก”

สำหรับระเบียบคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ ว่าด้วยมาตรการคุ้มครองเบื้องต้นตามกฎหมายว่าด้วยมาตรการของฝ่ายบริหารในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ.2554

ผู้ปฏิบัติงานท่านนี้มีความคิดเห็นว่าเห็นด้วยที่ควรจะมีระเบียบดังกล่าวออกมาบังคับใช้ เพราะวาระระเบียบดังกล่าวนี้เป็นการคุ้มครองเบื้องต้นแก่ผู้เสียหาย เนื่องจากความผิดเกี่ยวกับรัฐส่วนใหญ่จะเป็นเรื่องเกี่ยวกับผู้มีอิทธิพลและมีอำนาจทางการเมือง

“ก็ดีนะ เพราะวาระระเบียบคณะกรรมการนี้เป็นการคุ้มครองเบื้องต้นแก่ผู้เสียหาย เพราะความผิดเกี่ยวกับรัฐส่วนใหญ่จะเป็นเรื่องเกี่ยวกับผู้มีอิทธิพล มีอำนาจเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ ถ้าไม่มีกฎหมายตัวนี้มาคุ้มครอง กรณีเขาได้รับความเสียหายต้องชดใช้เขา หรือว่าตามกฎหมายลักษณะพยาน ถ้าไม่มี เขาก็ไม่ยอมให้ข้อมูล แต่ถ้ามีตัวนี้คุ้มครองทำให้เขาอยากให้ข้อมูล เพราะบางคนอยากให้ข้อมูลแต่ไม่กล้า เห็นด้วยอย่างยิ่งว่าควรจะมีคุ้มครองตั้งแต่เบื้องต้นเลย”

ปัญหาและอุปสรรคที่อาจจะเกิดขึ้นเมื่อนำมาตรการการคุ้มครองพยานมาใช้ในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ

ปัจจุบันยังไม่มีพยานหรือผู้แจ้งเบาะแสมาขอรับการคุ้มครอง ซึ่งอาจจะเกิดจากการไม่ทราบข้อมูลเกี่ยวกับระเบียบดังกล่าว ในเรื่องมาตรการคุ้มครองพยาน นับได้ว่าเป็นปัญหาและอุปสรรคที่เกิดจากการขาดการประชาสัมพันธ์

“ส่วนใหญ่ที่คิดว่าเขายังไม่ทราบว่ามีมาตรการคุ้มครอง ถ้าเป็นไปได้ เราก็ควรจะแจ้งให้เขาทราบนะว่าเรามีมาตรการคุ้มครองแล้ว เพราะเป็นสิทธิของเขา หลังจากเราได้รับเรื่องร้องเรียนแล้ว ท่านมีสิทธิได้รับการคุ้มครองพยาน บางที่เขาไม่รู้ว่ามีมาตรการ เราควรแจ้งให้เขาว่ามีกฎหมายคุ้มครองแล้วนะ”

หากนำมาตรการการคุ้มครองพยานมาปฏิบัติใช้จริง ผู้ปฏิบัติงานท่านนี้กล่าวว่าอาจจะเกิดปัญหาและอุปสรรค เนื่องจากจำนวนบุคลากรในสำนักงานเขตพื้นที่ ยังคงมีไม่เพียงพอต่อการให้ความคุ้มครอง หากมีผู้ขอรับการคุ้มครองก็ไม่สามารถให้การคุ้มครองได้อย่างทันทั่วถึง

“บุคลากรของที่เขตยังไม่มี ถ้ามีการขอรับการคุ้มครองจริง เราก็ไม่รู้จะทำอย่างไรเหมือนกัน จำนวนบุคลากรมีปัญหาเยอะมาก จำนวนผู้ปฏิบัติการทางด้านสืบสวนจริงๆ มีอยู่ 5 ตำแหน่ง มีจำนวนคดีอยู่ห้าร้อยกว่าคดี ไม่ไหว”

ผู้ปฏิบัติงานท่านนี้ได้แนวทางในการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคในการคุ้มครองพยาน หรือผู้แจ้งเบาะแสไว้ว่ากระทรวงยุติธรรมควรจัดตั้งหน่วยงานที่ทำหน้าที่ในการคุ้มครองพยานหรือผู้แจ้งเบาะแสโดยเฉพาะ เพื่อให้มีมาตรฐานในการคุ้มครองพยานหรือผู้แจ้งเบาะแสในทิศทางเดียวกันและมีประสิทธิภาพมากที่สุด

“ควรมีหน่วยงานการคุ้มครองโดยเฉพาะ ตั้งขึ้นมาเป็นในสังกัดกระทรวงยุติธรรม เพราะกระทรวงยุติธรรมมีทั้งสำนักงาน ปปส. ปปง. ปปท. ควรมีสำนักรักษาคุ้มครองพยานกลาง คุ้มครองพยานคดีอาญาเลยอยู่ในศูนย์กลางเลยน่าจะดีกว่า มาตรฐานในการคุ้มครองตอนนี้ก็แตกต่างกันออกไป ถ้าเกิดว่ารัฐกำหนดออกมาสำนักหนึ่งหรือกรมหนึ่ง กรมคุ้มครองพยาน มีระบบให้ความปลอดภัยแก่เขา ผมเชื่อว่าคนที่ให้ข้อมูลก็อยากได้การคุ้มครอง และควรให้มีผลจริงๆ ถ้าเขาได้รับความเสียหายก็ควรได้รับการคุ้มครองจริงๆ”

นอกจากนี้ควรจะมีกรมธรรม์ประกันชีวิต โดยกำหนดเงื่อนไขในการได้รับกรมธรรม์ในกรณีมีพยานหรือผู้แจ้งเบาะแส เพื่อสร้างแรงจูงใจให้แก่ประชาชนในสังคม

“เมื่อเขาร้องมา เขาควรทราบว่าเขามีสิทธิจะได้รับการคุ้มครอง ควรออกมาเป็นกรมธรรม์ประกันชีวิตออกมาเป็นระเบียบว่าถ้าคุณทำแล้วเราจะให้แบบนี้ ออกมาเป็นเงื่อนไขว่าจะได้จริงๆ”

ผู้ปฏิบัติงานท่านที่ 4

ภูมิหลังส่วนบุคคลและครอบครัว

จบการศึกษาสูงสุดปริญญาโท ระยะเวลาในการปฏิบัติงานนักสืบสวนสอบสวนตั้งแต่ปี พ.ศ.2553 จนถึงปัจจุบัน

ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ในการคุ้มครองพยานในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ

สำหรับการคุ้มครองพยาน ผู้ปฏิบัติงานท่านนี้ให้ความคิดเห็นว่า มีความจำเป็นอย่างมาก เนื่องจากพยานหรือผู้แจ้งเบาะแสเป็นผู้ได้รับผลกระทบโดยตรงจากการให้ข้อมูลหรือเบาะแสที่เป็นประโยชน์ต่อการปราบปรามการทุจริตคอร์รัปชัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งหากพยานหรือผู้แจ้งเบาะแสคือข้าราชการหรือเจ้าหน้าที่รัฐที่ทำหน้าที่ภายในหน่วยงานนั้น ซึ่งจะส่งผลเสียต่อการทำงานหรือเกิดอันตรายแก่พยานได้เช่นกัน

“จำเป็นมากเลยครับ เพราะว่าบางทีอาจจะกระทบ คือถ้าเขาเป็นข้าราชการในหน่วยงานนั้นเขาร้องผู้บังคับบัญชา มา ก็จะกระทบกับเขาโดยตรงเลย ถ้าฝ่ายที่ถูกร้องทราบมีการไปข่มขู่ มีการสั่งย้าย”

สำหรับระเบียบคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ ว่าด้วยมาตรการคุ้มครองเบื้องต้นตามกฎหมายว่าด้วยมาตรการของฝ่ายบริหารในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ.2554 ผู้ปฏิบัติงานท่านนี้กล่าวว่า การคุ้มครองตามระเบียบดังกล่าวนี้เป็นการคุ้มครองเบื้องต้นแก่พยานหรือผู้แจ้งเบาะแสแก่สำนักงาน ป.ป.ท. ซึ่งผมเห็นด้วยว่าทางสำนักงานควรมีมาตรการในการคุ้มครองตั้งแต่เบื้องต้นแก่พยานหรือผู้แจ้งเบาะแส

“การคุ้มครองเบื้องต้นไป ด้วยการปกปิดชื่อ ที่อยู่ ตรงนี้ก็ใช้ได้ในระดับหนึ่งแล้ว มันก็ไม่มีมาตรการที่ดีไปกว่านี้แล้ว ใครร้องมาเราก็ปกปิดชื่อไว้ เบื้องต้นที่ดีที่สุดแล้ว ข้อมูลทุกอย่างลับทุกอย่าง”

ปัญหาและอุปสรรคที่อาจเกิดขึ้นเมื่อนำมาตรการการคุ้มครองพยานมาใช้ในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ

จากการปฏิบัติงานที่ผ่านมา ยังไม่มีกรณีผู้ขอรับการคุ้มครอง ทั้งนี้เนื่องจากสำนักงาน ป.ป.ท. ใช้ความคุ้มครองเบื้องต้นในการปกปิดชื่อ-สกุล ของผู้ให้ข้อมูลแล้วในขั้นตอนเบื้องต้น ทำให้ไม่มีเรื่องการได้รับการข่มขู่เกิดขึ้นแต่อย่างใด

“เราใช้ความคุ้มครองเบื้องต้นในการปกปิดชื่อ-สกุล มันเป็นหลักพื้นฐานในการทำงานของเราอยู่แล้ว ตอนนี้ไม่มีกรณียุทธการคุ้มครอง เพียงแต่ระบุว่าขอให้ปกปิดชื่อในหนังสือ ก็ถือว่าเป็นการขอขึ้นพื้นฐาน”

แต่ถึงอย่างไรก็ตามการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับระเบียบดังกล่าวให้แก่ประชาชนหรือพยาน ผู้แจ้งเบาะแสมังไม่มี การประชาสัมพันธ์ที่ชัดเจน ซึ่งอาจจะเป็นปัญหาและอุปสรรคอย่างหนึ่งในการขอรับการคุ้มครอง ทั้งนี้เนื่องจากประชาชนส่วนใหญ่ยังไม่ทราบข้อมูลเกี่ยวกับระเบียบดังกล่าวก็เป็นได้

“ผมเห็นด้วยนะครับว่าคนไม่รู้ เขากลัวว่าข้อมูลจะเปิดเผยถึงเขา บางทีเขาเป็นประชาชนในพื้นที่ เขาจะร้องนายกฯ หรือร้องฝ่ายพัสดุ ฝ่ายการคลัง ให้ข้อมูลไป แล้วอีกฝ่ายหนึ่งจะรู้ หรือบางทีก็กลัว กลัวแม้กระทั่งเจ้าหน้าที่ของเราเองเพราะเขาเห็นว่าเราเป็นข้าราชการ เราเป็นพวกเดียวกับเขารึเปล่า เขาจะกลัวตรงนี้มาก”

ผู้ปฏิบัติกล่าวว่า หากนำมาตรการคุ้มครองมาใช้ อาจเกิดปัญหาและอุปสรรคอันเนื่องมาจากจำนวนบุคลากรในสำนักงานเขตที่มีไม่เพียงพอต่อการให้ความคุ้มครอง หากมีกรณีขอรับการคุ้มครองเกิดขึ้น

“บุคลากรที่จะมีส่วนในการคุ้มครองมีไม่กี่คน ยังน้อย”

สำหรับแนวทางในการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคในการคุ้มครองพยาน ผู้ปฏิบัติได้เสนอแนะไว้ว่า ควรมีการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการคุ้มครองพยานและการรับประกันเกี่ยวกับข้อมูลที่ได้รับแจ้งหรือร้องเรียนมาว่าจะปกปิดเป็นความลับ เป็นวิธีการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคได้ รวมทั้งสามารถสร้างแรงจูงใจให้แก่ประชาชนเพื่อให้ประชาชนกล้าเข้ามาให้ข้อมูลแก่สำนักงานป.ป.ท.มากยิ่งขึ้น

“ในความคิดผมนะ ผมว่าตอนนี้พยานหรือผู้แจ้งเบาะแสคิดว่า การให้ข้อมูลจะไม่เป็นความลับ ก็คือต้องมีการประชาสัมพันธ์ในส่วนของกลุ่มงานป้องกัน คือเน้นเรื่องการให้ข้อมูลว่าเราจะมี การปกปิดและคุ้มครองตรงนี้ให้เต็มที่ ไม่ต้องกลัวว่าให้ข้อมูลแล้วความลับจะรั่วไหล”

ผู้ปฏิบัติงานท่านที่ 5

ภูมิหลังส่วนบุคคลและครอบครัว

จบการศึกษาสูงสุดปริญญาโท ระยะเวลาในการปฏิบัติงานนักสืบสวนสอบสวนตั้งแต่ปี พ.ศ.2553 จนถึงปัจจุบัน

ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ในการคุ้มครองพยานในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ

ผู้ปฏิบัติงานท่านนี้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการคุ้มครองพยานมีความจำเป็นและสำคัญเป็นอย่างยิ่ง เนื่องจากปัจจุบันนี้พยานหรือผู้แจ้งเบาะแสให้แก่หน่วยงานส่วนใหญ่เป็นประชาชนที่พบเห็นการกระทำทุจริตคอร์รัปชันของเจ้าหน้าที่ของรัฐ ซึ่งเป็นกลุ่มบุคคลที่มีความเสี่ยงต่อการได้รับอันตรายจากผู้มีอิทธิพลหรือผู้กระทำความผิด จึงควรมีมาตรการคุ้มครองพยานหรือผู้แจ้งเบาะแสเกิดขึ้น เพื่อเป็นการสร้างความเชื่อมั่นในความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของพยานหรือแจ้งเบาะแส

สำหรับการนำระเบียบคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ ว่าด้วยมาตรการคุ้มครองเบื้องต้นตามกฎหมายว่าด้วยมาตรการของฝ่ายบริหารในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ.2554 มาปฏิบัติใช้ ผู้ปฏิบัติงานท่านนี้กล่าวว่า ปัจจุบันระเบียบดังกล่าวยัง

ไม่มีการปฏิบัติใช้จริง เนื่องจากยังไม่มีการคุ้มครอง เพราะยังไม่มีคดีในชั้นไต่สวนข้อเท็จจริง ยังคงอยู่ในชั้นตรวจสอบข้อเท็จจริง หากคดีอยู่ในชั้นตอนการไต่สวนคงจะมีการขอรับการคุ้มครองเกิดขึ้น

“ทุกวันนี้ยังไม่มีการคุ้มครองเนื่องจากยังไม่มีคดีที่ถึงชั้นไต่สวน เพราะทุกวันนี้อยู่ในชั้นตรวจสอบข้อเท็จจริง เมื่อถึงชั้นไต่สวนคงจะมีการขอรับการคุ้มครอง เพราะผู้เสียหายจะทราบตัวผู้แจ้งเบาะแสแล้ว และคดีการทุจริตจะเป็นคดีที่เกี่ยวข้องกับผู้มีอิทธิพล ข้าราชการ นักการเมือง ท้องถิ่นซึ่งบุคคลเหล่านี้จะมีอาวุธ มีอิทธิพล ผู้ร้องเป็นชาวบ้านธรรมดาอาจจะถูกยิงได้ กฎหมายจึงเกิดมาเพื่อคุ้มครองบุคคลเหล่านี้”

ปัญหาและอุปสรรคที่อาจเกิดขึ้นเมื่อนำมาตรการการคุ้มครองพยานมาใช้ในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ

หากนำระเบียบดังกล่าวมาปฏิบัติใช้ ปัญหาและอุปสรรคที่อาจเกิดขึ้น เนื่องจากการขาดแคลนบุคลากร อาวุธหรือเครื่องมือในการคุ้มครอง และงบประมาณในการให้การคุ้มครองพยานหรือผู้แจ้งเบาะแส

“สำนักงาน ป.ป.ท. ไม่มีกำลัง ไม่มีสำนักคุ้มครองพยาน ไม่มีกำลังคน อาวุธ และระหว่างที่ผู้แจ้งข้อมูลเดินออกจากห้องไต่สวน ใครจะคุ้มครองเขา กว่าเราจะติดต่อหน่วยงานอื่นต้องใช้ระยะเวลาพอสมควร มันไม่เหมือนกับประเทศที่พัฒนาแล้ว เช่น อเมริกาที่มีหน่วยงานคุ้มครองพยานอยู่แล้ว ควรจะมีสำนักรองรับไว้ก่อน”

สำหรับแนวทางในการแก้ไขและอุปสรรคที่อาจเกิดขึ้นเมื่อนำระเบียบดังกล่าวมาใช้ คือ รัฐบาลควรจัดตั้งหน่วยงานกลางในการทำหน้าที่คุ้มครองพยานหรือผู้แจ้งเบาะแสโดยตรง เพื่อเสริมสร้างความพร้อมในการคุ้มครองอย่างมีประสิทธิภาพ

“รัฐควรสร้างหน่วยงานกลางมารองรับ และควรมีเงินงบประมาณมาให้พร้อมในเรื่องการคุ้มครองโดยเฉพาะ”

นอกจากนี้รัฐบาลควรทำบันทึกความเข้าใจหรือเอ็มโอยูร่วมกันระหว่างหน่วยงานที่มีภารกิจหน้าที่ในการคุ้มครองพยานหรือผู้แจ้งเบาะแส เพื่อให้การคุ้มครองเป็นรูปธรรมมากที่สุด

“อาจจะทำ MOU ร่วมกันระหว่างหน่วยงานว่าถ้าขอกำลังคุ้มครองแล้ว จะส่งมาให้เราภายในกี่วัน”

4.1.2 กลุ่มผู้บริหารของสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตใน ภาครัฐ

ผู้วิจัยได้ทำการสัมภาษณ์กลุ่มผู้บริหาร โดยการตั้งเป็นประเด็นของแบบสัมภาษณ์และ
นำเสนอ ดังนี้

ประเด็นที่ 1 ภูมิหลังส่วนบุคคลและครอบครัว

ประเด็นที่ 2 ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ในการคุ้มครองพยานในการป้องกันและ
ปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ

ประเด็นที่ 3 ปัญหาและอุปสรรคที่อาจจะเกิดขึ้นเมื่อนำมาตรการการคุ้มครองพยาน
มาใช้ในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ

ผู้บริหารท่านที่ 1

ภูมิหลังส่วนบุคคลและครอบครัว

การศึกษาสูงสุดจบปริญญาโท ระยะเวลาในการปฏิบัติหน้าที่ในสำนักงาน ป.ป.ท.
ตั้งแต่ปี พ.ศ.2554 จนถึงปัจจุบัน

ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ในการคุ้มครองพยานในการป้องกันและปราบปรามการ ทุจริตในภาครัฐ

ท่านได้ให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับการคุ้มครองพยานว่า ในปัจจุบันนี้การคุ้มครองพยาน
ในหน่วยงานต่างๆที่มีภารกิจหน้าที่ในการคุ้มครองพยานยังคงมีความบกพร่อง ขาดความสมบูรณ์
แบบ เนื่องจากไม่มีหน่วยงานในการทำหน้าที่โดยตรงตามพระราชบัญญัติคุ้มครองพยานใน
คดีอาญา พ.ศ.2546 ย่อมส่งผลให้พยานขาดความเชื่อมั่นต่อหน่วยงานของรัฐ และไม่ยอมเข้าร่วม
ระบบการคุ้มครองพยาน ดังนั้นการคุ้มครองพยานเป็นมาตรการที่สำคัญและจำเป็นอย่างยิ่ง แต่ควร
ปรากฏให้เป็นรูปธรรม เช่นเดียวกับการคุ้มครองพยานในประเทศอเมริกาที่มี US Marshall ซึ่งทำ
หน้าที่ในการคุ้มครองพยานโดยเฉพาะ

“... พยานเหล่านี้สามารถพัฒนาเป็นผู้ให้ข่าวสารในคดีอื่นได้อีก เพราะเขามีความไว้
เนื้อเชื่อใจเรา ทั้งเป็นเบาะแสเรื่องอะไรอื่นๆที่ยังไม่เกิด เขาจะเป็นตัวการในการพาพยานชุดใหม่เข้า
มา เป็นการสร้างเครือข่ายต่อไป”

สำหรับสำนักงาน ป.ป.ท. ประกาศใช้ระเบียบคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ ว่าด้วยมาตรการคุ้มครองเบื้องต้นตามกฎหมายว่าด้วยมาตรการของฝ่ายบริหารในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ.2554 แต่ระเบียบฉบับนี้เป็นระเบียบที่นำมาใช้ได้ในระยะหนึ่ง คือ จะมีการให้ความคุ้มครองพยานหรือผู้แจ้งเบาะแสในเบื้องต้น แต่จะให้มีความประสิทธิผลมากยิ่งขึ้นก็จะต้องเพิ่มมาตรการให้ครอบคลุมการคุ้มครองจนเสร็จสิ้นกระบวนการถึงชั้นศาลพิพากษาดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิด

“ก็โอเค ใช้ได้ในระยะหนึ่ง แต่จริงๆ แล้วถ้าจะให้สัมฤทธิ์ผลต้องแก้อย่างที่ผมบอก คือวันที่เขามาแจ้งกับป.ป.ท.จนกระทั่งถึงวันที่คุ้มครองเบื้องต้น โอเคอยู่ในความคุ้มครองของเราแล้ว แต่หลังจากนั้นไปต้องหามาตรการ เพราะเราไม่มีงบประมาณในการทำต่อไป เพราะฉะนั้นเราต้องเอางบประมาณคุ้มครองสิทธิฯ มา อาจจะใช้คนของเรา”

ปัญหาและอุปสรรคที่อาจเกิดขึ้นเมื่อนำมาตรการการคุ้มครองพยานมาใช้ในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ

สำหรับปัญหาและอุปสรรคในการคุ้มครองพยานที่อาจเกิดขึ้น เมื่อนำมาตรการการคุ้มครองพยานมาบังคับใช้อย่างแท้จริง ผู้บริหารท่านนี้กล่าวว่า เกิดจากไม่มีหน่วยงานกลางในการรับผิดชอบหน้าที่คุ้มครองพยานหรือผู้แจ้งเบาะแสโดยตรง ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อจำนวนบุคลากร หากไม่มีหน่วยงานกลางรองรับเรื่องนี้ ก็จะไม่มีความรู้ ความชำนาญในเรื่องนี้ โดยเฉพาะ

“หน่วยงานไหนที่ต้องคุ้มครองพยาน ก็ให้หน่วยงานนั้นมีคนที่มีความรู้ความสามารถในด้านนี้ ถูกฝึกมาโดยเฉพาะ”

นอกจากนี้ยังมีปัญหาและอุปสรรคในการคุ้มครองอีกประการหนึ่งที่จะเกิดขึ้น นั่นคือ ปัญหาและอุปสรรคเรื่องงบประมาณที่จะใช้ในการคุ้มครองพยาน ซึ่งปัจจุบันนี้หน่วยงาน ป.ป.ท. ไม่มีงบประมาณในการสนับสนุนเรื่องดังกล่าว

“สองมีงบประมาณของตัวเอง เครื่องมือเครื่องใช้ของตัวเอง การมี budget ของตัวเอง ทำทุกอย่างได้อิสระ”

ผู้บริหารเสนอแนะแนวทางในการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคในการคุ้มครองพยานไว้ว่าต้องมีหน่วยงานกลางที่มีอำนาจหน้าที่และมีเงินงบประมาณในการคุ้มครองพยานหรือผู้แจ้งเบาะแสโดยเฉพาะ เพื่อให้การทำงานเป็นไปได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากที่สุด

“เพราะฉะนั้นถ้าจะทำได้บอกอย่างเดียวคือมีหน่วยงานกลางที่มีอำนาจและมี budget ของตัวเอง ถ้าไม่มีก็ส่งไปให้หน่วยงานที่เขาทำให้เกิดประโยชน์ให้ได้ ให้ทำไปก่อนแล้วค่อยมารวมกันอีกที มีสองแนวทางเท่านั้นเอง”

ผู้บริหารท่านที่ 2

ภูมิหลังส่วนบุคคลและครอบครัว

การศึกษาสูงสุดจบปริญญาตรี ระยะเวลาในการปฏิบัติหน้าที่ในสำนักงาน ป.ป.ท. ตั้งแต่ปี พ.ศ.2553 จนถึงปัจจุบัน

ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ในการคุ้มครองพยานในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ

สำหรับการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ ผู้บริหารท่านนี้กล่าวว่า การทุจริตในภาครัฐเป็นการทุจริตโดยเจตนา ไม่ได้เกิดจากความประมาท ผู้จะกระทำผิดย่อมมีการวางแผนไว้ล่วงหน้า และมีวัตถุประสงค์เพื่อได้รับผลประโยชน์ตอบแทนทั้งสิ้น ซึ่งพยานหรือผู้แจ้งเบาะแสเกี่ยวกับการทุจริตย่อมเป็นบุคคลเสี่ยงต่อการได้รับอันตรายอย่างแน่นอน เพราะนั้นมาตรการหรือระเบียบในการคุ้มครองพยานในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐจะมีการระบุถึงวิธีการปกป้องคุ้มครองพยาน รวมทั้งผู้แจ้งเบาะแสอย่างชัดเจนแล้ว ทั้งนี้เพื่อสร้างความปลอดภัยให้แก่พยานและผู้แจ้งเบาะแส

“...กฎหมายทุกฉบับที่เกี่ยวกับเรื่องการแก้ไขปัญหาการทุจริต กฎหมายจะมองเห็นถึงลักษณะเฉพาะกับอันตรายที่จะเกิดขึ้นกับผู้ให้ข่าว เพราะฉะนั้นกฎหมายก็จะกำหนดไปเลยว่าจะปกป้อง คุ้มครองกับผู้ให้ข่าวอย่างไร ก็โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้ให้ข่าวปลอดภัย กับอีกประเด็นหนึ่ง เพื่อให้บังเกิดผลในการแก้ไขปัญหา ถ้าเกิดไม่ได้คำนึงถึงตรงไหน ก็จะไม่มีการมาแจ้งข่าว ...”

สำหรับระเบียบคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ ว่าด้วยมาตรการคุ้มครองเบื้องต้นตามกฎหมายว่าด้วยมาตรการของฝ่ายบริหารในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ.2554 ผู้บริหารท่านนี้อธิบายว่า ระเบียบดังกล่าวนี้ยังไม่ได้นำมาปฏิบัติใช้จริง แต่คิดว่า เป็นระเบียบที่ดีและสามารถนำมาปฏิบัติใช้ได้จริง เนื่องจากทางสำนักงาน ป.ป.ท. ได้ศึกษาตัวอย่างจากระเบียบหรือมาตรการการคุ้มครองพยานจากหน่วยงานอื่นที่มีการปฏิบัติใช้แล้ว

“คิดว่าดีที่สุดและปฏิบัติได้ หวังว่าจะเป็นระเบียบ เป็นกฎหมายที่เอื้อต่อการใช้ และใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ เราไม่อยากทำแบบที่ร่างมาแล้วเอามาใช้ไม่ได้เลย ดีแต่ใช้ไม่ได้ อันนั้นแปลว่าไม่ดี”

นอกจากนี้สำนักงาน ป.ป.ท. ได้ดำเนินการจัดทำคู่มือแนวทางการคุ้มครองพยานเพิ่มเติม เพื่อสร้างความเข้าใจที่ตรงกันให้แก่ผู้ปฏิบัติในแต่ละเขตพื้นที่

“คู่มือใกล้เสร็จแล้ว คู่มือถอดมาจากระเบียบ เพียงแต่มาใส่รายละเอียดให้ง่ายต่อการปฏิบัติ จะออกมาเป็น process เลย”

ปัญหาและอุปสรรคที่อาจเกิดขึ้นเมื่อนำมาตรการการคุ้มครองพยานมาใช้ในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ

ในทางปฏิบัติที่ผ่านมา ยังไม่มีการคุ้มครองพยานอย่างเป็นทางการ เนื่องจากอยู่ในระหว่างการเตรียมความพร้อม เพื่อให้การปฏิบัติงานเป็นไปในทิศทางเดียวกันในอนาคต

“ในเรื่องการคุ้มครองพยานอาจจะมีปัญหา คือ ของเราก็คงไม่ได้ทำ มาตรการทางกฎหมายมี แต่ในทางปฏิบัติเรายังไม่ได้ทำ ในส่วนของดีเอสไอเขาทำแล้ว แต่ในส่วนของ ป.ป.ท. อยู่ในระหว่างเตรียมความพร้อมในทางปฏิบัติ”

ผู้บริหารกล่าวว่า ปัญหาเรื่องการทุจริตเป็นเรื่องใหญ่ เช่นเดียวกับเรื่องความปลอดภัยของพยานหรือผู้แจ้งเบาะแสก็เป็นเรื่องใหญ่เช่นกัน ดังนั้นมาตรการในเรื่องการคุ้มครองพยานนับได้ว่ามีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง จึงควรมีการพัฒนาศักยภาพของเจ้าหน้าที่ ร่วมกับเครื่องมือในการคุ้มครองควรมีประสิทธิภาพด้วย เพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ขึ้น

“ในเรื่องการคุ้มครองก็ต้องทำ ถ้าเรามองว่าปัญหาการทุจริตเป็นเรื่องใหญ่ และเรื่องความปลอดภัยของประชาชนเป็นเรื่องใหญ่ ถ้าเขาให้ความร่วมมือกับเรา เราก็ต้องทำ มันจะพัฒนาไปเองว่าอุปกรณ์เครื่องมือ ศักยภาพของเจ้าหน้าที่ที่จะไปคุ้มครองมันจะพัฒนาไปเอง ผมมองว่ามันเป็นไปได้ที่จะสัมฤทธิ์ผล”

ผู้บริหารท่านที่ 3

ภูมิหลังส่วนบุคคลและครอบครัว

การศึกษาสูงสุดจบปริญญาโท ระยะเวลาในการปฏิบัติหน้าที่ในสำนักงาน ป.ป.ท. ตั้งแต่ปี พ.ศ.2551 จนถึงปัจจุบัน

ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ในการคุ้มครองพยานในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ

ผู้บริหารท่านนี้แสดงความคิดเห็นว่า การคุ้มครองพยานมีความจำเป็น หากรัฐไม่มีมาตรการหรือกฎหมายในการคุ้มครองพยาน หน่วยงานของรัฐก็ไม่สามารถได้รับข้อมูลหรือเบาะแสที่เป็นประโยชน์ในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐได้

สำหรับระเบียบคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ ว่าด้วยมาตรการคุ้มครองเบื้องต้นตามกฎหมายว่าด้วยมาตรการของฝ่ายบริหารในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ.2554 ผู้บริหารกล่าวว่า ปัจจุบันนี้ระเบียบยังไม่ได้นำมาใช้จริง เนื่องจากต้องการให้ระเบียบมีความสมบูรณ์และครอบคลุมในทุกมิติ จึงต้องจัดเตรียมให้มีความพร้อมมากกว่านี้

“ออกมาแล้ว แต่รายละเอียดยังไม่จบ ถ้าจบแล้วก็จะรู้ปัญหาและอุปสรรค ถ้าไม่ใช้เราก็ไม่เกิดปัญหาและอุปสรรคเลย มีปัญหาอุปสรรคตอนนี้คือร่างอย่างไรให้ครอบคลุมทุกอย่าง”

ปัญหาและอุปสรรคที่อาจเกิดขึ้นเมื่อนำมาตรการการคุ้มครองพยานมาใช้ในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ

หากนำระเบียบการคุ้มครองพยานมาคุ้มครองอย่างแท้จริง อาจเกิดปัญหาและอุปสรรคในเรื่องความพร้อมของแนวทางการปฏิบัติที่ต้องการให้ครอบคลุมในทุกมิติ รวมทั้งปัญหาและอุปสรรคอีกประการหนึ่งคือ เรื่องงบประมาณที่จะนำมาใช้ในการคุ้มครองพยานหรือผู้แจ้งเบาะแส

“มีปัญหาอุปสรรคตอนนี้ คือ ร่างอย่างไรให้ครอบคลุมทุกอย่าง ซึ่งมันยากอยู่ ประกอบกับงบประมาณไม่ได้ตามนั้นด้วย”

อย่างไรก็ตามสำนักงาน ป.ป.ท. เล็งเห็นความสำคัญของการสร้างแนวทางการปฏิบัติว่าควรจะต้องให้ครอบคลุมในทุกมิติ และควรจะมีแนวทางการปฏิบัติในทิศทางเดียวกัน จึงดำเนินการจัดทำคู่มือการคุ้มครองพยาน ซึ่งเป็นแผนปฏิบัติให้แก่เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติที่มีอำนาจหน้าที่โดยตรงในการคุ้มครองพยาน

“คู่มือของเรา ประชาชนต้องอ่านแล้วเข้าใจ นั่นคือคู่มือที่แท้จริง”

นอกจากนี้บุคลากรที่ทำหน้าที่ในการคุ้มครองพยานควรจะต้องมีคุณธรรม จริยธรรม และปฏิบัติงานตามระเบียบ ข้อบังคับของสำนักงานอย่างเคร่งครัด เพื่อสร้างความไว้วางใจให้แก่ประชาชนหรือผู้ที่ได้รับการคุ้มครอง

“ผมว่าบุคลากรที่จะไปคุ้มครอง ต้องมีคุณธรรม จริยธรรมด้วย บางหน่วยงานไปจับแฟนเขา นี่คือขาดคุณธรรม จริยธรรม คือเอาหน้าทีไปปนกับเรื่องอื่น ไปอยู่นานก็ไปรักลูกเขา มันดูไม่ดี การคุ้มครองพยานก็กลายเป็นไม่คุ้มครองตามกฎหมาย เป็นการคุ้มครองส่วนตัว อย่างนั้นข้อมูลที่ได้จากคนคุ้มครองจะไม่ได้แล้ว”

ผู้บริหารท่านที่ 4

ภูมิหลังส่วนบุคคลและครอบครัว

การศึกษาระดับปริญญาโท ระยะเวลาในการปฏิบัติหน้าที่ในสำนักงาน ป.ป.ท. 3 ปี

ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ในการคุ้มครองพยานในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ

ผู้บริหารท่านนี้อธิบายให้ฟังว่า การคุ้มครองพยานในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐเป็นการสร้างความเชื่อมั่นให้แก่พยานหรือผู้แจ้งเบาะแสให้แก่หน่วยงานของรัฐ หากพยานมีความรู้สึกหวาดกลัวที่จะได้รับอันตราย สามารถร้องขอรับการคุ้มครองจากหน่วยงานของรัฐได้ ในขณะที่เดียวกันผู้กระทำความผิดก็สามารถเปลี่ยนแปลงมาเป็นพยานได้เช่นกัน

ส่วนระเบียบคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ ว่าด้วยมาตรการคุ้มครองเบื้องต้นตามกฎหมายว่าด้วยมาตรการของฝ่ายบริหารในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ.2554 ผู้บริหารท่านนี้เล่าว่า ระเบียบดังกล่าวนี้เป็นระเบียบที่ครอบคลุมตามมาตรา 53 มาตรการคุ้มครองเบื้องต้นสำหรับผู้กล่าวหา ผู้เสียหาย ผู้ทำคำร้อง ผู้ร้องทุกข์ กล่าวโทษ ผู้ให้ข้อมูล หรือผู้ที่แจ้งเบาะแสหรือข้อมูลใดเกี่ยวกับการทุจริตในภาครัฐ หรือข้อมูลอื่นอันเป็นประโยชน์ต่อการดำเนินการตามพระราชบัญญัตินี้ นอกจากนี้ได้จัดทำคู่มือในการคุ้มครองพยาน เพื่อเป็นแนวทางให้ดำเนินงานอย่างดีที่สุด

“ก็โอเคนะ ระเบียบออกมามี ครอบคลุมกับมาตรา 53 หรือคู่มือก็มาเพื่อให้ระเบียบเดินไปได้ดี ให้เป็นคู่มือปฏิบัติสำหรับเจ้าพนักงาน”

ปัญหาและอุปสรรคที่อาจเกิดขึ้นเมื่อนำมาตรการการคุ้มครองพยานมาใช้ในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ

ปัจจุบันนี้มีเพียงระเบียบในการคุ้มครองพยาน แต่ยังไม่ได้นำมาปฏิบัติจริง ทั้งนี้หากนำระเบียบดังกล่าวมาใช้จริง อาจเกิดปัญหาและอุปสรรคส่วนหนึ่งมาจากการขาดแคลนบุคลากรในการคุ้มครองพยาน

“หากบังคับใช้แล้ว อาจมีปัญหาและอุปสรรคคือ จำนวนคน บุคลากรที่จะทำงานด้านนี้ น้อยมาก อย่างกรณีสำนักคุ้มครองและป้องกันซึ่งมีหน้าที่โดยตรงในการคุ้มครอง กลุ่มงานคุ้มครองพยานมี 3 คน เป็นอะไรที่ค่อนข้างลำบาก”

สำหรับแนวทางการแก้ไขปัญหาในเรื่องดังกล่าวข้างต้น ควรมีการมอบอำนาจให้แก่สำนักงานเขตพื้นที่ต่างๆทั่วประเทศเป็นผู้ดูแลและค้นหาวิธีการแก้ไขปัญหาดังกล่าวเบื้องต้น

“ต้องปรับวิธีการเบื้องต้นว่า ถ้าอย่างนั้นเรามีคนแค่สามคน งานเริ่มต้นของเรา งานส่วนกลาง คือ งานคู่มือสาร ไม่ใช่ผู้ปฏิบัติ หลักจริงๆ ของงานคุ้มครองคือต้องเข้าไปคุ้มครองเขา แต่เทียบกับจำนวนคนที่มี งานส่วนกลางทำได้มากแ่งงานทางเอกสารคนที่จะทำจริงคือสำนักในเขตพื้นที่ มี 9 เขตพื้นที่ข้างนอก คือสำนักเราต้องทำงานด้านเอกสาร ส่วนการปฏิบัติเป็นทางด้านของเขตพื้นที่ที่ทำงานจริง”

นอกจากนี้แนวทางการแก้ไขปัญหาอีกประการหนึ่งคือ ควรเพิ่มอัตรากำลังคน เพื่อสามารถจัดทีมงานในการคุ้มครอง และบุคลากรกลุ่มดังกล่าวนี้ควรได้รับการฝึกอบรมให้มีความรู้ความสามารถในด้านนี้ โดยเฉพาะ เพื่อให้การคุ้มครองพยานหรือผู้แจ้งเบาะแสได้อย่างมีประสิทธิภาพ

“ต้องเพิ่มอัตรากำลัง คือ ระบบงานถูกวางไว้หมดแล้ว งานด้านป้องกัน งานด้านปราบปราม ทุกอย่างไว้หมดแล้ว คนอย่างเดียว ปัญหาของคน คุณภาพของคน เพราะฉะนั้นถ้าได้คนดี มีความรู้ความสามารถก็โอเค ถ้าไม่มีความรู้ความสามารถก็แย่ไป คนสำคัญที่สุด อย่างอื่นระบบวางไว้หมดแล้ว”

ผู้บริหารท่านที่ 5

ภูมิหลังส่วนบุคคลและครอบครัว

การศึกษาสูงสุดจบปริญญาโท ระยะเวลาในการปฏิบัติหน้าที่ในสำนักงาน ป.ป.ท. ตั้งแต่ปี พ.ศ.2554 จนถึงปัจจุบัน

ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ในการคุ้มครองพยานในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ

การคุ้มครองพยานในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐมีความเป็นจำเป็นอย่างมาก เนื่องจากการปราบปรามการทุจริตต้องได้รับความร่วมมือจากทุกฝ่าย เพื่อให้การป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐสัมฤทธิ์ผลอย่างรวดเร็วและสิ้นเชิง

“จำเป็นอย่างมาก การปราบปรามการทุจริตต้องร่วมมือกันทุกฝ่าย จะไปให้ฝ่ายรัฐหรือเจ้าหน้าที่ดำเนินการอย่างเดียวไม่ได้ ข้อมูลการทุจริตคนในพื้นที่หรือใกล้ชิดกับปัญหา หรือคนที่ถูกบังคับให้ทำ บุคคลที่เกี่ยวข้องจะรู้ข้อมูลเบื้องต้น ถ้าได้ข้อมูลจากเขา ทำให้สามารถดำเนินการได้ แต่ถ้าเราไม่คุ้มครองเขาเวลาเขามาให้ข้อมูลหรือแจ้งเบาะแสดกับเราแล้ว ทำให้เขาไม่เชื่อมั่น หรือเกิดความไม่ปลอดภัยกับเขา มันจะทำให้ไม่มีใครกล้ามาให้ข้อมูลกับเรา การดำเนินการในการปราบปรามการทุจริตก็จะไม่ได้ผล ไม่มีประสิทธิภาพ”

สำหรับระเบียบคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ ว่าด้วยมาตรการคุ้มครองเบื้องต้นตามกฎหมายว่าด้วยมาตรการของฝ่ายบริหารในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ.2554 ผู้บริหารท่านนี้อธิบายว่า ระเบียบดังกล่าวนี้เป็นระเบียบเกี่ยวกับการคุ้มครองพยานเบื้องต้น เช่นเดียวกับการคุ้มครองให้ความปลอดภัยดูแลผู้ที่แจ้งเบาะแสบื้องต้น

“ระเบียบของ ป.ป.ท. เป็นระเบียบเกี่ยวกับการคุ้มครองพยานเบื้องต้น เหมือนกับเป็นการคุ้มครอง ให้ความปลอดภัยดูแลผู้ที่แจ้งเบาะแสบื้องต้นก่อน ก็น่าจะครอบคลุมกลุ่มเป้าหมายได้ครบถ้วนพอสมควร ตัวระเบียบน่าจะดี เหลือแต่การปฏิบัติให้เป็นไปตามระเบียบ”

ปัญหาและอุปสรรคที่อาจเกิดขึ้นเมื่อนำมาตรการการคุ้มครองพยานมาใช้ในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ

ปัจจุบันสำนักงาน ป.ป.ท. ยังไม่มีการจัดเตรียมความพร้อมในเรื่องดังกล่าวอย่างชัดเจน มีเพียงกลุ่มงานคุ้มครองและป้องกันซึ่งมีอำนาจหน้าที่โดยตรงตามระเบียบฉบับดังกล่าว แต่ปัญหาและอุปสรรคหลักในการนำระเบียบมาปฏิบัติใช้จริง นั่นคือ การขาดแคลนบุคลากร และงบประมาณในการให้ความคุ้มครองพยานหรือผู้แจ้งเบาะแส

“ตอนนี้ ป.ป.ท. ยังไม่ได้จัดเตรียมเรื่องนี้กันอย่างชัดเจน มีเพียงกลุ่มงานคุ้มครองพยาน แต่อำนาจหน้าที่ตามกฎหมายมี เจ้าหน้าที่มีน้อย งบประมาณที่ได้รับก็ยังไม่ค่อยมี แล้วเรายังไม่ได้อบรมคนให้รับผิดชอบงานคุ้มครองพยานโดยตรง ที่มีหน้าที่ในการปฏิบัติเรื่องนี้”

สำหรับการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคในเบื้องต้น สำนักงาน ป.ป.ท. จัดทำคู่มือในการคุ้มครองพยาน ซึ่งมีเนื้อหาและขั้นตอนปฏิบัติเป็นไปตามระเบียบการคุ้มครองฉบับดังกล่าว

“ช่วงนี้ก็เป็นเตรียมความพร้อม อาจจะดูแบบจากหน่วยงานอื่นว่าเขาทำแล้วมีปัญหาอุปสรรคใดบ้าง เอามาปรับปรุง ซึ่ง ป.ป.ท. กำลังทำคู่มือการคุ้มครองพยาน คู่มือตามการปฏิบัติตามระเบียบ อยู่ในระหว่างการจัดทำ ยังไม่เสร็จ”

อย่างไรก็ตามแนวทางในการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคอย่างเป็นรูปธรรมในอนาคต เพื่อเป็นการส่งเสริมให้การคุ้มครองมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น คือ การพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความชำนาญในเรื่องการคุ้มครองพยาน โดยเฉพาะ

“เรื่องสำคัญทั้งหลักเกณฑ์วิธีการ รวมทั้งเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติด้วย ที่จะต้องมีความรู้ความสามารถ มีประสบการณ์ มีความเชี่ยวชาญ ในการปฏิบัติจริงๆ ถ้าจะเป็นเพียงหลักเกณฑ์วิธีการที่มีการกำหนดไว้ตามระเบียบอย่างเดียวโดยไม่คำนึงถึงเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติไม่ได้ ต้องให้ความสำคัญกับเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติด้วย อย่างน้อยต้องสร้างความเชี่ยวชาญชำนาญเรื่องนี้ให้กับเจ้าหน้าที่ เพราะต้องมีศักยภาพในตัวเจ้าหน้าที่เอง”

รวมทั้งควรจะมีงบประมาณและเครื่องมือในปริมาณที่เพียงพอ เพื่อเอื้อประโยชน์แก่การปฏิบัติงานด้านการคุ้มครองอย่างมีประสิทธิภาพมากที่สุด

“งบประมาณต้องมีเพียงพอ องค์กรความรู้ทั้งหลาย วัสดุอุปกรณ์ที่จะต้องไปด้วย ทุกอย่างต้องประกอบกันให้สมบูรณ์ การคุ้มครองพยานจึงจะเป็นไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ เป็นไปตามเจตนารมณ์และเป็นประโยชน์แก่คนที่จะมาให้เบาะแสแก่รัฐได้อย่างแท้จริง”

4.1.3 กลุ่มผู้เชี่ยวชาญด้านอาชีวศึกษาและงานยุติธรรม

ผู้วิจัยได้ทำการสัมภาษณ์กลุ่มผู้เชี่ยวชาญ โดยการตั้งเป็นประเด็นของแบบสัมภาษณ์และนำเสนอ ดังนี้

ประเด็นที่ 1 ภูมิหลังส่วนบุคคลและครอบครัว

ประเด็นที่ 2 ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ในการคุ้มครองพยานในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ

ประเด็นที่ 3 ปัญหาและอุปสรรคที่อาจจะเกิดขึ้นเมื่อนำมาตรการการคุ้มครองพยานมาใช้ในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 1

ภูมิหลังส่วนบุคคลและครอบครัว

การศึกษาสูงสุดจบปริญญาเอก ระยะเวลาในการรับราชการ 30 ปี

ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ในการคุ้มครองพยานในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ

พยานไม่ได้เป็นบุคคลผู้มีส่วนได้เสียในคดีหรือเรื่องที่แจ้งข้อมูล ดังนั้นการคุ้มครองพยานหรือผู้แจ้งเบาะแส จึงมีความจำเป็นอย่างมาก หากไม่มีการคุ้มครองบุคคลเหล่านี้ ย่อมส่งผลต่อการปฏิบัติของเจ้าหน้าที่ตำรวจ หรือการดำเนินการทางคดีแก่ผู้กระทำความผิดจะเป็นไปได้ยาก

“จำเป็นมาก เนื่องจากว่าบุคคลผู้ให้การในฐานะที่เป็นพยานหรือผู้รู้เห็น เขาเป็นผู้ที่ไม่เกี่ยวข้องกับ steak holder หมายความว่าเขาไม่เกี่ยวข้อง คือคดีอาชญากรรมเกิดขึ้นมันจะเกี่ยวข้องกับผู้กระทำผิดกับผู้เสียหาย ตัวพยานคือคนที่เป็นคนนอก ซึ่งเข้าไปเกี่ยวกับเหตุการณ์ โดยเป็น steak holder โดยบังเอิญ เขามาช่วยให้คดีมีรูปการดีขึ้น อันนี้เป็นประโยชน์ทางคดี ในหลายๆคดีเราฟังจากผู้เสียหายอย่างเดียวก็ไม่ได้ หลายๆคดีผู้เสียหายเสียชีวิต เลยต้องเอาพยานมา ต้องอาศัยคนกลาง เพราะฉะนั้นนี่คือประโยชน์”

สำหรับมาตรการหรือระเบียบในการคุ้มครองพยานที่ผ่านมาผู้เชี่ยวชาญแสดงความคิดเห็นว่า กฎหมายหรือระเบียบในการคุ้มครองพยานไม่มีความทันสมัย และไม่ชัดเจนในแนวทางการปฏิบัติ ซึ่งมีลักษณะเป็นนามธรรมมากเกินไป ส่งผลให้การคุ้มครองพยานเป็นไปอย่างไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร

“ปัญหาหลักในตัวกฎหมายยังล้าสมัย ไม่ชัดเจน ยังบอกไม่ชัดเลยว่าทำหนึ่ง สอง สาม สี่ ห้า มันกว้างๆ ว่าเราต้องมีการคุ้มครองพยาน แต่จะคุ้มครองอย่างไร ยังไม่มีการเอาทำกฎหมายลูกหรือมาตรการลูกให้เกิดผล”

ส่วนระเบียบคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ ว่าด้วยมาตรการคุ้มครองเบื้องต้นตามกฎหมายว่าด้วยมาตรการของฝ่ายบริหารในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ.2554 ผู้เชี่ยวชาญกล่าวว่า เป็นระเบียบที่ดีมาก เนื่องจากเป็นการให้ความคุ้มครองในระดับเบื้องต้นก่อนคดีจะได้รับการพิจารณาไต่สวนในชั้นศาล ซึ่งเป็นการเพิ่มความปลอดภัยให้แก่พยานหรือผู้แจ้งเบาะแสมากยิ่งขึ้น แต่ควรนำมาปฏิบัติใช้อย่างแท้จริง

ปัญหาและอุปสรรคที่อาจเกิดขึ้นเมื่อนำมาตรการการคุ้มครองพยานมาใช้ในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ

ในขณะเดียวกันเมื่อพยานหรือผู้แจ้งเบาะแสแก่หน่วยงานภาครัฐแล้ว ส่งผลกระทบต่อความปลอดภัยในชีวิต ทรัพย์สิน รวมทั้งครอบครัวของพยานหรือผู้แจ้งเบาะแสด้วย จากประสบการณ์การทำงานในด้านการคุ้มครองพยานที่ผ่านมา คิดว่าเมื่อนำมาตรการการคุ้มครองพยานมาใช้ในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ อาจเกิดปัญหาและอุปสรรคในเรื่องพยานยังคงได้รับการทำร้ายอยู่ในจำนวนหนึ่ง ทั้งนี้เนื่องจากการคุ้มครองจากภาครัฐยังไม่ประสิทธิภาพที่เพียงพอ ปัญหาด้านบุคลากร ยังไม่มีบุคลากรที่เชี่ยวชาญหรือมีความรู้ในด้านการคุ้มครองโดยเฉพาะ

“หนึ่งตัวเจ้าหน้าที่ไม่ใช่มีอาชีพ เป็นนักคุ้มครองพยานตัวจริงเอาตำรวจมาทำหลายงาน สองสาขาอาชีพอื่นที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองพยานไม่เข้ามาเกี่ยวข้องกับตำรวจ เอาตำรวจมาลอยแพ ไปโดยลำพัง อันนี้คือปัญหาหลักในตัวบุคคล”

รวมทั้งปัญหาในเรื่องงบประมาณในการสนับสนุนการคุ้มครองพยาน ยังมีจำนวนไม่เพียงพอเท่าที่ควร

“แล้วสุดท้ายมาตรการสังคม ทางสวัสดิการก็ไม่มีการคุ้มครอง พยานไปเบิกความศาล ให้ค่าแท็กซี่กลับบ้าน 200 บาท เท่านั้น”

สำหรับแนวทางในการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคดังที่กล่าวมาข้างต้น ผมเห็นว่าควรจัดตั้งคณะกรรมการกลาง ซึ่งทำหน้าที่ในการคุ้มครองพยานโดยเฉพาะและเป็นรูปธรรมอย่างชัดเจน “ผมว่าเรื่องนี้ต้องก่อให้เกิดคณะกรรมการเฉพาะกิจเรื่องนี้ เขาเรียกว่า Task Force เป็นคณะกรรมการเฉพาะกิจในเรื่องนี้ ถ้าพูดการคุ้มครองพยานแล้ว หน่วยงานไหนเกี่ยวข้องบ้างเอามาวาง แล้วก็เอามาตรการมาวางว่าจะให้เป็นอย่างไร ให้เป็นมาตรการเดียวกัน”

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 2

ภูมิหลังส่วนบุคคลและครอบครัว

การศึกษาสูงสุดจบปริญญาโท ระยะเวลาในการปฏิบัติหน้าที่ตั้งแต่ พ.ศ.2547 จนถึงปัจจุบัน

ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ในการคุ้มครองพยานในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ

การดำเนินคดีอาญาบางคดี โดยเฉพาะผู้กระทำความผิดหรือผู้เกี่ยวข้องกับผู้กระทำความผิดเป็นผู้ที่มีอิทธิพลหรือเป็นผู้ที่มีอำนาจทางการเงินหรืออำนาจทางการเมือง หรือเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ การดำเนินคดีย่อมเกิดปัญหาและอุปสรรคในการทำงานรวมทั้งต้องใช้ระยะเวลาอันยาวนาน ดังนั้นการดำเนินงานของเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องในกระบวนการยุติธรรมย่อมต้องอาศัยตัวช่วย นั่นคือ พยานที่รู้เห็นเหตุการณ์ จึงควรมีมาตรการสนับสนุนในการคุ้มครองพยาน เพื่อให้บุคคลเหล่านี้กล้าให้ข้อมูล และทำให้การดำเนินงานของเจ้าหน้าที่เป็นไปอย่างรวดเร็ว

“จำเป็นอย่างยิ่ง เพราะต้องเข้าไปเกี่ยวข้องกับการพิจารณาในกระบวนการยุติธรรม ถ้าหากว่าการดำเนินคดีอาญา และคดีความผิดอาญาบางคดี โดยเฉพาะผู้กระทำความผิดหรือผู้ที่เกี่ยวข้องกับผู้กระทำความผิดเป็นผู้ที่มีอิทธิพล หรือเป็นผู้ที่มีอำนาจทางการเงินหรืออำนาจทางการเมือง หรือเป็นเจ้าหน้าที่รัฐ เพราะฉะนั้นในลักษณะของเขาคงเป็นผู้กล่าวหาในลักษณะนี้ สิ่งที่เขาทำก็คือการทำลายพยานหลักฐานหรือทำลายหลักฐาน หรือทำลายพยานบุคคลต่างๆ ที่จะมาให้การยืนยันว่าเขาเป็นผู้กระทำความผิด เพื่อไม่ให้มีหลักฐานเชื่อมโยงไปถึงเขา ซึ่งจะส่งผลร้ายไปถึงเขา เมื่อเขาโดนดำเนินคดี ถ้าหากคดีสำคัญๆ เมื่อมีการกระทำความผิดแล้ว การที่จะนำตัวผู้ต้องหาเข้าสู่กระบวนการยุติธรรม และให้เขาได้รับโทษตามกฎหมาย หรือถูกดำเนินคดีตามกฎหมาย แน่แน่นอนครับ การคุ้มครองบุคคลที่รู้เห็นเหตุการณ์ก็ถือว่ามีส่วนสำคัญยิ่งที่ทำให้คดีนั้นสัมฤทธิ์ผลหรือไม่อย่างไร”

สำหรับระเบียบคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ ว่าด้วยมาตรการคุ้มครองเบื้องต้นตามกฎหมายว่าด้วยมาตรการของฝ่ายบริหารในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ.2554 ผู้เชี่ยวชาญกล่าวว่า เป็นระเบียบที่ดีมาก เนื่องจากคดีการทุจริตนับเป็นคดีที่มีความสำคัญและเป็นคดีร้ายแรงเช่นเดียวกับคดีอาญา

“...ทุกวันนี้มีการทุจริตงบประมาณค่อนข้างเยอะ คดีฮั้วประมูล บางคดีผมเคยไปทำเรื่องฮั้ว ประมูลพยานในคดีก็เคยถูกอุ้มออกมาก็มีย พยานก็ไม่กล้าให้ข้อมูล ผมเห็นด้วยเป็นอย่างยิ่งว่าต้องมี เพราะคดีทุจริตส่วนมากแล้วจะเกิดกับผู้ที่มีอิทธิพล มีอำนาจทางการเงิน”

ปัญหาและอุปสรรคที่อาจเกิดขึ้นเมื่อนำมาตรการการคุ้มครองพยานมาใช้ในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ

การนำมาตรการการคุ้มครองพยานมาใช้ในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ ผมคิดว่าอาจจะเกิดปัญหาและอุปสรรคจากระยะเวลาในการคุ้มครองมีระยะเวลายาวนาน

ย่อมส่งผลต่อค่าใช้จ่ายในการคุ้มครองก็จะมีจำนวนเพิ่มมากขึ้นด้วย ดังนั้นปัญหาเรื่องงบประมาณในการคุ้มครองจึงเป็นปัญหาและอุปสรรคสำคัญต่อการคุ้มครองพยานเป็นอย่างยิ่ง

“อุปสรรคต้องเรียกว่ามีรอบด้าน คือปัญหาแรกการคุ้มครองยาวนานแค่ไหน บางคดีในการดำเนินคดีใช้เวลา กว่าจะคุ้มครองสองปีหรืออาจจะยาวนานกว่านั้น ค่าใช้จ่ายในการเบิก ค่าที่พัก เบี้ยเลี้ยงเจ้าหน้าที่ก็เป็นค่าใช้จ่ายที่ตามมา บางหน่วยที่ไม่มีกำลังของตัวเองก็ต้องเจ้าหน้าที่ตำรวจในพื้นที่ บางคดีต้องเอาออกนอกพื้นที่ก็มีปัญหาในเรื่องค่าใช้จ่ายสูง เช่น ค่าที่พัก แต่กฎหมายเขียนไว้ว่าจะคุ้มครองจนกว่าจะเสร็จสิ้นการสืบพยานในชั้นศาลซึ่งมันยาวที่สุด”

ทั้งนี้การแก้ไขปัญหาและอุปสรรคควรเริ่มต้นแก้ไขที่ต้นเหตุ นั่นคือควรจัดตั้งหน่วยงานกลางในการทำหน้าที่คุ้มครองพยานโดยตรง เพื่อขจัดปัญหาเรื่องบุคลากร หรือแม้แต่เรื่องงบประมาณในการให้ความคุ้มครอง หากมีหน่วยงานที่รับผิดชอบเรื่องนี้โดยเฉพาะ ย่อมจะมีจำนวนบุคลากรและงบประมาณในการสนับสนุนอย่างเต็มที่

“วิธีการแก้ปัญหาเรื่องเจ้าหน้าที่ต้องมีหน่วยเฉพาะกิจที่ทำหน้าที่เรื่องนี้เลย ในกฎหมายบอกว่าให้ตั้งสำนักคุ้มครองพยานขึ้นมาในกระทรวงยุติธรรม ก็ตั้งขึ้นมา แต่ทำหน้าที่ในเรื่องของการบริหารจัดการ ไม่ได้มีกองกำลังที่จะไปคุ้มครองพยานจริงๆ อย่างในอเมริกาที่มี US Marshall เพราะฉะนั้นถ้าไม่มีเจ้าหน้าที่ที่ทำหน้าที่นี้โดยเฉพาะมันก็ยังมีปัญหาในเรื่องการคุ้มครองพยาน ถ้าเรามีหน่วยงาน มีเจ้าหน้าที่ในการคุ้มครองพยาน ค่าใช้จ่ายต่างๆก็จะขจัดปัญหาไปด้วยเลย เพราะหนึ่งเราไม่ต้องไปเช่าพื้นที่พัก ถ้ามีหน่วยหรือสถานที่ที่คิดว่าปลอดภัย อาจจะอยู่ในหน่วยทหาร หน่วยตำรวจก็ได้ แล้วมีสิ่งอำนวยความสะดวกให้เขา ให้เขาผลิตเพลิน พักผ่อนหย่อนใจได้ เขาจะไม่เบื่อ ค่าเบี้ยเลี้ยงเจ้าหน้าที่และค่าที่พักก็จะเซฟลงไปได้เยอะเลย มีเพียงแต่จ่ายค่าเบี้ยเลี้ยงค่าเครื่องดื่มให้”

นอกจากนี้ควรระบุเรื่องระยะเวลาในการคุ้มครองพยานให้ชัดเจน เพื่อเป็นบรรทัดฐานเดียวกันต่อการคุ้มครอง

“การสิ้นสุดการคุ้มครองพยาน ผมว่าต้องเขียนให้ชัดเจนว่าสิ้นสุดเมื่อไร เจอหลายๆ คดีก็หนักใจเหมือนกัน”

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 3

ภูมิหลังส่วนบุคคลและครอบครัว

การศึกษาสูงสุดจบปริญญาโท ระยะเวลาในการปฏิบัติหน้าที่ 28 ปี

ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ในการคุ้มครองพยานในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ

พยานหรือผู้แจ้งเบาะแสแก่ภาครัฐ โดยเฉพาะข้อมูลเกี่ยวกับการทุจริตคอร์รัปชัน ย่อมเป็นบุคคลที่มีจิตใจสาธารณะ เนื่องจากการแจ้งข้อมูลหรือเบาะแสแก่ภาครัฐ ย่อมจะส่งผลร้ายแก่พยานหรือครอบครัวได้ ดังนั้นการคุ้มครองพยานหรือผู้แจ้งเบาะแสวิมีความสำคัญอย่างยิ่ง

“จำเป็นมาก เพราะ ณ วันนี้คนจะมาให้ข้อมูลกับรัฐ โดยเฉพาะเรื่องทุจริต การกระทำ ความผิด แจ้งเบาะแส คนพวกนี้ต้องอาสาเข้ามาจริงๆ ที่รู้เห็นเหตุการณ์ เขาไม่ได้ประโยชน์อะไรเลย เอาตัวเข้าเสี่ยงด้วย ไปกล่าวหาที่ต้องเสี่ยงว่าจะมีภัยคุกคาม ไม่ใช่เรื่องของตัวเอง ภัยก็จะมาถึงตัวเอง รัฐก็ทำหน้าที่ให้ความปลอดภัยตรงนี้ โดยต้องสร้างความเชื่อมั่น การสร้างความเชื่อมั่นก็มีกฎหมายคุ้มครองพยาน เรบอกว่าคุณที่มาให้ข้อมูล ให้ข้อเท็จจริงที่เป็นประโยชน์กับรัฐ รัฐก็ดูแลความปลอดภัยให้เขา”

สำหรับระเบียบคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ ว่าด้วยมาตรการคุ้มครองเบื้องต้นตามกฎหมายว่าด้วยมาตรการของฝ่ายบริหารในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ.2554 ผู้เชี่ยวชาญกล่าวว่า ระเบียบดังกล่าวเป็นการคุ้มครองเบื้องต้น ซึ่งเป็นระเบียบที่ถูกต้องแล้ว หากพยานมีความเสี่ยง ขอรับการคุ้มครองจากหน่วยงานที่ให้ข้อมูลหรือเบาะแส หน่วยงานดังกล่าวก็ควรจะมีมาตรการในให้การสนับสนุน เพื่อสร้างความมั่นใจให้แก่พยานหรือผู้แจ้งเบาะแสได้

“รัฐก็ทำหน้าที่ให้ความปลอดภัยตรงนี้ โดยต้องสร้างความเชื่อมั่น การสร้างความเชื่อมั่นก็มีกฎหมายคุ้มครองพยาน เรบอกว่าคุณที่มาให้ข้อมูล ให้ข้อเท็จจริงที่เป็นประโยชน์กับรัฐ รัฐก็ดูแลความปลอดภัยให้เขา”

ปัญหาและอุปสรรคที่อาจเกิดขึ้นเมื่อนำมาตรการการคุ้มครองพยานมาใช้ในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ

สำหรับเรื่องการคุ้มครองพยานอาจจะเกิดปัญหาและอุปสรรคขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะอย่างยิ่งปัญหาและอุปสรรคในเรื่องกฎหมายและระเบียบในการคุ้มครอง อาจจะไม่มี การตอบสนองต่อข้อเท็จจริง ส่งผลให้การปฏิบัติงานเป็นไปอย่างไม่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลเท่าที่ควร

“กฎหมายระเบียบที่ออกมา อาจจะไม่สนองตอบต่อข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้น เช่น ค่าตอบแทนจะน้อยไปมีขี เรื่องค่าตอบแทน รายละเอียดค่อนข้างเยอะ คิดว่าเราต้องพัฒนาไปเรื่อยๆ”

นอกจากนี้ค่านิยมและความเชื่อของคนไทยในเรื่องเกี่ยวกับการไม่ได้รับผลตอบแทน หากเข้าไปเกี่ยวข้องกับกระบวนการยุติธรรม หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ ซึ่งส่งผลให้ประชาชนหรือพลเมืองดีไม่กล้าให้เบาะแสหรือข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการดำเนินคดีผู้กระทำความผิดได้

“วิถีชีวิตในสังคมไทยเป็นอุปสรรคต่อการบังคับใช้กฎหมาย ตำรวจไทยยังเป็นอุปสรรคเลยทำให้คนไม่กล้าเข้ามาเป็นพยาน เช่น อย่าหาหาใส่หัว อย่าเอามือชุกหีบ รู้รักษาตัวรอดเป็นยอดดี เรื่องของชาวบ้านอย่าไปยุ่ง อย่าแกล้งทำหาเสียน ก็เลยมีแต่ไทยมุ่งเวลาจะหาพยานเข้ามาจริงๆหาไม่ได้”

ปัจจุบันรัฐมนตรีและปลัดกระทรวงยุติธรรมมีนโยบายในการจัดตั้งสำนักคุ้มครองพยาน ซึ่งมีภารกิจหน้าที่ในการคุ้มครองพยานโดยเฉพาะ ซึ่งนับได้ว่าเป็นแนวทางการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคในเรื่องนี้ได้เป็นอย่างดี

“คิดว่าตอนนี้น่าจะดีขึ้นเพราะว่าทางรัฐมนตรีกระทรวง และปลัดกระทรวงยุติธรรมมีแนวนโยบายหน่วยงานที่มีกองกำลังอยู่แล้วมารวมกัน สำนักคุ้มครองพยานก็จะมีกำลังเป็นของตัวเอง ก็จะทำหน้าที่อย่างเต็มที่ แนวโน้มก็อาจจะแยกเป็นกรมคุ้มครองพยานโดยเฉพาะ ทำงานด้านนี้อย่างชัดเจนยิ่งขึ้น โดยอาจจะให้เจ้าหน้าที่หน่วยงานที่มีภารกิจเกี่ยวข้อง เช่น ตำรวจ ฝ่ายปกครอง หรือทหาร หรือกรมสอบสวนคดีพิเศษเป็นหน่วยงานที่ไปใช้คำว่าช่วยเหลือพยานในเมืองต้นไปดูแลชั่วคราว ไปตรวจเยี่ยม แต่ถ้าการคุ้มครองพยานจริงๆในเมืองไทยต่อไปนี้ต้องเป็นพยานที่อยู่ในเซฟเฮาส์เท่านั้น โดยสำนักงานคุ้มครองพยานที่กำลังจะมีกำลังคุ้มครอง จะทำหน้าที่ตรงนี้”

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 4

ภูมิหลังส่วนบุคคลและครอบครัว

การศึกษาสูงสุดจบปริญญาโท ระยะเวลาในการรับราชการ 22 ปี

ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ในการคุ้มครองพยานในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ

การคุ้มครองพยานเป็นการสร้างความเชื่อใจในเรื่องความปลอดภัยได้ระดับหนึ่ง หากไม่มีมาตรการหรือกฎหมายเรื่องนี้มารองรับ พลเมืองดีหรือผู้ต้องการแจ้งเบาะแสมักกลัวอันตรายที่จะเกิดขึ้น และการคาดหวังว่าจะสามารถแก้ปัญหาอาชญากรรม โดยเฉพาะอย่างยิ่งปัญหาการทุจริตคอร์รัปชันคงเป็นไปได้ยาก

“มีความจำเป็นอย่างมาก เพราะเป็นการสร้างความมั่นใจให้กับพยาน เพื่อไม่ให้เขารู้สึกกลัว และกล้าให้การต่างๆ โดยเฉพาะคดีทางด้านทุจริต เพราะผู้กระทำผิดส่วนใหญ่เป็นผู้มีอิทธิพลทางการเมืองหรือเป็นผู้มีอำนาจ การคุ้มครองผู้แจ้งเบาะแสหรือผู้ให้ข้อมูลจึงเป็นเรื่องจำเป็น และสำคัญ จะทำให้เขามีความมั่นใจในการแจ้งเบาะแสมากขึ้น”

ในความคิดของผมคิดว่า ที่ผ่านมากการคุ้มครองพยานยังมีจำนวนน้อย เป็นเพียงแค่การส่งเจ้าหน้าที่ไปคุ้มครองพยาน ซึ่งแตกต่างจากต่างประเทศที่จะต้องเปลี่ยนชื่อ ที่อยู่ เพื่อให้ผู้กระทำผิดหรือผู้ที่ต้องการทำร้ายพยานทราบและติดตามได้

ปัจจุบันนี้สำนักงาน ป.ป.ท. ได้ประกาศระเบียบคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ ว่าด้วยมาตรการคุ้มครองเบื้องต้นตามกฎหมายว่าด้วยมาตรการของฝ่ายบริหารในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ.2554 ผู้เชี่ยวชาญให้ความคิดเห็นว่า เป็นการคุ้มครองที่ดี เนื่องจากเป็นการสร้างความมั่นใจให้แก่พยาน

ปัญหาและอุปสรรคที่อาจเกิดขึ้นเมื่อนำมาตรการการคุ้มครองพยานมาใช้ในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ

ผมคิดว่า ปัญหาและอุปสรรคที่อาจเกิดขึ้นเมื่อนำมาตรการดังกล่าวมาปฏิบัติใช้อย่างจริงจัง นั่นคือ เกิดจากการขาดความไว้วางใจและความไม่เชื่อใจระหว่างผู้ได้รับการคุ้มครองหรือพยานกับเจ้าหน้าที่ของรัฐและมาตรการคุ้มครองว่าจะได้รับความปลอดภัยหรือไม่ อย่างไร

“ความเชื่อใจของเจ้าหน้าที่ของรัฐจะให้ความคุ้มครองเขาได้มากน้อยเพียงใด คือถ้าเขามาเข้าระบบของรัฐแล้วเขาจะปลอดภัยหรือไม่ จริงมั๊ย ถ้าเขามั่นใจว่าเขาจะปลอดภัยจริง เขาก็จะให้รายละเอียดจนถึงชั้นศาลพิพากษาลงโทษผู้ต้องหาได้ ที่ผ่านมาใช้เวลานานหน่อย”

สำหรับแนวทางในการแก้ไขปัญหาและอุปสรรค ควรเริ่มจากการสร้างความมั่นใจและสร้างความเชื่อมั่นให้แก่พยานว่าเขาจะได้รับความปลอดภัยและข้อมูลที่เขาแจ้งต่อภาครัฐจะถูกปกปิดเป็นความลับอย่างแน่นอน

“แก้ไขปัญหามาโดยการสร้างความเชื่อมั่นแก่พยานให้ได้ว่ารัฐสามารถคุ้มครองเขาได้ ไม่เปิดเผยชื่อ เพื่อให้เขาให้รายละเอียดจนถึงชั้นศาล เป็นประโยชน์ต่อการคุ้มครองมาก”

ทั้งนี้แนวทางการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคอีกประการหนึ่ง คือการสร้างค่าน้ำเชื่อถือในหน่วยงานที่ทำหน้าที่คุ้มครองพยานให้เกิดเป็นรูปธรรมอย่างชัดเจน

“ในประเทศไทยควรสร้างความมั่นใจให้เขาเชื่อถือหน่วยงานของรัฐให้ได้ว่าเมื่อเขาเข้ามาในระบบนี้แล้ว เขาจะได้รับความปลอดภัย ช่วงแรกอาจจะประชาสัมพันธ์ก่อนว่ามี

การคุ้มครองพยานและเมื่อเขาเข้ามาในระบบคุ้มครองพยานแล้ว เราจะต้องเข้าไปพบปะกับเขาว่าหน่วยงานของรัฐมีการคุ้มครองความปลอดภัยเขาได้เมื่อเขาให้ข้อเท็จจริง”

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 5

ภูมิหลังส่วนบุคคลและครอบครัว

การศึกษาสูงสุดจบปริญญาโท ระยะเวลาในการปฏิบัติหน้าที่ 20 ปี

ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ในการคุ้มครองพยานในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ

การดำเนินการทางกฎหมาย ส่วนหนึ่งควรได้รับข้อมูลข่าวสารจากประชาชนหรือพลเมืองดี แม้ข้อมูลเหล่านี้จะเป็นเพียงข้อมูลดิบก็ตาม แต่เป็นประโยชน์อย่างมากต่อการนำไปประกอบการพิจารณาไต่สวนในขั้นตอนต่อไป ดังนั้นการคุ้มครองพยานหรือผู้แจ้งเบาะแสจึงมีความสำคัญเป็นอย่างมาก เนื่องจากผู้มีส่วนได้เสียหรือผู้ที่เป่าหมายถูกให้ข้อมูล จะต้องไม่ทราบว่าคุณเองถูกผู้ใดให้ข้อมูล

“การคุ้มครองพยานมีความจำเป็น เพราะข้อมูลที่ได้รับจะเป็นประโยชน์แก่การปฏิบัติหน้าที่เช่น จะทราบข้อเท็จจริงเพื่อนำไปสู่การปฏิบัติเพื่อดำเนินการให้เป็นไปตามกฎหมาย และหรือเป็นข้อมูลในการป้องกันปราบปรามในรูปแบบต่าง ๆ ข้อมูลดังกล่าวถึงแม้จะเป็นข้อมูลดิบก็ตามแต่จะถูกนำไปวิเคราะห์และสังเคราะห์เพื่อใช้ในการทำงาน ข้อเท็จจริงและหลักฐานที่ผ่านกระบวนการดังกล่าวแล้วนั้นจะเป็นข้อมูลนำไปสู่จุดมุ่งหมายที่ต้องการต่อไป”

สำหรับระเบียบคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ ว่าด้วยมาตรการคุ้มครองเบื้องต้นตามกฎหมายว่าด้วยมาตรการของฝ่ายบริหารในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ.2554 ผมคิดว่า ระเบียบดังกล่าวเป็นขอบเขตการคุ้มครองป้องกันพยานซึ่งหมายถึง ผู้กล่าวหา ผู้เสียหาย ผู้ทำคำร้อง ผู้ร้องทุกข์กล่าวโทษ ผู้ให้ถ้อยคำ หรือผู้ที่แจ้งเบาะแสหรือข้อมูล รวมทั้งบุคคลที่ได้รับการกันไว้เป็นพยาน ได้รับความปลอดภัยในชีวิต ร่างกาย อนามัย เสรีภาพ ชื่อเสียง ทรัพย์สิน หรือสิทธิอย่างหนึ่งอย่างใด มีการปกปิดมิให้มีการเปิดเผยถึงชื่อตัว ชื่อสกุล ที่อยู่ ภาพ หรือข้อมูลอย่างอื่น ประการหนึ่ง อีกประการหนึ่งกำหนดบทบาทหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ วิธีการปฏิบัติ ตลอดจนในททุก ๆ เรื่องที่เกี่ยวข้อง ทำให้บุคคลที่มีข้อมูลมั่นใจและเต็มใจที่จะให้ข้อมูลอันเป็นประโยชน์ในการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ ข้อมูลที่ได้รับจะนำไปสู่การป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ

ปัญหาและอุปสรรคที่อาจเกิดขึ้นเมื่อนำมาตรการการคุ้มครองพยานมาใช้ในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ

จากประสบการณ์การทำงานที่ผ่านมา ผมพบปัญหาและอุปสรรคในการคุ้มครองพยานอยู่หลายประการ และในครั้งนี้นำระเบียบหรือมาตรการการคุ้มครองพยานฉบับดังกล่าวมาปฏิบัติใช้ อาจเกิดปัญหาและอุปสรรคในมิติของพยานหรือผู้แจ้งเบาะแสไม่มีเข้าใจบทบาทของตนเอง ทำให้ผู้ถูกให้ข้อมูลทราบว่าใครเป็นผู้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับการกระทำความผิด

“ตัวผู้ให้ข้อมูลหรือแจ้งเบาะแสแก่รัฐ ไม่เข้าใจบทบาทของตนเอง แสวงตัวโดยเปิดเผยผ่านสื่อแขนงต่าง ๆ และหรืออาจมีส่วนได้เสียทั้งทางตรงและทางอ้อมในเรื่องที่ให้ข้อมูล”

นอกจากนี้เจ้าหน้าที่ของรัฐหรือผู้เกี่ยวข้องในการคุ้มครองพยานไม่ปกปิดความลับตามกฎหมายหรือระเบียบคุ้มครองพยานตามที่ระบุไว้

“เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้เกี่ยวข้องมีการเสนอข่าวหรือให้ข้อมูลแก่สื่อในลักษณะต่างๆ เพื่อหวังผลทั้งทางบวกและทางลบ ส่งผลให้ข้อมูลที่ได้รับการเปิดเผยและพยานหรือผู้แจ้งเบาะแสไม่ปลอดภัย รวมทั้งผู้บริหารระดับสูงมุ่งจะเสนอข้อมูลที่รับจากพยานหรือผู้แจ้งเบาะแส โดยไม่คำนึงถึงผลที่จะเกิดขึ้นในทางลบหรือความเสียหายอันอาจเกิดขึ้นได้”

ทั้งนี้เรื่องงบประมาณก็เป็นปัญหาและอุปสรรคอีกประการหนึ่งที่จะส่งผลต่อทำให้ความคุ้มครองพยานมีประสิทธิภาพน้อยลง

“งบประมาณที่จัดสรรให้กับผู้ให้ข้อมูล ไม่มี หรือมีก็น้อยมาก เมื่อเปรียบเทียบกับความเสี่ยงในรูปแบบต่างๆ ที่อันอาจเกิดขึ้น”

แนวทางในการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคควรเริ่มต้นจากให้ความรู้ ความเข้าใจแก่ผู้ที่ได้รับการคุ้มครอง และเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการให้คุ้มครองพยาน ทั้งนี้เพื่อให้การคุ้มครองเป็นไปในทิศทางเดียวกัน

“ให้ความรู้ความเข้าใจในบทบาทและภาระหน้าที่ของพยานหรือผู้แจ้งเบาะแส และเจ้าหน้าที่รวมทั้งผู้เกี่ยวข้อง”

รวมทั้งควรจะมีการประสานความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองพยาน และขอความร่วมมือกับภาคประชาชนด้วย เพื่อให้การทำงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพมากที่สุด

“ประสานความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น สำนักงานตำรวจแห่งชาติ กรมสอบสวนคดีพิเศษ สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ป.ป.ช.) รวมทั้งภาคประชาชน เพื่อสร้างความเข้าใจที่ตรงกัน”

อย่างไรก็ตามแนวทางในการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคระยะยาว ควรจะปลูกฝังค่านิยมในเรื่องการให้ข้อมูลหรือเบาะแสแก่ภาครัฐให้แก่เด็กและเยาวชน และส่งเสริมพยานหรือผู้แจ้งเบาะแสว่าเป็นบุคคลที่มีจิตใจสาธารณะ ควรได้รับการยกย่อง เพื่อเป็นแบบอย่างแก่ประชาชนทั่วไปในสังคม

“ปลูกฝังค่านิยมในเรื่องการให้ข้อมูลแก่ภาครัฐ เริ่มจากเด็กและเยาวชนสู่ประชาชนทั่วไปและส่งเสริม ยกย่อง บุคคลที่ให้ข้อมูลแก่รัฐประจำปี”

4.1.4 กลุ่มผู้ให้ถ้อยคำหรือผู้แจ้งเบาะแสแก่สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ

ผู้วิจัยได้ทำการสัมภาษณ์กลุ่มผู้ให้ถ้อยคำหรือผู้แจ้งเบาะแส โดยการตั้งเป็นประเด็นของแบบสัมภาษณ์และนำเสนอ ดังนี้

ประเด็นที่ 1 ภูมิหลังส่วนบุคคลและครอบครัว

ประเด็นที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการคุ้มครองพยานในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ

ประเด็นที่ 3 ปัญหาและอุปสรรคที่อาจจะเกิดขึ้นเมื่อนำมาตรการการคุ้มครองพยานมาใช้ในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ

ผู้ให้ถ้อยคำหรือผู้แจ้งเบาะแสท่านที่ 1

ภูมิหลังส่วนบุคคลและครอบครัว

เพศชาย อายุ 60 ปี เป็นผู้ให้ถ้อยคำหรือผู้แจ้งเบาะแสในเรื่องการทุจริตในองค์กรภาครัฐ โดยให้เหตุผลที่ตัดสินใจให้เบาะแสในครั้งนี้เพราะต้องการสกัดกั้นการทุจริตคอร์รัปชันให้หมดสิ้นไป รวมทั้งต้องการรักษาผลประโยชน์ของประชาชน โดยไม่มีความรู้สึกหวาดกลัวต่อการถูกข่มขู่หรือถูกทำร้ายร่างกายจากผู้ถูกให้ข้อมูลหรือผู้มีอิทธิพลทางการเมือง

“ไม่รู้สึกหวาดกลัว เพราะผมรู้ว่ามิหน่วยงานในภาครัฐที่คอยสนับสนุนอยู่ ยังไม่รู้สึกหวาดกลัว และผมทำในสิ่งที่ถูกต้อง เพื่อปกป้องผลประโยชน์ของชาติ”

ความคิดเห็นเกี่ยวกับการคุ้มครองพยานในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตใน ภาครัฐ

การคุ้มครองพยานหรือผู้แจ้งเบาะแสมีความจำเป็นอย่างมาก หากไม่มีการคุ้มครองจากภาครัฐ ผู้ให้ข้อมูลก็ไม่อยากให้ข้อมูล เนื่องจากความไม่มั่นใจต่อความปลอดภัยของตนเอง และครอบครัว ดังนั้นจึงควรมีมาตรการคุ้มครองพยานเกิดขึ้นมาดูแล ปกป้องและเยียวยาแก่พยานหรือผู้แจ้งเบาะแส

“มีความจำเป็นอย่างยิ่ง เพราะจะทำให้ผู้ให้ข้อมูลหรือผู้แจ้งเบาะแส มีความกล้าที่จะออกมาเปิดเผยข้อมูลต่างๆแก่รัฐ โดยไม่มีความเกรงกลัวอิทธิพลใดๆ หากไม่มีการคุ้มครองจากภาครัฐ คุณดูแล ปกป้องพยานหรือแจ้งเบาะแสไปแล้ว ไม่ได้รับการดูแล เยียวยา เอาใจใส่ ก็ไม่ยอมให้ข้อมูลอีก เพราะให้ไปก็เท่านั้น เหมือนชี้โพรงให้กระรอก”

แต่อย่างไรก็ตามในการให้ข้อมูลหรือแจ้งเบาะแสในครั้งนี้ ผมยังไม่มีการร้องขอรับการคุ้มครองจากสำนักงาน ป.ป.ท. เนื่องจากไม่ทราบว่าหน่วยงาน ป.ป.ท.มีมาตรการคุ้มครองพยานหรือผู้แจ้งเบาะแสแล้ว

“ไม่เคยทราบว่าหน่วยงานจะให้ความคุ้มครอง หากรู้ว่ามีหน่วยงานภาครัฐให้ความคุ้มครองก็จะร้องขอทันที”

ปัญหาและอุปสรรคที่อาจเกิดขึ้นเมื่อนำมาตรการการคุ้มครองพยานมาใช้ในการ ป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ

ผมคิดว่าปัญหาและอุปสรรคในการคุ้มครองพยานอาจเกิดขึ้นจากปัญหาเรื่องระยะเวลาในการดำเนินการตรวจสอบ ซึ่งมีระยะเวลานาน ไม่ทันต่อเหตุการณ์

“ปัญหา ก็คือ เวลาดำเนินการตรวจสอบของภาครัฐไม่ทันเวลา ทันเหตุการณ์ ล่าช้า”

นอกจากนี้การคุ้มครองพยานยังไม่มีการดำเนินการคุ้มครองอย่างเป็นรูปธรรม ผมคิดว่าเกิดจากปัญหาและอุปสรรคในเรื่องจำนวนบุคลากรที่มีจำนวนไม่เพียงพอต่อการให้ความคุ้มครองพยานหรือผู้แจ้งเบาะแส

“บุคลากรมีจำนวนน้อย ไม่ทั่วถึงจึงเกิดปัญหา”

รวมทั้งปัญหาและอุปสรรคในเรื่องงบประมาณ ซึ่งมีจำนวนน้อยไม่เพียงพอต่อการสนับสนุนการคุ้มครองและไม่มีการฝึกอบรมในเรื่องดังกล่าวโดยเฉพาะ

“เรื่องงบประมาณของหน่วยงานภาครัฐไม่เพียงพอในการที่จะฝึกอบรมแนวร่วมภาคประชาชนเข้าไปเป็นผู้มีส่วนร่วมในการให้ข้อมูลหรือแจ้งเบาะแสแก่ภาครัฐ และหน่วยงานภาครัฐยังมองการทุจริตในภาครัฐในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นเรื่องเล็กน้อย จึงไม่ค่อยดำเนินการตามคำร้องเรียน และไม่ยอมลงมาตรวจสอบหาข้อเท็จจริงให้ความเป็นธรรม ผู้ให้ถ้อยคำแก่รัฐจึงคล้ายว่าไม่ได้รับการคุ้มครองดูแลจากรัฐ”

ผู้ให้ถ้อยคำเสนอแนวทางในการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคในการคุ้มครองพยานว่า ในอนาคตจะมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น โดยภาครัฐจะต้องมีการสนับสนุนส่งเสริม ให้ความรู้ เพิ่มพูนสมาชิกให้ครอบคลุมทุกพื้นที่ มีการฝึกอบรม จัดให้มีเงินสนับสนุน เพื่อเป็นขวัญกำลังใจในการให้ข้อมูล การส่งข้อมูลให้ภาครัฐ ให้มีอำนาจในการตรวจสอบในภาครัฐที่มีหน่วยงานภาครัฐรับรองอย่างมีเกียรติ จัดให้มีการทำบัตรสมาชิกให้ทุกคน เมื่อผ่านการฝึกอบรมพื้นฐานเบื้องต้นให้ประชาชนทุกภาคส่วนเข้ามาเป็นผู้มีส่วนร่วม การให้ข้อมูล ถ้อยคำ หรือเบาะแสแก่รัฐก็จะเกิดบูรณาการอย่างมีประสิทธิภาพ มีคุณภาพมากที่สุด

ผู้ให้ถ้อยคำหรือผู้แจ้งเบาะแستانที่ 2

ภูมิหลังส่วนบุคคลและครอบครัว

เพศชาย อายุ 63 ปี เป็นผู้ให้ถ้อยคำหรือผู้แจ้งเบาะแสในเรื่องการรื้อกล้าพื้นที่สาธารณะ ซึ่งให้เหตุผลที่ตัดสินใจให้ถ้อยคำในครั้งนี้เนื่องจากประชาชนในพื้นที่ได้รับผลกระทบจากการกระทำของหน่วยงานของรัฐ โดยผู้ให้ถ้อยคำไม่มีความรู้สึกหวาดกลัวต่อ การถูกข่มขู่จากหน่วยงานของรัฐ

“ไม่รู้สึกหวาดกลัวแต่อย่างใด เนื่องจากเรื่องที่แจ้งข้อมูลเป็นเรื่องจริงและประชาชนในพื้นที่ส่วนใหญ่ใช้เส้นทางที่ถูกรื้อกล้าอยู่จริง”

ความคิดเห็นเกี่ยวกับการคุ้มครองพยานในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ

การคุ้มครองพยานมีความจำเป็น เนื่องจากข้อมูลที่ผู้ให้ถ้อยคำแจ้งแก่หน่วยงานภาครัฐเป็นข้อเท็จจริงทั้งสิ้น ดังนั้นจึงควรจัดให้มีการคุ้มครองพยาน หรือผู้ให้ถ้อยคำ เพื่อเป็นการส่งเสริมให้ภาคประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมและให้ข้อมูลการกระทำผิดมากยิ่งขึ้น

“จำเป็น เรื่องร้องเรียนเป็นเรื่องที่ถูกต้อง ต้องมีการคุ้มครองพยาน หรือผู้ให้ถ้อยคำแก่รัฐ”

ในการให้ถ้อยคำครั้งนี้ ผู้ให้ถ้อยคำไม่มีการร้องขอรับการคุ้มครองจากสำนักงาน ป.ป.ท. เนื่องจากไม่ทราบว่าหน่วยงาน ป.ป.ท. มีมาตรการคุ้มครองพยาน หรือผู้ให้ถ้อยคำแก่รัฐแล้ว “ไม่ทราบว่ามีการคุ้มครอง โดยที่ผ่านมาชาวบ้านในพื้นที่ช่วยดูแลกันเอง”

ปัญหาและอุปสรรคที่อาจเกิดขึ้นเมื่อนำมาตรการการคุ้มครองพยานมาใช้ในการ ป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ

ผู้ให้ถ้อยคำคิดว่าปัญหาและอุปสรรคในการคุ้มครองพยาน อาจเกิดขึ้นจากจำนวน บุคลากรที่ทำหน้าที่ในการคุ้มครองพยานหรือผู้แจ้งเบาะแส ซึ่งมีจำนวนน้อย ย่อมส่งผลให้ภาค ประชาชนไม่กล้าให้ถ้อยคำและไม่ให้ความร่วมมือแก่ภาครัฐ

“ไม่มีคนให้ความคุ้มครอง ชาวบ้านต้องให้ความคุ้มครองและดูแลกันเอง”

ผู้ให้ถ้อยคำเสนอแนวทางในการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคในการคุ้มครองพยานหรือ ผู้ให้ถ้อยคำว่า ภาครัฐควรจะมีเจ้าหน้าที่ในการปฏิบัติหน้าที่ในการรับเรื่องราวร้องเรียน และมี การติดตามเรื่องร้องเรียน รวมทั้งให้การคุ้มครองพยานหรือผู้ให้ถ้อยคำอย่างชัดเจน

ผู้ให้ถ้อยคำหรือผู้แจ้งเบาะแستانที่ 3

ภูมิหลังส่วนบุคคลและครอบครัว

เพศชาย อายุ 44 ปี เป็นผู้ให้ถ้อยคำในเรื่องการฮั้วประมูล ผู้ให้ถ้อยคำตัดสินใจให้ ถ้อยคำหรือเบาะแส โดยไม่มีความรู้สึกหวาดกลัวต่อการถูกข่มขู่จากหน่วยงานหรือข้าราชการของรัฐ

“ไม่กลัว เนื่องจากสิ่งที่ทำไปนี้เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม”

แต่ทั้งนี้ผู้ให้ถ้อยคำไม่ทราบว่าปัจจุบันนี้มีสำนักงาน ป.ป.ท. มีมาตรการในการ คุ้มครองพยานหรือผู้ให้ถ้อยคำแก่รัฐเกิดขึ้นแล้ว จึงไม่ได้ร้องขอรับการคุ้มครองแต่อย่างใด

ความคิดเห็นเกี่ยวกับการคุ้มครองพยานในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตใน ภาครัฐ

ผู้ให้ถ้อยคำให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับการคุ้มครองพยานหรือผู้แจ้งเบาะแสดว่า มีความ จำเป็นอย่างมาก เพราะหากภาครัฐไม่มีการให้ความคุ้มครองประชาชนที่แจ้งเบาะแส จะส่งผลให้ ประชาชนไม่กล้าให้ถ้อยคำหรือข้อมูลแก่หน่วยงานภาครัฐ

ปัญหาและอุปสรรคที่อาจเกิดขึ้นเมื่อนำมาตรการการคุ้มครองพยานมาใช้ในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ

ปัญหาและอุปสรรคในการคุ้มครองพยานหรือผู้ให้ถ้อยคำแก่รัฐที่อาจเกิดขึ้น ผมคิดว่าเกิดจากหน่วยงานไม่มีการรายงานความคืบหน้าในเรื่องที่ได้รับการแจ้งเบาะแส ทำให้ประชาชนขาดความเชื่อมั่นต่อการทำงานของหน่วยงานภาครัฐ

“ไม่มีการแจ้งความคืบหน้าในเรื่องร้องเรียน เลยไม่รู้ว่่าเรื่องที่ร้องเรียนไป ได้ดำเนินการอย่างไรบ้าง”

รวมทั้งจำนวนบุคลากรที่ทำหน้าที่ในการคุ้มครองพยานหรือผู้แจ้งเบาะแสมีจำนวนไม่เพียงพอต่อการให้ความคุ้มครองเช่นกัน

สำหรับการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคในการคุ้มครองพยานหรือผู้แจ้งเบาะแสมควรมีมาตรการปกปิดข้อมูล เพื่อสร้างความปลอดภัยและสร้างความไว้วางใจให้แก่พยานหรือผู้แจ้งเบาะแสม นอกจากนี้ควรจัดให้มีเจ้าหน้าที่ในการติดตามคดีหรือเรื่องที่ได้รับร้องเรียนอย่างเป็นรูปธรรม

ผู้ให้ถ้อยคำหรือผู้แจ้งเบาะแสมท่านที่ 4

ภูมิหลังส่วนบุคคลและครอบครัว

เพศชาย อายุ 50 ปี เป็นผู้ให้ถ้อยคำ ในเรื่องการทุจริตในองค์กรภาครัฐ ผู้ให้ถ้อยคำให้เหตุผลที่ตัดสินใจให้ถ้อยคำในครั้งนี้เพราะต้องการสกัดกั้นการทุจริตคอร์รัปชันให้หมดสิ้นไป โดยไม่มีความรู้สึกหวาดกลัวต่อการถูกข่มขู่หรือถูกทำร้ายร่างกายจากผู้ถูกพาดพิงหรือผู้มีอิทธิพลทางการเมือง

ความคิดเห็นเกี่ยวกับการคุ้มครองพยานในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ

การคุ้มครองพยานหรือผู้แจ้งเบาะแสมมีความจำเป็น เนื่องจากเป็นมาตรการในการสร้างความปลอดภัยให้แก่พยานหรือผู้แจ้งเบาะแสม ทั้งนี้เมื่อมีความปลอดภัยมากยิ่งขึ้น ก็จะเพิ่มจำนวนของพยานหรือผู้แจ้งเบาะแสมแก่รัฐมากยิ่งขึ้นเช่นกัน

“มีความจำเป็นมาก เพื่อความปลอดภัยของผู้ให้ข้อมูลหรือผู้แจ้งเบาะแสม”

ปัญหาและอุปสรรคที่อาจเกิดขึ้นเมื่อนำมาตรการการคุ้มครองพยานมาใช้ในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ

ผู้ให้ถ้อยคำไม่ทราบว่า มีมาตรการในการคุ้มครองพยานหรือผู้แจ้งเบาะแสแล้ว จึงไม่ได้รับการขอรับการคุ้มครอง ซึ่งผู้ให้ถ้อยคำคิดว่าเป็นปัญหาและอุปสรรคในการให้ความคุ้มครองอย่างหนึ่งด้วย นั่นคือการขาดการประชาสัมพันธ์ในเรื่องมาตรการหรือแนวทางในการคุ้มครองให้แก่ประชาชนทราบ

“ไม่ทราบถึงขั้นตอนในการขอรับการคุ้มครอง จึงไม่ได้ขอรับการคุ้มครองจากภาครัฐ”

สำหรับแนวทางในการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคผู้ให้ถ้อยคำเสนอแนะว่า ควรมีการประชาสัมพันธ์ในเรื่องการคุ้มครองพยานหรือผู้แจ้งเบาะแส และมีมาตรการในให้ความคุ้มครองอย่างจริงจัง เพื่อเป็นการส่งเสริมและสร้างความเชื่อมั่นให้แก่ประชาชนที่ต้องการแจ้งข้อมูลหรือเบาะแสแก่ภาครัฐมากยิ่งขึ้น

ผู้ให้ถ้อยคำหรือผู้แจ้งเบาะแستانที่ 5

ภูมิหลังส่วนบุคคลและครอบครัว

เพศชาย อายุ 52 ปี เป็นผู้ให้ถ้อยคำ ในเรื่องการซื้อประมุขในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้ให้ถ้อยคำให้เหตุผลที่ตัดสินใจแจ้งเบาะแสรอบนี้เพราะต้องการให้เกิดความยุติธรรมขึ้นในชุมชน โดยไม่มีความรู้สึกหวาดกลัวต่อการถูกข่มขู่จากผู้ถูกพาดพิง

“ไม่กลัว เพราะคิดว่าคนทำความดี ต้องไม่กลัวความผิด คนทำความผิดควรจะต้องกลัวมากกว่า”

ความคิดเห็นเกี่ยวกับการคุ้มครองพยานในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ

การคุ้มครองพยานหรือผู้แจ้งเบาะแสมีความจำเป็นอย่างยิ่ง เพราะบุคคลเหล่านี้ล้วนแต่เป็นกลุ่มเสี่ยงที่จะได้รับผลกระทบหรืออันตรายจากผู้ถูกกล่าวหาหรือผู้ถูกให้ข้อมูล

“มีความจำเป็นอย่างยิ่ง เพราะจะทำให้ผู้แจ้งเบาะแสมีความกล้าที่จะให้เบาะแส เพราะผู้ให้ถ้อยคำหรือผู้แจ้งเบาะแสเป็นกลุ่มเสี่ยงที่จะถูกทำร้ายจากผู้ถูกกล่าวหา”

อย่างไรก็ตามการให้ถ้อยคำแก่ภาครัฐในครั้งนี้ ผู้ให้ถ้อยคำไม่ได้ขอรับการคุ้มครอง เนื่องจากไม่ทราบว่าสำนักงาน ป.ป.ท.มีมาตรการการคุ้มครองพยานหรือผู้แจ้งเบาะแสแล้ว

ปัญหาและอุปสรรคที่อาจเกิดขึ้นเมื่อนำมาตรการการคุ้มครองพยานมาใช้ในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ

ในความคิดของผมคิดว่าปัญหาและอุปสรรคในการคุ้มครองพยานอาจเกิดจํานวนบุคลากรและงบประมาณมีจํานวนไม่เพียงพอต่อการให้ความคุ้มครอง

“บุคลากรและเงินงบประมาณในการคุ้มครองมีน้อย ไม่ทั่วถึงจึงเกิดปัญหา และไม่ยอมลงมาตรวจสอบข้อเท็จจริง อาจมองว่าปัญหาการทุจริตในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นเรื่องเล็กน้อย”

ผู้ให้ถ้อยคำเสนอแนะทางในการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคในการคุ้มครองพยานหรือผู้แจ้งเบาะแสว่า ภาครัฐจะต้องมีการสนับสนุน ส่งเสริมให้ความรู้ในกระบวนการต่อต้านการทุจริต และจัดให้มีเจ้าหน้าที่ให้ครอบคลุมทุกพื้นที่ เพื่อให้การคุ้มครองพยานหรือผู้แจ้งเบาะแสมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

4.2 ผลการศึกษาตามวัตถุประสงค์

4.2.1 ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ในการคุ้มครองพยานในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ

4.2.1.1 ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ในการคุ้มครองพยานในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐของเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องในการคุ้มครองพยานในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ จำนวน 5 คน ที่ได้ทำการสัมภาษณ์ พบว่า มีความคิดเห็นสอดคล้องเช่นเดียวกันในเรื่องการคุ้มครองพยานในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐว่ามีความจำเป็นและสำคัญเป็นอย่างยิ่ง เนื่องจากพยานหรือผู้แจ้งเบาะแสด่วนแต่เป็นบุคคลในกลุ่มเสี่ยงต่อการได้รับอันตรายต่อชีวิต และทรัพย์สินจากผู้มีอิทธิพลทางเมือง และผู้ถูกให้ข้อมูลด้วยกันทั้งสิ้น จึงควรมีมาตรการในการสร้างความปลอดภัยแก่ให้บุคคลกลุ่มดังกล่าว ทั้งนี้เพื่อเป็นการสร้างเครือข่ายภาคประชาชนในการให้ความร่วมมือและให้ข้อมูล เบาะแสด่วนหน่วยงานของรัฐเพิ่มมากขึ้นอีกด้วย

“มีความจำเป็นอย่างยิ่ง ถ้าไม่มีการคุ้มครองเขาหรือไม่ให้ค่าตอบแทนเขา เขาก็ไม่ยอมให้ข้อมูล จะทำให้กระบวนการป้องกันและปราบปรามการทุจริตสำเร็จได้ยาก”

(ผู้ปฏิบัติงานท่านที่ 3, สัมภาษณ์ 23 กรกฎาคม 2555)

“จำเป็นมากเลยครับ เพราะว่าบางทีอาจจะกระทบ คือถ้าเขาเป็นข้าราชการในหน่วยงานนั้นเขาร้องผู้บังคับบัญชา มา ก็จะกระทบกับเขาโดยตรงเลย ถ้าฝ่ายที่ถูกร้องทราบมีการไปข่มขู่ มีการสั่งย้าย”

(ผู้ปฏิบัติงานท่านที่ 4, สัมภาษณ์ 26 กรกฎาคม 2555)

สำหรับระเบียบคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ ว่าด้วยมาตรการคุ้มครองเบื้องต้นตามกฎหมายว่าด้วยมาตรการของฝ่ายบริหารในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ.2554 ซึ่งเป็นระเบียบเกี่ยวกับมาตรการในการคุ้มครองเบื้องต้นแก่ผู้กล่าวหา ผู้เสียหาย ผู้ทำร้อง ผู้ร้องทุกข์กล่าวโทษ ผู้ให้ถ้อยคำ หรือผู้ที่แจ้งเบาะแสหรือข้อมูลใดเกี่ยวกับการทุจริตในภาครัฐ หรือข้อมูลอื่นอันเป็นประโยชน์ต่อการดำเนินการตามกฎหมายว่าด้วยมาตรการของฝ่ายบริหารในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตเป็นระเบียบที่ดีมาก ซึ่งเป็นการรับประกันหรือสร้างความเชื่อมั่นให้แก่พยานหรือผู้แจ้งเบาะแสได้ และเป็นการสร้างแรงจูงใจให้มีจำนวนพยานหรือผู้แจ้งเบาะแสเพิ่มมากขึ้นด้วย

“ระเบียบดังกล่าวนี้เป็นสิ่งที่ดีมากๆ เนื่องจากเป็นการเก็บความลับของพยานหรือผู้แจ้งเบาะแส และประการที่สองคือเป็นการดูแลผู้ให้ข้อมูลเพื่อไม่ให้ได้รับผลกระทบใดๆ เพราะบุคคลที่เป็นพยานหรือผู้แจ้งเบาะแส แก่รัฐ นับได้ว่าเป็นบุคคลที่มีจิตสาธารณะ ยินดีที่จะดูแลปกป้องคนอื่น แต่ในบางครั้งอาจจะไม่ได้รับความเป็นธรรม เพราะฉะนั้นหน่วยงานของเราต้องมีวิธีการหรือมาตรการในการดูแลพยานหรือผู้แจ้งเบาะแสเป็นลำดับ ว่าหนึ่งพยานหรือผู้แจ้งเบาะแสต้องการให้หน่วยงานดูแลในระดับใด สอง พยานหรือผู้แจ้งเบาะแสและครอบครัวของพยานหรือผู้แจ้งเบาะแสได้รับผลกระทบจากการให้ข้อมูลแก่ภาครัฐหรือไม่ ซึ่งในอดีตไม่มีมาตรการหรือระเบียบดังกล่าวทางหน่วยงาน ได้ใช้อำนาจหน้าที่ในการดูแลพยานหรือผู้แจ้งเบาะแส โดยการปฏิบัติตามกฎหมายคุ้มครองพยานในคดีอาญา โดยร่วมมือกับกรมคุ้มครองสิทธิ...”

(ผู้ปฏิบัติงานท่านที่ 1, สัมภาษณ์ 6 กรกฎาคม 2555)

“ระเบียบในเรื่องดังกล่าวเป็นเรื่องที่ดีมาก เพราะเป็นการดูแลประชาชนในรูปแบบหนึ่ง หากมีประชาชนกล้าที่จะให้ข้อมูลแก่หน่วยงานของรัฐ ก็จะต้องมีมาตรการที่จะเป็นสิ่งที่รองรับในผลกระทบต่อพยานหรือผู้แจ้งเบาะแสได้ เนื่องจากบางครั้งผู้แจ้งเบาะแสหรือผู้ให้ข้อมูลไม่มีส่วนเกี่ยวข้องกับเรื่องร้องเรียน แต่มีจิตสาธารณะที่ต้องการช่วยพัฒนาบ้านเมือง...”

(ผู้ปฏิบัติงานท่านที่ 2, สัมภาษณ์ 16 กรกฎาคม 2555)

“...เพราะว่าระเบียบคณะกรรมการนี้เป็นการคุ้มครองเบื้องต้นแก่ผู้เสียหาย เพราะความผิดเกี่ยวกับรัฐส่วนใหญ่ จะเป็นเรื่องเกี่ยวกับผู้มีอิทธิพล มีอำนาจเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ ถ้าไม่มี

กฎหมายนี้คุ้มครองในกรณีพยานหรือผู้แจ้งเบาะแสได้รับความเสียหายต้องชดใช้หรือชดเชย หรือว่าตามกฎหมายลักษณะพยาน ประชาชนก็ไม่อยากให้ข้อมูล แต่ถ้ามีระเบียบดังกล่าวนี้ทำให้ประชาชนต้องการอยากจะให้ข้อมูล เพราะพลเมืองบางคนอยากให้ข้อมูลแต่ไม่กล้า ...”

(ผู้ปฏิบัติงานท่านที่ 3, สัมภาษณ์ 23 กรกฎาคม 2555)

4.2.1.2 ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ในการคุ้มครองพยานในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐของกลุ่มผู้บริหารสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ พบว่า มีความคิดในทิศทางเดียวกันในเรื่องการคุ้มครองพยาน เป็นสิ่งที่สำคัญและจำเป็นอย่างมาก เนื่องจากการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐควรได้รับข้อมูลเชิงลึกจากภาคประชาชน รวมทั้งข้าราชการในหน่วยงานนั้นๆ หากหน่วยงานของรัฐไม่มีมาตรการในการให้ความคุ้มครอง พยานหรือผู้แจ้งเบาะแสก็จะไม่กล้าให้ข้อมูล อันเป็นประโยชน์ต่อการดำเนินการป้องกันและปราบปรามการทุจริตได้

กลุ่มผู้บริหารอธิบายให้ฟังเพิ่มเติมว่า ปัจจุบันสำนักงาน ป.ป.ท. ได้รับการแต่งตั้งคณะกรรมการ ป.ป.ท. ผู้ซึ่งทำหน้าที่ในการร่างระเบียบคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ ว่าด้วยมาตรการคุ้มครองเบื้องต้นตามกฎหมายว่าด้วยมาตรการของฝ่ายบริหารในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ.2554 ทั้งนี้สำนักงาน ป.ป.ท. ได้ร่างคู่มือในการคุ้มครองพยานควบคู่ไปกับระเบียบดังกล่าวด้วย เพื่อแจกจ่ายให้กับสำนักงานเขตพื้นที่ทั้ง 9 เขตทั่วประเทศ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อต้องการให้การปฏิบัติและการคุ้มครองพยานหรือผู้แจ้งเบาะแสเป็นไปในทิศทางเดียวกัน และมีประสิทธิภาพมากที่สุด

“...ขณะนี้สำนักงาน ป.ป.ท. กำลังเร่งทำคู่มือการคุ้มครองพยาน ซึ่งเป็นคู่มือหลักการปฏิบัติตั้งที่ระบุในระเบียบ ดังกล่าว คาดว่าน่าจะเสร็จภายในสองเดือนนี้...”

(ผู้บริหารท่านที่ 5, สัมภาษณ์ 3 กรกฎาคม 2555)

“...ปัจจุบันกำลังร่างคู่มือดังกล่าวอยู่ เพื่อให้ผู้ปฏิบัติทราบถึงขั้นตอนปฏิบัติว่า การเข้ามาสู่ระบบจะต้องทำอะไร มีประเภทอะไรบ้างและในแต่ละประเภทจะดำเนินการอย่างไร นั่นคือมีสองประเภท ประเภททั่วไป และประเภทเร่งด่วน กรณีเร่งด่วน คือผู้อำนวยการสำนักทุกสำนักที่ทำงานเกี่ยวกับคดี สามารถพิจารณาได้ แล้วเสนอเลขฯ ทั้งนี้เลขฯมีอำนาจตัดสินใจจะให้หรือไม่ก็ได้ แต่ถ้าประเภททั่วไปต้องให้เลขฯเป็นคนพิจารณาเพียงผู้เดียว มีทั้งให้และไม่ให้การคุ้มครอง แต่ถ้าไม่ให้การคุ้มครอง ผู้ร้องมีสิทธิอุทธรณ์ไปที่คณะกรรมการ ปปท. ได้ ...”

(ผู้บริหารท่านที่ 4, สัมภาษณ์ 3 กรกฎาคม 2555)

“...คู่มือฉบับนี้จะต้องสามารถนำไปปฏิบัติใช้ได้จริง แม้ว่าประชาชนทั่วไปก็สามารถอ่านและเข้าใจในคู่มือฉบับนี้ได้ ...”

(ผู้บริหารท่านที่ 3, สัมภาษณ์ 5 กรกฎาคม 2555)

4.2.1.3 ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ในการคุ้มครองพยานในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญด้านอาชญาวิทยาและงานยุติธรรม ให้ความคิดว่าการคุ้มครองพยานหรือผู้แจ้งเบาะแสมีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่ง เพราะว่าการแจ้งเบาะแสหรือให้ข้อมูลเกี่ยวกับการกระทำผิดในสังคมเป็นเรื่องที่มีความเสี่ยงอันตรายต่อชีวิตและครอบครัวของพยานเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งข้อมูลเกี่ยวกับการทุจริตคอร์รัปชันด้วยแล้ว นับได้ว่ายังมีความเสี่ยงด้วยมากขึ้น เนื่องจากผู้กระทำผิด ล้วนแต่เป็นผู้มีอิทธิพลหรือข้าราชการระดับสูงด้วยกันทั้งสิ้น ดังนั้นการคุ้มครองพยานหรือผู้แจ้งเบาะแสวิงควรดำเนินการอย่างรวดเร็วและควรมีประสิทธิภาพมากที่สุด

“...การคุ้มครองพยานหรือผู้แจ้งเบาะแสจำเป็นอย่างยิ่ง เพราะต้องเข้าไปเกี่ยวข้องกับพิจารณาในกระบวนการยุติธรรม ถ้าหากว่าการดำเนินคดีอาญา และคดีความผิดอาญาบางคดี โดยเฉพาะผู้กระทำผิดหรือผู้ที่เกี่ยวข้องกับผู้กระทำผิดเป็นผู้ที่มีอิทธิพล หรือเป็นผู้ที่มีอำนาจทางการเงินหรืออำนาจทางการเมือง หรือเป็นเจ้าหน้าที่รัฐ เพราะฉะนั้นในลักษณะที่บุคคลเหล่านี้ตกเป็นผู้ถูกกล่าวหา จะพยายามทำลายพยานหลักฐานหรือทำลายพยานบุคคลต่างๆที่จะมาให้การยืนยันเกี่ยวกับการกระทำผิด ตัวอย่างเช่นคดีฆาตกรรมมีพยานรู้เห็นเหตุการณ์ว่าใครเป็นฆาตกรทำให้ฆาตกรต้องการทำลายหลักฐาน ไม่ว่าจะพยานบุคคล พยานเอกสาร หรือวัตถุพยานต่างๆ เพื่อไม่ให้มีหลักฐานเชื่อมโยงไปถึงผู้กระทำผิดได้ ดังนั้นการคุ้มครองพยานถือว่ามีสำคัญเป็นอย่างมาก เนื่องจากพยานเป็นส่วนสำคัญยิ่งที่จะทำให้คดีนั้นสัมฤทธิ์ผลหรือไม่ อย่างไร...”

(ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 2, สัมภาษณ์ 10 กรกฎาคม 2555)

“...การคุ้มครองพยานหรือผู้แจ้งเบาะแสมีความจำเป็นอย่างมาก เนื่องจากว่าบุคคลผู้ให้การในฐานะที่เป็นพยานหรือผู้รู้เห็น เป็นผู้ที่ไม่เกี่ยวข้องกับผู้มีส่วนได้เสีย (Stakeholders) หมายความว่าไม่เกี่ยวข้องกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น นั่นคือคดีอาชญากรรมเกิดขึ้นมีผู้เกี่ยวข้องคือผู้กระทำผิดกับผู้เสียหาย ตัวพยานคือคนที่บุคคลภายนอก โดยเป็น Stakeholders โดยบังเอิญและเป็นประโยชน์ในทางคดีแก่เจ้าหน้าที่ตำรวจ เนื่องจากในบางคดีผู้เสียหายเสียชีวิต ตำรวจจึงต้องการข้อมูลหรือปากคำจากพยานผู้รู้เห็นเหตุการณ์ เพื่อให้การดำเนินคดีประสบความสำเร็จ...”

(ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 1, สัมภาษณ์ 10 กรกฎาคม 2555)

“...การคุ้มครองพยานหรือผู้แจ้งเบาะแสมีความจำเป็นอย่างมาก เพราะบุคคลที่จะแจ้งเบาะแสหรือให้ข้อมูลแก่รัฐ โดยเฉพาะเรื่องการทุจริต เป็นบุคคลที่มีจิตอาสา ซึ่งอาจจะได้รับความเสี่ยงได้ ดังนั้นรัฐควรให้ความปลอดภัย โดยต้องสร้างความเชื่อมั่นแก่บุคคลดังกล่าว ในปัจจุบันนี้ สำนักงาน ป.ป.ท. มีระเบียบคุ้มครองโดยตรง แม้ว่าผู้ที่มาแจ้งเบาะแส ให้ข้อมูล หรือ ทำเรื่องร้องเรียน ไม่ได้เป็นพยาน แต่ ป.ป.ท. ให้เปรียบว่าบุคคลเหล่านี้เป็นพยานในคดีอาญา มีสิทธิตามกฎหมายคุ้มครองพยาน ซึ่งเป็นการสร้างความเชื่อมั่นในระดับหนึ่ง ดังนั้นเจ้าหน้าที่รัฐจะต้องให้ความเข้าใจแก่ผู้ให้ข้อมูลหรือพยานว่า ถ้าเป็นพยานแล้ว รัฐจะดูแล สิทธิของพยานจะเกิดขึ้น จะได้รับการคุ้มครอง ได้รับค่าตอบแทนอย่างไร การปฏิบัติที่เหมาะสมเป็นสิทธิตามรัฐธรรมนูญ นับได้ว่าการคุ้มครองพยานในคดีอาญาเปรียบเหมือนเครื่องมือที่มีประสิทธิภาพในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา ขณะเดียวกันเป็นมาตรการเสริมที่ทำให้กฎหมายอื่นบังคับใช้อย่างมีประสิทธิภาพมาก...”

(ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 3, สัมภาษณ์ 11 กรกฎาคม 2555)

“...การคุ้มครองพยานมีความจำเป็น เพราะข้อมูลที่ได้รับจะเป็นประโยชน์แก่การปฏิบัติหน้าที่ เช่น จะทราบข้อเท็จจริงเพื่อนำไปสู่การปฏิบัติเพื่อดำเนินการให้เป็นไปตามกฎหมาย และหรือเป็นข้อมูลในการป้องกันปราบปรามในรูปแบบต่างๆ ข้อมูลดังกล่าวถึงแม้จะเป็นข้อมูลลับก็ตามแต่จะถูกนำไปวิเคราะห์และสังเคราะห์เพื่อใช้ในการทำงาน ข้อเท็จจริงและหลักฐานที่ผ่านกระบวนการดังกล่าวแล้วนั้นจะเป็นข้อมูลนำไปสู่จุดมุ่งหมายที่ต้องการต่อไป โดยเฉพาะผู้ให้ข้อมูลในเรื่องเกี่ยวกับการทุจริตควรให้การคุ้มครอง...”

(ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 5, สัมภาษณ์ 6 กันยายน 2555)

4.2.1.4 ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ในการคุ้มครองพยานในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐของกลุ่มผู้ให้ถ้อยคำหรือผู้แจ้งเบาะแส ให้ความคิดเห็นสอดคล้องกันว่าการคุ้มครองพยานหรือผู้แจ้งเบาะแสมีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่ง เพราะพยานหรือผู้แจ้งเบาะแสเป็นกลุ่มบุคคลที่มีความเสี่ยงต่อการได้รับอันตรายจากผู้มีอิทธิพล ดังนั้นการให้ความคุ้มครองพยานเป็นมาตรการที่สำคัญยิ่ง ทั้งนี้เพื่อเป็นการสร้างแรงจูงใจให้แก่พยานหรือผู้แจ้งเบาะแสดีกด้วย

“มีความจำเป็นอย่างยิ่ง เพราะจะทำให้ผู้ที่ให้ถ้อยคำ มีความกล้าที่จะออกมาเปิดเผยข้อมูลต่างๆแก่ภาครัฐ โดยไม่มีความเกรงกลัวอิทธิพลใดๆ...”

(ผู้ให้ข้อมูลท่านที่ 1, สัมภาษณ์ 6 สิงหาคม 2555)

“มีความจำเป็นมาก เพื่อความปลอดภัยของผู้ให้ถ้อยคำ”

(ผู้ให้ข้อมูลท่านที่ 4, สัมภาษณ์ 24 กันยายน 2555)

4.2.2 ปัญหาและอุปสรรคที่อาจเกิดขึ้นเมื่อนำมาตรการการคุ้มครองพยานมาใช้ในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ

4.2.2.1 ปัญหาและอุปสรรคที่อาจเกิดขึ้นเมื่อนำมาตรการการคุ้มครองพยานมาใช้ในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐของเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องในการคุ้มครองพยานในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ จำนวน 5 คน ที่ได้ทำการสัมภาษณ์ พบว่า ระเบียบฉบับดังกล่าวได้บังคับใช้แล้วเมื่อวันที่ 26 ธันวาคม พ.ศ.2554 ที่ผ่านมา แต่ปัจจุบันยังไม่นำมาใช้ การคุ้มครองพยานหรือผู้แจ้งเบาะแสแก่สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐแต่อย่างใด ทั้งนี้เมื่อนำระเบียบฉบับดังกล่าวมาปฏิบัติใช้ อาจเกิดปัญหาและอุปสรรคขึ้น เนื่องจากความไม่พร้อมทางด้านต่างๆ ได้แก่ ด้านบุคลากรที่มีจำนวนไม่เพียงพอต่อการให้ความคุ้มครอง สอง ด้านงบประมาณในการให้ความคุ้มครอง สาม ด้านอุปกรณ์เครื่องมือในการคุ้มครอง อาจสรุปได้ว่าปัจจัยด้านต่างๆ ที่กล่าวมาข้างต้นล้วนเป็นปัญหาและอุปสรรคที่อาจเกิดขึ้นในการให้ความคุ้มครองพยานหรือผู้แจ้งเบาะแสแก่สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐทั้งสิ้น

“...ทางสำนักงาน ป.ป.ท. มีอัตรากำลังน้อยไม่เพียงพอต่อการคุ้มครองและไม่มีอุปกรณ์ที่เหมาะสม รวมทั้งทางสำนักงานไม่มีสำนักคุ้มครองพยานโดยตรงที่จะทำหน้าที่ในการคุ้มครองพยานหรือผู้แจ้งเบาะแส ทำให้เกิดปัญหาดังกล่าว อีกประการหนึ่งคือระยะเวลาในการติดต่อประสานงานเพื่อขอ ความร่วมมือในการให้ความคุ้มครองพยานหรือผู้แจ้งเบาะแส จะต้องใช้เวลานานพอสมควร ซึ่งแตกต่างจากต่างประเทศที่มีหน่วยงานในการคุ้มครองโดยตรงและสามารถปฏิบัติงานได้ทันที อย่างเช่น ประเทศสหรัฐอเมริกาที่มีหน่วยงานคุ้มครองพยาน ดังนั้นสำนักงาน ป.ป.ท.ควรจะมีอัตรากำลังคน เงินประมาณ และควรมีอุปกรณ์ในการคุ้มครอง เช่น กระสุนปืน ยานพาหนะ และเครื่องดักฟัง ...”

(ผู้ปฏิบัติงานท่านที่ 5, สัมภาษณ์ 9 สิงหาคม 2555)

“...ปัญหาที่แท้จริง คือ เรื่องจำนวนบุคลากรที่มีจำนวนไม่เพียงพอ ดังนั้นควรให้ภาครัฐสนับสนุนเรื่องอัตรากำลังในจำนวนที่เพิ่มมากขึ้น ...”

(ผู้ปฏิบัติงานท่านที่ 2, สัมภาษณ์ 16 กรกฎาคม 2555)

“...บุคลากรในเขตพื้นที่ 6 ที่จะทำหน้าที่ในการคุ้มครองพยานหรือผู้แจ้งเบาะแส ยังมีไม่เพียงพอ ถ้าหากมีการร้องขอรับการคุ้มครอง ทางสำนักงานเขตจะดำเนินการแจ้งไปยังส่วนกลาง นั่นคือสำนักคุ้มครองและป้องกันซึ่งมีหน้าที่รับผิดชอบเรื่องดังกล่าว แต่ทั้งนี้ทางสำนักงานยังไม่มี ความชัดเจนในการให้ความคุ้มครองเมื่อมีผู้ขอรับการคุ้มครอง จึงยังคงเป็นปัญหาที่สำคัญมาก หาก มีผู้ร้องขอรับการคุ้มครอง ดังนั้นควรที่จะเพิ่มอัตรากำลังบุคลากรให้มีจำนวนมากยิ่งขึ้น ...”

(ผู้ปฏิบัติงานท่านที่ 3, สัมภาษณ์ 23 กรกฎาคม 2555)

นอกจากนี้ระยะเวลาในการดำเนินการให้ความคุ้มครอง ยังคงเป็นอีกหนึ่งปัญหาและอุปสรรคที่อาจจะเกิดขึ้น ในการให้ความคุ้มครองพยานหรือผู้แจ้งเบาะแสแก่สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐด้วย

“...ปัญหาอีกประการหนึ่งคือระยะเวลาในการไต่สวน ซึ่งในการดำเนินการใช้ระยะเวลา นาน ในอนาคตควรที่จะเพิ่มจำนวนผู้ปฏิบัติงานเพื่อเป็นการลดระยะเวลา และการทำงานมีความรวดเร็วมากยิ่งขึ้น ...”

(ผู้ปฏิบัติงานท่านที่ 2, สัมภาษณ์ 16 กรกฎาคม 2555)

“...ปัญหาประการที่หนึ่ง คือ ขั้นตอนและวิธีการในการขอรับการคุ้มครองจากภาครัฐ คือใช้เวลานานกว่าจะได้รับการคุ้มครอง ซึ่งในความเป็นจริงหากมีการขอรับการคุ้มครอง ทางสำนักงานควรจะทำให้การคุ้มครองพยานหรือผู้แจ้งเบาะแส อย่างทันทีทันใด ...”

(ผู้ปฏิบัติงานท่านที่ 1, สัมภาษณ์ 6 กรกฎาคม 2555)

รวมทั้งปัญหาด้านการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับระเบียบดังกล่าวให้แก่พยานหรือผู้แจ้งเบาะแสแก่สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐทราบ ทั้งนี้ประชาชนส่วนใหญ่อาจจะยังไม่ทราบเกี่ยวกับระเบียบและวิธีการคุ้มครองจากสำนักงานฯ ที่มีการคุ้มครองแก่ผู้ให้ข้อมูล ผู้แจ้งเบาะแสแล้ว

“...ผมคิดว่าประชาชนยังไม่ทราบว่าสำนักงาน ป.ป.ท. มีการให้ความคุ้มครองแก่พยานหรือผู้แจ้งเบาะแส อีกประการหนึ่ง คือ พยานหรือผู้แจ้งเบาะแส ยังไม่รับการถูกข่มขู่จากผู้ถูกกล่าวหาหรือผู้มีอิทธิพล ส่งผลให้ยังไม่มีการขอรับการคุ้มครอง ดังนั้นควรที่จะแจ้งให้ประชาชนทราบเกี่ยวกับระเบียบ ...”

(ผู้ปฏิบัติงานท่านที่ 3, สัมภาษณ์ 23 กรกฎาคม 2555)

“...ผมเห็นด้วยว่าประชาชนยังไม่ทราบเกี่ยวกับระเบียบดังกล่าว ปัจจุบันประชาชนยังมีความรู้สึกกลัวและระแวงต่อเจ้าหน้าที่รัฐเป็นอย่างมาก เราจึงควรแจ้งให้ประชาชนหรือผู้แจ้งเบาะแส

หรือให้ถ้อยคำ ทราบในระเบียบนี้และสร้างความเชื่อมั่นให้แก่ประชาชนในเรื่องความเป็นธรรมและความเป็นกลางของทางสำนักงาน ...”

(ผู้ปฏิบัติงานท่านที่ 4, สัมภาษณ์ 26 กรกฎาคม 2555)

4.2.2.2 ปัญหาและอุปสรรคที่อาจจะเกิดขึ้นเมื่อนำมาตรการการคุ้มครองพยานมาใช้ในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐของกลุ่มผู้บริหารสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ พบว่า ในปัจจุบันระเบียบฉบับดังกล่าวยังไม่ได้ปฏิบัติใช้จริง แต่คาดการณ์ว่าอาจจะประสบปัญหาและอุปสรรคในการนำมาปฏิบัติใช้เนื่องจากการขาดแคลนบุคลากรที่จะทำหน้าที่โดยตรงในการคุ้มครองพยานหรือผู้แจ้งเบาะแส

“...อาจจะมีปัญหาและอุปสรรคคือ จำนวนบุคลากรที่จะทำงานด้านนี้มีจำนวนน้อย เช่นกรณีสำนักคุ้มครองและป้องกันซึ่งมีหน้าที่โดยตรงในการคุ้มครอง กลุ่มงานคุ้มครองพยานมีจำนวน 3 คน เป็นอะไรที่ค่อนข้างลำบาก จึงต้องปรับวิธีการเบื้องต้นว่าทางสำนักคุ้มครองและป้องกันจะมีหน้าที่ในงานด้านเอกสาร ส่วนทางปฏิบัติจะส่งให้สำนักงานเขตพื้นที่ซึ่งมี 9 เขตพื้นที่ทั่วประเทศ...”

(ผู้บริหารท่านที่ 4, สัมภาษณ์ 3 กรกฎาคม 2555)

“...ขณะนี้สำนักงาน ป.ป.ท. ยังไม่ได้จัดเตรียมเรื่องนี้อย่างชัดเจน มีเพียงกลุ่มงานคุ้มครองและป้องกัน ซึ่งมีอำนาจหน้าที่ตามกฎหมาย ปัญหาคือ จำนวนเจ้าหน้าที่มีน้อย และเรื่องงบประมาณที่มีอย่างจำกัด รวมทั้งบุคลากรที่จะทำหน้าที่ในการให้ความคุ้มครองยังไม่มีมีความรู้ความเชี่ยวชาญด้านการคุ้มครองอย่างจริงจัง ...”

(ผู้บริหารท่านที่ 5, สัมภาษณ์ 3 กรกฎาคม 2555)

นอกจากนี้ด้านงบประมาณเป็นอีกหนึ่งปัญหาและอุปสรรคที่ส่งผลให้การคุ้มครองพยานหรือผู้แจ้งเบาะแสแก่สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตเป็นไปได้โดยไม่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลดังที่คาดหวัง

“...ปัญหาและอุปสรรคในการคุ้มครองพยานหรือผู้แจ้งเบาะแสมีสองประการ คือ ประการที่หนึ่ง หน่วยงานที่มีหน้าที่ในการให้ความคุ้มครองพยานหรือผู้แจ้งเบาะแสโดยตรงควรจะมีบุคลากรที่มีความรู้ ความสามารถในด้านนี้โดยตรง รวมทั้งเครื่องมืออุปกรณ์ในการให้ความคุ้มครองพยานหรือผู้แจ้งเบาะแส ควรมีประสิทธิภาพมากที่สุด ประการที่สอง คือ เรื่องงบประมาณทางสำนักงานควรจะมีงบประมาณในการสนับสนุนเรื่องการคุ้มครองพยานหรือผู้แจ้งเบาะแสในปริมาณที่เพียงพอ...”

(ผู้บริหารท่านที่ 1, สัมภาษณ์ 6 กรกฎาคม 2555)

4.2.2.3 ปัญหาและอุปสรรคที่อาจจะเกิดขึ้นเมื่อนำมาตรการการคุ้มครองพยานมาใช้ในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญด้านอาชีวศึกษาและงานยุติธรรม พบว่าหากนำระเบียบฉบับดังกล่าวมาคุ้มครองพยาน อาจเกิดประสพปัญหาและอุปสรรค คือ เรื่องตัวบุคลากรที่จะทำหน้าที่คุ้มครองพยานหรือผู้แจ้งเบาะแส ยังคงไม่มีความรู้ ความชำนาญในด้านนี้โดยตรง ย่อมส่งผลกระทบต่อความเชื่อใจและความมั่นใจของพยานหรือผู้แจ้งเบาะแส เป็นอย่างยิ่ง

“...ปัญหาและอุปสรรคอีกประการหนึ่ง คือ เจ้าหน้าที่ที่ทำหน้าที่ในการคุ้มครองพยานไม่ใช่มืออาชีพ ซึ่งส่งผลให้ตำรวจต้องทำหลายหน้าที่ในเวลาเดียวกัน...”

(ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 1, สัมภาษณ์ 10 กรกฎาคม 2555)

“...ความเชื่อใจของเจ้าหน้าที่ของรัฐจะทำให้ความคุ้มครองพยานได้มากน้อยเพียงใดคือถ้าเข้าสู่ระบบของรัฐแล้วจะปลอดภัยหรือไม่ ถ้าผู้แจ้งเบาะแสมั่นใจว่าจะได้รับความปลอดภัย ก็จะทำให้รายละเอียดจนถึงชั้นศาลพิพากษาลงโทษผู้ต้องหาได้ โดยที่ผ่านมาจะต้องใช้เวลานานในการสร้างความไว้วางใจระหว่างเจ้าหน้าที่ของรัฐที่ทำหน้าที่คุ้มครองและผู้ได้รับการคุ้มครองหรือพยาน...”

(ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 4, สัมภาษณ์ 13 สิงหาคม 2555)

“...เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้เกี่ยวข้องไม่เข้าใจบทบาทของตนเอง แสดงตัวโดยเปิดเผยผ่านสื่อแขนงต่างๆ มีการเสนอข่าวหรือให้ข้อมูลแก่สื่อในลักษณะต่างๆ เพื่อหวังผลทั้งทางบวกและทางลบส่งผลให้ข้อมูลที่ได้รับถูกเปิดเผยและพยานหรือผู้แจ้งเบาะแสมั่นใจไม่ปลอดภัย...”

(ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 5, สัมภาษณ์ 6 กันยายน 2555)

นอกจากนี้ปัญหาและอุปสรรคอีกประการหนึ่งที่อาจจะเกิดขึ้นในการคุ้มครองพยานหรือผู้แจ้งเบาะแส ได้แก่ ปัญหาเรื่องงบประมาณ นั่นคือ การคุ้มครองพยานหรือผู้แจ้งเบาะแสในคดีต่างๆ ต้องใช้ระยะเวลาจนกว่าคดีจะสิ้นสุดหรือจนกว่าพยานจะขึ้นให้การต่อชั้นศาล นับได้ว่าปัญหาเรื่องงบประมาณอาจจะเป็นปัญหาและอุปสรรคที่สำคัญอย่างยิ่งในการให้ความคุ้มครองบุคคลดังกล่าวข้างต้น

“...ปัญหาการคุ้มครองใช้ระยะเวลายาวนาน ซึ่งบางคดีต้องใช้ระยะเวลาในการดำเนินคดียาวนาน ส่งผลต่อค่าใช้จ่ายในการคุ้มครองพยาน เช่น ค่าที่พัก ค่าเบี้ยเลี้ยงเจ้าหน้าที่รวมทั้งบางหน่วยไม่มีบุคลากรในการคุ้มครอง จึงต้องประสานบุคลากรจากหน่วยงานส่งผลให้ค่าใช้จ่ายมีจำนวนเพิ่มสูงขึ้น...”

(ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 2, สัมภาษณ์ 10 กรกฎาคม 2555)

“...งบประมาณที่จัดสรรให้กับพยานหรือผู้แจ้งเบาะแสไม่มี หรือมีก็น้อยมาก เมื่อเปรียบเทียบกับความเสี่ยงในรูปแบบต่างๆ ที่อันอาจเกิดขึ้น...”

(ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 5, สัมภาษณ์ 6 กันยายน 2555)

4.2.2.4 ปัญหาและอุปสรรคที่อาจจะเกิดขึ้นเมื่อนำมาตรการการคุ้มครองพยานมาใช้ในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐของกลุ่มผู้ให้ถ้อยคำหรือผู้แจ้งเบาะแส พบว่า อาจจะเกิดปัญหาและอุปสรรคในการคุ้มครอง เนื่องจากการขาดการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับมาตรการหรือแนวทางในการให้ความคุ้มครองพยาน ส่งผลให้พยานหรือผู้แจ้งเบาะแสไม่สามารถขอรับการคุ้มครองได้

“ไม่ทราบถึงขั้นตอนในการขอรับการคุ้มครอง จึงไม่ได้ขอรับการคุ้มครองจากภาครัฐ”

(ผู้ให้ข้อมูลท่านที่ 4, สัมภาษณ์ 24 กันยายน 2555)

“ไม่ทราบว่ามีการคุ้มครอง โดยที่ผ่านมาชาวบ้านในพื้นที่ช่วยเหลือตนเอง”

(ผู้ให้ข้อมูลท่านที่ 2, สัมภาษณ์ 20 กันยายน 2555)

นอกจากนี้อาจจะเกิดปัญหาและอุปสรรคอีกประการหนึ่ง นั่นคือ ปัญหาเรื่องจำนวนบุคลากรที่มีจำนวนไม่เพียงพอต่อการให้ความคุ้มครองพยานหรือผู้แจ้งเบาะแส

“บุคลากรมีจำนวนน้อย ไม่เพียงพอ ทำให้เกิดปัญหา”

(ผู้ให้ข้อมูลท่านที่ 2, สัมภาษณ์ 6 สิงหาคม 2555)

“...จำนวนบุคลากรที่ทำหน้าที่ในการคุ้มครองพยานหรือผู้แจ้งเบาะแสมีจำนวนไม่เพียงพอต่อการให้ความคุ้มครอง”

(ผู้ให้ข้อมูลท่านที่ 3, สัมภาษณ์ 20 กันยายน 2555)

“บุคลากรและเงินงบประมาณในการคุ้มครองมีน้อย ไม่ทั่วถึงจึงเกิดปัญหา”

(ผู้ให้ข้อมูลท่านที่ 2, สัมภาษณ์ 3 ตุลาคม 2555)

บทที่ 5

อภิปรายผลการวิจัย

การอภิปรายผลการวิจัยเป็นการอภิปรายผลที่ได้จากการสัมภาษณ์ในลักษณะการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structural Interviewing Guidelines) จากบุคคลที่มีความรู้และมีประสบการณ์หรือดำเนินการเกี่ยวกับการคุ้มครองพยาน โดยแบ่งเป็นเจ้าหน้าที่ของสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ จำนวน 5 คน ผู้บริหารของสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ จำนวน 5 คน และผู้เชี่ยวชาญด้านอาชีวศึกษาและงานยุติธรรม จำนวน 5 คน รวมทั้งผู้ให้ถ้อยคำหรือผู้แจ้งเบาะแสแก่สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ จำนวน 5 คน ผู้ให้ข้อมูลหลักในการศึกษาครั้งนี้จำนวน 20 คน ได้ถูกกำหนดเพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย โดยผู้วิจัยได้แบ่งออกเป็น 2 ประเด็นหลักที่สำคัญ คือ ประเด็นแรกจะอธิบายถึงความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ในการคุ้มครองพยานในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ อีกประเด็นจะอภิปรายถึงปัญหาและอุปสรรคที่อาจจะเกิดขึ้นเมื่อนำมาตรการการคุ้มครองพยานมาใช้ในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ ซึ่งผู้วิจัยจะได้นำเสนอ ดังนี้

5.1 ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ในการคุ้มครองพยานในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ

ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ในการคุ้มครองพยานในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐจากการศึกษาพบว่า การคุ้มครองพยานเป็นสิ่งที่จำเป็นและมีความสำคัญเป็นอย่างมาก เนื่องจากพยาน เป็นกลุ่มบุคคลที่มีความเสี่ยงต่อการได้รับผลกระทบและได้รับอันตรายจากการให้ถ้อยคำ ให้ข้อมูลหรือแจ้งเบาะแสให้แก่หน่วยงานทางภาครัฐ ดังนั้นการคุ้มครองพยานจึงเป็นมาตรการที่ควรนำมาปฏิบัติใช้อย่างเป็นรูปธรรมอย่างรวดเร็ว และชัดเจน ทั้งนี้เพื่อเป็นการสร้างความเชื่อมั่นให้แก่พยาน และเป็นการสร้างเครือข่ายภาคประชาชนในการให้ความร่วมมือป้องกันและปราบปรามการทุจริตภาครัฐอีกด้วย

สอดคล้องกับทฤษฎีเรื่องการตรวจสอบเพื่อค้นหาและพิสูจน์ความจริงของคดี (Examination Doctrine) ซึ่งมีวัตถุประสงค์อยู่ 3 ประการ นั่นคือ การคุ้มครองส่วนได้ส่วนเสียของสังคม ได้แก่ ความมั่นคงปลอดภัย ความสงบเรียบร้อยและความยุติธรรม โดยการกำหนดมาตรการหลักเกณฑ์และวิธีการที่จะเอาตัวรอด และการคุ้มครองส่วนได้ส่วนเสียของบุคคล ได้แก่ การให้หลักประกันเกี่ยวกับความคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของบุคคลไม่ว่าจะเป็นผู้เสียหาย ผู้ต้องหา จำเลย หรือพยาน รวมทั้งการคุ้มครองส่วนได้ส่วนเสียร่วมกันของสังคมและบุคคล

ระเบียบคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ ว่าด้วยมาตรการคุ้มครองเบื้องต้นตามกฎหมายว่าด้วยมาตรการของฝ่ายบริหารในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ.2554 (หมวด 3 วิธีการคุ้มครองข้อ 15) ให้เจ้าพนักงานที่ได้รับมอบหมายดำเนินการให้การคุ้มครองความปลอดภัยให้เหมาะสมแก่สถานะและสภาพของพยาน และลักษณะของคดีที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งมีอำนาจเปลี่ยนแปลงการคุ้มครองความปลอดภัย โดยอาจดำเนินการอย่างหนึ่งอย่างใดดังต่อไปนี้ (1) จัดเจ้าพนักงานเป็นชุดคุ้มครองความปลอดภัยให้กับพยานหรือบุคคลอื่นที่มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับพยานให้ได้รับความปลอดภัยอันเป็นผลมาจากการที่จะมาหรือได้มาเป็นพยาน (2) จัดให้พยานอยู่ในสถานที่ที่เหมาะสมอันเป็นที่อยู่อาศัยประจำของพยานหรือของบุคคลอื่นที่พยานไว้วางใจ หรือที่ส่วนราชการของสำนักงานซึ่งมีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการคุ้มครองพยาน กำหนดโดยให้พยานได้รับความปลอดภัยมากที่สุด (3) ปกปิด และรักษาความลับที่เกี่ยวกับชื่อตัว ชื่อสกุล ที่อยู่ ภาพ หรือข้อมูลอย่างอื่นที่สามารถระบุตัวพยานในการคุ้มครองความปลอดภัยพยาน (๔) ดำเนินการอื่นใดเพื่อให้พยานได้รับความช่วยเหลือ หรือได้รับการคุ้มครองตามที่เห็นสมควร โดยอาจประสานงานกับหน่วยงานอื่นให้การคุ้มครองพยาน

นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับการศึกษาของ เอนก อะนันทวรรณ (2544) พบว่า การให้ความคุ้มครองพยานบุคคลโดยใช้มาตรการทางกฎหมายนั้นถือได้ว่าเป็นกลไกหรือแนวทางที่จะก่อให้เกิดหลักประกันให้กับประชาชน และพนักงานเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง อีกทั้งยังช่วยเสริมสร้างความเชื่อมั่น ศรัทธาของประชาชนต่อกระบวนการยุติธรรม ทำให้สังคมได้ตระหนักและเล็งเห็นถึงความสำคัญของพยานบุคคลอันจะก่อให้เกิดความเป็นธรรมขึ้นในสังคมได้อย่างแท้จริง

ประกอบกับการศึกษาของ ฉัฐวุฒิ เสรีรัมย์ (2547) พบว่า พนักงานสอบสวนมีความรู้สึกว่าจะได้รับจากการมีพระราชบัญญัติคุ้มครองพยาน พ.ศ. 2546 เป็นปัจจัยหนึ่งที่น่ามาซึ่งความเปลี่ยนแปลงของกระบวนการยุติธรรม และมีสาระสำคัญในการให้ความคุ้มครองพยานและมีหน่วยงานที่เข้าร่วมดำเนินการและรับผิดชอบอย่างชัดเจน โดยเฉพาะในส่วนของมาตรการที่มีการแยกเป็นมาตรการทั่วไป มาตรการพิเศษ หน่วยงานที่รับผิดชอบในกรณีต่างๆ ตลอดจนค่าตอบแทนและการปฏิบัติที่เหมาะสมต่อพยาน ในขณะที่บทบาทของพนักงานสอบสวนเป็น

ส่วนหนึ่งที่มีการกำหนดหน้าที่ในการคุ้มครองพยานบุคคล โดยมุ่งเน้นพัฒนาและปฏิรูปสถานะการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานสอบสวนให้เป็นระบบเปิดที่มีความรวดเร็ว เสมอภาค เป็นธรรม เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการคุ้มครองพยานให้ทันกับกระแสโลกาภิวัตน์และเหมาะสมกับสภาพการณ์ที่ประเทศไทยมีรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบันซึ่งมีวัตถุประสงค์สำคัญ คือ “บุคคลซึ่งเป็นพยานในคดีอาญามีสิทธิได้รับความคุ้มครองการปฏิบัติที่เหมาะสมและค่าตอบแทนที่จำเป็นและสมควรจากรัฐ”

รวมทั้งการศึกษาของ ช่อทิพย์ สุขเนาวรัตน์ (2549) พบว่า การคุ้มครองพยานเป็นการให้ความปลอดภัยแก่พยานและพยานควรได้รับสิทธิขั้นพื้นฐานในการคุ้มครองเพื่อความมั่นคงในชีวิต ทรัพย์สิน และร่างกาย

5.2 ปัญหาและอุปสรรคที่อาจเกิดขึ้นเมื่อนำมาตรการการคุ้มครองพยานมาใช้ในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ

จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลักจากบุคคลที่มีความรู้และมีประสบการณ์หรือดำเนินการเกี่ยวกับการคุ้มครองพยาน พบว่า ปัญหาและอุปสรรคที่อาจเกิดขึ้นเมื่อนำมาตรการการคุ้มครองพยานมาใช้ในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ คือ ปัญหาเรื่องจำนวนบุคลากรที่มีจำนวนไม่เพียงพอต่อการให้ความคุ้มครอง รวมทั้งบุคลากรที่จะทำหน้าที่ในการให้ความคุ้มครองพยานไม่มีความรู้ ความชำนาญในเรื่องดังกล่าว โดยเฉพาะ ย่อมส่งผลกระทบต่อความไว้วางใจและเชื่อมั่นในการรับความคุ้มครองของพยานด้วย จึงอาจจะเป็นปัญหาและอุปสรรคประเด็นหนึ่งที่มีความสำคัญอย่างยิ่ง

นอกจากนี้อาจจะประสบปัญหาในเรื่องงบประมาณจากหน่วยงานไม่เพียงพอต่อการให้ความคุ้มครอง และปัญหาด้านการขาดแคลนอุปกรณ์ เครื่องมือในการให้ความคุ้มครองพยานอีกด้วย

ปัญหาในเรื่องต่างๆ ดังกล่าวข้างต้นล้วนแต่เป็นอุปสรรคต่อการให้การคุ้มครองพยานทั้งสิ้น จากการศึกษาของเพชรพิ คงดี (2546) ที่ผ่านมาพยานในคดีอาญาของประเทศไทยยังไม่ได้รับการคุ้มครองจากรัฐเท่าที่ควร เนื่องจากการไม่มีกฎหมาย ระเบียบ หรือมาตรการบัญญัติให้อำนาจไว้ รวมทั้งบุคลากรที่จะมาปฏิบัติงานให้การคุ้มครองพยานมีจำนวน ไม่เพียงพอ และงบประมาณในการคุ้มครองพยานซึ่งใช้ในการรักษาความปลอดภัยในกับพยานบุคคลในแต่ละคดีมีค่าใช้จ่ายที่สูงมาก ซึ่งเงินที่ได้รับจากการสนับสนุนของรัฐมีจำนวนไม่เพียงพอ สอดคล้องกับการศึกษาของธีระยุทธ สุทธิพนไพศาล (2551) พบว่า ปัญหาอุปสรรคในการปฏิบัติงานคุ้มครองพยาน ได้แก่ ด้านงบประมาณ ด้านความร่วมมือในการให้ปากคำของพยานบุคคล ด้านระยะเวลาที่ปฏิบัติงานด้านการสืบสวน

สอบสวน ด้านความคิดเกี่ยวกับการเปลี่ยนสายงาน ด้านจำนวนของเจ้าหน้าที่ตำรวจ ด้านระยะเวลาในการรับราชการตำรวจ และชั้นยศ

และสอดคล้องกับการศึกษาของสุทธิชัย หล่อตระกูล (2553) พบว่า ปัญหาและอุปสรรคในการคุ้มครองพยานบุคคล ในคดีอาญาตามพระราชบัญญัติคุ้มครองพยานในคดีอาญา พ.ศ. 2546 ได้แก่ หนึ่ง อัตรากำลังพล ไม่เพียงพอ ไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างต่อเนื่องและเต็มที่ เนื่องจากเจ้าหน้าที่ตามภารกิจด้านอื่นๆ ด้วย สอง งบประมาณ เครื่องมือ เครื่องใช้ น้ำมัน เชื้อเพลิงไม่เพียงพอ ไม่สามารถเบิกจ่าย ได้ทันทีเมื่อต้องปฏิบัติหน้าที่คุ้มครองพยาน และไม่เหมาะสมกับสภาพปัจจุบัน สาม การประสานการปฏิบัติงานคุ้มครองพยานระหว่างหน่วยงานต่างๆ ยังไม่ชัดเจนและเป็นไปอย่างล่าช้า ควรมีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องรับผิดชอบโดยตรง สี่ กฎหมายระเบียบ และแนวทางการปฏิบัติการคุ้มครองพยานยังไม่ชัดเจน และในการคุ้มครองพยานในระยะยาว ควรใช้เจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบโดยตรง ไม่ควรใช้จากหน่วยงานหลัก เพราะเป็นการเสียกำลังของหน่วย ทำให้งานในหน้าที่รับผิดชอบได้รับความเสียหาย

เช่นเดียวกับการศึกษาของช่อทิพย์ สุขเนาวรัตน์ (2549) การคุ้มครองพยานไม่บรรลุผลตามพ.ร.บ. การคุ้มครองพยานในคดีอาญา พ.ศ.2546 ก็เนื่องมาจากประมาณค่าใช้จ่ายในการคุ้มครองพยาน ที่ต้องมีการใช้จ่ายในการจ่ายค่าที่พัก อาหาร และค่าเลี้ยงชีพ ค่าเดินทางมาศาลของพยานหรือของพนักงานสอบสวนที่มีไม่เพียงพอ จึงทำให้การคุ้มครองพยานสามารถทำได้ในช่วงระยะหนึ่งของกระบวนการดำเนินคดีเท่านั้น

รวมทั้งการศึกษาของนิโรจน์ ผลบุญ (2550) พบว่า อำนาจหน้าที่ของพนักงานสอบสวนในการคุ้มครองพยานยังมีอุปสรรคและปัญหาข้อบกพร่องต่างๆ ในการคุ้มครองพยานบุคคลในคดีอาญา ได้แก่ ปัญหาการไม่มีอำนาจหน้าที่ของพนักงานสอบสวนในการคุ้มครองพยาน ปัญหาในเรื่องความไม่ชัดเจนในเรื่องอำนาจหน้าที่ ปัญหาของพนักงานสอบสวนในการคุ้มครองพยานที่จะต้องได้รับความยินยอมก่อน ปัญหาการรับรู้สิทธิของพยาน ปัญหาในการใช้ดุลยพินิจในการบังคับใช้มาตรการพิเศษในการคุ้มครองพยานในคดีอาญา และปัญหาการขาดหน่วยงานโดยเฉพาะเพื่อปฏิบัติหน้าที่คุ้มครองพยาน

ประกอบกับการศึกษาของ เอนก อะนั้นทวรรณ (2544) พบว่า เรื่องงบประมาณนั้นรัฐไม่ได้จัดสรรงบประมาณเพื่อสนับสนุนการปฏิบัติของหน่วยงานที่รับผิดชอบ ดังนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องแต่ละหน่วยงานจึงต้องรับภาระค่าใช้จ่าย เป็นเหตุให้การปฏิบัติเป็นไปด้วยความยากลำบาก

สุดท้ายปัญหาและอุปสรรคที่อาจจะเกิดขึ้นสอดคล้องกับการศึกษาของ สุพจน์ หน่อคำ (2544) พบว่า ปัญหาและอุปสรรคในการคุ้มครองพยาน ได้แก่ กำลังพลที่ขาดแคลน ความขาดแคลนด้านงบประมาณ

นอกจากนี้เมื่อนำมาตรการการคุ้มครองพยานมาใช้ในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ อาจเกิดปัญหาและอุปสรรคที่ส่งผลกระทบต่อการคุ้มครองพยานให้ไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร ทั้งนี้เนื่องมาจากการขาดการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับมาตรการการคุ้มครองพยาน รวมทั้งหน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องไม่แจ้งความคืบหน้าของคดีหรือเรื่องราวที่ร้องเรียนหรือแจ้งเบาะแส ซึ่งส่งผลให้ประชาชนหรือผู้แจ้งเบาะแสดูขาดความเชื่อมั่นและไม่วางใจต่อการทำงานของเจ้าหน้าที่ของรัฐ

สอดคล้องกับการศึกษาของ Lisa Zipparo (2006) ซึ่งพบว่า ประชาชนที่มีรายได้น้อยและไม่มีความรับผิดชอบโดยตรงเกี่ยวกับการต่อต้านการทุจริตคอร์รัปชันจะถูกขัดขวางต่อการแจ้งข้อมูลการทุจริต ส่งผลให้ประชาชนเกิดทัศนคติเชิงลบต่อการรายงานการทุจริต

บทที่ 6

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

การศึกษาเรื่อง “การคุ้มครองพยานในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ” เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) สามารถสรุปผลการวิจัย ได้ดังนี้

- 6.1 วัตถุประสงค์ของการวิจัย
- 6.2 กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักและการวิเคราะห์ข้อมูล
- 6.3 สรุปผลการวิจัย
- 6.4 ข้อเสนอแนะจากการวิจัย
- 6.5 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

6.1 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

6.1.1 เพื่อศึกษาความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ในการคุ้มครองพยานในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ

6.1.2 เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคที่อาจเกิดขึ้นเมื่อนำมาตรการการคุ้มครองพยานมาใช้ในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ

6.2 กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักและการวิเคราะห์ข้อมูล

กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักในการศึกษครั้งนี้ ได้แก่

6.2.1 ผู้ให้ถ้อยคำหรือผู้แจ้งเบาะแสแก่สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ คัดเลือกกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เฉพาะผู้ที่เคยให้ถ้อยคำหรือแจ้งเบาะแส และสามารถติดต่อได้ จำนวน 5 คน

6.2.2 เจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องในการคุ้มครองผู้ให้ถ้อยคำหรือผู้แจ้งเบาะแส คัดเลือกกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จากสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ จำนวน 5 คน

6.2.3 ผู้บริหารของสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ คัดเลือกกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักแบบเจาะจง ได้แก่ เลขานุการคณะกรรมการสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ รองเลขานุการคณะกรรมการสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ ผู้อำนวยการสำนักคุ้มครองและป้องกัน ผู้อำนวยการสำนักกฎหมาย รวมทั้งสิ้น จำนวน 5 คน

6.2.4 ผู้เชี่ยวชาญด้านอาชีวศึกษาและงานยุติธรรม คัดเลือกกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักแบบเจาะจงจากผู้ที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญเกี่ยวกับการคุ้มครองพยาน และการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ จำนวน 5 คน จากหน่วยงานดังนี้ กรมสอบสวนคดีพิเศษ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ

หลังจากการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structural Interviewing Guidelines) จากบุคคลที่มีความรู้และมีประสบการณ์หรือดำเนินการเกี่ยวกับการคุ้มครองพยานแล้ว ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และตีความข้อมูลออกมาเป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (Descriptive Research) เพื่อนำมาเรียบเรียงสรุปให้อยู่ในแนวคิด และวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

6.3 สรุปผลการวิจัย

6.3.1 ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ในการคุ้มครองพยานในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ

ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ในการคุ้มครองพยานในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐจากการศึกษาพบว่า การคุ้มครองพยานเป็นสิ่งที่จำเป็นและมีความสำคัญเป็นอย่างมาก เนื่องจากพยาน เป็นกลุ่มบุคคลที่มีความเสี่ยงต่อการได้รับผลกระทบและได้รับอันตรายจากการให้ถ้อยคำ ให้ข้อมูลหรือแจ้งเบาะแสให้แก่หน่วยงานภาครัฐ ดังนั้นการคุ้มครองพยานจึงเป็นมาตรการที่ควรนำมาปฏิบัติใช้อย่างเป็นรูปธรรมอย่างรวดเร็ว และชัดเจน ทั้งนี้เพื่อเป็นการสร้างความเชื่อมั่นให้แก่พยาน และเป็นการสร้างเครือข่ายภาคประชาชนในการให้ความร่วมมือป้องกันและปราบปรามการทุจริตภาครัฐอีกด้วย

6.3.2 ปัญหาและอุปสรรคที่อาจจะเกิดขึ้นเมื่อนำมาตรการการคุ้มครองพยานมาใช้ในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ

โดยข้อเท็จจริงปรากฏว่ายังไม่เคยมีกรณีการคุ้มครองพยานของสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ ทำให้การสัมภาษณ์นั้นเป็นความคิดเห็นจาก 4 กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก โดยสรุปรวม ดังต่อไปนี้

6.3.2.1 เนื่องจากจำนวนบุคลากรและงบประมาณจากสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐไม่เพียงพอต่อการให้ความคุ้มครองและการขาดแคลนอุปกรณ์เครื่องมือในการให้ความคุ้มครองพยานโดยตรง

6.3.2.2 บุคลากรที่ทำหน้าที่คุ้มครองพยานจากสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ ยังไม่มีความรู้ ความชำนาญในเรื่องดังกล่าว โดยเฉพาะ ย่อมส่งผลกระทบต่อความไว้วางใจและเชื่อมั่นในการรับความคุ้มครองของพยาน ทำให้ความคุ้มครองพยานขาดประสิทธิภาพ

6.3.2.3 ขาดการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับระเบียบมาตรการคุ้มครองพยานจากสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ ส่งผลให้ประชาชนไม่ทราบถึงระเบียบหรือมาตรการดังกล่าวอย่างชัดเจน

6.3.2.4 การไม่แจ้งความคืบหน้าของคดีจากหน่วยงานของรัฐ ย่อมส่งผลให้ประชาชนหรือพยานขาดความเชื่อมั่นต่อหน่วยงานของรัฐ

6.4 ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

6.4.1 สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐควรมีนโยบายหรือมาตรการเกี่ยวกับการคุ้มครองพยานอย่างชัดเจน รวดเร็วและทันเหตุการณ์

6.4.2 ควรเพิ่มจำนวนบุคลากรและงบประมาณให้เพียงพอต่อการคุ้มครองพยาน

6.4.3 เพิ่มการประชาสัมพันธ์ ให้ประชาชนรับทราบ และส่งเสริมให้เกิดความเข้าใจในประเด็นการคุ้มครองพยานของสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ

6.4.4 การจัดให้มีการอบรมเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับการต่อต้านการทุจริตคอร์รัปชันให้แก่ เด็กและเยาวชน ประชาชนทั่วไป พร้อมทั้งการเฝ้าระวัง และการให้ข้อมูลข้อเท็จจริงที่เกี่ยวข้องกับปัญหาการทุจริตคอร์รัปชันที่เกิดขึ้น

6.5 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ควรมีการศึกษาวิจัยภายหลังการนำระเบียบคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ ว่าด้วยมาตรการคุ้มครองเบื้องต้นตามกฎหมายว่าด้วยมาตรการของฝ่ายบริหารในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ.2554 ไปปฏิบัติใช้ เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคที่แท้จริง และหาแนวทางการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคต่อไปในอนาคต

การคุ้มครองพยานในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ

THE WITNESS PROTECTION OF THE PUBLIC SECTOR ANTI-CORRUPTION UNIT

ภควดี ประดับเพชรรัตน์ 5336992 SHCJ/M

ศศ.ม.(อาชญาวិทยาและงานยุติธรรม)

คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ : สุณีย์ กัลยะจิตร, Ph.D., เชษฐ รัชดาพรธนาธิกุล, Ph.D.,
ฐนันต์ศักดิ์ บวรนนท์กุล, Ph.D.

บทสรุปแบบสมบูรณ

1. บทนำ (Introduction)

การทุจริตคอร์รัปชันหรือการฉ้อราษฎร์บังหลวงเป็นอาชญากรรมทางเศรษฐกิจที่ฝังรากลึกอยู่ในสังคมไทยมาอย่างยาวนานและเป็นปัญหาเรื้อรังที่แก้ไขได้ยาก เนื่องจากโครงสร้างทางเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และวัฒนธรรมของไทยมีลักษณะที่เอื้อต่อการขยายตัวของการทุจริตในทุกรูปแบบ กล่าวคือ โครงสร้างทางเศรษฐกิจของไทยเป็นระบบทุนนิยม ประชาชนตกอยู่ภายใต้อิทธิพลของกระแสบริโภคนิยม ระบบเศรษฐกิจของประเทศถูกผูกขาดโดยกลุ่มทุนธุรกิจขนาดใหญ่ โครงสร้างทางสังคมและวัฒนธรรม เป็นระบบอุปถัมภ์ที่ยอมรับในระบบอำนาจนิยม ประชาชนยึดมั่นในค่านิยมที่ยกย่องและเกรงกลัวผู้มีอำนาจ มีตำแหน่ง มียศถาบรรดาศักดิ์ ในขณะที่ผู้มีอำนาจมีตำแหน่งหน้าที่ราชการให้การยกย่องสรรเสริญคนที่มีฐานะร่ำรวยมากกว่าคนที่ทำความดี มีความซื่อสัตย์ สุจริต โครงสร้างการเมืองของไทยถูกครอบงำด้วยอิทธิพลของนักธุรกิจการเมืองและนักเลือกตั้งมาโดยตลอด ซึ่งสถิติผลการตรวจสอบและผลการปฏิบัติหน้าที่ของสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ประจำปีงบประมาณ 2552 ระหว่างเดือนตุลาคม พ.ศ.2551 ถึงเดือนกันยายน พ.ศ.2552 พบว่า สถิติเรื่องการกล่าวหา หรือเหตุอันควรสงสัยว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่ หรือกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ มีทั้งหมด 3,022 เรื่อง (สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ, 2555)

โดยเฉพาะอย่างยิ่งปัญหาการทุจริตคอร์รัปชัน กลายเป็นปัญหาสังคมที่ถูกอภิปรายอย่างกว้างขวางทั่วโลก ซึ่งประเทศไทยถูกจัดลำดับโดยกลุ่มนักธุรกิจต่างประเทศว่า เป็นประเทศที่มีการคอร์รัปชันสูงสุดอยู่ในลำดับต้นของประเทศต่างๆทั่วโลก หากเปรียบเทียบกับประเทศอื่น ประเทศไทยมีการคอร์รัปชันค่อนข้างมาก โดยสังเกตได้จากคะแนนความโปร่งใสที่จัดโดยองค์การความโปร่งใสนานาชาติ ประเทศไทยได้คะแนนความโปร่งใส เพียง 3.5 จากคะแนนเต็ม 10 และอยู่ในอันดับที่เกือบ 80 ของโลก โดยเฉพาะการคอร์รัปชันในภาครัฐเพิ่มมากขึ้น จากปี 2550 ที่มีเพียงร้อยละ 10 เพิ่มสูงขึ้นถึงร้อยละ 50 ในปัจจุบัน มีมูลค่าถึง 2 แสนล้านบาท (กรุงเทพธุรกิจออนไลน์, 2554) และสถานการณ์การทุจริตคอร์รัปชัน ไทยมีแนวโน้มสูงขึ้นสังเกตได้จากผลการสำรวจของหอการค้าไทย ระหว่างเดือนธันวาคม พ.ศ.2554 ถึงเดือนมกราคม พ.ศ.2555 พบว่าดัชนีสถานการณ์คอร์รัปชันไทย (Thai CSI) เดือนธันวาคม 2554 อยู่ที่ 3.6 จากเดือนมิถุนายน 2554 อยู่ที่ 3.4 และเดือนธันวาคม 2553 อยู่ที่ 3.5 ซึ่งหมายถึงประเทศไทยยังมีปัญหาคอร์รัปชันในระดับรุนแรง และสถานการณ์แย่ลง นอกจากนี้ผลสำรวจส่วนใหญ่ 74 % เห็นว่าการทุจริตใกล้ตัวและควรเข้าไปร่วมดูแล โดยเห็นด้วยต่อการเลิกการจ่ายสินบนหรือเงินพิเศษ และจะให้ความร่วมมือในการแจ้งเบาะแสปัญหาการทุจริตมากขึ้น ซึ่งส่วนใหญ่เชื่อมั่นต่อประสิทธิภาพการทำงานในการต่อต้านการคอร์รัปชันของรัฐบาล ของสำนักงานป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ป.ป.ช.) ในระดับปานกลาง แต่เชื่อมั่นในภาคเอกชนมากขึ้น โดยส่วนใหญ่ 81% ยินดีในการมีส่วนร่วม ผลการสำรวจดังกล่าวสอดคล้องกับผลการสำรวจของมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต ซึ่งสำรวจความคิดเห็นจากประชาชนทั่วประเทศ จำนวน 2,209 คน ในหัวข้อการทุจริตคอร์รัปชัน พบว่า รูปแบบการทุจริตคอร์รัปชันของประเทศไทยที่ประชาชนคิดว่ามีมากที่สุด 36.88% เห็นว่า การให้เงินติดสินบน 28.80% เห็นว่า เลื่อนขั้น เลื่อนตำแหน่ง 17.84% เห็นว่า ให้เครื่องประดับ ของมีค่า 16.15% เห็นว่า การให้บ้าน รถ ที่ดิน และ 0.33% มีความเห็นอื่นๆ เช่น พาไปเลี้ยงอาหาร ให้ตัวเครื่องบิน เที่ยวต่างประเทศ เป็นต้น การรับรู้ของประชาชนเรื่องการทุจริตคอร์รัปชัน 42.80% รับรู้จากข่าวของสื่อมวลชน 32.38% รับรู้จากการบอกเล่า และ 24.82% พบเห็นด้วยตนเอง ส่วนเรื่องความมั่นใจของประชาชนต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการปราบปรามการทุจริตคอร์รัปชัน 54.92% ไม่ค่อยมั่นใจ เพราะนิสิตคนไทยยึดติดอยู่กับเงินและอำนาจ เจ้าหน้าที่รัฐอาศัยช่องโหว่ของกฎหมายทำการทุจริต ภาครัฐไม่เด็ดขาด ขณะที่ 27.29% ไม่นั่นใจเลย เพราะ การทุจริตคอร์รัปชันเป็นปัญหาที่ฝังรากลึกของสังคมไทย มีการรณรงค์ ปราบปรามมาแล้วหลายครั้งแต่ก็ไม่ได้ผล แต่ 14.54% ค่อนข้างมั่นใจ เพราะหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีมาตรการการตรวจสอบที่เข้มงวด รัฐบาลมีนโยบายชัดเจน ไม่ปกปิดข้อมูลข่าวสารกับประชาชน และ 3.25% มั่นใจว่าปราบปรามได้แน่นอน เพราะหากทุกฝ่ายให้ความร่วมมืออย่างจริงจัง และช่วยกันตรวจสอบการทำงานต่างๆ ให้มีความโปร่งใสมากขึ้น (กรุงเทพธุรกิจออนไลน์, 2555)

อย่างไรก็ตามการคาดหวังให้ปัญหาอาชญากรรมหรือปัญหาการทุจริตคอร์รัปชันหมดไปจากสังคมคงเป็นเรื่องที่เป็นไปได้ค่อนข้างยาก เพราะสังคมประกอบไปด้วยพลเมืองดีและไม่ดี แต่หากพลเมืองส่วนใหญ่ในสังคมตระหนักถึงปัญหา และเข้ามามีส่วนร่วมในการดูแล เข้ามา มี ส่วนร่วมในการดูแล เป็นหูเป็นตาให้กับเจ้าหน้าที่รัฐ อาทิ เห็นอะไรที่ผิดปกติเป็นสิ่งผิดกฎหมาย ก็แจ้งเจ้าหน้าที่รัฐเพื่อป้องกันเหตุที่อาจจะเกิดขึ้น หรือแจ้งข้อมูล เบาะแสให้แก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นช่องทางให้เจ้าหน้าที่ของภาครัฐสามารถป้องกันและปราบปรามการก่อปัญหาอาชญากรรมต่างๆ ในสังคมได้

ทั้งนี้กระทรวงยุติธรรมในฐานะที่เป็นหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการยุติธรรม และมีภารกิจหลักส่วนหนึ่ง คือ การป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม ซึ่งประกอบด้วยหน่วยงานต่างๆ จำนวนมาก แต่หน่วยงานหนึ่งในกระทรวงยุติธรรมที่ทำหน้าที่โดยตรงในการป้องกันปราบปรามการทุจริต คือ สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ (ป.ป.ท.) เกิดขึ้นจากแนวคิดที่ฝ่ายบริหารหรือรัฐบาลมีภารกิจโดยตรงในการป้องกันปราบปรามการทุจริตของบุคลากรในภาคราชการ โดยที่ผ่านมาสสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ (ป.ป.ท.) ได้ดำเนินการตรวจสอบและปราบปรามการทุจริตของบุคลากรในภาครัฐจำนวนมาก ตัวอย่างเช่น เมื่อวันที่ 27 ตุลาคม พ.ศ.2554 นายอำพล วงศ์ศิริ รักษาการเลขาธิการสำนักงานป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ (ป.ป.ท.) เปิดเผยว่า นายพีระพันธุ์ สาลีรัฐวิภาค รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม ได้มอบหมายให้สำนักงาน ป.ป.ท. ตั้งศูนย์ปฏิบัติการพิเศษ พร้อมจัดชุดเฉพาะกิจเคลื่อนที่เร็ว 5 ชุด ตรวจสอบการใช้งบภัยพิบัติของทุกจังหวัดที่ประสบภวณ้ำท่วมในขณะนี้ การทำงานของชุดเคลื่อนที่เร็วจะลงพื้นที่ตรวจสอบในทางลับทันทีหากได้รับการร้องเรียน นายอำพล กล่าวว่า นอกจากนี้จะมีหนังสือไปถึงผู้ว่าราชการจังหวัดทุกจังหวัด ให้แจ้งรายละเอียดการใช้งบภัยพิบัติทำโครงการช่วยเหลือประชาชนที่จังหวัดได้รับปีละ 50 ล้านบาท ให้สำนักงาน ป.ป.ท. รับทราบ รวมทั้งขอให้ทุกจังหวัดติดประกาศรายละเอียดการใช้งบภัยพิบัติไว้ที่ศาลากลางจังหวัด เพื่อให้ประชาชนหรือสื่อมวลชนมีส่วนร่วมในการตรวจสอบการใช้งบประมาณ นอกจากนี้ ได้ให้เจ้าหน้าที่ ป.ป.ท. ทั้ง 4 ภาค เร่งประชาสัมพันธ์ผ่านวิทยุแห่งประเทศไทย ให้ประชาชนแจ้งเบาะแสการใช้งบภัยพิบัติที่ผิดปกติทั้งการก่อสร้างถนนสะพาน แหล่งน้ำ พื้นฟูพื้นที่การเกษตร หรือโครงการต่างๆ ในชุมชน ให้ ป.ป.ท. เข้าไปสอบสวนดำเนินคดีหากไม่โปร่งใส “เบื้องต้นเราได้รับการร้องเรียนจากชาวบ้านในพื้นที่จังหวัดสระบุรีว่ามีนายก อบต. บางแห่ง กักตุนของบริจาคไว้เฉพาะกลุ่มหัวคะแนนของตัวเองทำให้ชาวบ้านเดือดร้อนเตรียมจะส่งเจ้าหน้าที่ไปตรวจสอบข้อเท็จจริงต่อไป ส่วนความคืบหน้าการดำเนินคดีกับนายอำเภอที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการใช้งบภัยพิบัติปี 52 ไม่ถูกต้องในหลายพื้นที่ ได้ทยอยส่งสำนวนให้ ป.ป.ช.

ตั้งอนุกรรมการไต่สวนข้อเท็จจริงตามกฎหมายแล้ว” รักษาการ ป.ป.ท. กล่าว (ผู้จัดการออนไลน์, 2554)

จากตัวอย่างข่าวการตรวจสอบการทุจริตดังกล่าวมาเป็นผลมาจากการได้รับความร่วมมือจากประชาชนในการแจ้งเบาะแสหรือข้อมูลเกี่ยวกับการทุจริตของบุคลากรในภาคราชการ ซึ่งนับได้ว่าการคาดหวังให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาการทุจริตคอร์รัปชันเป็นไปในทิศทางที่ดีขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับการสรุปผลคะแนนของผลการประเมินการปฏิบัติราชการตามคำรับรองการปฏิบัติราชการ สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ กระทรวงยุติธรรม พบว่าระดับความสำเร็จเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักในการจัดช่องทางรับเรื่องร้องเรียน/ร้องทุกข์/แจ้งเบาะแสเกี่ยวกับการทุจริตและประพฤติมิชอบในหน่วยงานภาครัฐ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2552 มีคะแนนที่ได้ 2,000 และในปีงบประมาณ พ.ศ.2553 พบว่าคะแนนที่ได้ 2,500 ซึ่งเป็นระดับความสำเร็จเฉลี่ยที่เพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง (สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ, 2555)

เมื่อวันที่ 26 ธันวาคม พ.ศ.2554 ที่ผ่านมาสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐประกาศระเบียบคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ ว่าด้วยมาตรการคุ้มครองเบื้องต้นตามกฎหมายว่าด้วยมาตรการของฝ่ายบริหารในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ.2554 ซึ่งเป็นระเบียบเกี่ยวกับมาตรการในการคุ้มครองเบื้องต้นแก่ผู้กล่าวหา ผู้เสียหาย ผู้ทำคำร้อง ผู้ร้องทุกข์กล่าวโทษ ผู้ให้ข้อมูล หรือผู้ที่แจ้งเบาะแสหรือข้อมูลใดเกี่ยวกับการทุจริตในภาครัฐ หรือข้อมูลอื่นอันเป็นประโยชน์ต่อการดำเนินการตามกฎหมายว่าด้วยมาตรการของฝ่ายบริหารในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต (สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ, 2554) จากข้อมูลข้างต้นแสดงให้เห็นว่าหน่วยงานดังกล่าวนี้ทำหน้าที่โดยตรงในการรับข้อมูลและตรวจสอบการกระทำประพฤติมิชอบของเจ้าหน้าที่ของรัฐ และปัจจุบันนี้มีระเบียบว่าด้วยมาตรการคุ้มครองเบื้องต้นสำหรับพยานออกมาบังคับใช้แล้ว ดังนั้นการศึกษาครั้งนี้ผู้ศึกษาจึงต้องการศึกษาการคุ้มครองพยานในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ ทั้งนี้เพื่อศึกษาว่าความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ในการคุ้มครองพยานในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐเป็นอย่างไร รวมทั้งศึกษาปัญหาและอุปสรรคที่อาจจะเกิดขึ้นเมื่อนำมาตรการการคุ้มครองพยานมาใช้ในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ เพื่อเป็นการส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาการทุจริตคอร์รัปชันมากยิ่งขึ้นด้วย

2. บทคัดย่อ (A Summary of Abstract)

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ในการคุ้มครองพยานในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ และเพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคที่อาจจะเกิดขึ้นเมื่อนำมาตรการการคุ้มครองพยานมาใช้ในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ ซึ่งเป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยใช้การสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างในการเก็บข้อมูล โดยเก็บข้อมูลกับผู้ให้ข้อมูลหลัก คือ ผู้เกี่ยวข้องในการคุ้มครองพยานในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ ได้แก่ เจ้าหน้าที่ระดับปฏิบัติงาน ผู้บริหาร และผู้ให้ถ้อยคำหรือผู้แจ้งเบาะแสของสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ รวมทั้งผู้เชี่ยวชาญด้านอาชญาวิทยาและงานยุติธรรม จำนวนทั้งสิ้น 20 คน

ผลการศึกษา พบว่า ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ในการคุ้มครองพยานในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ มีความคิดเห็นสอดคล้องกันว่าการคุ้มครองพยานเป็นสิ่งที่จำเป็นและมีความสำคัญเป็นอย่างมาก เนื่องจากพยาน เป็นกลุ่มบุคคลที่มีความเสี่ยงต่อการได้รับผลกระทบและได้รับอันตรายจากการให้ถ้อยคำ ให้ข้อมูลหรือแจ้งเบาะแสดังกล่าวให้แก่หน่วยงานภาครัฐ

สำหรับปัญหาและอุปสรรคที่อาจจะเกิดขึ้นเมื่อนำมาตรการการคุ้มครองพยานมาใช้ในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ เนื่องจากจำนวนบุคลากรและงบประมาณจากสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐไม่เพียงพอต่อการให้ความคุ้มครอง และการขาดแคลนอุปกรณ์เครื่องมือในการให้ความคุ้มครองพยานโดยตรง ประกอบกับการขาดระเบียบปฏิบัติที่เป็นแนวทางสำหรับการคุ้มครองพยานของเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติหน้าที่โดยตรง รวมทั้งขาดการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับระเบียบมาตรการคุ้มครองพยาน เพื่อให้ประชาชนได้รับทราบจากสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ

ดังนั้นการคุ้มครองพยานจึงเป็นมาตรการที่ควรนำมาปฏิบัติใช้อย่างเป็นรูปธรรมอย่างรวดเร็ว และชัดเจน ทั้งนี้เพื่อเป็นการสร้างความเชื่อมั่นให้แก่พยาน และเป็นการสร้างเครือข่ายภาคประชาชนในการให้ความร่วมมือป้องกันและปราบปรามการทุจริตภาครัฐอีกด้วย

3. วัตถุประสงค์การวิจัย

3.1 เพื่อศึกษาความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ในการคุ้มครองพยานในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ

3.2 เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคที่อาจเกิดขึ้นเมื่อนำมาตรการการคุ้มครองพยานมาใช้ในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ

4. ขอบเขตการศึกษาวิจัย

4.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา มุ่งเน้นศึกษาความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ในการคุ้มครองพยานในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ รวมทั้งศึกษาปัญหาและอุปสรรคที่อาจเกิดขึ้นเมื่อนำมาตรการการคุ้มครองพยานมาใช้ในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ

4.2 ขอบเขตด้านผู้ให้ข้อมูลหลัก การศึกษาในครั้งนี้ผู้ศึกษามุ่งเน้นศึกษาจากเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องในการคุ้มครองพยานในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ โดยจะศึกษาจากเจ้าหน้าที่ของสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ จำนวน 5 คน ผู้บริหารของสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ จำนวน 5 คน และผู้เชี่ยวชาญด้านอาชีวศึกษาและงานยุติธรรม จำนวน 5 คน รวมทั้งผู้ให้ถ้อยคำหรือผู้แจ้งเบาะแสแก่สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ จำนวน 5 คน ผู้ให้ข้อมูลหลักในการศึกษาครั้งนี้จำนวน 20 คน

4.3 ขอบเขตด้านระยะเวลา การศึกษาในครั้งนี้มีระยะเวลาการศึกษา 6 เดือน

4.4 ขอบเขตด้านสถานที่ ณ สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ, สำนักงานตำรวจแห่งชาติ, กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ และกรมสอบสวนคดีพิเศษ

5. ระเบียบวิธีการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยมีแนวทางการดำเนินการวิจัยดังนี้

5.1 การศึกษาค้นคว้าจากเอกสาร โดยการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องและศึกษาค้นคว้าจากหนังสือตำราทางวิชาการที่เกี่ยวข้อง บทความ วิทยานิพนธ์ งานวิจัย และเอกสารต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง

5.2 การศึกษาโดยการสัมภาษณ์เชิงลึกโดยใช้แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลหลัก

การเลือกผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key Informant)

กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่

1. ผู้ให้ถ้อยคำหรือผู้แจ้งเบาะแสแก่สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปราม การทุจริตในภาครัฐ คัดเลือกกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เฉพาะผู้ที่เคย ให้ข้อมูลและสามารถติดต่อได้ จำนวน 5 คน

2 . เจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องในการคุ้มครองผู้ให้ถ้อยคำหรือผู้แจ้งเบาะแส คัดเลือกกลุ่ม ผู้ให้ข้อมูลหลักแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จากสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและ ปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ จำนวน 5 คน

3 . ผู้บริหารของสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ คัดเลือกกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักแบบเจาะจง ได้แก่ เลขานุการคณะกรรมการสำนักงานคณะกรรมการ ป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ รองเลขานุการคณะกรรมการสำนักงานคณะกรรมการ ป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ ผู้อำนวยการสำนักงานคุ้มครองและป้องกัน ผู้อำนวยการ สำนักกฎหมาย รวมทั้งสิ้น จำนวน 5 คน

4. ผู้เชี่ยวชาญด้านอาชญาวิทยาและงานยุติธรรม คัดเลือกกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักแบบ เจาะจงจากผู้ที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญเกี่ยวกับการคุ้มครองพยาน และการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ จำนวน 5 คน จากหน่วยงานดังนี้ กรมสอบสวนคดีพิเศษ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ กรมคุ้มครอง สิทธิและเสรีภาพ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสัมภาษณ์เชิงโครงสร้าง (Structural Interviewing Guidelines) ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น จากการศึกษาปัญหาการวิจัย วัตถุประสงค์การวิจัย และการทบทวนวรรณกรรม เพื่อสกัดประเด็นการวิจัยให้ครอบคลุม และได้นำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิที่เกี่ยวข้องตรวจสอบว่ามีขอบเขตเนื้อหาถูกต้องเหมาะสม และ ครอบคลุมประเด็นการวิจัยและวัตถุประสงค์การวิจัยครบถ้วน

การวิเคราะห์ข้อมูล

หลังจากการวิจัยเอกสารต่างๆ จากการศึกษาวิจัยเอกสาร (Documentary Research) การสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structural Interviewing Guidelines) จากบุคคลที่มีความรู้และมีประสบการณ์หรือดำเนินการเกี่ยวกับการคุ้มครองพยาน เพื่อประกอบการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และตีความข้อมูลออกมาเป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (Descriptive Research) เพื่อความเข้าใจ และสามารถรวบรวมข้อมูลเพื่อหาข้อสรุปต่อไป

6. ผลการศึกษา (Results)

6.1 ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ในการคุ้มครองพยานในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ

ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ในการคุ้มครองพยานในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐจากการศึกษาพบว่า การคุ้มครองพยานเป็นสิ่งที่จำเป็นและมีความสำคัญเป็นอย่างมาก เนื่องจากพยาน เป็นกลุ่มบุคคลที่มีความเสี่ยงต่อการได้รับผลกระทบและได้รับอันตรายจากการให้ถ้อยคำ ให้ข้อมูลหรือแจ้งเบาะแสให้แก่หน่วยงานภาครัฐ ดังนั้นการคุ้มครองพยานจึงเป็นมาตรการที่ควรนำมาปฏิบัติใช้อย่างเป็นรูปธรรมอย่างรวดเร็ว และชัดเจน ทั้งนี้เพื่อเป็นการสร้างความเชื่อมั่นให้แก่พยาน และเป็นการสร้างเครือข่ายภาคประชาชนในการให้ความร่วมมือป้องกันและปราบปรามการทุจริตภาครัฐอีกด้วย

6.2 ปัญหาและอุปสรรคที่อาจจะเกิดขึ้นเมื่อนำมาตรการการคุ้มครองพยานมาใช้ในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ

จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลักจากบุคคลที่มีความรู้และมีประสบการณ์หรือดำเนินการเกี่ยวกับการคุ้มครองพยาน พบว่า ปัญหาและอุปสรรคที่อาจจะเกิดขึ้นเมื่อนำมาตรการการคุ้มครองพยานมาใช้ในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ คือ ปัญหาเรื่องจำนวนบุคลากรที่มีจำนวนไม่เพียงพอต่อการให้ความคุ้มครอง รวมทั้งบุคลากรที่จะทำหน้าที่ในการให้ความคุ้มครองพยานไม่มีความรู้ ความชำนาญในเรื่องดังกล่าว โดยเฉพาะ ย่อมส่งผลกระทบต่อความไว้วางใจและเชื่อมั่นในการรับความคุ้มครองของพยานด้วย จึงอาจจะเป็นปัญหาและอุปสรรคประเด็นหนึ่งที่มีความสำคัญอย่างยิ่ง

นอกจากนี้อาจจะประสบปัญหาในเรื่องงบประมาณจากหน่วยงานไม่เพียงพอต่อการให้ความคุ้มครอง และปัญหาด้านการขาดแคลนอุปกรณ์ เครื่องมือในการให้ความคุ้มครองพยานอีกด้วย

อย่างไรก็ตามเมื่อนำมาตรการการคุ้มครองพยานมาใช้ในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ อาจเกิดปัญหาและอุปสรรคที่ส่งผลกระทบต่อการคุ้มครองพยานให้ไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร ทั้งนี้เนื่องมาจากการขาดการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับมาตรการการคุ้มครองพยาน รวมทั้งหน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องไม่แจ้งความคืบหน้าของคดีหรือเรื่องราวที่ร้องเรียนหรือแจ้งเบาะแส ซึ่งส่งผลให้ประชาชนหรือผู้ให้ข้อมูลขาดความเชื่อมั่นและไม่ไว้วางใจต่อการทำงานของเจ้าหน้าที่ของรัฐ

7. สรุปและอภิปรายผล (Discussion and Conclusion)

การอภิปรายผลการวิจัยเป็นการอภิปรายผลที่ได้จากการสัมภาษณ์ในลักษณะการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structural Interviewing Guidelines) จากบุคคลที่มีความรู้และมีประสบการณ์หรือดำเนินการเกี่ยวกับการคุ้มครองพยาน ได้ถูกกำหนดเพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย โดยผู้วิจัยได้แบ่งออกเป็น 2 ประเด็นหลักที่สำคัญ คือ ประเด็นแรกจะอธิบายถึงความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ในการคุ้มครองพยานในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ อีกประเด็นจะอภิปรายถึงปัญหาและอุปสรรคที่อาจเกิดขึ้นเมื่อนำมาตรการการคุ้มครองพยานมาใช้ในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ ซึ่งผู้วิจัยจะได้นำเสนอ ดังนี้

7.1 ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ในการคุ้มครองพยานในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ

ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ในการคุ้มครองพยานในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐจากการศึกษาพบว่า การคุ้มครองพยานเป็นสิ่งที่จำเป็นและมีความสำคัญเป็นอย่างมาก เนื่องจากพยาน เป็นกลุ่มบุคคลที่มีความเสี่ยงต่อการได้รับผลกระทบและได้รับอันตรายจากการให้ถ้อยคำ ให้ข้อมูลหรือแจ้งเบาะแสดูแลให้แก่นักหน่วยงานทางภาครัฐ ดังนั้นการคุ้มครองพยานจึงเป็นมาตรการที่ควรนำมาปฏิบัติใช้อย่างเป็นรูปธรรมอย่างรวดเร็ว และชัดเจน ทั้งนี้เพื่อเป็นการสร้างความเชื่อมั่นให้แก่พยาน และเป็นการสร้างเครือข่ายภาคประชาชนในการให้ความร่วมมือป้องกันและปราบปรามการทุจริตภาครัฐอีกด้วย

สอดคล้องกับทฤษฎีเรื่องการตรวจสอบเพื่อค้นหาและพิสูจน์ความจริงของคดี (Examination Doctrine) ซึ่งมีวัตถุประสงค์อยู่ 3 ประการ นั่นคือ การคุ้มครองส่วนได้ส่วนเสียของสังคม ได้แก่ ความมั่นคงปลอดภัย ความสงบเรียบร้อยและความยุติธรรม โดยการกำหนดมาตรการหลักเกณฑ์และวิธีการที่จะเอาตัวรอด และการคุ้มครองส่วนได้ส่วนเสียของบุคคล ได้แก่ การให้หลักประกันเกี่ยวกับความคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของบุคคลไม่ว่าจะเป็นผู้เสียหาย ผู้ต้องหา จำเลย หรือพยาน รวมทั้งการคุ้มครองส่วนได้ส่วนเสียร่วมกันของสังคมและบุคคล

ระเบียบคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ ว่าด้วยมาตรการคุ้มครองเบื้องต้นตามกฎหมายว่าด้วยมาตรการของฝ่ายบริหารในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ.2554 (หมวด 3 วิธีการคุ้มครองข้อ 15) ให้เจ้าพนักงานที่ได้รับมอบหมายดำเนินการให้การคุ้มครองความปลอดภัยให้เหมาะสมแก่สถานะและสภาพของพยาน และลักษณะของคดีที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งมีอำนาจเปลี่ยนแปลงการคุ้มครองความปลอดภัย โดยอาจดำเนินการอย่างหนึ่งอย่างใดดังต่อไปนี้ (1) จัดเจ้าพนักงานเป็นชุดคุ้มครองความปลอดภัยให้กับพยานหรือบุคคลอื่นที่มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับพยานให้ได้รับความปลอดภัยอันเป็นผลมาจากการที่จะมาหรือได้มาเป็นพยาน (2) จัดให้พยานอยู่ในสถานที่ที่เหมาะสมอันเป็นที่อยู่อาศัยประจำของพยานหรือของบุคคลอื่นที่พยานไว้วางใจ หรือที่ส่วนราชการของสำนักงานซึ่งมีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการคุ้มครองพยาน กำหนดโดยให้พยานได้รับความปลอดภัยมากที่สุด (3) ปกปิด และรักษาความลับที่เกี่ยวกับชื่อตัว ชื่อสกุล ที่อยู่ ภาพ หรือข้อมูลอย่างอื่นที่สามารถระบุตัวพยานในการคุ้มครองความปลอดภัยพยาน (4) ดำเนินการอื่นใดเพื่อให้พยานได้รับความช่วยเหลือ หรือได้รับการคุ้มครองตามที่เห็นสมควร โดยอาจประสานงานกับหน่วยงานอื่นให้การคุ้มครองพยาน

นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับการศึกษาของ เอนก อะนันทวรรณ (2544) พบว่า การให้ความคุ้มครองพยานบุคคลโดยใช้มาตรการทางกฎหมายนั้นถือได้ว่าเป็นกลไกหรือแนวทางที่จะก่อให้เกิดหลักประกันให้กับประชาชน และพนักงานเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง อีกทั้งยังช่วยเสริมสร้างความเชื่อมั่น ศรัทธาของประชาชนต่อกระบวนการยุติธรรม ทำให้สังคมได้ตระหนักและเล็งเห็นถึงความสำคัญของพยานบุคคลอันจะก่อให้เกิดความเป็นธรรมขึ้นในสังคมได้อย่างแท้จริง

ประกอบกับการศึกษาของ ฉัฐวุฒิ เสรีรัมย์ (2547) พบว่า พนักงานสอบสวนมีความรู้สึกว่าจะได้รับจากการมีพระราชบัญญัติคุ้มครองพยาน พ.ศ. 2546 เป็นปัจจัยหนึ่งที่น่ามาซึ่งความเปลี่ยนแปลงของกระบวนการยุติธรรม และมีสาระสำคัญในการให้ความคุ้มครองพยานและมีหน่วยงานที่เข้าร่วมดำเนินการและรับผิดชอบอย่างชัดเจน โดยเฉพาะในส่วนของมาตรการที่มีการแยกเป็นมาตรการทั่วไป มาตรการพิเศษ หน่วยงานที่รับผิดชอบในกรณีต่างๆ ตลอดจนค่าตอบแทนและการปฏิบัติที่เหมาะสมต่อพยาน ในขณะที่บทบาทของพนักงานสอบสวนเป็น

ส่วนหนึ่งที่มีการกำหนดหน้าที่ในการคุ้มครองพยานบุคคล โดยมุ่งเน้นพัฒนาและปฏิรูปสถานะการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานสอบสวนให้เป็นระบบเปิดที่มีความรวดเร็ว เสมอภาค เป็นธรรม เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการคุ้มครองพยานให้ทันกับกระแสโลกาภิวัตน์และเหมาะสมกับสภาพการณ์ที่ประเทศไทยมีรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบันซึ่งมีวัตถุประสงค์สำคัญ คือ “บุคคลซึ่งเป็นพยานในคดีอาญามีสิทธิได้รับความคุ้มครองการปฏิบัติที่เหมาะสมและค่าตอบแทนที่จำเป็นและสมควรจากรัฐ”

รวมทั้งการศึกษาของ ช่อทิพย์ สุขเนาวัฒน์ (2549) พบว่า การคุ้มครองพยานเป็นการให้ความปลอดภัยแก่พยานและพยานควรได้รับสิทธิขั้นพื้นฐานในการคุ้มครองเพื่อความมั่นคงในชีวิต ทรัพย์สิน และร่างกาย

7.2 ปัญหาและอุปสรรคที่อาจจะเกิดขึ้นเมื่อนำมาตรการการคุ้มครองพยานมาใช้ในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ

จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลักจากบุคคลที่มีความรู้และมีประสบการณ์หรือดำเนินการเกี่ยวกับการคุ้มครองพยาน พบว่า ปัญหาและอุปสรรคที่อาจจะเกิดขึ้นเมื่อนำมาตรการการคุ้มครองพยานมาใช้ในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ คือ ปัญหาเรื่องจำนวนบุคลากรที่มีจำนวนไม่เพียงพอต่อการให้ความคุ้มครอง รวมทั้งบุคลากรที่จะทำหน้าที่ในการให้ความคุ้มครองพยานไม่มีความรู้ ความชำนาญในเรื่องดังกล่าว โดยเฉพาะ ย่อมส่งผลกระทบต่อความไว้วางใจและเชื่อมั่นในการรับความคุ้มครองของพยานด้วย จึงอาจจะเป็นปัญหาและอุปสรรคประเด็นหนึ่งที่มีความสำคัญอย่างยิ่ง

นอกจากนี้อาจจะประสบปัญหาในเรื่องงบประมาณจากหน่วยงานไม่เพียงพอต่อการให้ความคุ้มครอง และปัญหาด้านการขาดแคลนอุปกรณ์ เครื่องมือในการให้ความคุ้มครองพยานอีกด้วย

ปัญหาในเรื่องต่างๆ ดังกล่าวข้างต้นล้วนแต่เป็นอุปสรรคต่อการให้การคุ้มครองพยานทั้งสิ้น จากการศึกษาของเพชรรัตน์ คงดดี (2546) ที่ผ่านมาพยานในคดีอาญาของประเทศไทยยังไม่ได้รับการคุ้มครองจากรัฐเท่าที่ควร เนื่องจากการไม่มีกฎหมาย ระเบียบ หรือมาตรการบัญญัติให้อำนาจไว้ รวมทั้งบุคลากรที่จะมาปฏิบัติงานให้การคุ้มครองพยานมีจำนวน ไม่เพียงพอ และงบประมาณในการคุ้มครองพยานซึ่งใช้ในการรักษาความปลอดภัยในกับพยานบุคคลในแต่ละคดีมีค่าใช้จ่ายที่สูงมาก ซึ่งเงินที่ได้รับจากการสนับสนุนของรัฐมีจำนวนไม่เพียงพอ สอดคล้องกับการศึกษาของธีระยุทธ สุทธิพนไพศาล (2551) พบว่า ปัญหาอุปสรรคในการปฏิบัติงานคุ้มครองพยาน ได้แก่ ด้านงบประมาณ ด้านความร่วมมือในการให้ปากคำของพยานบุคคล ด้านระยะเวลาที่ปฏิบัติงานด้านการสืบสวน

สอบสวน ด้านความคิดเกี่ยวกับการเปลี่ยนสายงาน ด้านจำนวนของเจ้าหน้าที่ตำรวจ ด้านระยะเวลาในการรับราชการตำรวจ และชั้นยศ

และสอดคล้องกับการศึกษาของสุทธิชัย หล่อตระกูล (2553) พบว่า ปัญหาและอุปสรรคในการคุ้มครองพยานบุคคล ในคดีอาญาตามพระราชบัญญัติคุ้มครองพยานในคดีอาญา พ.ศ. 2546 ได้แก่ หนึ่ง อัตรากำลังพล ไม่เพียงพอ ไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างต่อเนื่องและเต็มที่ เนื่องจากเจ้าหน้าที่ตามภารกิจด้านอื่นๆ ด้วย สอง งบประมาณ เครื่องมือ เครื่องใช้ น้ำมัน เชื้อเพลิงไม่เพียงพอ ไม่สามารถเบิกจ่าย ได้ทันทีเมื่อต้องปฏิบัติหน้าที่คุ้มครองพยาน และไม่เหมาะสมกับสภาพปัจจุบัน สาม การประสานการปฏิบัติงานคุ้มครองพยานระหว่างหน่วยงานต่างๆ ยังไม่ชัดเจนและเป็นไปอย่างล่าช้า ควรมีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องรับผิดชอบโดยตรง สี่ กฎหมายระเบียบ และแนวทางการปฏิบัติการคุ้มครองพยานยังไม่ชัดเจน และในการคุ้มครองพยานในระยะยาว ควรใช้เจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบโดยตรง ไม่ควรใช้จากหน่วยงานหลัก เพราะเป็นการเสียกำลังของหน่วย ทำให้งานในหน้าที่รับผิดชอบได้รับความเสียหาย

เช่นเดียวกับการศึกษาของช่อทิพย์ สุขเนาวรัตน์ (2549) การคุ้มครองพยานไม่บรรลุผลตามพ.ร.บ. การคุ้มครองพยานในคดีอาญา พ.ศ.2546 ก็เนื่องมาจากประมาณค่าใช้จ่ายในการคุ้มครองพยาน ที่ต้องมีการใช้จ่ายในการจ่ายค่าที่พัก อาหาร และค่าเลี้ยงชีพ ค่าเดินทางมาศาลของพยานหรือของพนักงานสอบสวนที่มีไม่เพียงพอ จึงทำให้การคุ้มครองพยานสามารถทำได้ในช่วงระยะหนึ่งของกระบวนการดำเนินคดีเท่านั้น

รวมทั้งการศึกษาของนิโรจน์ ผลบุญ (2550) พบว่า อำนาจหน้าที่ของพนักงานสอบสวนในการคุ้มครองพยานยังมีอุปสรรคและปัญหาข้อบกพร่องต่างๆ ในการคุ้มครองพยานบุคคลในคดีอาญา ได้แก่ ปัญหาการไม่มีอำนาจหน้าที่ของพนักงานสอบสวนในการคุ้มครองพยาน ปัญหาในเรื่องความไม่ชัดเจนในเรื่องอำนาจหน้าที่ ปัญหาของพนักงานสอบสวนในการคุ้มครองพยานที่จะต้องได้รับความยินยอมก่อน ปัญหาการรับรู้สิทธิของพยาน ปัญหาในการใช้ดุลยพินิจในการบังคับใช้มาตรการพิเศษในการคุ้มครองพยานในคดีอาญา และปัญหาการขาดหน่วยงานโดยเฉพาะเพื่อปฏิบัติหน้าที่คุ้มครองพยาน

ประกอบกับการศึกษาของ เอนก อะนั้นทวรรณ (2544) พบว่า เรื่องงบประมาณนั้นรัฐไม่ได้จัดสรรงบประมาณเพื่อสนับสนุนการปฏิบัติของหน่วยงานที่รับผิดชอบ ดังนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องแต่ละหน่วยงานจึงต้องรับภาระค่าใช้จ่าย เป็นเหตุให้การปฏิบัติเป็นไปด้วยความยากลำบาก

สุดท้ายปัญหาและอุปสรรคที่อาจจะเกิดขึ้นสอดคล้องกับการศึกษาของ สุพจน์ หน่อคำ (2544) พบว่า ปัญหาและอุปสรรคในการคุ้มครองพยาน ได้แก่ กำลังพลที่ขาดแคลน ความขาดแคลนด้านงบประมาณ

นอกจากนี้เมื่อนำมาตรการการคุ้มครองพยานมาใช้ในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ อาจเกิดปัญหาและอุปสรรคที่ส่งผลกระทบต่อการคุ้มครองพยานให้ไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร ทั้งนี้เนื่องมาจากการขาดการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับมาตรการการคุ้มครองพยาน รวมทั้งหน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องไม่แจ้งความคืบหน้าของคดีหรือเรื่องราวที่ร้องเรียนหรือแจ้งเบาะแส ซึ่งส่งผลให้ประชาชนหรือผู้ให้ข้อมูลขาดความเชื่อมั่นและไม่ไว้วางใจต่อการทำงานของเจ้าหน้าที่ของรัฐ

สอดคล้องกับการศึกษาของ Lisa Zipparo (2006) ซึ่งพบว่า ประชาชนที่มีรายได้น้อย และไม่มีความรับผิดชอบโดยตรงเกี่ยวกับการต่อต้านการทุจริตคอร์รัปชันจะถูกขัดขวางต่อการแจ้งข้อมูลการทุจริต ส่งผลให้ประชาชนเกิดทัศนคติเชิงลบต่อการรายงานการทุจริต

8. ข้อเสนอแนะ

8.1 ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

8.1.1 สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐควรมีนโยบายหรือมาตรการเกี่ยวกับการคุ้มครองพยานอย่างชัดเจน รวดเร็วและทันเหตุการณ์

8.1.2 ควรเพิ่มจำนวนบุคลากรและงบประมาณให้เพียงพอต่อการคุ้มครองพยาน

8.1.3 เพิ่มการประชาสัมพันธ์ ให้ประชาชนรับทราบ และส่งเสริมให้เกิดความเข้าใจในประเด็นการคุ้มครองพยานของสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ

8.1.4 การจัดให้มีการอบรมเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับการต่อต้านการทุจริตคอร์รัปชันให้แก่เด็กและเยาวชน ประชาชนทั่วไป พร้อมทั้งการเฝ้าระวังและการให้ข้อมูลข้อเท็จจริงที่เกี่ยวข้องกับปัญหาการทุจริตคอร์รัปชันที่เกิดขึ้น

8.2 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ควรมีการศึกษาวิจัยภายหลังการนำระเบียบคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ ว่าด้วยมาตรการคุ้มครองเบื้องต้นตามกฎหมายว่าด้วยมาตรการของฝ่ายบริหาร

ในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ.2554 ไปปฏิบัติใช้ เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรค
ที่แท้จริง และหาแนวทางการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคต่อไปในอนาคต

**THE WITNESS PROTECTION OF THE PUBLIC SECTOR ANTI-CORRUPTION
UNIT**

PAKAWADEE PRADABPHETRAT 5336992 SHCJ/M

M.A. (CRIMINOLOGY AND CRIMINAL JUSTICE)

THESIS ADVISORY COMMITTEE : SUNEE KANYAJIT, Ph.D.,
CHET RATCHADAPUNNATIKUL, Ph.D., TANUNSAK BAVORNKUL, Ph.D.**EXTENDED SUMMARY****1. Introduction**

The corruption is the economic crime which has happened in Thailand for a long time due to the fact that the economic, social, politic and culture structure are easily to corrupt. In other words, Thailand is the capitalism country and the globalization influences on Thai people; besides, people are afraid of powerful person while powerful person is praised. According to the office of the National Anti-Corruption Commission, year fiscal 2012 during October 2011 – September 2012, it found that there were 3,022 cases that the officers corrupted (the office of the National Anti-Corruption Commission, 2012).

Corruption is the social problem. Thailand is the top ten countries which has corruption comparing with other countries. The transparency score was 3.5 from 10 and was at level 80 worldwide. The government corruption has greatly occurred since 2005, from 10% upto 50% at the present time, 2 hundred billion baht (Bangkokbiznews, 2011). Moreover, the corruption situation gradually increased according to the survey of Thai Chamber of Commerce during December 2011 - January 2012, it found that Thai CSI in December 2011 was at 3.6 and since June 2011, it was at 3.4 and in December 2010, it was 3.5 which meant that Thailand severely faced the high level of corruption. Besides, the survey, 74%, mostly

considered that people should take action in corruption situation: people should inform the corruption problem to the government sectors. The majority of people believed in the effectiveness of the office of the National Anti-Corruption Commission in moderate level but they greatly believed in the private sector in line with the poll of Suan Dusit Rajabhat University in the topic of corruption. 2,209 people, were interviewed, showed that bribe was the form of corruption, 28.80%; promotion was about 17.84%; providing asset was about 16.15% and providing property was about 0.33%. People knew about corruption (from mass media 42.80%), from source of information (32.80%), and from themselves (24.82%). People did not believe in the related organizations about anti-corruption 54.92% because the nature of Thai people adheres with money and power. Moreover, the officers were indecisive 27.29% because the government tried to get rid of it several times but only 14.54% truly believed the related organizations because the government clearly determined the policy and disclosed the information and 3.25% believed that the government was able to eliminate the corruption if every sector greatly collaborated (Bangkokbiznews, 2012).

However, it is impossible to eliminate the corruption because the society is consisted of both good and bad citizens but the citizens recognize the problems and take action such as informing clue to the related organizations; consequently, the officers would be able to prevent and suppress the corruption.

The core responsibility of Ministry of Justice, which directly works with the Office of the National Anti-Corruption Commission, is to prevent and suppress the crimes. the Office of the National Anti-Corruption Commission has investigated and suppressed the official corruption; for example on 27 October 2011, Mr. Ampon Vongsiri acted for the secretarial of the Office of the National Anti-Corruption Commission revealed that Mr. Prerapat Sareeratviphak, Minister of Justice, set up the 5 particular missions to investigate the province that received the disaster budget as well as the local people involved in this mission. People from Saraburi province reported that the head of local administration hoarded alms (Thaibiznews, 2011).

As the news above, the corruption was investigated by the collaboration of local people. It indicated that the local participation was the good direction to solve

corruption related to the summary of the Office of the National Anti-Corruption Commission, Ministry of Justice found that the level of success in corruption elimination was report and inform the corruption and misbehave of officers in year fiscal 2009 getting 2,000 scores and in year fiscal 2010 got 2,500 score. (The Office of the National Anti-Corruption Commission, 2012).

On 26 December 2011, the Office of the National Anti-Corruption Commission declared the protection measurement of charger, injured person, or complainant about corruption (The Office of the National Anti-Corruption Commission, 2011). Thus, the organization directly received the information and investigated the officer's behavior; hence, this research studied the witness protection of public sector anti-corruption, including study the problems and constraints which led to the witness protection of public sector anti-corruption in order to promote local participation in anti-corruption.

2. Summary of abstract

The objectives of this research were to study the attitude of the witness protection of public sector anti-corruption unit and the problems and constraints arising from applying the witness protection of public sector anti-corruption measures. The structured interview method was applied for this qualitative research to collect data from key informants: 20 persons involved in the witness protection of public sector anti-corruption unit such as staff and executives of Office of Public Sector Anti-Corruption Commission (PACC) including criminology and justice and witness.

This research found that the staff of the witness protection of public sector anti-corruption unit's attitude considered that the witness protection is extremely important and necessary due to the fact that they are a high-risk group.

According to the problems and constraints from applying the witness protection of public sector anti-corruption unit measures, the number of staff and budget from the Office of Public Sector Anti-Corruption Commission (PACC) was not

sufficient and there was inadequate equipment to protect the witness as well as lack of witness protection measures disseminated.

Therefore, the witness protection should be rapidly and transparently transformed in order to build the witness reliability and relationship.

3. Objectives

3.1 To study the attitude of the officers of the witness protection of public sector anti-corruption

3.2 To study the problems and constraints of applying the witness protection of public sector anti-corruption

4. Scope of the study

4.1 Scope of content focused of studying the attitude of the staff of witness protection of public sector anti-corruption, including problems and constraints which applied the witness protection of public sector anti-corruption

4.2 Scope of key informant focused on the staff and person who involved the witness protection of public sector anti-corruption, 5 staff from the Office of the National Anti- Corruption Commission, the executives of the Office of the National Anti- Corruption Commission, altogether 5 people, the experts in criminology and justice, 2 persons and 5 witnesses of the Office of the National Anti- Corruption Commission. The key informants were altogether 20 people.

4.3 Scope of time this research spent 6 months for conducting research

4.4 Scope of place was at the Office of the National Anti- Corruption Commission, Royal Thai Police, Rights and Liberties Protection Department and Department of Special Investigation

5. Methodology

This research was the qualitative research which had the research processes as following:

5.1 The researcher reviewed the related documents, books, journals, thesis and researches.

5.2 The researcher conducted in-depth interview by using structure questionnaire to collect data.

Key informant

The criteria of selecting key informants were as following:

1. A person who provided the information or clue to the Office of the National Anti- Corruption Commission was selected by using purposive sampling altogether 5 people.

2. The staff who involved the complainant was selected by using the purposive sampling from the Office of the National Anti- Corruption Commission, 5 people.

3. The executives, such as the secretarial of the Office of the National Anti- Corruption Commission, vice-secretary of the Office of the National Anti- Corruption Commission, director the Office of Protection and Suppression, director of Law Office, from the Office of the National Anti- Corruption Commission were selected by using the purposive sampling, 5 people.

4. The experts of criminology and justice who were purposive key informants, expert in witness protection and rights and liberties were altogether 5 people from Department of Special Investigation, Royal Thai Police and Department of Rights and Liberties.

Research tools

The structure questionnaire was acted as a tool to collect data. This questionnaire was consisted of state of problem, objectives, literature review and was reviewed by the experts.

Data analysis

After the documentary research, structural interviewing guideline from scholars and experts in witness protection, the descriptive research was applied for this study.

6. Results

6.1 The attitude of the officers of the witness protection of public sector anti-corruption

The attitude of the officers of the witness protection of public sector anti-corruption showed that the witness protection was extremely important and necessary due to the fact that they were risky group. Therefore, to apply the witness protection measurement should be rapid and obvious in order to enhance the witness's trust and to build the local network.

6.2 The problems and constraints of applying the witness protection of public sector anti-corruption

According to the interviewed key informants, it presented that the number of staff and budget from Office of Public Sector Anti-Corruption Commission (PACC) was not sufficient as well as unskillful as a result the witness's trust decreased

Moreover, the inadequate equipment to protect the witness as well as lack of witness protection measurement disseminated.

However, the applicable the witness protection of public sector anti-corruption caused problems and constraints because of lack of public relation in terms of protected measurement together with the organizations or staff did not inform the case progress so the local people lack of confidence on officers.

7. Discussion and conclusion

Considering with the structural interviewing guidelines from the experts in witness protection, the researcher classified the objectives into 2 main points:1) to explain the attitude of the officers towards the witness protection of public sector anti-corruption and 2) to discuss the problems and constraints from applying the witness protection of public sector anti-corruption measurement and presented as following:

7.1 The attitude of the officers towards the witness protection of public sector anti-corruption

It presented that the witness protection was greatly important and essential due to the fact that the witness was very risky group. Thus, to protect the witness should be rapidly and obvious applied to build the witness confidence and local network for preventing and suppressing public sector corruption.

According to the Examination Doctrine had 3 purposes, to protect the stakeholders such as security, peace and justice was to determine the criteria and to protect the freedom of stakeholders such as protecting accused, complainant or witness.

Regarding to the measurement of protection in 2011 (Section 3 protected no.15), the officers should protect the witness in the comfortable condition and (1) secure the witness and related persons (2) the witness stayed at the comfortable condition or with trusted person (3) the officers should conceal the name, address, photo or other information of the witness. (4) The officers should assist the witness by coordinate with other organizations.

Moreover, Anek Arnuntawan (2001) found that to apply the witness protection measurement was the people's guarantee and promoted people's believe in justice as well as people recognize the importance of witness protection.

Natthawut Serirom (2004) found that the inquiry official felt that the cause of witness protection act in 2003 brought the changes in justice procedure and the work of witness protection was not overlap especially the special measurement, organizations and reimbursement. Moreover, this enhanced the witness protection effectiveness. The aim of this constitution was "a person who was the witness in

criminal case should be protected, appropriately treated and receive the reasonable wage from the government.

Chothip Suknowarat (2006) showed that the witness protection was the act of providing security to the witness in order to secure life, asset and body.

7.2 The problems and constraints from applying the witness protection of public sector anti-corruption measurement

According to the interview key informants, this research found that the problems and constraints of applying the witness protection measurement of public sector anti-corruption were insufficient officers as well as the officers were not skillful at protecting witness; therefore, the witness did not trust.

Moreover, insufficient budget allocation and equipments in witness protection were other problems.

As said by Detraphe Khondee (2005) that the witness in criminal cases in Thailand was not fully protected because of lack of law, regulation and act including insufficient officers and budget in line with Therayut Suttiphonphaisarn (2008) found that the problems of witness protection were budget, collaboration, time for investigation, number of policeman and duration of time of the policeman.

Suttichai Lawtagood (2010) found that the problems and constraints of witness protection in criminal cases in relation to the witness protection act in 2003 such as troops were not sufficient and could not work continually because the officers had another responsibility. Moreover, budget, equipment, tools, fuel could not do reimbursement. The collaboration among witness protection organizations was unclearly; hence, there should be the organization was directly responsible. Law, regulation and witness protection practices was disclosed and the duration of witness protection normally was a long term so the officer should directly do instead of the organizations.

Chothip Suknowarat (2006) found that the power of witness protection staff in criminal case was the problems and constraints; for instance the responsibility and power of officers was unclear. The problems of lack of organization especially witness protection was also the problems.

Anek Arnunthawan (2001) found that the government did not support the responsibility and practices of organizations; therefore, the related organizations had to pay all the expense by themselves.

Finally, this problems were ralted to Supon Norkham (2001) showed that the problems of witness protection were lack of officers and budget.

Moreover, the witness protection was not so effective is spite of lack of public relation about the witness protection together with both private and public sectors did not promote the case progress so the local people lack of confidence and trust in officers and private sectors.

Lisa Zipparo (2006) found that low income people were not directly responsible for anti-corruption; hence, their attitude was negative in anti-corruption.

8. Recommendations

8.1 Research recommendations

8.1.1 The Office of the National Anti- Corruption Commission should determine the policy or measurement related to witness protection

8.1.2 Should increase the number of staff and provide sufficient budget for witness protection

8.1.3 Should promote the public relation and enhance the understanding of witness protection of public sector anti-corruption

8.1.4 Should train and disseminate the anti-corruption knowledge to children and youth, people including observation and given correct information about corruption

8.2 Recommendation for future research

Should study the regulations of the of public sector anti-corruption commission in terms of the law and protection and suppression measurement in 2011 to study the problems and constraints and figure out the solution.

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

- คณิต ณ นคร. (2540). *กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา*. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์นิติบรรณการ.
- ช่อทิพย์ สุขเนาวรัตน์. (2549). *การคุ้มครองพยานตามพระราชบัญญัติคุ้มครองพยานในคดีอาญา พ.ศ.2546*. วิทยานิพนธ์สังคมสงเคราะห์ศาสตร์มหาบัณฑิต (การบริหารและนโยบายสวัสดิการสังคม) คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ณัฐวุฒิ เสรีรัมย์. (2547). *ความคิดเห็นของพนักงานสอบสวนที่มีต่อการคุ้มครองพยานบุคคล : ศึกษาเฉพาะกรณีกองบังคับการตำรวจนครบาล*. ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (รัฐศาสตร์), มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- เดชรพี คงดี. (2546). *การคุ้มครองพยานในคดีอาญาในชั้นสอบสวนของเจ้าหน้าที่ตำรวจกองปราบปราม*. วิทยานิพนธ์สังคมสงเคราะห์ศาสตร์มหาบัณฑิต คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ธีระยุทธ สุทธิพนไพศาล. (2551). *แนวทางในการคุ้มครองพยานบุคคลในคดีอาญาในชั้นสอบสวนของเจ้าหน้าที่ตำรวจ : กรณีศึกษาเจ้าหน้าที่ตำรวจในสังกัดกองบังคับการตำรวจนครบาล 9*. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (อาชีวศึกษาและงานยุติธรรม) คณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์, มหาวิทยาลัยมหิดล.
- นิโรจน์ ผลบุญ. (2550). *อำนาจหน้าที่ของพนักงานสอบสวนกับการคุ้มครองพยานบุคคลในคดีอาญาตามมาตรา 40 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2550*. วิทยานิพนธ์หลักสูตรปริญญานิติศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ประยุทธ แก้วภักดี. (2542). *การคุ้มครองความปลอดภัยของพยานบุคคลในคดีอาญา*. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต คณะนิติศาสตร์, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ประยงค์ กอศรี. (2545). *ปัญหาการติดตามพยานบุคคลในคดีอาญาของเจ้าพนักงานตำรวจ*. วิทยานิพนธ์หลักสูตรปริญญานิติศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- พรเพชร วิชิตชลชัย. (2542). *คำอธิบายกฎหมายลักษณะพยาน*. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพมหานคร: บริษัท เกรนโกรว.

- โพลล์ชี้ปัญหาคอร์รัปชันในไทยอยู่ในขั้นรุนแรง. (18 มกราคม 2555). กรุงเทพฯธุรกิจออนไลน์, 20 มกราคม 2555. <http://www.bangkokbiznews.com>
- เริงธรรม ลัดพลี. (2540). คำอธิบายกฎหมายลักษณะพยาน. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์นิติธรรม.
- วันชัย รุจนวงศ์. (2537). มาตรการคุ้มครองพยานบุคคล. วารสารอัยการ, 17, 103.
- วันชัย ศรีนวลนัด. (2542). แนวทางการคุ้มครองพยานในคดีอาญาตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย. งานวิจัยส่วนบุคคล หลักสูตรวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร.
- วีระพล ตั้งสุวรรณ. (2540). การคุ้มครองผู้เสียหายโดยกระบวนการยุติธรรม. งานวิจัยหลักสูตรผู้บริหารกระบวนการยุติธรรมระดับสูง วิทยาลัยยุติธรรม กระทรวงยุติธรรม.
- สุทธิชัย หล่อตระกูล. (2553). ปัญหาและอุปสรรคในการคุ้มครองพยานบุคคลในคดีอาญาตามพระราชบัญญัติคุ้มครองพยานในคดีอาญา พ.ศ. 2546. วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม; ว.มร.ม., 4 (2) พฤษภาคม - สิงหาคม 2553.
- สุพจน์ หน่อคำ. (2544). บทบาทของตำรวจกับการคุ้มครองพยานในคดีอาญา. สารนิพนธ์หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารงานยุติธรรม) คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สวนดุสิตโพลล์ชี้ประชาชนกว่า 53% เชื่อโกงฟุ้ง. (14 มกราคม 2555). ผู้จัดการออนไลน์, 20 มกราคม 2555. <http://www.manageronline.com>
- สำนักกิจการยุติธรรม กระทรวงยุติธรรม. (2552). ข้อมูลสถิติอาชญากรรมภาคประชาชนทั่วประเทศ พ.ศ. 2550, 10 มกราคม 2555. <http://www.oja.go.th>
- สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ. (2554). คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ, 10 มกราคม 2555. www.pacc.go.th
- สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ. (2552). สถิติผลการตรวจสอบและผลการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ด้านการปราบปรามการทุจริต ปีงบประมาณ 2552, 10 มกราคม 2555. www.nacc.go.th
- โสภณ รัตนากร. (2537). คำอธิบายกฎหมายลักษณะพยาน. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- อิงตัวเลขภาครัฐทุจริตคอร์รัปชันหนักถึง 2 แสนล้าน. (29 มิถุนายน 2554). กรุงเทพฯธุรกิจออนไลน์, 30 ตุลาคม 2554. <http://www.manageronline.com>
- เอนก อะนั้นทวรรณ. (2544). รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 : ศึกษากรณีการคุ้มครองพยานในคดีอาญา ตามมาตรา 244. วิทยานิพนธ์หลักสูตรปริญญานิติศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

โอสถ โกสิน. (2538). *คำอธิบายและเปรียบเทียบกฎหมายไทยและต่างประเทศในเรื่องกฎหมายลักษณะพยาน*. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร: หอรัศนัยการพิมพ์.

ภาษาอังกฤษ

Lisa Zipparo. (2006). Factors which deter public officials from reporting corruption, 16 October 2012. <http://www.springerlink.com>

กฎหมาย

ระเบียบคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ ว่าด้วยมาตรการคุ้มครองเบื้องต้น ตามกฎหมายว่าด้วยมาตรการของฝ่ายบริหารในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ.2554

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

แบบสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องในการคุ้มครองพยานในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ในภาครัฐ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

- 1.1 วุฒิการศึกษา
- 1.2 ตำแหน่งหน้าที่/สังกัด
- 1.3 ระยะเวลาในการปฏิบัติหน้าที่

ตอนที่ 2 แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับการคุ้มครองพยานในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ในภาครัฐ

วัตถุประสงค์การวิจัยที่ 1 เพื่อศึกษาความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ในการคุ้มครองพยานในการป้องกัน
และปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ

หัวข้อคำถาม

1. ท่านคิดว่าการคุ้มครองพยานมีความจำเป็นหรือไม่ อย่างไร
2. ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรเกี่ยวกับระเบียบคณะกรรมการป้องกันและปราบปราม
การทุจริตในภาครัฐ ว่าด้วยมาตรการคุ้มครองเบื้องต้นตามกฎหมายว่าด้วยมาตรการของฝ่ายบริหาร
ในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2554
3. จากการปฏิบัติงานที่ผ่านมาของท่านเคยได้รับการร้องขอรับความคุ้มครองจาก
พยานหรือผู้แจ้งเบาะแสหรือไม่อย่างไร

วัตถุประสงค์การวิจัยที่ 2 เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคที่อาจเกิดขึ้นเมื่อนำมาตรการการคุ้มครอง
พยานมาใช้ในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ

หัวข้อคำถาม

1. ท่านคิดว่าเมื่อนำมาตรการการคุ้มครองพยานมาใช้ในการป้องกันและปราบปราม
การทุจริตในภาครัฐจะมีปัญหาและอุปสรรคหรือไม่ อย่างไร
2. ท่านคิดว่าแนวทางในการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคในการคุ้มครองพยาน ควรมี
ลักษณะเป็นอย่างไร จึงจะทำให้การคุ้มครองพยานมีประสิทธิภาพมากที่สุด

ภาคผนวก ข

แบบสัมภาษณ์ผู้บริหารที่เกี่ยวข้องในการคุ้มครองพยานในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ในภาครัฐ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

- 1.1 วุฒิการศึกษา
- 1.2 ตำแหน่งหน้าที่/สังกัด
- 1.3 ระยะเวลาในการปฏิบัติหน้าที่

ตอนที่ 2 แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับการคุ้มครองพยานในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ในภาครัฐ

วัตถุประสงค์การวิจัยที่ 1 เพื่อศึกษาความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ในการคุ้มครองพยานในการป้องกัน
และปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ

หัวข้อคำถาม

1. จากการบริหารงานที่ผ่านมาของท่าน ท่านคิดว่าการให้ความคุ้มครองพยาน
มีลักษณะเป็นอย่างไร
2. ท่านคิดว่าการคุ้มครองพยานมีความจำเป็นหรือไม่ อย่างไร
3. ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรเกี่ยวกับระเบียบคณะกรรมการป้องกันและปราบปราม
การทุจริตในภาครัฐ ว่าด้วยมาตรการคุ้มครองเบื้องต้นตามกฎหมายว่าด้วยมาตรการของฝ่ายบริหาร
ในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2554

วัตถุประสงค์การวิจัยที่ 2 เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคที่อาจเกิดขึ้นเมื่อนำมาตรการการคุ้มครองพยานมาใช้ในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ

หัวข้อคำถาม

1. ท่านคิดว่าเมื่อนำมาตรการการคุ้มครองพยานมาใช้ในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ จะมีปัญหาและอุปสรรคด้านใดบ้าง
2. ท่านมีวิธีการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคดังกล่าวอย่างไร
3. ในอนาคตท่านมีนโยบายหรือแผนปฏิบัติอย่างไรในการพัฒนาหรือส่งเสริมให้มีการคุ้มครองพยาน เพื่อให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ภาคผนวก ก

แบบสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญที่เกี่ยวข้องในการคุ้มครองพยานในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ในภาครัฐ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

- 1.1 วุฒิการศึกษา
- 1.2 ตำแหน่งหน้าที่/สังกัด
- 1.3 ระยะเวลาในการปฏิบัติหน้าที่

ตอนที่ 2 แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับการคุ้มครองพยานในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ในภาครัฐ

วัตถุประสงค์การวิจัยที่ 1 เพื่อศึกษาความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ในการคุ้มครองพยานในการป้องกัน
และปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ

หัวข้อคำถาม

1. ท่านคิดว่าการคุ้มครองพยานมีความจำเป็นหรือไม่ อย่างไร
2. ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรเกี่ยวกับระเบียบคณะกรรมการป้องกันและปราบปราม
การทุจริตในภาครัฐ ว่าด้วยมาตรการคุ้มครองเบื้องต้นตามกฎหมายว่าด้วยมาตรการของฝ่ายบริหาร
ในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2554

วัตถุประสงค์การวิจัยที่ 2 เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคที่อาจเกิดขึ้นเมื่อนำมาตรการการคุ้มครอง
พยานมาใช้ในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ

หัวข้อคำถาม

1. เมื่อนำมาตรการการคุ้มครองพยานมาใช้ในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต
ในภาครัฐ ท่านคิดว่าจะเกิดปัญหาและอุปสรรคหรือไม่ อย่างไร
2. ท่านคิดว่ามีวิธีการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคดังกล่าว อย่างไร
3. ท่านมีข้อเสนอแนะหรือความคิดเห็นอย่างไรต่อการคุ้มครองพยาน เพื่อส่งเสริมให้
มีการคุ้มครองพยานที่มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นในอนาคต

ภาคผนวก ง

แบบสัมภาษณ์ผู้ให้ถ้อยคำหรือผู้แจ้งเบาะแสที่เกี่ยวข้องในการคุ้มครองพยานในการป้องกันและ ปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

- 1.1 เพศ
- 1.2 อายุ
- 1.3 เรื่อง/คดีที่ผู้ให้ถ้อยคำหรือแจ้งเบาะแส
- 1.4 เหตุผลที่ตัดสินใจให้ถ้อยคำหรือแจ้งเบาะแส

ตอนที่ 2 แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับการคุ้มครองพยานในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ในภาครัฐ

วัตถุประสงค์การวิจัยที่ 1 เพื่อศึกษาความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ในการคุ้มครองพยานในการป้องกัน
และปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ

หัวข้อคำถาม

1. ท่านคิดว่าการคุ้มครองพยานมีความจำเป็นหรือไม่ อย่างไร
2. ท่านทราบถึงแนวทางการคุ้มครองพยานหรือไม่ อย่างไร
3. ท่านทราบเกี่ยวกับระเบียบคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริต
ในภาครัฐ ว่าด้วยมาตรการคุ้มครองเบื้องต้นตามกฎหมายว่าด้วยมาตรการของฝ่ายบริหารในการ
ป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2554 หรือไม่ อย่างไร

วัตถุประสงค์การวิจัยที่ 2 เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคที่อาจเกิดขึ้นเมื่อนำมาตรการการคุ้มครองพยานมาใช้ในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ

หัวข้อคำถาม

1. เมื่อนำมาตรการการคุ้มครองพยานมาใช้ในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ ท่านคิดว่าจะเกิดปัญหาและอุปสรรคหรือไม่ อย่างไร
2. ท่านมีข้อเสนอแนะหรือวิธีการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคอย่างไร
3. ท่านต้องการให้ทางภาครัฐมีนโยบายหรือข้อปฏิบัติในการคุ้มครองพยานอย่างไรในอนาคต เพื่อจะทำให้การคุ้มครองพยานมีประสิทธิภาพมากที่สุด

ภาคผนวก จ

COA.No.2012/176.1605

Documentary Proof of The Committee for Research Ethics (Social Sciences)

- Title of Project:** Problems and Obstacles in Whistleblower Protection of Office of Public Sector Anti-corruption Commission
(Thesis for Master Degree)
- Principal Investigator:** Miss Pakawadee Pradabphetrat
- Name of Institution:** Faculty of Social Sciences and Humanities, Mahidol University
- Approval includes:**
- 1) MU-SSIRB Submission form version received date 15 May 2012
  - 2) Participant Information sheet for administrator version date 15 May 2012
  - 3) Participant Information sheet for staff version date 15 May 2012
  - 4) Participant Information sheet for informant version date 15 May 2012
  - 5) Participant Information sheet for expert version date 15 May 2012
  - 6) Informed Consent form version date 29 March 2012
  - 7) Interview Guideline for administrator version received date 29 March 2012
  - 8) Interview Guideline for staff version received date 29 March 2012
  - 9) Interview Guideline for informant version received date 29 March 2012
  - 10) Interview Guideline for expert version received date 29 March 2012

The Committee for Research Ethics (Social Sciences) is in full compliance with International Guidelines of Human Research Protection such as Declaration of Helsinki, The Belmont Report, CIOMS Guidelines and the International Conference on Harmonization in Good Clinical Practice (ICH-GCP)

Date of Approval: 16 May 2012

Date of Expiration: 15 May 2013

Signature of Chairman:.....

(Emeritus Professor Santhat Sermsri)

Signature of Head of the Institute:.....

(Assoc. Prof. Dr. Wariya Chirwanno)

Dean of Faculty of Social Sciences and Humanities

Office of The Committee for Research Ethics (Social Sciences), Faculty of Social Sciences and Humanities.

ภาคผนวก จ

Documentary Proof of The Committee for Research Ethics (Social Sciences)

This document is a record of review and approval/acceptance of a study protocol

Protocol Title: PROBLEMS AND OBSTACLES IN WHISTLEBLOWER PROTECTION OF OFFICE OF PUBLIC SECTOR ANTI-CORRUPTION COMMISSION

Protocol No.: MU-SSIRB: 2012/106.2903 (B2)

Type of approval/acceptance: Protocol Amendment

- 1) WITNESS PROTECTION OF PUBLIC SECTOR ANTI-CORRUPTION UNIT

Principal Investigator: Miss Pakawadee Pradabphetrat

Date of Approval: 16 November 2012

The Committee for Research Ethics (Social Sciences) is in full compliance with International Guidelines for Human Research Protection such as Declaration of Helsinki, The Belmont Report, CIOMS Guidelines and the International Conference on Harmonization in Good Clinical Practice (ICH-GCP)

(Assoc.Prof.Pichet Kalamkasait)

16 November 2012

Date

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ - สกุล

นางสาวกคดี ประดับเพชรรัตน์

วัน เดือน ปีเกิด

10 พฤษภาคม พ.ศ. 2531

สถานที่เกิด

จังหวัดยะลา ประเทศไทย

วุฒิการศึกษา

มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ พ.ศ. 2549 - 2552

สังคมวิทยาและมานุษยวิทยาบัณฑิต

มหาวิทยาลัยมหิดล พ.ศ. 2553 – 2555

ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (อาชีวศึกษาและ
งานยุติธรรม)

ทุนวิจัย

สมาคมศิษย์เก่าบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล

(This thesis is partially supported by Graduate
Studies of Mahidol University Alumni
Association)

ที่อยู่ปัจจุบัน

31 ถ.เทศบาล 7 ต.สะเตง อ.เมือง จ.ยะลา 95000

โทรศัพท์ 081-1893154

E-mail : cartoon1005@hotmail.com